C:\Users\Plazma\Desktop\A\Asimov Isaac - Nadace 04 - Nadace a Říše.pdb

PDB Name: Asimov Isaac - Nadace 04
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 8.8.2006
Modification Date: 8.8.2006
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Isaac Asimov

Nadace a Říše

PROLOG

Galaktická Říše prožívala svůj pád.

Byla to obrovská Říše, zahrnující miliony světů, která se v úžasné dvojité spirále, představující Mléčnou dráhu, táhla od konce tvořeného jedním ramenem ke konci ramene druhého. Také její pád byl něčím obrovským - a neprobíhal ze dne na den, protože měl být věcí dalekosáhlého významu.

Ten pád trval staletí, nežli si jeden člověk vážně uvědomil, že se už dávno stal skutečností. Tím člověkem byl Hari Seldon, muž, který představoval jediný záblesk tvůrčího úsilí, přežívající uprostřed stupňujícího se rozkladu. Rozvinul vědu zvanou psychohistorie, kterou dovedl na vrchol jejích možností.

Předmětem zájmu psychohistorie nebyl člověk, ale zástupy lidí.

Byla to věda o masách, o masách čítajících miliardy jedinců. Reakce na podněty dovedla předpovědět asi s takovou přesností, s jakou by věda méně významná dospěla k předpovědi odrazu koule v kulečníku.

Reakce jednotlivce se s pomocí známých matematických postupu předpovědět nedaly, reakce miliardy je ovšem něco úplně jiného.

Hari Seldon vyhodnotil sociální a ekonomické tendence doby, sledoval průběh vzniklých křivek a předvídal pokračující a neustále se zrychlující pád civilizace. A také to, že musí uplynout třicet tisíc let, než bude možné, aby z trosek povstala nová Říše, která by bojovala o svou existenci.

Na zastavení toho pádu bylo příliš pozdě, nebylo však příliš pozdě na zkrácení nadcházející epochy barbarství. Seldon založil dvě Nadace na opačných koncích Galaxie a jejich umístnění bylo zvoleno tak, aby za jedno krátké tisíciletí došlo k takové kombinaci a propojení událostí, která by je donutila k vytvoření silnější a trvalejší druhé Říše, jejíž vznik by na sebe nedal dlouho čekat.

Nadace /Gnome Press 1951/ vyprávěla příběh jedné z těchto Nadací během prvních dvou staletí jejího života.

Začínala jako kolonie fyziků na Terminu, na planetě ležící na samém konci jednoho ze spirálních ramen Galaxie. Žili tam odděleni od zmatku vládnoucího v Říši, pracovali jako kompilátoři všeobecného přehledu vědění, knihy zvané Encyclopedia Galactica, aniž by si byli vědomi hlubšího poslání, jaké jim ve svých plánech svěřil Seldon, který v té době už nebyl naživu.

S postupujícím úpadkem Říše se její vnější oblasti dostaly do područí nezávislých 'králů'. Ti také ohrožovali Nadaci. Ta si však díky tomu, že pod vedením svého prvního starosty, Salvora Hardina, vyvolávala rozbroje mezi bezvýznamnými panovníky, uchovala svou nepříliš pevnou nezávislost. Jako jediní vlastníci atomové energie uprostřed světů, které přicházely o své odborné znalosti a musely se vrátit k uhlí a naftě, dokonce získali převahu. Pro okolní království se Nadace stala centrem jejich 'náboženství'.

Když Encyklopedie ustoupila do pozadí, Nadace si pomalu vybudovala hospodářství založené na obchodu. Její Kupci obchodující s atomovým zbožím natolik solidním, že by s ním nemohla soupeřit ani Říše v dobách své největší slávy, pronikali Periferií na vzdálenost stovek světelných let.

Za vlády Hobera Mallowa, prvního z Kupeckých knížat, rozvinuli metody vedení války ekonomickými prostředky do té míry, že porazili republiku Korell, přestože tento svět měl podporu jedné z okrajových provincií patřící k tomu, co ještě zbývalo z Říše.

Když se těch dvě stě let chýlilo ke konci, Nadace byla nejmocnějším státem Galaxie, s výjimkou pozůstatků Říše, která při svém soustředění v centrální třetině Mléčné dráhy dosud ovládala tři čtvrtiny obyvatelstva a bohatství vesmíru.

Zdálo se tedy nevyhnutelné, že příštím nebezpečím, kterému Nadace bude muset čelit, se stane poslední zoufalé vzepětí umírající Říše.

Je třeba uvolnit cestu zápasu mezi Nadací a Říší.

ČÁST I

GENERÁL

1.

PÁTRÁNÍ PO KOUZELNÍCÍCH

BEL RIOSE... Během své poměrně krátké životní dráhy získal Riose titul 'Poslední z císařských vojáků', a také plným právem. Budeme-li zkoumat jeho vojenská tažení, zjistíme, že svými schopnostmi stratéga se vyrovnal Peurifoyovi a ve schopnosti jednat s lidmi ho snad i převyšoval. Skutečnost, že se narodil v dobách úpadku Říše, mu téměř znemožnila, aby se Peurifoyovi vyrovnal také svou pověstí dobyvatele. A přece k tomu měl příležitost, když se jako vůbec první z generálů Říše obrátil přímo proti Nadaci...

ENCYCLOPEDIA GALACTICA

Bel Riose cestoval bez ozbrojeného doprovodu, v rozporu s tím, co dvorská etiketa předepisuje veliteli flotily umístěné v ne právě poslušné hvězdné soustavě na Pomezí Galaktické Říše.

Ale Bel Riose byl mladý a energický - natolik energický, aby ho chladně uvažující a střízlivý dvůr mohl vyslat co nejblíž samotnému konci vesmíru - a navíc byl i zvídavý. Poslední z těchto vlastností byla opředena podivnými a nepravděpodobnými historkami, které s nadsázkou opakovaly stovky lidí a z doslechu je znaly tisíce. Riskantní vojenské podniky předpokládaly existenci těch dvou zbývajících.

Jejich kombinaci by sotva něco mohlo odolat.

Vystoupil z ojetého auta, které někde sebral, a stanul přede dveřmi chátrajícího sídla, které bylo cílem jeho cesty. Čekal. Oko fotobuňky střežící vchod sice fungovalo, ale když se dveře otevřely, vykonala to lidská ruka.

Objevil se stařec a Bel Riose se na něj usmál: "Jmenuji se Riose..."

"Já jsem vás poznal." Stařec zůstal chladně na svém místě, aniž by se něčemu divil. "Co si přejete?"

Riose udělal krok zpátky s gestem pokory. "Přicházím v míru.

Pokud jste Ducem Barr, rád bych si s vámi promluvil."

Ducem Barr ustoupil stranou a stěny uvnitř domu ožily jasnou září. Generál vstoupil do jasu denního světla.

Dotkl se stěny pracovny a pak se upřeně zahleděl na konečky prstů. "Tohle vy máte tady na Siwenně?"

Barr se slabě usmál. "Doufám, že nikde jinde. Údržbu si provádím sám, jak jen to jde. Za to čekání u dveří se vám musím omluvit.

Automatika sice zaznamená přítomnost návštěvy, ale otevřít už nedokáže."

"Ty vaše opravy asi nejsou moc platně?" Generálův hlas zněl trochu posměšně.

"Už se nedají sehnat součástky. Jestli chcete, pane, můžete se posadit. Pijete čaj?"

"Na Siwenně? Milý pane, kdyby tady člověk nepil čaj, tak by se společensky znemožnil."

Starý patricij potichu odešel s váhavou úklonou, která patřila k obřadnosti zděděné po bývalé aristokracii, žijící v lepších časech minulého století.

Riose se díval za odcházející postavou svého hostitele a jeho předstíraná zdvořilost dostávala mírné trhliny. Riosova výchova byla vedena v čistě vojenském duchu, stejného druhu byly i jeho zkušenosti.

Nejednou se, jak se často říká, ocitl tváří v tvář smrti, jenomže vždycky to byla smrt v důvěrně známé a konkrétní podobě. Uctívaný hrdina Dvacáté flotily, v najednou jaksi zatuchlé atmosféře starobylého pokoje, pocítil nepříjemné mrazení.

Generál poznal, že černé krabičky vyrovnané v řadách na policích, jsou knihy. Jejich názvy mu nic neříkaly. Domyslel si, že rozměrná konstrukce na jednom konci místnosti je přístroj, který v případě potřeby převede knihu do podoby obrazu a zvuku. V životě žádný neviděl v chodu, ale znal je z doslechu.

Kdysi se dozvěděl, že v dávných dobách, ve zlatých časech, kdy se Říše svým rozsahem překrývala s celou Galaxií, bylo takovými přijímači - a takovými řadami knih - vybaveno devět domů z deseti.

Ale dnes bylo nutné střežit hranice, knihy byly dobré tak pro staré lidi. To, co se vyprávělo o starých časech, bylo beztak z poloviny vybájené. A kdyby jenom z poloviny.

Hostitel donesl čaj a Riose se posadil. Ducem Barr pozvedl svůj šálek. "Na vaši počest."

"Díky. Na vaši."

Ducem Barr rozvážně řekl: "Prý jste mladý. Pětatřicet?"

"Málem jste se trefil. Třicet čtyři."

"V tom případě," pronesl tiše a důrazně Barr, "snad bude nejlepší, když vám hned na začátku sdělím, že bohužel neovládám tajemství milostných kouzel, elixírů ani nápojů lásky. Ani v nejmenším také nedokážu ovlivnit přízeň nějaké mladé dámy, ač byste mohl mít takový dojem."

"V tom ohledu, pane, žádné umělé pomůcky nepotřebuji." Samolibost, nesporně obsažená v generálově hlase, se mísila s pobavením.

"Dostáváte hodně žádostí o zboží takového druhu?"

"Není jich málo. Neinformovaná veřejnost má bohužel sklon plést si učenost s čarodějnictvím a milostný život je zřejmě tou stránkou, která si žádá největší množství magických zásahů."

"To je snad vcelku přirozené. Jenže to není můj případ. Já si učenost s ničím takovým nespojuji, pokládám ji pouze za prostředek k hledání odpovědí na složité otázky."

Siweňan zachmuřeně přemýšlel: "Možná se mýlíte stejně jako oni!"

"To se teprve ukáže." Mladý generál položil šálek do rozšířeného pouzdra a ten se znovu naplnil. Vhodil do něj nabídnutou kapsli s příchutí, tekutina trochu vystříkla. "No, tak mi, patriciji, řekněte, kdo jsou kouzelníci? Myslím ti skuteční."

Dávno zapomenutý titul Barra zřejmě vyvedl z míry. Řekl jen: "Žádní kouzelníci nejsou."

"Jenomže lidé o nich mluví. Po Siwenně o nich koluje spousta historek. Vytvářejí se kolem nich kulty. Existuje jakási zvláštní spojitost mezi tím a těmi skupinami vašich krajanů, kteří se oddávají snům a blábolům o starých časech u o tom, čemu říkají svoboda a autonomie. Ta věc by nakonec mohla začít ohrožovat Stát.

Stařec zavrtěl hlavou. "Proč se ptáte? To snad věříte vzpouru a mně pokládáte za jejího vůdce'?' Riose pokrčil rameny. "Kdepak. Kdepak... I když ta myšlenka není tak docela k smíchu. Váš otec byl svého času vyhnanec, vy sám jste vlastenec a v jádru šovinista. Je netaktní, že se jako host zmiňuji o takové věci, ale moje poslání to vyžaduje. Ale stejně, dneska a spiknutí? Pochybuji. Odvaha je na Siwenně už tři generace něčím neznámým."

Stařec s námahou odpověděl: "Budu stejně netaktní hostitel jako jste vy host. Připomenu vám, že si jednou jeden místokrál, podobně jako vy, myslel o Siweňanech, že propadli malomyslnosti. Na rozkaz toho místokrále se z mého otce stal chuďas na útěku, z mých bratrů mučedníci a moje sestra spáchala sebevraždu. A přece ten místokrál zahynul dostatečně hroznou smrtí v rukách těch samých porobených Siweňanů.

"No ovšem. A teď jste se málem dotkl něčeho, k čemu bych se možná chtěl vyjádřit. Je to tři roky, co pro mě záhadná smrt místokrále není žádným tajemstvím. Mezi jeho osobními strážci byl jeden mladý voják, který si počínal zajímavým způsobem. Ten voják jste byl vy, ale podrobnosti si snad můžeme odpustit."

Barr byl zticha. "To rozhodně. Co po mně chcete?"

"Abyste mi odpověděl na pár otázek."

"Ale ne pod nějakými vyhrůžkami. Jsem starý, ale ještě ne tak starý, aby pro mě život měl zvláštní cenu.

"Milý pane, doba je zlá," řekl významně Riose, "a vy máte děti a přátele. Máte zemi, pro kterou jste v minulosti deklamoval hesla plná lásky a pošetilosti. No tak, kdybych se rozhodl použít síly, nespokojil bych se s tak nízkým cílem, že bych chtěl zasáhnout vás."

Barr chladně řekl: "Co si přejete?"

Když Riose promluvil, držel v ruce prázdný šálek. "Poslouchejte mě, patriciji. V dnešní době jsou nejúspěšnějšími vojáky ti, kdo mají za úkol velet vojenským přehlídkám, které se o veřejných svátcích promenují v prostorách císařského paláce a dělat ozbrojený doprovod oslnivým výletním lodím, které vozí Jeho císařskou jasnost na Letní planety. Já... já jsem ztroskotanec. Ve svých čtyřiatřiceti ztroskotanec a ztroskotancem také zůstanu. Protože, abyste věděl, mám rád boj.

Proto mě sem také poslali. U dvora jsem jenom na obtíž, Nedokážu se přizpůsobit etiketě. Urážím místní frajery a lordy admirály, jenomže umím až moc dobře velet lodím a lidem, než aby se mnou udělali krátký proces a nechali mě jen tak motat ve vesmíru. Náhradou je tedy Siwenna. Je to pohraniční svět, chudá a odbojná provincie.

A je daleko, dost daleko, aby mohla být spokojenost na všech stranách.

A tak tu hniju. Nejsou tu žádná povstání, která by se dala potlačovat, a místokrálové v pohraničních oblastech se v poslední době nebouří, aspoň od té doby, co nebožtík otec Jeho císařského veličenstva, blahé paměti, exemplárně potrestal Výsostné území Paramayské."

"Silný císař," zamumlal Barr.

"Ano a takových potřebujeme víc. On je mým pánem, to si pamatujte.

A právě jeho zájmy hájím."

Barr nezúčastněně pokrčil rameny. "Jak to všechno souvisí s předmětem vašeho zájmu?"

"Řeknu vám to velice stručně. Ti kouzelníci, o kterých jsem se zmínil, přicházejí zdaleka - z opačné strany hraničního pásma, kde se jen tu a tam zatřpytí hvězda..."

"Kde se jen tu a tam zatřpytí hvězda," zarecitoval Barr. "A vesmírný chlad všudy proniká."

"To má být poezie'?" Riose se zamračil. Verše mu v té chvíli nepřipadaly na místě. "Rozhodně jsou z Periferie - z jediné oblasti, kde mohu svobodně bojovat pro slávu Císaře."

"A tak sloužit zájmům Jeho císařského veličenstva a uspokojit svou vlastní lásku k pořádnému boji."

"Přesně tak. Ale musím vědět, proti čemu bojuji a v tom mi můžete být nápomocný."

"Jak to můžete vědět'?"

Riose se nenuceně zakousl do sušenky. "Protože jsem tři roky sledoval každou zvěst, každou báji, každou nepatrnou zmínku o těch kouzelnících - a z celé knihovny informací, které jsem shromáždil, se bezvýhradně shodují pouze dvě izolovaná fakta, která jsou proto zaručeně pravdivá. První je skutečnost, že kouzelníci přicházejí z okraje Galaxie naproti Siwenně, a druhá je ta, že se váš otec kdysi setkal s kouzelníkem, živým a skutečným, a že s ním také mluvil."

Stařičký Siweňan ani nemrkl a Riose pokračoval: "Měl byste mi povědět, co víte..."

Barr zamyšleně řekl: "Bylo by zajímavé, kdybych vám řekl jisté věci. Byl by to můj vlastní psychohistorický experiment."

"Jaký experiment?"

"Psychohistorický." Ve starcově úsměvu se objevil náznak škodolibosti.

Potom úsečně řekl: "Abyste si dal ještě čaj. Bude to na delší povídání."

Pohodlně se zabořil do měkkých polštářů svého křesla. Nástěnné osvětlení pohaslo a změnilo se v záři odstínu narůžovělé slonoviny, která změkčovala i tvrdost vojákova profilu.

Ducem Barr začal: "To, co vím, je výsledkem dvou náhod, náhody, že jsem se narodil jako syn svého otce, a toho, že jsem se narodil jako obyvatel své země. Začíná to před více než čtyřiceti lety, krátce po velkém Masakru, kdy

můj otec žil jako uprchlík v lesích na jihu, zatímco já jsem byl střelcem v místokrálově osobní flotile. Byl to, mimochodem, týž místokrál, který předtím nařídil Masakr, a který později zemřel tak strašlivou smrtí."

Barr se zlověstně usmál a pokračoval. "Můj otec byl patricij Říše a senátor Siwenny. Jmenoval se Onum Barr."

Riose ho netrpělivě přerušil: "Okolnosti jeho vyhnanství znám velice dobře. Nemusíte to rozebírat."

Siweňan si ho nevšímat a dál si vedl svou. "Během jeho vyhnanství se u něj objevil nějaký tulák, kupec z okraje Galaxie, mládenec, který mluvil s podivným přízvukem, neznal nedávné dějiny Říše a byl chráněn osobním silovým štítem."

"Osobním silovým štítem?" Riose ho probodával pohledem. "To snad přeháníte. Jak silný by musel být generátor, který by dokázal zkoncentrovat štít do rozměrů jedince? Při Velké Galaxii, copak s sebou vláčel na káře zdroj atomové energie o váze pěti tisíc kilotun?"

Barr tiše řekl: "To je ten kouzelník, o kterém hovoří vaše důvěrné zprávy, příběhy a mýty. Není tak snadné přijít ke jménu 'kouzelník'.

Nenosil generátor dost velký, aby ho bylo vidět, ale ani nejtěžší zbraň, jakou člověk udrží v ruce, by na tom štítu, co měl na sobě, nezanechala škrábnutí."

"A to je všechno, co mi k tomu můžete říct? Copak se kouzelníci rodí z blábolů starce zlomeného utrpením a vyhnanstvím?"

"Pane, pověsti o kouzelnících tu byly dřív, než s tím přišel můj otec. A existuje konkrétnější důkaz. Když ten kupec, kterého lidé nazývají kouzelníkem, odešel od mého otce, navštívil techmana ve městě, kam mu otec ukázal cestu a tam nechal štítový generátor stejného typu, jaký nosil sám. Generátor zachránil můj otec po návratu z vyhnanství, hned jak byl popraven krutý místokrál. Trvalo dlouho, než zjistil..."

"Generátor, pane, visí na zdi za vámi. Nefunguje. Fungoval jenom první dva dny, ale když si ho prohlédnete, poznáte, že ho rozhodně nevymyslel nikdo z Říše."

Bel Riose sáhl po pásku z propojených kovových článků, který držel na zakřivené stěně. Svezl se dolů se slabým mlasknutím, když dotykem ruky porušil slabé adhezní pole. Jeho pozornost upoutal elipsoid na vrcholku pásu. Měl velikost vlašského ořechu.

"Tohle..." vypravil ze sebe.

"Byl generátor," přikývl Barr. "Ale jenom byli. Tajemství jeho funkce se už dnes nedá odhalit. Subelektronická vyšetření ukázala, že se slil do jediné hroudy kovu a ani nejdůkladnější studium difrakčních vzorců nedokázalo rozlišit samostatné části, které existovaly před fúzí."

"Potom váš 'důkaz' pořád balancuje na pomezí planých slov, která se nemohou opřít o nic konkrétního."

Barr pokrčil rameny. "Žádal jste, abych vám řekl, co vím a vyhrožoval jste, že si to vynutíte násilím. Když k tomu chcete přistupovat s nedůvěrou, co s tím mám dělat? Mám tedy přestat?"

"Pokračujte," řekl ostře generál.

"Po smrti svého Otce jsem pokračoval v jeho výzkumech a tehdy mi přišla na pomoc druhá náhoda, o které jsem se zmínil, protože Siwennu znal dobře Hari Seldon."

"A kdo je Hari Seldon?"

"Hari Seldon byl vědec, který žil za vlády Císaře Dalubena IV.

Byl to psychohistorik, poslední a také největší ze všech. Navštívil jednou Siwennu, když byla významným střediskem obchodu a vynikala ve vědách a umění."

"Hm, hm," zabručel mrzutě Riose, "najde se vůbec nějaká zaostalá planeta, která by se nechlubila, že byla kdysi krajinou oplývající bohatstvím?"

"Doba, o které mluvím, se týká minulosti vzdálené dvě stě let, kdy Císařova moc sahala k té nejvzdálenější hvězdě, kdy byla Siwenna světem vnitrozemí a ne napůl barbarskou pohraniční provincií.

V těch dobách Hari Seldon předvídal úpadek moci Říše a konečný nástup barbarství v celé Galaxii."

Riose se najednou zasmál. "Tohle že předvídal? To ovšem předvídal špatně, milý vědče. Říkáte si tak, že ano? Vždyť Říše je dnes mocnější než za posledních tisíc let. Vaše staré oči jsou zaslepeny chladnou ponurostí pohraničí. Vydejte se na vnitřní světy, přijeďte za teplem a hojností centra."

Stařec pochmurně zavrtěl hlavou. "Oběh se nejdřív zastaví v nejvzdálenějších oblastech. Ještě chvíli potrvá, než rozklad dospěje k srdci. Tedy zjevný, každému zřejmý rozklad, který se bude zásadně lišit od vnitřního rozkladu, jaký známe z historie staré nějakých patnáct set let."

"Takže ten Hari Seldon předvídal, že v celé Galaxii bez výjimky zavládne barbarství," řekl Riose v dobrém rozmaru. "No a co dál?"

"A tak založil dvě Nadace úplně na opačných koncích Galaxie - Nadace z těch nejlepších a nejmladších a nejsilnějších, s cílem jejich rozmnožení, růstu a vývoje. Světy, na které byly umístěny, byly pečlivě zvoleny, stejně tak doba i okolní prostředí. Všechno bylo zařízeno tak, aby budoucnost, jak ji předvídala nezměnitelná matematika psychohistorie, zahrnovala jejich časné oddělení od hlavního jádra civilizace Říše a jejich postupný růst do podoby zárodků Druhé Galaktické Říše - tím by pak bylo nutné období barbarského bezvládí zkráceno z třiceti tisíc let sotva na jeden tisíc."

"A jak jste na to přišel? Zřejmě máte podrobné znalosti."

"Nemám a nikdy jsem neměl," řekl vyrovnaně patricij. "Je to výsledek usilovného snažení, s jakým jsem dával dohromady jisté důkazy, které odhalil můj otec a pár dalších, které jsem objevil já sám. Základ je chatrný, a proto musela být domyšlena nadstavba, která by vyplnila ohromné mezery. Ale jsem přesvědčen, že to v podstatě odpovídá skutečnosti."

"Vy se nějak snadno necháte přesvědčit."

"Myslíte? Je za tím čtyřicet let bádání."

"Hm. Čtyřicet let! Já bych ten problém dokázal vyřešit za čtyřicet dnů. Vlastně si myslím, že bych to měl udělat. To by bylo - něco jiného."

"A jak byste to udělal?"

"To je jasné. Mohl bych se stát průzkumníkem. Mohl bych najít tu Nadaci, o které mluvíte, a prohlédnout si ji na vlastní oči. Říkáte, že jsou dvě?"

"Záznamy hovoří o dvou. Důkazy, které by to potvrzovaly, byly nalezeny jen v případě jedné, což je pochopitelné, protože ta druhá je až na samém konci podélné osy Galaxie.

"Pak tedy navštívíme tu blízkou." Generál už byl na nohou a upravoval si pásek.

"Víte vůbec, kam se dát?" zeptal se Barr.

"Do jisté míry. V archivu předposledního místokrále, toho, kterého jste tak skvěle zavraždil, jsou podezřelé historky o barbarech zvenčí. Jednu ze svých dcer vlastně provdal za nějakého barbarského knížete. Však já se neztratím."

Podal mu ruku. "Díky za vaši pohostinnost."

Ducem Barr se jeho ruky dotkl prsty a formálně se uklonil. "Vaše návštěva pro mne byla velkou ctí."

"Pokud jde o informace, které jste mi poskytl," pokračoval Bel Riose, "až se vrátím, uvidím, jak se vám za ně odvděčit."

Ducem Barr poslušně kráčel za svým hostem k hlavnímu vchodu a za odjíždějícím autem tiše řekl: "Jestli se ovšem vrátíte."

2.

KOUZELNÍCI

NADACE... Po čtyřiceti letech rozmachu se Nadace musela vyrovnat s nebezpečím, které se objevilo v podobě Riose. Bájné časy Hardina a Mallowa už pominuly a s nimi také jistá troufalost a pevné odhodlání...

ENCYCLOPEDIA GALACTICA

V místnosti byli čtyři muži a místnost samotná ležela stranou, kam nikdo cizí neměl přístup. Čtveřice mužů si rychle vyměnila pohledy a potom dlouze hleděli na stůl, který je odděloval. Na stole byly čtyři láhve a právě tolik plných sklenic, ale nikdo se jich nedotkl.

A pak muž nejblíž u dveří natáhl ruku a začal tlumeně, v pomalém rytmu, bubnovat do stolu.

"To chcete věčně sedět a žasnout?" řekl. "Jako by záleželo na tom, kdo začne mluvit jako první."

"No tak začněte sám," řekl mohutný muž přímo naproti. "Právě vy byste si měl dělat největší starosti."

Sennett Forell se pousmál, tiše a bez špetky humoru. "Protože si myslíte, že jsem nejbohatší. No prosím... Nebo snad předpokládáte, že budu pokračovat, když už jsem začal? Doufám, že jste nezapomněli, že tu jejich průzkumnou loď zajala právě má vlastní Obchodní flotila."

"Však také máte největší flotilu," řekl ten třetí, "a nejlepší piloty, což jinými slovy znamená, že jste nejbohatší. Bylo to ohromné riziko a pro každého z nás by bylo ještě větší."

Sennett Forell se opět pousmál. "Pokud jde o to riskování, jisté nadání jsem zdědil po otci. Hlavní smysl, proč podstupovat nějaké riziko, spočívá přece v tom, že bude vyváženo náležitým ziskem.

Důkazem toho je skutečnost, že nepřátelskou loď jsme izolovali a zajali, aniž by nám způsobila nějaké ztráty nebo stačila upozornit ostatní."

Že byl Forell po vedlejší linii vzdáleným příbuzným nebožtíka velkého Hobera Mallowa, se otevřeně uznávalo po celé Nadaci. To, že byl Mallowovým nemanželským synem, bylo přijímáno v tichosti, ale ve stejně velkém rozsahu.

Čtvrtý muž pokradmu zamžoural malýma očima. Z jeho úzkých rtů pomalu splývala slova: "To, že se zmocníte nějaké malé lodi, není důvod, proč bychom měli usínat na vavřínech. Je dost pravděpodobné, že to toho mladíka ještě víc popudí."

"Vy si myslíte, že potřebuje nějaké motivy?" zeptal se pohrdavě Forell.

"No ovšem a tohle mu možná nebo docela jistě ušetří starosti s jejich vymýšlením." Čtvrtý muž pomalu promluvil: "Hober Mallow si počínal jinak. A Salvor Hardin. Nechali druhé kráčet po nejistých stezkách násilí, zatímco sami manévrovali klidně a s jistotou."

Forell pokrčil rameny. "Tahle loď ovšem stála za to. Motivy nemají zvláštní cenu a my jsme na tom jenom vydělali." Řekl to s uspokojením rozeného kupce. Pokračoval: "Ten mladík je ze staré Říše."

"To jsme věděli," řekl druhý mohutný muž s nesouhlasným bručením.

"Jenom tušili," opravil ho tiše Forell. "Když někdo přichází s loděmi a bohatstvím, s projevy přátelství a nabídkou obchodu, pak je jen moudré nesnažit se ho poštvat proti sobě, dokud nemáme jistotu, že maska slibující užitek není přece jenom tvář. Ale teď..."

Když promluvil třetí muž, jeho hlas zněl trochu plačtivě. "Měli jsme si dávat větší pozor. Měli jsme nejdřív zjistit, jak se věci mají.

Měli jsme to zjistit, než jsme mu dovolili odletět. To by bývalo ze všeho nejmoudřejší."

"To už jsme tady probrali a vyřešili," řekl Forell. Odbyl tu věc mávnutím ruky, gestem, které nepřipouštělo žádnou diskusi.

"Vláda stojí za starou bačkoru," naříkal třetí muž. "Starosta je blbec."

Čtvrtý muž se zase podíval na tři zbývající a vyndal z úst nedopalek doutníku. Mimochodem ho odhodil do otvoru po pravici, ve kterém zmizel a rázem se v tichosti rozložil.

Jízlivě řekl: "Věřím, že pán, který mluvil naposled, tak mluví jenom ze zvyku. Můžeme si dovolit na tomto místě připomenout, že vláda jsme my."

Následovalo souhlasné mručení.

Čtvrtý muž s malýma očima hleděl do stolu. "Takže vládní politiku necháme stranou. Nebylo vyloučeno, že ten mladík... ten cizinec je potenciální zákazník. I to se stává. Všichni tři jste mu mazali med kolem huby, aby s vámi uzavřel předběžnou smlouvu. Proti tomu stojí naše dohoda - čestná dohoda, jenomže vy jste se o to pokoušeli."

"Však vy také," zabručel druhý muž.

"Já vím," řekl ten čtvrtý nevzrušeně.

"Tak pusťme z hlavy, co jsme měli udělat dřív," přerušil je netrpělivě Forell, "a budeme pokračovat tím, co bychom měli udělat teď.

Ale stejně, co by se stalo, kdybychom ho vsadili do vězení, nebo zabili? Ještě teď přesně nevíme, co měl v úmyslu a i v nejhorším možném případě by Říši nemohlo zničit, kdybychom připravili o život jednoho člověka. A není vyloučeno, že jedna flotila vedle druhé čekala jenom na to, že by se nemusel vrátit."

"Přesně tak," souhlasil čtvrtý muž. "Tak jaký užitek vám přinesla vaše zajatá loď? Jsem moc starý, abych poslouchal tolik zbytečných řečí."

"Dá se to vyjádřit celkem stručně," řekl pochmurně Forell. "Je to generál Říše, nebo jaká hodnost tomu odpovídá v jejich končinách.

Je to mladý muž, který - jak říkali - prokázal skvělé vojenské schopnosti, a který je idolem svého mužstva. Přímo romantická životní dráha. Půlka z toho, co o něm povídají, je bezpochyby lež, ale i tak z toho vychází jako příklad obdivuhodného člověka."

"A kdo to říkal?" vyptával se druhý muž.

"Posádka zajaté lodi. Abyste věděli, všechny jejich výroky mám zachycené na mikrofilmu, který je uložený v bezpečí. Když budete mít zájem, později se na ně můžete podívat. S těmi muži si můžete promluvit osobně, když to budete pokládat za nutné. To podstatné už jsem vám řekl."

"Jak jste to z nich dostal? Jak můžete vědět, že mluví pravdu?' Forell se zamračil. "Vážený pane, nijak jsem se s nimi nemazlil.

Trochu jsem s nimi zacvičil, pak jsem je zfetoval, že nevěděli, čí jsou a bez milosti jsem použil Sondu. Mluvili. Můžete jim věřit."

"Kdysi," řekl třetí muž náhle nezúčastněným tónem, "by použili pouhé psychologie. Je to bezbolestné, že ano, ale velice spolehlivé.

Není tam takové riziko omylu."

"Jistě, kdysi měli spoustu věcí," řekl stroze Forell. "Dneska je jiná doba."

"Jenomže," řekl čtvrtý muž, "co tady chtěl generál, ten podivuhodný romantický typ?" Jeho unavený hlas zazněl s úpornou naléhavostí.

Forell ho zpražil pohledem. "Vy si snad myslíte, že se své posádce svěřuje s podrobnostmi státní politiky? O tom nic nevěděli. V tom směru se z nich nedalo nic vytáhnout, a že jsem se, při Galaxii, nějak snažil."

"Tím pádem nám nezbývá, než...

"Než z toho vyvodit vlastní závěry, co jiného?" Forellovy prsty už zase tiše poklepávaly do stolu. "Ten mladík je jeden z vojevůdců Říše, i když předstíral, že je bezvýznamné knížátko odněkud z rozptýlených hvězd v zapadlém koutku Periferie. Už jenom to by nás mělo přesvědčit, že jeho skutečné pohnutky jsou takového druhu, že by mu neprospělo, kdyby vyšly najevo. Dejte si dohromady charakter jeho profese se skutečností, že už za časů mého otce podporovala Říše jeden útok proti nám a začne to vypadat přímo hrozivě. Při prvním útoku neuspěli. Pochybuji, že by nám za to Říše mohla být příznivě nakloněna."

"Vaše zjištění tedy neobsahují nic," tázal se obezřetně čtvrtý muž, "co by nám dávalo jistotu? Vážně jste si nic nenechal pro sebe?"

Forell bezvýrazně odpověděl: "Jak bych si mohl něco nechat pro sebe? Od této chvíle jde obchodní soupeření stranou. Nezbývá nám, než se sjednotit."

"Vlastenectví?" V slabém hlase třetího muže zazněla ironie.

"K čertu s vlastenectvím," řekl tiše Forell. "Myslíte, že mi budoucí Druhá Říše stojí třeba jen za fajfku atomové emanace? Myslíte, že bych dal v sázku jedinou obchodní výpravu proto, abych jí usnadnil cestu? Ale - vy snad máte dojem, že když nás Říše přemůže, tak to prospěje vaší nebo mé živnosti? Pokud Říše zvítězí, objeví se tu dost a dost hladových mrchožroutů dychtících po válečné kořisti."

"A ta kořist jsme my," dodal stroze čtvrtý muž.

Druhý muž náhle prolomil vlastní mlčení a jeho mohutné tělo se zlobně pohnulo, až pod ním zapraštěla židle. "Jako by mělo smysl o tom mluvit. Říše přece nemůže zvítězit. Máme Seldonův příslib, že nakonec vytvoříme Druhou Říši. Je to jen další krize. Předtím už tady byly tři."

"Jen další krize, no ovšem!" přemítal nad tím Forell. "Jenomže při těch prvních dvou nás vedl Salvor Hardin a při třetí tu byl Hober Mallow. A koho máme teď?"

Zachmuřeně se rozhlédl po ostatních a pokračoval: "Seldonovy zákony psychohistorie, kterými se tak utěšujeme a na které spoléháme, nás pravděpodobně chápou jako jednu ze zúčastněných proměnných a počítají s jistou běžnou iniciativou na straně samotného lidu Nadace. Člověče, přičiň se a Seldonovy zákony ti pomohou."

"Časy se mění a my se měníme s nimi," řekl třetí muž. "To máte další přísloví."

"Na to se nedá spoléhat, tedy ne s absolutní jistotou," zabručel Forell. "Já bych to viděl takhle. Pokud je to čtvrtá krize, pak ji Seldon předvídal. A pokud ano, pak ji můžeme úspěšně překonat a měl by existovat způsob, jak toho dosáhnout."

"Říše je dnes silnější než my, to byla vždycky. Ale tentokrát nám z její strany poprvé hrozí přímý útok, takže ta síla nabývá přímo hrozivých rozměrů. Pokud je tedy možné ji porazit, musí to být opět, jako při všech minulých krizích, provedeno jiným způsobem než pouhou silou. Musíme zjistit, kde má nepřítel slabiny a právě tam zaútočit."

"A jaké mají slabiny?" zeptal se čtvrtý muž. "Máte na to nějakou teorii?"

"Ne. Právě k tomu se chci dostat. Naše vůdčí osobnosti minulých dob vždycky viděly slabé stránky svých nepřátel, a také se na ně zaměřily. Ale dnes..."

Jeho hlas zněl bezradně a chvíli trvalo, než se někdo odhodlal něco vyslovit.

Potom čtvrtý muž řekl: "Potřebujeme vyzvědače."

Forell se k němu nedočkavě obrátil. "Správně! Nevím, kdy Říše zaútočí. Možná je ještě čas."

"Hober Mallow osobně vstoupil na panství Říše," podotkl druhý muž.

Ale Forell zavrtěl hlavou. "Takhle přímo to nepůjde. Nikdo z nás není právě nejmladší a všichni jsme zkostnatělí ze samého úřadování a vládních povinností. Potřebujeme mladé muže, kteří se dnes pohybují v terénu..."

"Nezávislé kupce?" zeptal se čtvrtý muž.

A Forell kývl hlavou a zašeptal: "Pokud je ještě čas..."

3.

NEHYNOUCÍ ODKAZ

Bel Riose přestal nervózně pochodovat a s nadějí se zadíval na svého pobočníka, který právě vstoupil. "Máte nějaké zprávy o Hvězdičce?"

"Žádné. Průzkumná četa prohledala vesmír křížem krážem, ale přístroje nic nezjistily. Velitel Yume ohlásil, že Flotila je připravena k bezprostřednímu odvetnému útoku."

Generál zavrtěl hlavou. "Ne, kvůli hlídkové lodi ne. Ještě ne.

Řekněte mu, ať se vrátí - moment! Napíšu vzkaz. Necháte ho zakódovat a vysílat na úzkém svazku paprsků."

Jak to říkal, hned se dal do psaní a papír svěřil čekajícímu důstojníkovi.

"Už dorazil ten Siweňan?"

"Ještě ne."

"Postarejte se, ať ho tady mám, jakmile se objeví."

Pobočník rázně zasalutoval a odešel. Riose začal znovu pochodovat jako tygr v kleci.

Když se dveře otevřely podruhé, na prahu stál Ducem Barr. Pomalu, ve stopách pobočníka, který ho doprovázel, vešel do rozzářené místnosti, jejíž strop představoval ozdobný stereoskopický model Galaxie, a v jejímž středu stál Bel v polní uniformě.

"Zdravím vás, patriciji!" Generál mu nohou přistrčil židli a pobočníkovi dal pokyn k odchodu se slovy: "Ty dveře zůstanou zavřené, dokud je neotevřu."

Stoupl si před Siweňana s nohama rozkročenýma, rukou za zády si pevně držel zápěstí a přitom se pomalu, zamyšleně kolébal na bříškách chodidel.

Pak přísně spustil: "Patriciji, jste věrným poddaným svého Císaře?"

Barr, který do té chvíle zachovával lhostejné mlčení, chladně svraštil obočí. "Nemám důvod milovat vládu Říše."

"Což ještě zdaleka neznamená, že byste musel být zrádce."

"To je pravda. Ale pouhá skutečnost, že člověk není zrádce, také zdaleka neznamená, že přijme úlohu aktivního pomocníka."

"Za normálních okolností byste měl také pravdu. Ale když odmítnete pomoc v této chvíli," pronesl rozvážně Riose, "bude to pokládáno za vlastizradu a podle toho s vámi budeme jednat."

Barr stáhl obočí. "To slovní šermování si nechte pro své podřízené. Mně teď bude stačit, když jasně vyjádříte své nároky a požadavky."

Riose se posadil a dal si nohy křížem. "Barre, před půl rokem jsme si o něčem povídali."

"O vašich kouzelnících?"

"Ano. Vzpomínáte si, co jsem měl tehdy v úmyslu?"

Barr přikývl. Ruce měl ochable složené v klíně. "Měl jste v úmyslu je navštívit v jejich vlastním prostředí a poslední čtyři měsíce jste tu nebyl. Našel jste je?"

"Jestli jsem je našel? Jak jinak," vykřikl Riose. Mluvil a jeho rty zůstávaly bez hnutí. Jako by ho stálo ohromné úsilí potlačit skřípání stoliček. "Patriciji, to nejsou kouzelníci, to jsou ďáblové. Je to skoro k nevíře, asi tak, jako nám při pohledu odtud připadají vzdálené mlhoviny.

Jen si to představte! Je to svět velký jako kapesník, jako nehet, jeho zdroje jsou tak zanedbatelné, energie mají takovou špetku a jejich obyvatel je taková hrstka, že by s tím nevystačily ani nejzaostalejší světy ubohých prefektství Temných hvězd. A přitom je to národ natolik hrdý a ctižádostivý, že v klidu a systematicky pomýšlí na ovládnutí Galaxie."

"A jsou tak sebejistí, že ani nemají naspěch. Postupují pomalu, flegmaticky, mluví o tom, že musí uplynout staletí. S klidem pohlcují světy a s loudavou samolibostí se plíží soustavami."

"A přitom mají úspěch. Nikdo je nedokáže zastavit. Vytvořili si nekalé obchodní společenství, které svými chapadly omotává soustavy ve větší vzdálenosti, než kam si troufnou doletět ty jejich mrňavé lodičky. Jejich kupci - jak si ti jejich agenti říkají - pronikají na vzdálenost celých parseků."

Ducem Barr přerušil ten příval hněvivých slov. "Nakolik se ty vaše informace zakládají na pravdě a nakolik z vás mluví jenom hněv?"

Voják zatajil dech a trochu se uklidnil. "Já nejsem zaslepený hněvem. Mohu vám říct, že jsem navštívil světy, které mají blíž k Siwenně než k Nadaci, na kterých je Říše jen vzdáleným mýtem a kupci žhavou skutečností. Nás samotné pokládali za kupce."

"A na samotné Nadaci vám řekli, že mají v úmyslu ovládnout Galaxii?"

"Jestli mi to řekli!" Riose se znovu rozzuřil. "Nejde o to, že by mi někdo něco vykládal. Státní úředníci neřekli ani slovo. Mluvili výhradně o obchodních záležitostech. Ale já jsem mluvil s obyčejnými lidmi. Nasál jsem do sebe představy prostého lidu, to jejich 'zjevné předurčení' a jak nevzrušeně přijímají svou velkou budoucnost.

Taková věc se nedá skrýt, všeobecný optimismus, který se ani nesnaží skrývat."

Siweňan dával nepokrytě najevo určité tiché uspokojení. "Ale račte si všimnout, že to zatím docela přesně odpovídá mé rekonstrukci událostí z těch ubohých údajů, které jsem k té věci shromáždil."

"Nepochybně," odvětil Riose s trýznivou ironií, "je to hold vaším analytickým schopnostem. Je to ovšem i jasný a arogantní komentář, pokud jde o rostoucí ohrožení panství Jeho císařského veličenstva."

Barr nezúčastněně pokrčil rameny a Riose se náhle předklonil, aby starce uchopil za ramena a s nezvyklou laskavostí mu pohlédl do očí.

"No tak, patriciji," řekl, "s tím na mě nechoďte. Já se nechci chovat jako primitiv. Podle mého názoru je zděděné nepřátelství Siwenny vůči Říši ohavným břemenem, a kdybych mohl, snažil bych se ho ze všech sil odstranit. Jenomže sféra mé působnosti je vojenská, a tak se nemohu plést do civilních záležitostí. To by mělo za následek mé odvolání a pak už bych nemohl být nijak užitečný. Chápete?

Vím, že to pochopíte. Takže, mezi námi, berte to tak, že ta zvěrstva z doby před čtyřiceti lety byla odčiněna vaší pomstou na jejich původci, a tak zapomenuta. Potřebuji vaši pomoc. Upřímně to přiznávám."

Hlas mladého muže zněl s ohromnou naléhavostí, ale Ducem Barr klidně a rozvážně vrtěl hlavou v odmítavém gestu.

Riose prosebně řekl: "Patriciji, vy mi nerozumíte a já pochybuji, že bych vás dokázal přesvědčit. Neumím diskutovat na vaší úrovni.

Vy jste učenec, já ne. Ale jedno vám mohu říct. Ať si o Říši myslíte, co chcete, musíte uznat její ohromné zásluhy. Její ozbrojené síly se sice dopustily jednotlivých zločinů, ale v zásadě byly silami hájícími mír a civilizaci. Vždyť právě Císařská flotila nastolila Pax Imperium, který na dva tisíce let zavládl v celé Galaxii. Jenom si porovnejte dva tisíce let míru pod standartou říšského Slunce a kosmické lodi s dvěma tisíci léty anarchie, která jim předcházela. Pomyslete na války a ničení těch dávných dob a řekněte mi, jestli Říše, přes všechny své chyby, nestojí za záchranu."

"Pomyslete na to," pokračoval energicky, "jaké degradaci podléhají vnější oblasti Galaxie v dnešní době, kdy se nechaly zlákat myšlenkou na odtržení a nezávislost. A zeptejte se sám sebe, jestli byste ze Siwenny, která má postavení provincie pod ochranou mocné Flotily, chtěl kvůli nějaké malicherné pomstě udělat pouhý barbarský svět v barbarské Galaxii vězící po krk ve své dílčí nezávislosti a svém všeobecném úpadku a bídě."

"Je to vážně tak zlé - a tak brzo?" zamumlal Siweňan.

"To ne," připustil Riose. "Nám samotným by rozhodně nic nehrozilo, ani kdybychom žili čtyřikrát tak dlouho. Ale já bojuji v zájmu Říše, pro ni a kvůli bojovým tradicím, které mají význam pro mě osobně, a které vám nedokážu přiblížit. Já slouží právě bojovým tradicím, vycházejícím ze samotné podstaty Říše."

"Začíná to zavánět mystikou a mně vždycky dělá potíže proniknout do mystiky druhých lidí."

"Na tom nesejde. Chápete, jaké nebezpečí představuje ta Nadace."

"Sám jsem vás přece upozornil na to, čemu říkáte nebezpečí, ještě předtím, než jste si to tam ze Siwenny namířil."

"Potom chápete, že se s ním musí skoncovat v zárodku, jinak by se to už vůbec nemuselo podařit. Vy jste o té Nadaci věděl dřív, než o ní vůbec někdo slyšel. Víte o ní víc než kdokoli jiný v Říši. Pravděpodobně víte, jak by se na ni dalo nejlépe zaútočit a pravděpodobně mě můžete předem upozornit na její možná protiopatření. No tak, buďme přece přáteli."

Ducem Barr vstal. Energicky řekl: "Taková pomoc, jakou bych vám mohl poskytnout, nemá valnou cenu. Přesto, že mě o to tak snažně prosíte, vás s ní nebudu zatěžovat."

"Její význam posoudím sám."

"Ne. Já to myslím vážně. Není v moci Říše, aby ten trpasličí svět rozdrtila třeba i celou svou silou."

"Proč ne?" Belu Riosovi se divoce zableskl v očích. "Zůstaňte na místě. Řeknu vám, až budete smět odejít. Tak proč ne? Jestli si myslíte, že toho nepřítele, kterého jsem objevil, podceňuji, tak jste na omylu. Patriciji," pronesl váhavě, "na zpáteční cestě jsem ztratil loď.

Nemám důkazy, že padla do rukou Nadace, ale od té doby ji nikdo nenašel a kdyby to byla jenom nehoda, pak by se na trase naší cesty musel najít její vrak. Není to vážná ztráta - dala by se odbýt mávnutím ruky - ale může to znamenat, že Nadace už zahájila nepřátelské akce. Taková horlivost a podceňování možných následků by mohly svědčit o existenci tajných sil, o kterých nemám potuchy. Můžete mi tedy pomoci a odpovědět na jednu konkrétní otázku? Jaká je jejich vojenská síla?"

"Nemám ponětí."

"Tak mi to vysvětlete vlastními slovy. Proč tvrdíte, že Říše toho malého nepřítele nemůže poraziť?"

Siweňan se znovu posadil a uhýbal pohledem před Riosovými planoucími zraky. Promluvil vážným tónem: "Protože věřím zásadám psychohistorie. Je to zvláštní věda. Matematické zralosti dosáhla zásluhou jediného člověka, Hariho Seldona, a po jeho smrti zanikla i ona, protože od té doby se nenašel člověk, který by dokázal zvládnout všechny její složitosti. Ale během toho krátkého období se ukázalo, že je to nejdokonalejší nástroj ke zkoumání lidstva, jaký byl kdy vynalezen. Aniž by předstírala, že dokáže předpovědět konání jednotlivců, formulovala přesné zákony umožňující matematickou analýzu a extrapolaci, s cílem řídit a předpovídat hromadné počínání skupin lidí."

"Takže..."

"A právě tuto psychohistorii Seldon a jeho pracovní skupina naplno uplatnili při založení Nadace. Místo, čas a podmínky, to všechno do sebe zapadá s matematickou přesností a musí tedy nevyhnutelně vést k rozvoji celosvětové Říše."

Riosovi se rozhořčením třásl hlas. "Tím chcete říct, že ten jeho výmysl předpovídá, že třeba zaútočím na Nadaci a prohraju tu a tu bitvu z takového a takového důvodu? Vy mi snad chcete namluvit, že jsem pitomý robot, který se bude držet předem určené cesty, která ho přivede do záhuby?"

"To ne," odvětil přísně starý patricij. "Jak už jsem řekl, ta věda nemá nic společného s činy jednotlivců. Předvídány totiž byly širší souvislosti."

"Tak to nás řídí a pevně svírá ve své dlani Bohyně historické nutnosti."

"Psychohistorické nutnosti," napověděl mu tiše Barr.

"A co když použiji svého výsadního práva na svobodnou vůli?

Co když se rozhodnu zaútočit napřesrok nebo neútočit vůbec? Jak je ta bohyně asi přístupná? A jak duchapřítomná?"

Barr pokrčil rameny. "Můžete zaútočit teď, nebo nikdy, s jedinou lodí, nebo všemi silami celé Říše, vojenskou silou, nebo ekonomickým nátlakem, otevřeným vyhlášením války, nebo pomocí proradné léčky. Dělejte si, co chcete, při maximálním využití svobodné vůle. Stejně prohrajete."

"Kvůli věčně živému odkazu Hariho Seldona?"

"Kvůli věčně živému odkazu matematiky lidského chování, který nic nedokáže zastavit, vychýlit z cesty, ani pozdržet."

Hovor uvázl na mrtvém bodě a ti dva na sebe hleděli, dokud generál neudělal krok vzad.

Pak jenom řekl: "Přijímám tu výzvu. Bude to zápas věčného odkazu proti pevné vůli."

4.

CÍSAŘ

CLEON II. obvykle nazývaný "Veliký". Poslední silný císař První Říše, jeho význam spočívá v renesanci politiky a umění, která nastala za jeho dlouhého panování. Romantická tradice ho ovšem spojuje především s Belem Riosem a pro obyčejného člověka je to prostě "Riosův Císař". Je důležité, aby ve středu událostí posledního roku jeho panování nezůstalo čtyřicet let, během kterých...

ENCYCLOPEDIA GALACTICA

CLEON II. byl obvykle nazývaný "Veliký". Poslední tak silné a bolestivé onemocnění s nezjistitelnou diagnózou. Díky podivné spletitosti lidských osudů se tato dvě tvrzení navzájem nevylučují, dokonce si ani příliš neodporují. Podobných případů byla v dějinách přímo únavná spousta.

Ale Cleona II. vůbec nezajímalo, co všechno už tu jednou bylo.

Hloubání nad dlouhým výčtem podobných případů, by mu ani za elektron neulehčilo jeho osobní utrpení. Uklidňovalo ho to stejně málo jako pomyšlení, že zatímco jeho pradědeček byl pirátský vládce planety veliké jako zrnko prachu, on sám usínal v přepychovém paláci Ammenetika Velikého, jakožto dědic řady vládců Galaxie, která se táhla až do mlhavé minulosti. Momentálně mu sotva přinášelo útěchu, ze snahy jeho Otce očistily Říši od skvrn buřičského malomocenství a znovu jí přinesly mír a jednotu, jaké se těšila za Stannela VI. Díky tomu za pětadvacet let jeho panování nezastínilo lesk jeho slávy jediné mračno vzpoury.

Císař Galaxie a Pán celého světa zaúpěl, když svěsil hlavu dozadu, do povzbudivé silové plochy obklopující jeho polštáře. Dávala pocit měkkého spočinutí i bez přímého doteku a v jejím příjemném chvění se Cleon trochu uvolnil. S námahou se posadil a zasmušile hleděl na vzdálené stěny ohromné komnaty. V takové místnosti nebylo člověku dobře samotnému. Byla příliš velká. Všechny místnosti byly příliš velké.

Ale stejně bylo lepší, když při těch záchvatech, které z něj dělaly nemohoucí trosku, zůstával sám, než aby snášel fintění dvořanů, bohaté projevy jejich náklonnosti, jejich soucitnou blahosklonnou tupost.

Lepší je být sám, než se dívat na ty bezvýrazné masky, pod kterými se odvíjely pokřivené úvahy, jaká je pravděpodobnost jeho smrti a jaké jmění připadne dědicům.

Pronásledovaly ho všelijaké myšlenky. Měl přece tři syny, tři bezúhonné mladé muže, nadějné a oplývající řadou ctností. Kam se jen poděli v dnešní těžké době? Nepochybně vyčkávali. Sledovali se navzájem a všichni sledovali jeho.

Neklidně se pohnul. A teď se audience dožadoval Brodrig. Věrný Brodrig nízkého původu, věrný proto, že k němu všichni bez výjimky cítili upřímnou nenávist, jediné, v čem se shodovala spousta klik, na které se dělil jeho dvůr.

Brodrig - věrný oblíbenec, který musel být věrný, protože pokud by nevlastnil nejrychlejší z rychlých lodí v Galaxii a nevsedl do ní v den Císařovy smrti, druhý den by ho čekala atomová komora.

Cleon II. stiskl hladký knoflík na opěradle své velké pohovky a do ohromných dveří na konci místnosti se prolnula postava.

Brodrig se k němu přiblížil po karmínovém koberci a potom poklekl, aby Císaři políbil ochablou ruku.

"Jak se cítíte, ó, pane?" zeptal se Osobní tajemník polohlasně, s výrazem náležitého znepokojení.

"Žiju," odsekl podrážděně císař, "pokud se tomu dá říkat život, když ve mně kdejaký lump, který si dokáže přečíst lékařskou knihu, vidí vděčné a volné pole působnosti k provádění svých marných pokusů.

Jak se najde nějaký myslitelný lék, chemický, fyzikální nebo atomový, který ještě nevyzkoušeli, tak se hned druhý den určitě objeví nějaký učený žvanil z dalekých krajů impéria, aby ho vyzkoušel.

A přitom se bude odvolávat na další nově objevenou knihu nebo spíš podvrh."

"Při památce mého otce," zabručel vztekle, "dneska se zřejmě nenajde jediný dvounožec, aby nemoc, kterou vidí na vlastní oči, dokázal také vlastním zrakem vyšetřit. Neexistuje člověk, který by uměl spočítat puls, aniž by se přitom musel dívat do knihy klasiků.

Jsem nemocný a oni řeknou 'nevíme'. Hlupáci! Během tisíciletí se lidská těla přiučila novým způsobům, jak vybočit z normy, jenže to díla klasiků neobsahují, a tak to navěky zůstane nevyléčitelné. Klasikové by měli žít dneska, nebo já tehdy."

Císař se uchýlil k tichému proklínání, zatímco Brodrig poslušně čekal. Cleon II mrzutě řekl: "Kolik jich čeká venku?"

Pohodil hlavou směrem ke dveřím.

Brodrig shovívavě řekl: "Ve Velkém sále je jich jako obvykle."

"Tak ať čekají. Jsem zaneprázdněn státními záležitostmi. Ať jim to velitel stráží oznámí. Nebo počkejte, státní záležitosti vynechte.

Dejte jen vyhlásit, že neuděluji audience a ať se velitel stráží tváří zarmouceně. Možná že se šakalové z jejich středu sami prozradí."

Císař se zlověstně ušklíbl.

"Povídá se, pane," řekl úlisně Brodrig, "že vás zlobí srdce."

Císařův úsměv se jen trochu lišil od jeho předchozího úšklebku.

"Když bude někdo předčasně jednat podle fámy, uškodí to víc jemu než mně samotnému. Ale co vás sem vlastně přivedlo? Ať to máme z krku."

Když mu to Císař pokynem ruky dovolil, Brodrig se zvedl z polohy vkleče a řekl: "Jde o generála Bela Riose, vojenského guvernéra Siwenny."

"Riose?" Cleon II. mocně svraštil obočí. "Nedokážu si ho zařadit.

Moment, není to ten, co před pár měsíci poslal tu donkichotskou zprávu? Ano, už si vzpomínám. Toužil po mém svolení, aby mohl nastoupit dráhu dobyvatele pro větší slávu Císaře a Říše."

"Přesně tak, pane."

Císař se krátce zasmál. "Brodrigu, vy jste si myslel, že bych se chtěl připravit o takové generály? Je to zřejmě zvláštní případ atavismu.

Jak zněla odpověď? Doufám, že jste se o to postaral."

"Zajisté, pane. Dostal pokyn, aby poslal další informace a nepodnikal žádné kroky zahrnující akce flotily, pokud z Říše nepřijdou další rozkazy."

"Hm. Naprosto v pořádku. Kdo je vůbec ten Riose? Byl někdy u dvora?"

Brodrig přikývl a koutky úst se mu maličko zkřivily. "Svou dráhu zahájil před deseti lety jako kadet gardového pluku. Měl podíl na té záležitosti u hvězdokupy Lemul."

"Hvězdokupa Lemul? Paměť mi totiž tak docela... Nebylo to tehdy, co jeden mladý voják zachránil dvě bitevní lodi před čelní srážkou, tím, že...eh...no prostě něco udělal?" Netrpělivě mávl rukou.

"Na podrobnosti si nevzpomínám. Bylo to nějaké hrdinství."

"Ten voják byl Riose. Byl za to povýšen," řekl stroze Brodrig, "a pro službu v terénu byl jmenován kapitánem lodi."

"A teď je vojenským guvernérem pohraniční soustavy a je pořád mladý. Schopný člověk, Brodrigu!"

"Ale nespolehlivý, pane. Žije minulostí. Sní o dávných dobách nebo spíš o mýtech, které ty dávné doby opěvují. Takoví lidé jsou sami o sobě neškodní, ale vzhledem k tomu, ze postrádají smysl pro realitu, mají je druzí za blázny." Potom dodal: "Svoje mužstvo, jak jsem se dozvěděl, dokonale ovládá. Je to jeden z vašich oblíbených generálů."

"Vážně?" přemítal císař. "Tak už toho nechte, Brodrigu. Nechtěl bych, aby mi sloužili sami neschopní. Ti sami jistě nepředstavují záviděníhodné měřítko věrnosti."

"Neschopný zrádce není nebezpečný. Spíš je třeba mít se na pozoru před schopnými lidmi."

"Vás nevyjímaje, Brodrigu?" Cleon II. se zasmál a pak se mu tvář zkřivila bolestí. "Víte co, nechte na chvíli toho poučování. Co je nového ve věci toho mladého dobyvatele? Přece jste nepřišel jen proto, abyste mi ho připomněl."

"Pane, od generála Riose přišla další zpráva."

"Ale? A co z ní vyplývá?"

"Prozkoumal tajně zemi těch barbarů a dospěl k názoru, že je nutná početná vojenská výprava. Jeho argumentace je dlouhá a dost nudná. Nestojí za to, abych s ní Vaše císařské veličenstvo zatěžoval teď, když se necítíte dobře. Zejména proto, že se bude důkladně probírat na zasedání Rady Lordů." Pokradmu se na Císaře podíval.

Cleon II. se zamračil. "Tak Lordi? Copak je to, Brodrigu, jejich záležitost? Vidím, že bude nutné přistoupit k

jasnějšímu výkladu Charty. A že to není poprvé."

"Tomu se, pane, nevyhneme. Snad by bývalo lepší, kdyby váš vznešený otec potlačil poslední povstání, aniž by jim tu Chartu zaručil.

Ale když jednou existuje, tak ji zatím musíme respektovat."

"Asi máte pravdu. Pak to bez těch Lordů nepůjde. Ale člověče, k čemu taková vážnost? Vždyť na tom přece tolik nezáleží. Nějaký úspěch v dalekém pohraničí s omezeným počtem vojáků je sotva záležitost celostátního významu."

Brodrig se upjatě usmál. Mrazivě řekl: "Je to záležitost jednoho romantického hlupáka, ale i takový romantický hlupák se může stát smrtící zbraní v rukou vzbouřence, kterému je nějaká romantika cizí.

Pane, ten člověk byl oblíbený tady a je oblíbený i tam. Je mladý.

Když získá nějakou tu bezprizorní barbarskou planetu, stane se dobyvatelem.

A mladý dobyvatel, který prokázal svou schopnost probudit nadšení pilotů, horníků, obchodníků a jim podobně verbeže, je vždycky nebezpečný. I kdyby s vámi nechtěl naložit tak, jak naložil váš vznešený otec s tím samozvancem Rickerem, některý z oddaných Lordů našich panství by se mohl rozhodnout, že ho použije jako své zbraně."

Cleon II. netrpělivě pohnul paží a strnul bolestí. Pomalu se uvolnil, ale jeho úsměv byl slabý a mluvil jenom šeptem. "Vy jste, Brodrigu, neocenitelný poddaný. Vždycky tušíte mnohem víc, než je třeba a mně stačí udělat jen polovinu bezpečnostních opatření, která navrhujete, abych byl v úplném bezpečí. Tak to tedy přenecháme Lordům. Uvidíme, co na to řeknou a podle toho se zařídíme. Doufám, že ten mladík ještě nepodnikl žádné nepřátelské kroky."

"O žádných se nezmiňuje. Ale už žádá o posily."

"Posily!" Císař v údivu přimhouřil oči. "Jak je vlastně silný?"

"Má deset bitevních lodí s plným stavem pomocných plavidel.

Dvě z lodí jsou vybaveny motory zachráněnými z bývalé Velké flotily a jedna má silnou dělostřeleckou baterii z téhož zdroje. Ostatní lodě jsou nové, z posledních padesáti let, ale přesto jsou použitelné."

"Na každý rozumný podnik by deset lodí mělo stačit. Vždyť můj otec neměl ani deset lodí, když dosáhl svých prvních vítězství nad tím samozvancem. Kdo jsou vlastně ti barbaři. proti kterým bojuje?"

Osobní tajemník nadzvedl obočí s výrazem pohrdání. "Mluví o nich jako o nějaké Nadaci."

"Nadace? Co je to?"

"Pane, nikde o ní není ani zmínka. Důkladně jsem prohledal archivy.

Uvedená oblast Galaxie spadá do někdejší provincie Anacreon, která už před dvěma staletími podlehla lupičství, barbarství a anarchii. V té provincii ovšem není žádná planeta známá jako Nadace.

Našel jsem nejasnou zmínku o skupině vědců, kteří byli do té provincie vysláni těsně předtím, než se připravila o naši ochranu.

Měli vytvořit nějakou Encyklopedii." Slabě se usmál. "Myslím, že si říkali Encyklopedická Nadace."

"No dobrá," Císař nad tím zachmuřeně přemítal, "taková souvislost není dost významná, abyste se jí mohl držet."

"Já se jí, pane, nedržím. Potom, co v oblasti zavládla anarchie, jsme od té expedice nedostali žádnou zprávu. Pokud ještě žijí jejich potomci a nechali si jejich jméno, pak skoro jistě poklesli na úroveň barbarství."

"A proto žádá posily." Císař svého tajemníka probodával nelítostným pohledem. "Je to velice zvláštní, chystat se do boje s divochy, mít deset lodí a přitom žádat o další, ještě než padne jediná rána.

A přece jen si toho Riose začínám vybavovat, byl to šikovný chlapec z loajální rodiny. Brodrigu, v tom bude nějaký háček, který nedokážu objevit. Snad to má větší význam, než by se mohlo zdát."

Jeho prsty si líně pohrávaly s třpytivým přehozem, který mu zakrýval ztuhlé nohy. "Budu tam potřebovat svého člověka," řekl, "někoho, kdo by měl bystré oči, chytrou hlavu a byl mi oddaný. Brodrigu..."

Tajemník poslušně sklonil hlavu. "A lodě, pane?"

"Ještě ne!" Císař tiše sténal, když krůček za krůčkem měnil polohu.

Ukázal slabým prstem: "Dokud nebudeme vědět víc. Radu Lordů svolejte ode dneška za týden. Bude také vhodná příležitost pro nové vymezení kompetencí. Tuhle věc dotáhnu do konce, nebo si to někdo pěkně odskáče.

Sklonil bolavou hlavu do konejšivého chvění polštáře obklopeného silovým polem. "A teď už jděte, Brodrigu, a pošlete sem doktora. Je to největší břídil ze všech, co tady byli."

5.

ZAČÍNÁ VÁLKA

Výchozím bodem ozbrojených sil byla Siwenna, odkud opatrně vyrážely do černého neznáma Periferie. Obrovité lodě překonávaly nesmírné vzdálenosti oddělující rozptýlené hvězdy na okraji Galaxie a opatrně postupovaly kolem nejvzdálenějšího okraje sféry vlivu Nadace.

Světy osamocené ve svém novém, dvě stě let trvajícím barbarství, znovu zakusily pocit, že na jejich půdu vkročili nejvyšší vládcové Říše. Byla odpřísáhnuta věrnost v přítomnosti silného dělostřelectva, které mělo na mušce hlavní města.

Na místě zůstaly vojenské posádky, posádky mužů v říšských uniformách, nesoucích na ramenou odznaky Slunce a kosmické lodi.

Staří lidé si toho všimli a znovu jim vytanuly na mysli zapomenuté příběhy otců jejich dědů o časech, kdy byl

vesmír velký, bohatý a poklidný a nad vším vládlo totéž Slunce a kosmická loď.

Pak se velké lodě znovu vydávaly na cestu, aby pokračovaly v budování řady předsunutých základen obklopujících Nadaci. A když byl každý ze světů začleněn na patřičné místo struktury, zpráva o tom byla odeslána Belu Riosovi do jeho Hlavního stanu, který si zřídil ve skalnaté pustině bludné planety, která nepatřila žádnému slunci.

Teď Riose odpočíval a pochmurně se usmíval na Ducema Barra.

"Co tomu říkáte, patriciji?"

"Já? Jakou cenu může mít můj názor? Já nejsem válečník."

Jedním unaveným a znechuceným pohledem obsáhl nakupený nepořádek v místnosti uprostřed skal, vytesané v jeskyni a naplněné umělým vzduchem, světlem a teplem, která znamenala jediný ostrůvek života v nekonečnosti pustého světa.

"Za pomoc, kterou jsem vám prokázal," zamumlal, "nebo snad chtěl poskytnout, byste mě mohl poslat zpátky na Siwennu."

"Ještě ne. Ještě ne." Generál si otočil židli do rohu, který vyplňovala ohromná, zářivě průzračná koule znázorňující bývalé říšské prefektství Anacreon a sektory s ním sousedící. "Později, až to skončí, se vrátíte ke svým knihám a všemu ostatnímu. Postarám se, aby váš rodinný majetek byl trvale navrácen vám a vašim dětem."

"Děkuji," řekl Barr s lehkou ironií, "ale já nemám vaši víru, že všechno dohře dopadne."

Riose se pronikavě zasmál. 'Nezačínejte znovu se svými prorockými nářky. Řeč téhle mapy je jasnější než všechny vaše ubohé teorie." Jemně pohladil její neviditelné zakřivené obrysy. "Dovedete číst z mapy v radiální projekci? Skutečně? Tak se na to podívejte sám. Hvězdy znázorněné zlatě představují území Říše. Červené jsou ty hvězdy, které podléhají Nadaci a růžové ty, které pravděpodobně patří do sféry jejího ekonomického vlivu. A teď se dívejte..."

Riose překryl rukou zaoblený knoflík a oblast zářivých bílých bodů pomalu přecházela v tmavnoucí modř. Jako šálek obrácený dnem vzhůru obklopovaly teď červenou a růžovou.

"Ty modré hvězdy byly dobyty mými jednotkami," pronesl s tichým uspokojením Riose, "a ty neustále postupují. Nikdo se jim nepostavil na odpor. Barbaři zůstávají v klidu. A zejména jsme se nesetkali s odporem ze strany ozbrojených sil Nadace. Mají klidný a tvrdý spánek."

"Ale vaše síly budou asi dost rozptýlené?" zeptal se Barr.

"Vlastně ani ne," řekl Riose, "i když by to tak mohlo vypadat.

Klíčových bodů, kde jsem umístil posádky a zřídil opevnění, je poměrně málo, ale zato jsou pečlivě zvoleny. Dosáhl jsem toho, že při vynaložení poměrně malé síly mají ohromný strategický význam. Má to celou řadu výhod, víc než by vůbec napadlo člověka, který důkladně nestudoval kosmickou taktiku, ale každému je jasné například to, že mohu zahájit útok z kteréhokoli bodu sféry, která je bude obklopovat, a že až s tím skončím, Nadace nedokáže zaútočit na křídle ani v týle. Vzhledem k nim žádná křídla nebo týl nebudu mít."

"Zmíněná taktika Předchozího obklíčení byla vyzkoušena už v dřívějších dobách, zvlášť během vojenských tažení Lorise VI., někdy před dvěma tisíci lety, ale nikdy nebyla dovedena do konce. Nepřítel o ní vždycky věděl a snažil se tomu zabránit. Tohle je něco jiného."

"Ideální čítankový příklad?" Barrův hlas zněl malátně a lhostejně.

Riose byl netrpělivý. "Ještě pořád si myslíte, že moje oddíly prohrajou?"

"Musí."

"Uvědomte si, že v celé vojenské historii není jediný případ dokonale provedeného obklíčení, kdy by nakonec nezvítězilo vojsko útočníka, s tou výjimkou, že by existovala dostatečně silná vnější flotila, která by obklíčení dokázala prolomit."

"Když to říkáte."

"A vy se pořád držíte své víry."

"Ano."

Riose pokrčil rameny. "Dělejte si, co chcete."

Barr chvíli nechal působit dusné ticho a pak se klidně zeptal: "Dostal jste odpověď od Císaře?"

Riose vytáhl cigaretu z krabice na stěně za svou hlavou, vsunul ji filtrem mezi rty, důkladně potáhl a nechal ji rozhořet. Pronesl: "Myslíte na tu žádost o posily? Ta přišla, ale nic víc. Jenom odpověď."

"Lodě žádné?"

"Žádné. Napůl jsem s tím počítal. Po pravdě řečeno, patriciji, neměl jsem především vůbec dopustit, aby mě ty vaše teorie k podobné žádosti dohnaly. Staví mě to do nepříznivého světla."

"Skutečně?"

"No ovšem. Lodě mají dneska ohromnou cenu. Občanské války posledních dvou staletí zničily víc než polovinu Velké flotily a to, co zbylo, je v dezolátním stavu. Totiž ne, že by lodě, které stavíme dneska, za nic nestály. Ale myslím, že se v dnešní době v Galaxii nenajde člověk, který by dokázal vyrobit prvotřídní hyperatomový motor."

"To vím," řekl Siweňan. Díval se zamyšleně, jako by pátral ve svém nitru. "Nevěděl jsem, že to také víte. Tak jeho Císařské veličenstvo nemůže postrádat žádné lodě. Psychohistorie to mohla předpovědět, vlastně je pravděpodobné, že to udělala. Řekl bych, že věčný odkaz Hariho Seldona v prvním kole vítězí."

Riose úsečně odvětil: "I tak mám dost lodí. Váš Seldon nic nevyhrává.

Kdyby se snad ukázalo, že je situace vážnější, pak budou k dispozici další lodě. Císař zatím nezná všechny okolnosti."

"Neříkejte? Co jste mu nepověděl?"

"To je jasné - ty vaše teorie." Riose se tvářil cynicky. "Ta historka je, při vší úctě k vám, ve své podstatě

nepravděpodobná. Když to potvrdí další vývoj, pokud mi okolnosti poskytnou nějaký důkaz, tehdy, ale jen tehdy bych mohl soudit, že hrozí smrtelné nebezpečí."

"A navíc," pokračoval Riose jakoby nic, "ta historka, pokud není podepřena fakty, má příchuť urážky majestátu, která by Jeho císařskému veličenstvu sotva byla po chuti."

Starý patricij se usmál. "Tím chcete říct, že kdybyste mu pověděl o nebezpečí, že by ze svého vznešeného trůnu mohl být svržen tlupou otrhaných barbarů z konce vesmíru, nebral by to jako varování, kterému by měl věřit nebo si ho považovat. Tak to od něj moc nečekáte."

"Pokud nepočítáte zvláštního velvyslance."

"K čemu je takový zvláštní vyslanec?"

"To je dávný zvyk. Každého vojenského tažení pod záštitou vlády se účastní přímý zástupce koruny."

"Vážně? A proč?"

"Je to způsob, jak při každém tažení symbolicky zachovat Císařovo osobní velení. K tomu přibyla vedlejší funkce, zajistit věrnost generálů. V tom směru se to pokaždé nesetká s úspěchem."

"To vám, generále, asi nebude moc po chuti. Myslím taková autorita zvenčí."

"To bezpochyby," řekl Riose s mírným uzarděním, "ale co se dá dělat..."

Aparát, který měl generál u ruky, se hřejivě rozzářil a v jeho štěrbině se s nenápadným zachvěním vynořila zpráva v podobě válečku.

Riose ji rozbalil. "Výborně! To bychom měli!"

Ducem Barr trochu tázavě nadzvedl obočí.

"Abyste věděl," řekl Riose, "zajali jsme člověka z toho národa Kupců. Živého - s nepoškozenou lodí."

"Něco se ke mně doneslo."

"Tak toho sem právě dopravili a za chvíli ho tady máme. Zůstaňte pěkně na místě, patriciji. Chci abyste byl u toho, až ho budu vyslýchat. To je hlavní důvod, proč jsem si vás dneska pozval. Možná mu budete rozumět, zatímco mně by mohlo něco podstatného uniknout."

U dveří zazněl signál a generál je dotekem chodidla otevřel dokořán.

Člověk, který stál na prahu, byl vysoký a vousatý, na sobě měl krátký kabát z měkké koženky s připevněnou kapucí, kterou měl hozenou za krkem. Ruce měl volné a pokud si všiml, že muži kolem něj jsou ozbrojení, nenamáhal se to dát najevo.

Ledabyle vešel dovnitř a rozhlédl se chladným pohledem. Generála poctil naznačeným pokynem ruky a neúplným kývnutím.

"Vaše jméno?" zeptal se úsečně Riose.

"Lathan Devers." Kupec zaklesl palce za široký a nevkusný pásek.

"Vy jste tady šéf?"

"Vy jste kupec z Nadace'?"

"Správně. Poslyšte, jestli jste tady šéf, tak byste měl říct svým najatým lidem, aby nechali na pokoji můj náklad."

Generál zvedl hlavu a chladně se na vězně zadíval. "Budete odpovídat na otázky. A ne bez vyzvání něco nařizovat."

"No dobrá. Souhlasím. Ale jeden z vašich hochů si už prostřelil hrudník dobře na dvě stopy, když strkal prsty, kam neměl."

Riose teď upřel zraky na poručíka, který to měl na starosti.

"Mluví ten člověk pravdu? Ve své zprávě jste, Vranku, uvedl, že nebyly žádné oběti na životech."

"Také že nebyly, pane," poručík mluvil upjatě, jako by se bál, "myslím tehdy. Potom se objevila dispozice, že se ta loď má prohledat a z toho vznikla fáma, že je na palubě žena. Místo toho jsme našli množství přístrojů neznámého druhu, přístrojů, o kterých ten vězeň tvrdí, že s nimi obchoduje. Jeden z nich při manipulaci explodoval a voják, který ho držel, přišel o život."

Generál se znovu obrátil ke kupci. "Vy máte na své lodi atomové nálože?"

"Při Galaxii, nemám. K čemu? Ten pitomec popadl atomový děrovač za špatný konec a nastavil maximální rozptyl. To se přece nedělá. To už by si člověk mohl namířit na hlavu neutronovou pušku.Byl bych mu v tom zabránil, kdyby mi na prsou nesedělo pět chlapů."

Riose pokynul čekajícímu strážci. "Můžete jít. Ta zajatá loď se musí náležitě zajistit proti nežádoucímu vniknutí. Sedněte si, Deversi."

Kupec se posadil na určené místo a lhostejně snášel přísný a zkoumavý pohled císařského generála i zvědavost v očích siwenského patricije.

Riose řekl: "Deversi, jste přece rozumný člověk."

"Děkuji. To na vás zapůsobil můj obličej, nebo po mně něco chcete? Musíte ovšem říct, co. Jsem dobrý obchodník."

"Jde pořád o tutéž věc. Vydal jste svou loď, když jste se mohl rozhodnout, že nás připravíte o nějakou munici a necháte se rozptýlit na elektronový prach. Pokud si i nadále zachováte takový pohled na život, mohl byste si vysloužit slušné zacházení."

"Šéfe, po ničem neprahnu tak, jako po slušném zacházení."

"Dobrá. Já zase po ničem neprahnu tak, jako po spolupráci." Riose se usmál a polohlasem se obrátil k Ducemu Barrovi: "Doufám, že slovo 'prahnout' znamená to, co si myslím. Slyšel jste někdy takovou barbarskou hantýrku?"

Devers zdvořile řekl: "Tak dobře. Já to beru. Ale šéfe, o jaké spolupráci mluvíte? Řeknu vám na rovinu, že

nevím, na čem jsem."

Rozhlédl se. "Například kde jsme a o co se vám jedná."

"Ach tak, zapomněl jsem představit druhou stranu. Omlouvám se." Riose byl v dobrém rozmaru. "Ten pán je Ducem Barr, patricij Říše. Já jsem Bel Riose, šlechtic Říše a generál třetí třídy vojska Jeho císařského veličenstva."

Kupci poklesla čelist. A potom řekl: "Říše? Myslím ta stará Říše, co nás o ní učili ve škole? No ne! To je ovšem gól! Vždycky jsem si tak nějak myslel, že už neexistuje."

"Jenom se rozhlédněte. Existuje," řekl pevně Riose.

"I když jsem to vlastně mohl vědět," a Lathan Devers namířil bradku ke stropu. "Ta skupina lodí, které zajaly mou kocábku, vypadala úžasně dokonale. Takové by žádné království Periferie nedokázalo vyrobit." Svraštil obočí. "Tak o co jde, šéfe? Nebo mám říkat generále?"

"O to, že je válka."

"To jako Říše proti Nadaci?"

"Správně."

"Proč?"

"To byste mohl vědět."

Kupec se na něj pozorně zadíval a zavrtěl hlavou.

Riose nechat svůj protějšek uvažovat a potom tiše řekl: "Určitě víte, proč."

Lathan Devers zamumlal: "Je tady horko," a vstal, aby si odložil sako s kapucí. Pak se znovu posadil a natáhl si nohy.

"Tedy, mám dojem," pronesl s klidem, "že si teď myslíte, že bych měl s křikem vyskočit a mlátit kolem sebe. Kdybych si vybral správnou chvíli, tak vás můžu popadnout, než byste se stačil pohnout, a tenhle stařík, co tu sedí a nic neříká, by mi v tom sotva mohl zabránit."

"Jenže to neuděláte," řekl s důvěrou Riose.

"Neudělám," souhlasil vlídně Devers. "Hlavně proto, že kdybych vás zabil, tak by to válce nejspíš nezabránilo. Tam, odkud přicházíte, budou mít víc generálů."

"Velice správný předpoklad."

"A mimoto by mě nejspíš srazili k zemi pár vteřin potom, co bych vás dostal a rychle, nebo možná pomalu by mě zabili, to podle okolností. Ale přišel bych o život a s tím bych ve svých plánech rozhodně nechtěl počítat. Nevyplácí se to."

"Říkal jsem, že jste rozumný člověk."

"Ale jedna věc by mě, šéfe, přece jenom zajímala. Kdybyste mi řekl, co znamená to vaše tvrzení, že vím, proč jste se na nás vrhli. Já to nevím a nějaké hádanky se mi z duše protiví."

"Ale? Slyšel jste někdy o Hari Seldonovi?"

"Ne. Už jsem řekl, že nemám rád hádanky."

Riose letmým pohledem zavadil o Ducema Barra, který se jemně usmál a znovu získal výraz člověka zahleděného do vlastního nitra.

Riose s úšklebkem řekl: "Deversi, nehrajte to na mě. O vaší Nadaci existuje staré vyprávění nebo legenda nebo skutečný příběh - to je mi jedno - o tom, že nakonec založíte Druhou Říši. Dost podrobně jsem se seznámil s tím psycho-historickým podvodem Hariho Seldona a vím, že máte nakonec v plánu zaútočit proti Říši."

"Tak?" Devers zamyšleně pokyvoval hlavou. "A kdo vám to všechno řekl?"

"Na tom snad nesejde," řekl Riose nebezpečně uhlazeným tónem. "Vy tady nejste od toho, abyste se ptal. Zajímalo by mě, co víte o té bajce o Seldonovi."

"Ale jestli je to bajka..."

"Nehrajte si se slovy, Deversi."

"Já si s ničím nehraju. Řeknu vám to na rovinu. Víte o tom přesně tolik, co já. Je to taková nedomyšlená hloupost. Každý svět má své povídačky, to jim nikdo nemůže vzít. Ano, slyšel jsem takové řeči, Seldon, Druhá Říše a tak dál. Když večer dávají děti spát, tak je tím krmí. Mladí cucáci zalézají do prázdných pokojů s přenosnými projektory a hltají trháky o Seldonovi. Ale dospělých se to rozhodně netýká. Aspoň ne inteligentních dospělých." Kupec zavrtěl hlavou.

Pohled císařského generála potemněl. "To myslíte vážně? Člověče, lžete úplně zbytečně. Byl jsem na té planetě, na Terminu. Vaši Nadaci znám. Viděl jsem ji tváří v tvář."

"A to se ptáte mě? Člověka, který na ní během deseti let nebyl vcelku ani dva měsíce? Skutečně ztrácíte čas. Ale klidně si pokračujte ve válce, když tolik dáte na bajky."

A Barr poprvé mírně promluvil: "To tolik věříte ve vítězství Nadace?"

Kupec se otočil. Trochu se začervenal a na spánku mu zbělela stará jizva. "Hm...m...m, tichý společník. Doktore, jak jste mohl z mých řečí pochopit zrovna tohle?"

Riose na Barra slabounce kývl a Siweňan polohlasem pokračoval.

"Protože vás musí trápit už jen pomyšlení na to, že by váš svět tu válku mohl prohrát a sklidit trpké plody porážky, které znám z vlastní zkušenosti. Můj svět to jednou zažil a dodnes nese následky."

Lathan Devers si probíral vousy, pohledem přešel z jednoho protivníka na druhého a pak se krátce zasmál. "Šéfe, takhle mluví pořád? Poslyšte," zvážněl, "co je to vlastně porážka? Viděl jsem války a viděl jsem porážky. Co se stane, když se vítěz skutečně chopí moci? Koho to postihne? Mě? Lidičky jako jsem já?" Posměšně zavrtěl hlavou.

"Berte to takhle," kupec mluvil energicky a naléhavě, "na průměrné planetě se obyčejně najde takových pět, šest nadutých bařtipánů, kteří jí vládnou. Ti dostanou ránu do palice, ale jejich osud mi může být ukradený. No ne? A

lidi? Zástup obyčejných lidiček? Někteří samozřejmě přijdou o život a ostatní nějakou dobu odvádějí větší daně. Ale to se srovná, všechno se vrátí do starých kolejí. A pak je stejná situace jako předtím, jen těch pět nebo šest se vymění."

Ducemu Barrovi se chvěly nozdry a šlachy na staré pravé ruce mu křečovitě poškubávaly, ale nic neřekl.

Lathan Devers na něm spočinul pohledem. Jeho očím nic neuniklo.

"Podívejte," řekl. "Já jsem strávil život ve vesmíru, abych za babku prodával své přístroje a za to od Koncernu dostával právě tak na holé živobytí. Tam jsou ti tlusťoši," ukázal palcem přes rameno a zase zpátky, "co sedí doma a v jednom kuse hromadí moje roční příjmy - o které odírají mě a další mi podobné. Dejme tomu, že byste Nadaci vládl vy. Stejně nás budete potřebovat. Budete nás potřebovat ještě víc, než nás potřebuje Koncern - protože byste se v ničem nevyznal a my bychom mohli vydělávat hotové peníze. s Říší bychom uzavřeli lepší dohodu. To rozhodně, a že se v obchodu vyznám. Když z toho bude koukat zisk, tak jsem pro."

A upřel na ty dva cynický pohled válečníka.

Zavládlo ticho, které několik minut nikdo neporušil, potom v patřičném otvoru zachrastil váleček. Generál ho chvatně otevřel, přelétl pohledem úhledné písmo a prudkým pohybem zapnul optické spojení.

"Vypracujte plán bojového postavení každé lodi v akci. Očekávejte rozkazy k ozbrojené defenzivě."

Sáhl po peleríně. Když si ji upevňoval kolem ramen, monotónním hlasem, aniž by pohnul rty, pošeptal Barrovi: "Toho člověka vám tu nechám. Očekávám výsledky. Je válka a když mě někdo zklame, dovedu být krutý. To si pamatujte!" Na odchodu oběma zasalutoval na pozdrav.

Lathan Devers ho provázel pohledem. "Nejspíš ho něco zasáhlo na citlivém místě. Co se děje?"

"To je jasné, nějaká bitva," řekl mrzutě Barr. "Vojsko Nadace poprvé vyráží do boje. Měl byste jít se mnou."

V místnosti se objevili vojáci ve zbroji. Chování měli zdvořilé a tváře přísné. Devers vykročil z místnosti za hrdým siwenským kmetem.

Místnost, do které je zavedli, byla menší a ne tak plná. Její inventář představovaly dvě postele, obrazovka, sprcha a hygienické zařízení. Vojáci vypochodovali a za nimi s dutým úderem zapadly masivní dveře.

"Hm?" Devers se nesouhlasně rozhlížel. "Tohle vypadá natrvalo."

"Také že ano," řekl stručně Barr. Starý Siweňan se k němu otočil zády.

Kupec nedůtklivě řekl: "O co vám jde, doktore?"

"Mně o nic. Jen jsem vás dostal na starost, to je všechno." Kupec vstal a přiblížil se k němu. Jeho mohutné tělo se tyčilo nad patricijem, který zůstával bez hnutí. "Vážně? Jenže jste se mnou v téhle cele, a když vás sem nechali pochodovat, tak na vás zbraně mířily stejně opravdově jako na mě. Poslyšte, ty mé názory na válku a mír vás úplně přivedly do varu."

Čekal marně. "No dobrá, chtěl bych se vás na něco zeptat. Říkal jste, že vaše země kdysi utrpěla hroznou porážku. Kdo byl vítěz? Kometťané z cizí mlhoviny?"

Barr zvedl hlavu. "Byla to Říše."

"Ale? Tak co tu pohledáváte?"

Barrovo mlčení bylo výmluvné.

Kupec vyšpulil dolní ret a pomalu kýval hlavou. Stáhl si náramek z plochých článků, který mu obepínal pravé zápěstí a podal mu ho. "Co tomu říkáte?" Druhý takový měl na levé ruce.

Siweňan si ten ozdobný předmět vzal. Pomalu zareagoval na kupcův pokyn a navlékl si ho. Nezvyklé šimrání na zápěstí rychle pominulo.

Deversův hlas se okamžitě změnil. "Výborně, doktore, jen směle do toho. Můžete klidně mluvit. Jestli je ta místnost napíchnutá, neuslyší ani slovo. To, co jsem vám dal, je deformátor pole, původní Mallowův vynález. Na každém světě odtud až po vnější okraj, se prodává za pětadvacet kreditů. Vy ho máte zdarma. Při mluvení nehýbejte rty a moc si s tím nelamte hlavu. Však tomu přijdete na kloub."

Ducema Barra najednou zmohla únava. Kupec se do něj zabodával jasným pohledem plným naléhavosti. Měl pocit, ze mu nedokáže vyhovět.

Barr řekl: "Co po mně chcete?" Slova mu splývala z nehybných rtů.

"Už jsem vám to řekl. Vypouštíte z úst řeči, jaké se sluší na vlastence. Přitom váš vlastní svět byl rozdrcen Říší a vy tady táhnete za jeden provaz s milovaným generálem té Říše. To přece nedává smysl, nebo snad ano?"

Barr řekl: "Já jsem svůj úkol splnil. Mojí zásluhou zemřel místokrál Říše, který byl tím dobyvatelem."

"Skutečně? Je to dlouho?"

"Před čtyřiceti lety."

"Před...čtyřiceti...lety!" Ta slova jako by kupci něco říkala. Zamračil se. "To je dlouho, aby člověk mohl žít ze vzpomínek. Jestlipak to ví ten cucák v generálské uniformě?"

Barr přikývl.

Deversův pohled potemněl přemýšlením. "Vy chcete, aby Říše zvítězila?"

A starý siwennský patricij vybuchl v náhlém návalu hněvu.

"Kéž Říše a všechno co k ní patří zhyne vesmírnou katastrofou. Celá Siwenna se za to denně modlí. Kdysi jsem měl bratry, sestru, otce.

Ale teď mám děti, vnoučata. Generál ví, kde je hledat."

Devers čekal.

Barr šeptem pokračoval: "Ale kdyby zamýšlené cíle mohly ospravedlnit takové riziko, ani to by mě nezastavilo. Věděli by, jak zemřít."

Kupec vlídně řekl. "Tak vy jste kdysi zabil místokrále? Abyste věděl, něco mi to říká. Kdysi jsme měli starostu jménem Hober Mallow. Ten navštívil Siwennu, to je přece váš svět. Setkal se tam s mužem jménem Barr."

Ducem Barr hleděl přísně a podezíravě. "Co o tom víte?"

"To, co každý kupec na Nadaci. Mohl byste být ostřílený chlapík, kterého sem nastrčili, aby si získal mou důvěru. V tom případě by na vás jistě mířili puškami a vy byste nenáviděl Říši a horoval pro její zničení. Pak bych se mohl samou horlivostí přetrhnout, abych vám vylil své srdce, a jestli by to generála nepotěšilo? To je ovšem, doktore, sotva pravděpodobné."

"Ale stejně bych byl rád, kdybyste mi mohl dokázat, že jste syn Onuma Barra ze Siwenny - šestý a nejmladší, který unikl masakru."

Ducemu Barrovi se třásla ruka, když otvíral plochou kovovou krabičku umístěnou ve výklenku. Kovový předmět, který z ní vytáhl, tiše zachřestil, když ho kupci vložil do dlaní.

"Podívejte se na to," řekl.

Devers vytřeštil oči. Držel si těsně před očima vypouklý hlavní článek řetězu a tiše se zapřísahal: "Ať se na místě propadnu, jestli to není Mallowův monogram a ten typ je starý padesát let, ani o chlup míň."

Zvedl hlavu a usmál se.

"Doktore, podejte mi ruku. Atomový štít na míru člověka je důkaz, který mi úplně stačí," a natáhl svou ohromnou dlaň.

6.

OBLÍBENEC

Z bezedných hlubin se vynořily maličké lodě a vrhaly se přímo do středu válečného loďstva. Bez jediného výstřelu nebo dávky energie se proplétaly prostorem přecpaným loděmi a pak se vrhaly kupředu a zpátky, zatímco těžká plavidla Říše se za nimi otáčela jako nemotorná zvířata. Jenom dva tiché záblesky jasně zazářily v prostoru, když se dvě z těch titěrných bludiček zhroutily v atomovém rozpadu, ostatní zmizely.

Velké lodě po nich pátraly a pak se vrátily k svému původnímu poslání a jeden svět za druhým se stával součástí ohromné sítě Obklíčení.

Brodrigova uniforma byla velkolepá, ušitá přesně na míru a nošena způsobem, který tomu odpovídal. Chůze, kterou kráčel zahradami bezvýznamné planety Wanda, nyní dočasného velitelství Říše, byla poklidná a jeho výraz zasmušilý.

S ním se procházel Bel Riose, jeho polní uniforma, u krku rozhalená, působila ve svém monotónním šedočerném odstínu žalostným dojmem.

Riose ukázal na ohlazenou černou lavičku pod vonným kapradím, jehož velké kopistovité listy se zvedaly přímo proti bílému slunci. "Tak to vidíte, pane. Je to pozůstatek Říše. Zdobené lavičky postavené pro milence vydrží bez úhony a schopné použití, zatímco továrny a paláce se hroutí a mění se v zapomenuté rozvaliny."

Posadil se, zatímco osobní tajemník Cleona II. zůstal před ním vzpřímeně stát a přesnými rozmachy slonovinové hůlky elegantně osekával listí nad sebou.

Riose zkřížil nohy a nabídl svému protějšku cigaretu. Sám si pro jednu sáhl a přitom říkal: "Při osvícené moudrosti Jeho císařského veličenstva se dalo jedině čekat, že pošle pozorovatele tak schopného, jako jste vy. To mě zbavuje veškerých obav z toho, že by tlak závažnějších a naléhavějších událostí mohl zastínit význam malého vojenského tažení na Periferii."

"Císař má oči všude," pronesl automaticky Brodrig. "Význam tažení nepodceňujeme, ale přesto se zdá, že je kladen až příliš velký důraz na jeho obtížnost. Ty jejich lodičky přece nepředstavují takovou překážku, abychom kvůli ní museli provádět tak složitý předběžný manévr, jakým je Obklíčení."

Riose zrudl, ale nenechal se vyvést z rovnováhy. "Nemohu riskovat životy svých lidí, kterých nemám nazbyt, nebo zkázu svých lodí, které jsou nenahraditelné, příliš ukvapeným útokem. Provedené Obklíčení podstatně sníží mé ztráty při konečném útoku, bez ohledu na jeho obtížnost. Vojenské důvody, které mě k tomu vedly, jsem si dovolil vysvětlit už včera."

"Dobrá, dobrá. Nejsem vojenský odborník. Tak vy mě tedy přesvědčujete, že to, co se zdá být vyloženě a očividně správné, je ve skutečnosti špatné. Dejme tomu. Ale i tak vaše opatrnost přesahuje všechny meze. Ve své druhé zprávě jste žádal posily. A to proti nepříteli chudému, bezvýznamnému a barbarskému, se kterým jste se v té době ani jednou neutkal. Požadovat za takových okolností další ozbrojené síly by působilo takřka dojmem neschopnosti nebo něčeho horšího, nebýt toho, že vaše předchozí kariéra je dostatečným důkazem vaší neohroženosti a talentu."

"Děkuji," řekl chladně generál, "ale dovolte, abych vám připomněl, že je rozdíl mezi neohrožeností a slepou nerozvážností. Člověk se může odvážně pustit do hazardní hry, pokud zná svého nepřítele a může alespoň zhruba odhadnout rizika. Ale podniknout jakékoli kroky proti neznámému nepříteli je smělé už samo o sobě. To byste se klidně mohl zeptat, proč tentýž člověk ve dne bezpečně proběhne překážkovou dráhu a v noci zakopává o nábytek ve vlastním pokoji."

Brodrig slova svého protějšku odbyl elegantním komíháním prstů.

"Je to dramatické líčení, ale nikoli uspokojivé. Sám jste ten barbarský svět navštívil. Navíc máte toho nepřátelského zajatce, toho kupce, kterého si chováte jako v bavlnce. Přece se s tím vězněm dokážete nějak domluvit."

"Myslíte? Račte si uvědomit, že když se nějaký svět vyvíjí dvě stě let v izolaci, měsíc pobytu na něm nestačí k tomu, aby člověk získal dostatečné podklady k rozumně vedenému útoku. Já jsem voják a ne nějaký neohrožený svalovec z trojrozměrného subéterového trháku. A také není možné, aby mi jediný vězeň, a to ještě bezvýznamný

příslušník ekonomické skupiny, která nemá těsné svazky s nepřátelským světem, přiblížil všechna skrytá tajemství nepřátelské strategie."

"Vyslechl jste ho?"

"Ano."

"No a? Bylo to užitečné, ale nic světoborného. Jeho loď je malá, bezcenná. Prodává hračky, které jsou přinejmenším zábavné. Vybral jsem pár nejšikovnějších, které bych chtěl Císaři poslat jako kuriozity.

Na lodi a jejím provozu je samozřejmě spousta věcí, které nechápu, ale také nejsem žádný techman."

"Takové přece máte ve svém středu," poznamenal Brodrig.

"To si uvědomuji," odvětil generál trochu jedovatě. "Jenže ti hlupáci zdaleka nedokážou splnit mé požadavky. Už jsem poslal pro šikovné lidi, kteří by dokázali pochopit funkci podivných obvodů v útrobách lodi. Odpovědi jsem se nedočkal."

"Lidí takových kvalit, generále, není nazbyt. V té vaší ohromné provincii se přece musí najít člověk, který by rozuměl atomové fyzice."

"Kdyby tu někdo takový byl, tak ho pověřím opravou nemožných dýchavičných motorů, které pohánějí dvě lodě mé malé flotily. Dvě lodě z mých ubohých deseti, které se nemohou zúčastnit pořádné bitvy, protože nemají dostatečný přísun energie. Pětina mého loďstva je odsouzena k tomu, aby nečinně trčela za bitevními liniemi a tam upevňovala naše postavení."

Tajemník netrpělivě zakmital prsty. "Generále, v tom ohledu není vaše postavení nijak výjimečné. Císař má podobné problémy."

Generál odhodil rozdrcenou cigaretu, kterou si ani nezapálil, připálil si druhou a pokrčil rameny. "To, že se nenajdou kvalitní techmani, není nejpodstatnější. Až na to, že jsem s tím svým vězněm mohl být o kus dál, kdyby měl v pořádku Psychickou sondu."

Tajemník povytáhl obočí. "Vy máte Sondu?"

"Starou. Takovou letitou, která mi vypoví službu, když ji jednou potřebuji. Nasadil jsem ji vězni ve spánku, s nulovým výsledkem.

Tolik k té Sondě. Zkoušel jsem ji na vlastních lidech a reakce byla vcelku odpovídající, ale opakuji, že v mém štábu techmanů se nenajde jediný, kdo by mi mohl vysvětlit, proč nezabírá na vězně. Ducem Barr, který je teoretik přes součástky, ale žádný mechanik, tvrdí, že Sonda možná nepůsobí na psychické struktury vězně proto, že byly od dětství vystaveny vlivu cizího prostředí a nervových impulsů.

Nevím. Ale ještě může být užitečný. Proto si ho také nechávám v záloze."

Brodrig se opřel o hůl. "Uvidím, jestli se dá v hlavním sídle sehnat nějaký odborník. A vůbec, co ten druhý člověk, o kterém jste se právě zmínil, ten Siweňan. Zahrnujete svou přízní až příliš mnoho nepřátel."

"Ten zná nepřítele. Také jeho si nechávám pro případ, že bych ho v budoucnu potřeboval nebo se od něj dočkal nějaké pomoci."

"Ale je to Siweňan a syn zavrženého vzbouřence."

"Je starý a bezmocný a jeho rodinu mám jako rukojmí."

"Aha. Ale stejně si myslím, že bych si s tím kupcem měl promluvit osobně."

"Prosím."

"Sám," dodal chladně tajemník. aby to zdůraznil.

"Prosím," opakoval zdvořile Riose. "Jako Císařův věrný poddaný přijímám jeho osobního zástupce jako svého nadřízeného. Ovšem vzhledem k tomu, že kupec je na stálé základně, budete muset opustit prostor fronty v zajímavém okamžiku."

"Ano? A čím je tak zajímavý?"

"Je zajímavý tím, že dnes bylo dokončeno Obklíčení. Zajímavý tím, že do týdne Dvacátá pohraniční flotila postoupí dovnitř, k jádru odporu." Riose se usmál a odvrátil se.

Brodrig se cítil nemile dotčen.

7.

PODPLÁCENÍ

Seržant Mon Luk byl typickým příkladem řadového vojáka. Pocházel z ohromných zemědělských planet v okolí Plejád, kde jenom vojenský život mohl přerušit vazbu k půdě a marnost života naplněného dřinou a byl přímo ztělesněním svého prostředí. Při náležitém nedostatku fantazie, díky kterému dokázal bez ohav čelit nebezpečí, měl dostatečnou sílu a hbitost, aby mu dokázal čelit úspěšně. Rozkazy přijímal neprodleně, své podřízené řídil neústupně a svého generála zbožňoval přímo neochvějně.

A přesto měl šťastnou povahu. Pokud v rámci svých povinností bez sebemenšího zaváhání zabil člověka, udělal to také bez sebemenšího pocitu nepřátelství.

To, že seržant Luk dal před vstupem do místnosti znamení u dveří, bylo víceméně výrazem společenského taktu, protože měl plné právo vstoupit bez předchozího upozornění.

Ti dva uvnitř zvedli hlavu od večeře a jeden z nich natáhl nohu, aby vypnul nakřáplý hlas, který se s bujarou veselostí linul z otlučeného kapesního přehrávače.

"Další knihy?" zeptal se Lathan Devers.

Seržant mu podal pevně utažený svitek filmu a poškrábal se za krkem. "Patří inženýru Orrovi, ale však on ho

zase dostane zpátky.

Chce ho poslat svým dětem, že ano, jako něco na způsob suvenýru."

Ducem Barr svitek se zájmem převracel v rukách. "A kde to ten inženýr vzal? Ten přece nemá přehrávač?"

Seržant energicky zavrtěl hlavou. Ukázal na otlučené torzo u nohou postele. "Jediný, co tu máme. No a ten chlapík, Orre, má tu knihu z jednoho z těch zapráskaných světů, které jsme dobyli. Tohle samotné měli v jedné velké budově a musel zabít pár domorodců, kteří se mu v tom snažili zabránit."

Díval se na něj znaleckým pohledem. "Docela slušný suvenýr - pro děti."

Odmlčel se a pak tajnůstkářsky řekl: "Mimochodem, proslýchá se ohromná novina. Třeba je to jen fáma, ale stejně je to tak báječné, že si to nemůžu nechat pro sebe. Generál to znovu dokázal." A pomalu, vážné přikývl.

"Tak?" řekl Devers. "A co vlastně dokázal?"

"Jen to, že dokončil Obklíčení." Seržant se pousmál s výrazem hrdého uspokojení. "To je ale kanón! Jestli to nezvládl na jedničku!

Jeden chlapík, co si potrpí na fantazírování, říká že to šlo jako po másle a s lehkostí, s jakou se line hudba sfér."

"Takže teď začne velká ofenziva?" zeptal se klidně Barr.

"Doufám," následovala rozjařená odpověď. "Když už mi srostla ruka, tak se chci vrátit na svou loď. Tady toho dřepění na zadku mám právě tak dost."

"Já taky," zabručel najednou zuřivě Devers. Skousl si dolní ret, jak ho to zamrzelo.

Seržant se na něj pochybovačně zadíval a řekl: "Už bych měl jít.

Každou chvíli má dorazit kapitán a mám nejvyšší čas, aby mě tu nepřistihl."

U dveří se zastavil. "Mimochodem, pane," obrátil se ke kupci s náhlým ostychem a rozpaky, "dostal jsem zprávu od své ženy. Ten malý mrazák, co jste mi pro ni dal, je prý výborný. Nic ji nestojí a vejde se jí tam zásoba dokonale mraženého jídla skoro na měsíc.

Jsem vám vděčný."

"Není zač. Pusťte to z hlavy."

Za rozesmátým seržantem se nehlučně zavřely dveře.

Ducem Barr se zvedl ze židle. "No, za ten mrazák se nám odměňuje přímo královsky. Tak se podíváme na tu novou knihu. A, chybí tady název."

Odvinul asi metr filmu a prohlížel si ho proti světlu. Potom zabručel: "No to mě podržte. Deversi, je to Zahrada sumská."

"No a?" řekl bez zájmu kupec. Odstrčil zbytky večeře. "Sedněte si, Barre. Sledovat tuhle dávnou literaturu je mi úplně k ničemu. Slyšel jste, co říkal ten seržant?"

"Slyšel. A co má být?"

"Že začne ofenziva. A my tu sedíme!"

"A kde byste chtěl sedět?"

"Víte, co mám na mysli. Nemá cenu jen čekat."

"Myslíte?" Barr opatrně vyndal z přehrávače starý film a zaváděl nový. "Za poslední měsíc jste mi pověděl spoustu věcí z historie Nadace a mám dojem, že velké osobnosti z období minulých krizí sotva dělaly o moc víc, než seděly - a čekaly.

"Jenomže, Barre, oni věděli, co přijde."

"Myslíte? To nejspíš říkali, když bylo po všem a co já vím, třeba to i věděli. Ale neexistuje důkaz, že by všechno nedopadlo stejně dobře nebo lépe, kdyby nevěděli, co má přijít. Nevyzpytatelné síly ekonomiky a sociologie nejsou řízeny jednotlivci."

Devers se ironicky ušklíbl. "Stejně tak se vůbec nedá říct, že by všechno nedopadlo hůř. Vaše argumenty jsou postavené na hlavu."

Jeho pohled byl zamyšlený. "Co kdybych ho třeba oddělal?"

"Koho? Riose?"

"Toho."

Barr si povzdechl. Pohled jeho stárnoucích očí byl ztrápený, když si vzpomněl na doby dávno minulé. "Deversi, vražda není východisko.

Jednou jsem to zkusil, to mi bylo dvacet a měl jsem k tomu důvod - nic se tím nevyřešilo. Zbavil jsem Siwennu jednoho zlosyna, ale nezbavil jsem jí tyranie Říše a přitom šlo právě o tu tyranii a ne o toho zlosyna."

"Ale doktore, Riose není jen zlosyn. On je celá ta zatracená armáda.

Bez něj by se rozpadla. Visí na něm jako malé děti. Tady ten seržant se celý rozplývá pokaždé, když se o něm zmíní."

"Ale stejně. Existují i další armády a další velitelé. Musíte to vidět v širších souvislostech. Je tady třeba ten Brodrig, kterému Císař nejvíc dopřává sluchu. Ten by mohl požadovat stovky lodí, zatímco Riose musí bojovat s deseti. Vím, jaká pověst ho provází."

"Ale? A co o něm víte?" Zklamaný výraz v kupcových očích ustoupil dychtivému zájmu.

"Chcete slyšet stručnou charakteristiku? Je to lotr nízkého původu, který se věrným pochlebováním vetřel do Císařovy přízně.

Dvorská šlechta, sama také pěkná verbež, ho přímo nesnáší, protože se nemůže pyšnit rodem ani pokornou skromností. Je Císařovým rádcem úplně ve všem a Císařovým nástrojem při provádění největších špatností. Bez víry je z vlastní vůle, ale oddaný z nutnosti. V celé Říši se nenajde člověk, který by byl tak rafinovaný v páchání ničemností a

vyžíval se v tak nízkých radovánkách. A Císařova přízeň se prý nedá získat jinak než jeho prostřednictvím a ta jeho se zas nedá získat jinak než nějakými hanebnostmi."

"No tohle!" Devers se zamyšleně potahoval za pečlivě zastřižený plnovous. "A on je ten chlápek, kterého sem Císař poslal, aby hlídal Riose. Víte, že mě něco napadlo?"

"No ovšem."

"Dejme tomu, že by ten Brodrig pocítil antipatie vůči našemu mladému miláčkovi armády?"

"To už se pravděpodobně stalo. Není známý tím, že by dokázal mít někoho rád."

"Dejme tomu, že to začne vypadat hodně špatně. Mohl by se o tom dozvědět Císař a Riose by mohl mít problémy."

"Hm - hm. Dost možná. Ale jak by se to podle vás dalo zařídit?"

"Nevím. Třeba by se nechal podplatit."

Patricij se slabě usmál. "V jistém smyslu ano, ale ne tak, jak jste podplatil toho seržanta - přenosným mrazákem. A i kdybyste dosáhl jeho úrovně, nestálo by to za námahu. Pravděpodobně se nenajde člověk, kterého by bylo tak snadné podplatit, ale on nemá trochu cti v těle, aby se nechal zkorumpovat ve vší počestnosti. Ten podplacený nezůstane, kdyby dostal nevím jakou částku. Vymyslete si něco lepšího."

Devers si přehodil nohu přes nohu a rychle a netrpělivě kýval špičkou. "To je první vlaštovka, ovšem...."

U dveří znovu zablikal signál a na prahu se znovu objevil seržant.

Byl rozrušený, široký obličej měl rudý a teď se neusmíval.

"Pane," začal nervózně a snažil se být uctivý: "Jsem vám moc vděčný za ten mrazák a vy jste se mnou vždycky mluvili tak pěkně, i když jsem jenom syn sedláka a vy jste velcí páni."

Jeho plejádský přízvuk zesílil tak, že mu skoro přestávali rozumět.

Byl tak rozrušený, že těžkopádnost rodilého venkovana dokonale potlačila vojenské způsoby, které si tak dlouho a tak usilovně pěstoval.

Barr tiše řekl: "Co se děje, seržante?"

"Chce vás navštívit Lord Brodrig. Zítra! Vím to, protože kapitán mi řekl, abych na zítřek připravil mužstvo k slavnostní přehlídce, která se koná kvůli...kvůli němu. Napadlo mě... že bych vás mohl varovat."

"Díky, seržante," řekl Barr, "jsme vám za to vděční. Ale s tím se člověče, nedá nic dělat, není potřeba..."

Ale to, co se teď zračilo ve tváři seržanta Luka, byl nepochybně strach. Chraptivým hlasem šeptal: "Vy neslyšíte, co se o něm povídá mezi mužstvem. Zaprodal se kosmickému démonovi. To není k smíchu.

Vykládají se o něm hrozné věci. Má prý muže s bouchačkami, kteří ho provázejí na každém kroku, a když se chce pobavit, tak jim prostě řekne, aby odpráskli člověka, který se jim namane. Oni to udělají - a on se směje. Prý i Císař z něj má hrůzu a on prý Císaře nutí zvyšovat daně a nedovolí, aby vyslechl stížnosti lidu."

"A nenávidí generála, tohle říkají. Prý by chtěl generála zabít, protože generál je tak veliký a moudrý. Ale to nemůže, protože našemu generálovi se jen tak někdo nevyrovná a také ví, že Lord Brodrig je pěkný ničema."

Seržant zamžikal, z ničeho nic se plaše usmál nad vlastním vzplanutím a ustupoval ke dveřím. Trhaně pokyvoval hlavou. "Dejte na má slova. Mějte se před ním na pozoru."

A byl ten tam.

Devers zvedl hlavu a oči mu ožily pozorností. "Tím se přece, doktore, všechno vyvíjí podle našich představ."

"To snad," řekl stroze Barr, "závisí na Brodrigovi."

Ale Devers přemýšlel a neposlouchal ho.

Přemýšlel ze všech sil.

Lord Brodrig sehnul hlavu, když vstoupil do stísněných obytných prostor obchodní lodi a těsně za ním vešli jeho dva ozbrojení strážci s obnaženými puškami a s profesionálně bezcitným pohledem najatých vrahů.

Osobní tajemník v té chvíli sotva působil dojmem ztracené duše.

Pokud se zaprodal kosmickému démonu, ten na něm nezanechal viditelné známky svého vlastnictví. Spíš bylo možné Brodriga pokládat za svěží závan dvorských mravů, který měl oživit drsné, pusté a nehostinné prostředí vojenské základny.

Tvrdé a přiléhavé linie nablýskaného oděvu mu dodávaly zdání výšky a z jejího vrcholu shlížely chladné bezcitné oči, které z úžlabí dlouhého nosu upřeně hleděly na kupce. Když před sebe zabodl hůl ze slonoviny a elegantně se o ni opřel, lehce tím rozechvěl perleťové volány na manžetách.

"Ne," řekl s nepatrným gestem, "tady zůstanete. Ty svoje hračky pusťte z hlavy, vůbec mě nezajímají."

Přitáhl si židli, důkladně ji oprášil měňavým čtverečkem látky upevněným na vršku bílé holi a posadil se. Devers zabloudil pohledem k druhé židli, ale Brodrig rozvláčně řekl: "V přítomnosti šlechtice impéria budete stát." Usmál se.

Devers pokrčil rameny. "Pokud nemáte zájem o mé zboží, tak proč jsem tady?"

Osobní tajemník chladně vyčkával a Devers váhavě dodal: "Pane."

"Abychom měli soukromí," řekl tajemník. "Myslíte si snad, že bych přeletěl dvě stě parseků vesmíru, abych si prohlížel nějaké tretky?

Vás chci vidět." Z vyřezávané krabice vytáhl růžovou tabletku a jemně si ji vsunul mezi zuby. Pomalu a soustředěně ji cucal.

"Například," řekl, "co jste vlastně zač? Vážně jste obyvatel toho barbarského světa, který má zásluhu na tom zuřivém válečném běsnění?"

Devers vážně přikývl.

"A on vás skutečně zajal až potom, co začaly ty potyčky, kterým říká válka? Mluvím o našem mladém

generálovi."

Devers znovu přikývl.

"No vida! Výborně, ctihodný cizinče. Jak vidím, mluvení není vaší silnou stránkou. Já vám to usnadním. Zdá se, že náš generál se tady pouští do zjevně zbytečné války, přitom vydává hroznou spoustu energie - a to jen kvůli pustému, takřka bezcennému světu na pokraji nicoty, který by logicky uvažujícímu člověku nestál za jediný výstřel z jediné pušky. A přece generálovi neschází logika. Právě naopak. Řekl bych, že je ohromně inteligentní. Rozumíte mi?"

"Ne tak docela, pane."

Tajemník si zkoumavě prohlížel vlastní nehty a říkal: "Tak poslouchejte dál. Generál by nemrhal lidmi a loděmi kvůli jalovému hrdinskému skutku ve jménu slávy. Vím, že mluví o cti a slávě Říše, ale je úplně jasné, že nějaké předstírání, že je jedním z těch nesnesitelných dávných polobohů Hrdinské éry, nemůže obstát. Tady jde o víc než o slávu - a on vás přece zahrnuje zvláštní a zbytečnou péčí.

Tedy, kdybyste byl mým vězněm a poskytl mi tak málo užitečných informací jako našemu generálovi, tak vám rozpářu břicho a uškrtím vás vašimi vlastními střevy."

Devers zůstal jako solný sloup. Maličko zašilhal pohledem - nejdřív na jednu z tajemníkových goril a pak na druhou. Byly v pohotovosti a celé nedočkavé.

Tajemník se usmál. "No tak, panáčku, moc toho nenamluvíte.

Podle generála s vámi nic neudělala ani Psychická sonda a to, mimochodem, udělal chybu, protože mě to přesvědčilo že náš mladý vojenský zázrak lže." Zdálo se, že má skvělou náladu.

"Milý, počestný obchodníče," řekl, "mám vlastní Psychickou sondu, která by vám měla padnout jako ulitá. Podívejte...."

Mezi palcem a ukazovákem přitom ledabyle držel obdélníčky se složitou kresbou v kombinaci žluté a růžové, o jejichž totožnosti nemohlo být nejmenších pochyb.

Devers to vyslovil. "Vypadá to jako peníze," řekl.

"Také že to jsou peníze - a to nejlepší peníze v Říši, protože jsou kryté mým majetkem, který je rozsáhlejší než majetek samotného Císaře. Sto tisíc kreditů. Přímo tady. Mezi dvěma prsty! Jsou vaše!"

"Za co, pane? Jsem dobrý kupec, ale každý obchod má dvě strany."

"Za co? Za to, že mi řeknete pravdu. Co má generál za lubem?

Proč se pouští do téhle války?"

Lathan Devers si povzdechl a zamyšleně si hladil vousy.

"Co má za lubem?" Sledoval pohyby tajemníkových rukou, když ty peníze, jednu bankovku po druhé, pomalu odpočítaval. "Jde mu zkrátka o Říši."

"Hm. Jak všední! Nebyl by to první případ. Ale jak to chce udělat? Jaká cesta tak jasně a lákavě vede z okraje Galaxie na vrchol Říše?"

"Nadace," řekl trpce Devers, "má svá tajemství. Mají knihy, staré knihy - tak staré, že jazyk, ve kterém jsou psané, zná jen pár nejvýše postavených. Ale ta tajemství jsou zahalena rouškou obřadů a náboženství a nikdo je nesmí použít. Já jsem to zkusil a teď jsem tady - čeká mě rozsudek smrti."

"Aha. A co ta dávná tajemství? No tak, za sto tisíc si zasloužím podrobné informace."

"Transmutace prvků," řekl stručně Devers.

Tajemník přimhouřil oči a jeho pohled byl o něco méně lhostejný.

"Pokud vím, tak podle zákonů atomové fyziky je praktická transmutace vyloučena."

"To je pravda, v případě použití atomových sil. Ale klasikové byli kabrňáci. Existují zdroje energie větší než atomy. Kdyby Nadace využila těch zdrojů, jak jsem naznačil..."

Devers ucítil v žaludku slabé mrazení. Návnada se houpala na háčku, ryba cítila její přítomnost.

Tajemník náhle řekl: "Pokračujte. Jsem přesvědčen, že generál si to všechno uvědomuje. Ale co má v úmyslu, až dohraje tohle divadýlko?"

Devers mluvil klidně a vyrovnaně. "Díky transmutaci ovládne hospodářství celé vaší Říše. Zásoby nerostných surovin budou tak leda k smíchu, až Riose dokáže vyrobit wolfram z hliníku a iridium ze železa. Celé výrobní schéma založené na nedostatku jedněch prvků a nadbytku jiných se dočista zhroutí. Všechno se vymkne z kloubů tak, že to Říše ještě nezažila a zastavit to dokáže jenom Riose. A to je právě otázka nové energie, o které jsem se zmínit, a když ji Riose bude využívat, tak si nebude dělat výčitky kvůli nějakému náboženství."

"Teď už ho nic nemůže zastavit. Nadaci má v hrsti a jakmile se s ní vypořádá, tak je do dvou let Císařem."

"Tak." Brodrig se mírně zasmál. "Iridium ze železa, tak jste to říkal, viďte? Víte co, svěřím vám jedno státní tajemství. Jestlipak víte, že Nadace už navázala styk s generálem?"

Devers zůstal jako přimrazen.

"Zdá se, že vás to překvapilo. Proč ne? Teď to vypadá logicky.

Nabídli mu sto tun iridia ročně, když uzavře mír. Sto tun železa proměněného v iridium za cenu porušení jejich náboženských zásad, jen aby si zachránili krk. To je úplně jasné, ale není divu, že to náš přísně neúplatný generál odmítl, může mít iridium a k tomu Říši. A chudák Cleon tvrdil, že je to jeho jediný poctivý generál. Milý bradatý kupče, zasloužíte si své peníze."

Vyhodil je do výšky a Devers se honil za bankovkami, které poletovaly vzduchem.

Lord Brodrig se zastavil u dveří a otočil se. "Ještě něco vám povím, kupče. Tady mí kamarádíčkové s puškami nemají střední ucho, jazyk, vzdělání ani inteligenci. Neslyší, nemluví, neumějí psát. dokonce nemá cenu na nich zkoušet Psychickou sondu. Ale skvěle se vyznají v provádění zajímavých poprav. Vás jsem si, člověče, koupil za sto tisíc kreditů.

Představujete dobrou a cennou investici. Kdybyste snad někdy zapomněl, že jsem si vás koupil a pokusil se...říct...zopakovat obsah našeho rozhovoru Riosovi, budete popraven. Ale popraven podle mého gusta."

A na jemné tváři najednou vyvstaly tvrdé rysy, které jí vtiskly výraz touhy po ukrutnostech a které změnily strojený úsměv v hrozivý úšklebek rudých úst. Na kratičký okamžik Devers spatřil, jak tomu, který si ho koupil, hledí z očí kosmický démon, kterému se zase zaprodal on.

V tichosti kráčel do svého obydlí těsně před hlavněmi dvou bouchaček Brodrigových 'kamarádíčků'.

Na dotaz Ducema Barra zamyšleně a s uspokojením odpověděl: "Ne, to je na celé té věci nejpodivnější. On podplatil mě."

Dva měsíce náročné války zanechaly na Bel Riosovi své stopy.

Byl příliš vážný a neúměrně tvrdý, snadno se rozčílil.

Když oslovil seržanta Luka, který ho tak obdivoval, byl celý netrpělivý.

"Vojáku, počkejte venku a až skončím, doprovodíte muže zpátky do jejich obydlí. Dokud nezavolám, nikdo nesmí dovnitř. Ale vůbec nikdo, rozumíte."

Seržant zasalutoval, prkenně odkráčel z místnosti, Riose se znechuceným bručením sebral listiny, které čekaly na stole, hodil je do horní zásuvky, kterou přibouchl.

"Sedněte si," řekl stručně oběma čekajícím. "Nemám času nazbyt. Přesněji řečeno bych tady vůbec neměl být, ale musel jsem vás vidět."

Obrátil se k Ducemu Barrovi, jehož dlouhé prsty se zájmem hladily křišťálovou krychli, obsahující podobiznu vrásčité asketické tváře Jeho císařského veličenstva Cleona II.

"Tak především, patriciji," řekl generál, "váš Seldon prohrává. I když musím uznat, že si nevede špatně, protože lidé z Nadace se rojí jako pomatené včely a bojují jako smyslů zbavení. Každou planetu si urputně hájí, a když ji jednou ovládneme, tak se na každé planetě vzedme taková vlna odporu, že je stejně těžké si ji udržet jako dobýt.

Ale dobýváme je a držíme je ve své moci. Váš Seldon prohrává."

"Ale ještě neprohrál," zamumlal zdvořile Barr.

"Samotná Nadace tolik optimismu nemá. Nabízejí mi milióny, abych toho Seldona nepodrobil poslední zkoušce."

"Proslýchá se to."

"Ale, tak vám už se to doneslo? Jestlipak už se také roznesla ta nejžhavější novinka?"

"Která to je?"

"Přece že Lord Brodrig, Císařův miláček, je teď na vlastní žádost druhým velitelem."

Poprvé se ozval Devers: "Na vlastní žádost, šéfe? Jak to? Nebo snad toho chlapíka začínáte mít rád?" pousmál se.

Riose klidně řekl: "To zrovna ne. Jde jenom o to, že si tu funkci koupil za cenu, kterou jsem pokládal za slušnou a odpovídající."

"A to?"

"Aby požádal Císaře o posily."

Deversovy rty se ještě víc roztáhly v pohrdavém úsměvu. "No ne, tak on už se spojil s Císařem? A já bych řekl, šéfe, že jenom čekáte na posily, ale sám nevíte, kdy dorazí. Nemám pravdu?"

"Chyba! Už dorazily. Pět bitevních lodí, silných a skvělých, s osobním blahopřáním od Císaře, další lodě jsou na cestě. Co se vám, kupče, nelíbí?" zeptal se cynicky.

Devers pronesl s náhle ztuhlými rty: "Nic!"

Riose vykročil ze svého místa u stolu a postavil se přímo proti kupci s rukou na pažbě pušky.

"No tak, kupče, co se vám nelíbí? Ta zpráva vás nějak rozrušila.

Že by se ve vás najednou probudil zájem o Nadaci?"

"To ne."

"Ale ano - spousta věcí je na vás podezřelých."

"Jak to myslíte, šéfe?" Devers se upjatě usmál a ruce v kapsách sevřel v pěst. "Tak mi je vyjmenujte, abych to mohl vyvrátit."

"No prosím. Nechal jste se bez problémů chytit. Vzdal jste se po prvním úderu, když vám shořel štít. Jste ochotný klidně opustit svůj svět a nic za to nežádat. Jestli to všechno není ohromně zajímavé."

"Prahnu po tom, šéfe, abych stál na straně vítězů. Jsem rozumný člověk, sám jste to o mně jednou řekl."

Riose odvětil staženým chraplavým hlasem: "No prosím! Ale přitom jsme od té doby nezajali jediného kupce. Nevyskytla se jediná obchodní loď, která by díky své rychlosti nemohla kdykoli uniknout.

Jediná obchodní loď, která by neměla clonu schopnou zadržet veškeré údery, jaké by jí mohl zasadit lehký křižník, kdyby se snad rozhodla bojovat. A už žádný kupec nebojoval na život a na smrt, i když k tomu měl pádný důvod. Bylo zjištěno, že kupci jsou vůdci a strůjci partyzánských bojů na obsazených planetách a náletů v okupovaném prostoru."

"To jste snad jediný rozumný člověk? Vy nebojujete ani neprcháte, zato se bez nějakého naléhání stanete zrádcem. Vy jste zvláštní, úžasně zvláštní případ - jste vlastně natolik zvláštní, až je to podezřelé."

Devers tiše řekl: "Chápu váš názor, ale stejně na mě nic nemáte. Už jsem tady šest měsíců a chovám se vzorně."

"To ano a já jsem se vám odvděčil slušným zacházením. Vaše loď zůstala neporušená a k vám jsem se choval s maximální ohleduplností.

A přece jste mě zklamal. Třeba by mi přišlo vhod, kdybyste mi dobrovolně řekl něco o vašich přístrojích.

Atomové principy použité při jejich konstrukci jsou zřejmě využity i v případě některých zvlášť nebezpečných zbraní Nadace. Nemám pravdu?"

"Já jsem jen kupec," řekl Devers, "a ne nějaký veledůležitý technik. Já ty věci prodávám, nevyrábím je."

"To se za chvíli uvidí. Právě proto jsem tady. Tak například se na vaší lodi podíváme po osobním silovém štítu. Nikdy jste ho nenosil a přitom ho na sobě má každý voják Nadace. Bude to závažný důkaz, že existují informace, které jste se rozhodl nechat pro sebe.

Nemám pravdu?"

Odpovědi se nedočkal. Pokračoval tedy: "A budu mít ještě přímější důkaz. Přinesl jsem si Psychickou sondu. Jednou jsem s ní neuspěl, ale ve styku s nepřítelem se člověk mnohému přiučí."

V jeho přátelském tónu zazněla vyhrůžka a Devers ucítil že se mu do bránice zaryla pistole - generálova pistole, do té chvíle uložená v pouzdře.

Generál klidně řekl: "A teď si sundáte náramek a všechny další kovově ozdoby, které máte na sobě a odevzdáte mi je.

Pomalu! Atomová pole se totiž dají deformovat a Psychické sondy pak mohou vyšetřovat jenom poruchy. Tak se mi to líbí. Sem s tím."

Aparát na generálově stole se rozzářil a do otvoru, u kterého stál Barr a ještě pořád držel trojrozměrnou Císařovu bustu, s cvaknutím padla kapsle se zprávou.

Riose přešel za stůl s pistoli připravenou k výstřelu. "Vy také, patriciji," řekl Barrovi. Ten náramek vás usvědčil. Předtím jste ovšem spolupracoval a já nejsem pomstychtivý, ale o osudu vaší rodiny, která je mým rukojmím, rozhodnu podle výsledků, které zjistí Psychická sonda."

A když se Riose sehnul, aby vytáhl kapsli se zprávou, Barr zvedl bustu Cleona II zasazenou v křišťálu a tiše a metodicky ji nechal dopadnout na generálovu hlavu.

Stalo se to tak nečekaně, že to Deversovi nejdřív nedošlo. Jako by do starce najednou vstoupil démon.

"Ven!" zašeptal Barr se zaťatými zuby. "Rychle!" Popadl pistoli, kterou Riose upustil a ukryl si ji pod halenu.

Když se protáhli dveřmi, nejmenší možnou skulinou, seržant Luk se otočil.

Barr nevzrušeně řekl: "Odveďte nás, seržante!" Devers za sebou zavřel dveře.

Seržant Luk je v tichosti vedl k jejich obydlí a potom, po kratičkém zaváhání, pokračoval vpřed, protože se mu do žeber zarylo ústí pistole a v uších mu zazněl přísný hlas, který říkal: "K obchodní lodi."

Devers udělal pár kroků vpřed, aby otevřel přechodovou komoru a Barr řekl: "Luku, zůstaňte na svém místě. Choval jste se k nám slušně, my vás nechceme zabít."

Jenomže seržant poznal monogram na pistoli. Dusil se návalem zuřivosti: "Vy jste zabili generála."

S šílenými neartikulovanými skřeky se slepě vrhl proti zuřivému běsnění pistole a sesul se k zemi jako zničená troska.

Obchodní loď už stoupala nad mrtvou planetu, když začala strašidelně blikat signální světla a na pozadí smetanové pavučiny ohromné nebeské Čočky představující Galaxii se vznesly další černé útvary.

Devers pevně řekl: "Pořádně se držte, Barre - uvidíme, jestli mají loď, která se mi může rovnat svou rychlostí."

Věděl, že takovou nemají!

Když se ocitli ve volném prostoru, kupcův hlas zněl tak trochu nejistě a vyčerpaně, když říkal: "Ta nápověda, kterou jsem dal Brodrigovi, byla až moc dobrá. Vypadá to, že se kvůli tomu spolčil s generálem."

Prudce se řítili do hlubin hvězdné masy, představující Galaxii.

8.

NA TRANTOR

Devers se sklonil nad malý pohaslý globus a trpělivě čekal na sebemenší známky života. Směrová kontrola pomalu a důkladně pátrala v prostoru, který provrtávala těsným svazkem svých signálů.

Barr ho trpělivě sledoval ze svého místa na nízkém lůžku v koutě.

Zeptal se: "Už se úplně ztratili?"

"Myslíte hochy z Říše? No ovšem." Kupec ta slova zabručel se zjevnou netrpělivostí. "Ty bídáky jsme dávno nechali za sebou. Při vesmíru! Když jsme tak naslepo skákali hyperprostorem, máme štěstí, že jsme nepřistáli v útrobách nějakého slunce. Nemohli nás pronásledovat, i kdyby byli rychlejší, a to nejsou."

Dal si chvíli pohov, trhnutím si uvolnil límec. "Nevím, co tady ti hoši z Říše pohledávali. Nejspíš po nich někde zůstaly mezery."

"Jestli tomu rozumím, tak se snažíte dostat k Nadaci."

"Volám Sdružení nebo se o to aspoň snažím."

"Sdružení? Co to je?"

"Sdružení nezávislých kupců. O tom jste nejspíš v životě neslyšel.

Ale nejste sám. Ještě jsme to pořádně nerozjeli!"

Chvíli bylo ticho, ve kterém soustředěně sledovali zatím netečný indikátor příjmu a Barr řekl: "Jste vůbec v dosahu vysílání?"

"Nevím. Nemám nejmenší tušení, kde jsme, řídíme se hrubým odhadem. Proto musím používat směrovou kontrolu. Jinak by to taky mohlo trvat léta."

"Vážně?"

Barr ukázal prstem, Devers vyskočil a upravil si sluchátka.

Uvnitř nevelké temné koule se objevila maličká oblast bílého jasu.

Půl hodiny Devers úzkostlivě hlídal křehké spojovací vlákno, které tápavě pronikalo hyperprostorem, aby spojilo dva hody, jejichž propojení by loudavému světlu trvalo pět set let.

Potom to vzdal a dal si pohov. Zvedl hlavu a odstrčil sluchátka.

"Dáme si něco k jídlu, doktore. Jestli chcete, tak je tu ostrá sprcha, ale musíte šetřit s teplou vodou."

Sedl si na bobek před jednu ze skříněk rozmístěných podél stěny a probíral se jejím obsahem. "Doufám, že nejste vegetarián."

Barr řekl: "Já jsem všežravec. Ale co Sdružení? Oni se vám ztratili?"

"Asi to tak bude. Bylo to hrozně daleko, až neskutečně daleko. To ovšem nevadí. Všechno podstatné jsem zachytil."

Narovnal se a položil na stůl dvě kovové nádobky. "Počkejte pět minut, doktore, a pak jí otevřete stisknutím kontaktu. Budete mít talíř, jídlo a vidličku - je to docela pohodlné, když člověk pospíchá a nestará se o takové zbytečnosti jako ubrousky. Asi vás bude zajímat, co jsem se dozvěděl od Sdružení."

"Pokud to není tajemství."

Devers zavrtěl hlavou: "Pro vás ne. To, co říkal Riose, byla pravda."

"Že mu nabídli ty dávky?"

"To ne. Že mu je nabídli a on to odmítl. Vypadá to špatně. Bojuje se na vnějších sluncích Lorisu."

"Loris je blízko Nadace?"

"No jestli. Ale vy to sotva můžete vědět. Je to jedno z původních Čtyř království. Dalo by se nazvat součástí vnitřní obranné linie. To ještě není na celé věci nejhorší. Bojují proti ohromným lodím, s jakými se nikdy předtím nesetkali. A to znamená, že Riose se nám ještě nepředvedl v plné sile. Skutečně dostal další lodě. Brodrig skutečně přešel na druhou stranu a já jsem to vážně všechno zbabral."

S truchlivým pohledem spojil kontakty na nádobce s jídlem a sledoval, jak se úhledně otvírá. Místností se linula vůně připomínající pečeni. Ducem Barr už jedl.

"Tím tedy," řekl Barr, "končí veškerá improvizace. Tady se nedá nic dělat, nemůžeme prorazit bojové šiky Říše, abychom se vrátili na Nadaci. Zbývá nám jediné a také to nejrozumnější - trpělivě čekat.

Ovšem pokud se Riose dostal až k vnitřní linii, věřím, že to čekání nebude příliš dlouhé."

A Devers položil vidličku. "Tak čekat?" zlostně se naježil.

"Vám to samozřejmě vyhovuje. Vy nemáte co ztratit."

"Myslíte?" Barr se slabounce usmál.

"Ne. Abyste věděl, tak vlastně nic." Na povrch vyplula Deversova podrážděnost "Už mám po krk toho, abych se na celou věc díval jako na nějaký zajímavý objekt pod mikroskopem. Já tam někde mám přátele, kteří umírají, a celý svět, můj domov, který také umírá. Vy stojíte mimo. Nevíte, jaké to je."

"Viděl jsem umírat přátele." Stařec měl ruce ochable složené v klíně a oči zavřené. "Jste ženatý?"

"Kupci se nežení," řekl Devers.

"Vidíte, já mám dva syny a jednoho synovce. Dostali varování, ale - z jistých důvodů - nemohli nic podniknout. Náš útěk pro ně znamená smrt. Moje dcera a dvě vnoučata, aspoň doufám bezpečně opustili planetu ještě předtím, ale i když je nebudu počítat, už jsem riskoval a ztratil víc než vy."

Devers se na něj nerudně obořil. "Já vím. Ale vy jste měl na vybranou. Mohl jste se spřáhnout s Riosem. Já jsem se vás nikdy neprosil, abyste..."

Barr zavrtěl hlavou: "Já jsem, Deversi, neměl na vybranou. Ale můžete mít čisté svědomí, život svých synů jsem neriskoval kvůli vám. S Riosem jsem spolupracoval, jak dlouho jsem si troufal. Ale pak přišla ta Psychická sonda."

Siwenský patricij otevřel oči, jeho pohled byl prodchnutý bolestí.

"Riose mě jednou navštívil, je to víc než rok. Mluvil o kultu soustředěném kolem kouzelníků, ale uniklo mu to podstatné. Že to není tak docela kult. Abyste věděl, Siwenna už čtyřicet let trpí v nesnesitelném sevření stejných kleští, které ohrožují váš svět. Bylo potlačeno pět povstání. Potom jsem objevil dávné záznamy Hariho Seldona - a tenhle 'kult' teď čeká."

Čeká na příchod 'kouzelníků' a na ten den je připraven. V čele těch, kteří čekají, stojí mí synové. To je tajemství, které chovám ve své mysli a kterého se nikdy nesmí dotknout Sonda. A proto musí zemřít jako rukojmí, protože v opačném případě by zemřeli jako vzbouřenci a s nimi polovina Siwenny. Tak vidíte, že jsem neměl na vybranou! A vůbec nestojím mimo."

Devers sklopil oči a Barr tiše pokračoval: "Naděje Siwenny závisí tedy na vítězství Nadace. A pro vítězství Nadace jsou obětováni mí synové. A Hari Seldon předem nespočítal, že by se Siwenna nutně musela zachránit jako je tomu v případě Nadace. Svému lidu nemohu dát jistotu, jenom naději."

"A stejně se spokojíte s čekáním. I když je císařská flotila na Lorisu."

"Já bych počkal s úplnou důvěrou," řekl prostě Barr, "jestli přistanou na samotné planetě Terminu."

Kupec se zoufale zamračil. "Nevím. Takhle to vážně nepůjde, jistě ne nějakým kouzlem. Psychohistorie sem nebo tam, oni mají obrovskou sílu a my jsme slabí. Co s tím nadělá Seldon?"

"Není třeba nic dělat. Všechno už je hotovo. Teď to jen spěje kupředu. Když neslyšíte, jak se otáčejí kola a vyzvánějí zvony, neznamená to, že by jistota byla o něco menší."

"Možná, ale škoda, že jste Riosovi tu lebku neroztříštil nadobro. To je větší nepřítel než celá jeho armáda."

"Roztříštit lebku? Když je druhým velitelem Brodrig?" Barrovi ztvrdly rysy nenávistí. "Mým rukojmím by byla celá Siwenna. Brodrig už dávno dokázal, čeho je schopný. Existuje jeden svět, který před deseti lety ztratil každého

desátého muže - jen proto, že nezaplatil, co dlužil na daních. Výběrčím daní byl Brodrig. Ne, Riose ať klidně zůstane naživu. Ve srovnání s tím jsou jeho tresty milosrdenstvím."

"Ale šest měsíců, šest měsíců na nepřátelské základně, a kde nic tu nic." Devers sepjal své mohutné ruce tak pevně, až mu zapraštěly klouby. "Kde nic tu nic."

"Tak moment. Teď jsem si na něco vzpomněl..." Barr zašátral ve svém váčku. "Třeba byste si mohl připsat k dobru tohle." Hodil na stůl kovovou kuličku.

Devers po ní skočil. "Co je to?" .

"Kapsle se zprávou. Ta, co ji Riose dostal těsně předtím, než jsem ho skolil. Má nějakou cenu?"

"Nevím. Podle toho, co je uvnitř." Devers se posadil a opatrně ji převracel v ruce.

Když Barr vyšel ze studené sprchy a s povděkem si stoupl do vlahého vzduchu proudícího ze sušáku, zjistil, že Devers je zticha a něco usilovně kutí u ponku.

Siweňan se v ostrém rytmu plácal po těle a snažil se překřičet zvuky narušující ticho. "Co to děláte?"

Devers zvedl hlavu. Ve vousech se mu třpytily krůpěje potu.

"Rád bych otevřel tu kapsli."

"Copak ji dokážete otevřít bez Riosových osobních znaků?"

Siweňanův hlas zněl trochu překvapeně.

"Když to nedokážu, tak vystoupím ze Sdružení a do smrti nebudu velet žádné lodi. Teď mám trojcestnou elektronickou analýzu jejího vnitřku a mám věcičky, o jakých Říše v životě neslyšela, určené speciálně k vykrádání kapslí. Abyste věděl, tak jsem dřív býval lupič. Kupec musí umět od každého něco."

Sklonil se až ke kuličce a opatrně ji zkoumal pomocí malého plochého nástroje, který při každém letmém dotyku rudě zajiskřil.

"Tahle kapsle," řekl, "je ale stejně primitivní záležitost. Pánové z Říše nejsou zrovna esa na takovou drobnou práci. To se hned pozná.

Viděl jste někdy kapsli Nadace? Má poloviční velikost a především je odolná vůči elektronické analýze.

Potom ztuhl a pod blůzou se mu viditelně napínaly ramenní svaly.

Jeho maličká sonda vyvíjela pomalý tlak...

Když se to stalo, nebylo nic slyšet, ale Devers se uvolnil a povzdechl si. V ruce měl zářící kuličku a zpráva, kterou obsahovala, se odvíjela jako proužek pergamenu.

"Je od Brodriga," řekl. A potom s pohrdáním: "Nosná vrstva je trvalá. V kapsli Nadace by zpráva během minuty zoxidovala v plyn."

Ale Ducem Barr na něj mávl, aby byl zticha. Rychle tu zprávu přečetl.

ODESILATEL: AMMEL BRODRIG, ZPLNOMOCNĚNÝ VELVYSLANEC JEHO CISAŘSKEHO VELIČENSTVA, OSOBNÍ TAJEMNÍK RADY A ŠLECHTIC IMPERIA ADRESÁT: BEL RIOSE, VOJENSKÝ GUVERNER SIWENNY, GENERÁL CISAŘSKEHO VOJSKA A ŠLECHTIC IMPÉRIA. ZDRAVÍM VÁS. PLANETA +1120 JIŽ NEKLADE ODPOR. OFENZIVA PROBÍHA HLADCE PODLE PŘEDEM VYTYČENÝCH PLÁNU.

NEPŘÍTEL ZJEVNĚ ZTRÁCÍ SÍLY A JISTE BUDE DOSAŽENO PŘEDPOKLÁDANÝCH KONEČNÝCH CILU.

Barr zvedl hlavu od takřka mikroskopického písma a rozhořčeně zvolal. "Ten blbec! Ten zatracený pitomý frajer! Tohle má být zpráva?"

"No toto?" řekl Devers. Nedokázal potlačit zklamání.

"Nic to neříká," procedil mezi zuby Barr. "Náš patolízalský dvořan si teď hraje na generála. Když u sebe nemá Riose, tak je velitelem v terénu a musí si dodávat bojového ducha chrlením nabubřelých zpráv o vojenských akcích, se kterými nemá nic společného. 'Ta a ta planeta už neklade odpor.' 'Ofenziva pokračuje.' 'Nepřítel ztrácí síly.' Ta vylízaná makovice!"

"No tak, počkejte chvilku. Zadržte..."

"Zahoďte to." Stařec se zahanbeně otočil. "Galaxie ví, že jsem si vůbec nemyslel, že to bude něco světoborného, ale za války je na místě předpokládat, že i nejobyčejnější rozkaz, který není doručen, by mohl narušit vojenské akce a později mít za následek nějaké komplikace. Proto jsem po ní skočil. Ale tohle! Měl jsem jí tam nechat.

Aspoň by to Riose stálo minutu času, který teď může využít účelněji."

Ale Devers už byl na nohou. "Tak toho nechte a přestaňte mě tyranizovat.

Při Seldonovi...

Podržel kratičkou zprávu Barrovi před nosem. "Jen si to přečtěte znovu. Co jsou podle něj ty 'předpokládané konečné cíle'?"

"Dobytí Nadace. No a?"

"Ano? A co když tím myslí dobytí Říše? Víte přece, že to pokládá za konečný cil."

"A jestli tomu vážně věří?"

"Jestli tomu vážně věří!" Devers se pod vousy usmál, jenom tak napůl úst. "Tak se dívejte, něco vám ukážu."

Pergamenový lístek se zprávou, opatřený rozmáchlým monogramem, zasunul jedním prstem zpátky do štěrbiny. Zmizel v ní s tichým zadrnčením a kulička byla zase hladká, neporušená a celistvá.

Kdesi uvnitř se ozval rozmazaný bzukot ovládacích prvků, které při nahodilé manipulaci opustily nastavenou polohu.

"A teď neexistuje známý způsob, jak kapsli otevřít, aniž bychom znali Riosovy osobní znaky, je to tak?"

"Z hlediska Říše ano," řekl Barr.

"Potom důkaz v ní obsažený nemůžeme znát a je zcela hodnověrný."

"Pro Říši ano," řekl Barr.

"Císař ji přece dokáže otevřít. Osobní znaky státních úředníků musí mít v kartotéce. Budou na Nadaci."

"A také v hlavním sídle Říše," souhlasil Barr.

"Takže když vy, siwenský patricij a šlechtic Impéria, řeknete Cleonovi, že jeho oblíbený krotký papoušek a nejzářivější z jeho generálů se ho společně chystají svrhnout a jako důkaz mu předáte kapsli, co asi bude pokládat za Brodrigovy 'konečné cíle'?"

Barr se ochable posadil. "Počkejte, já vám nerozumím." Plácl se přes vyhublou tvář a řekl: "To přece nemyslíte vážně?"

"Ale ano." Devers se dostával do varu. "Poslyšte, devět z posledních deseti Císařů skončilo s podříznutým hrdlem nebo s dírou do břicha zásluhou některého ze svých generálů, kterému se v hlavě zrodil velkolepý plán. Sám jste mi to kolikrát říkal. Stařičký Císař nám uvěří tak rychle, že to Riose bude stát hlavu."

Barr slabě zabručel: "Tak on to myslí vážně. Při Galaxii, člověče, nemůžete přece překonat Seldonovu krizi takovým nereálným, neproveditelným a za vlasy přitaženým způsobem. Co kdybyste se vůbec nezmocnil kapsle. Co kdyby Brodrig nepoužil výrazu 'konečný'.

Seldon není závislý na slepé náhodě."

"Pokud nám slepá náhoda nahrává' neexistuje zákon, který by říkal, že jí Seldon nemůže využít."

"Jistě. Jenomže...jenomže." Barr se odmlčel a potom klidně, ale se zřejmou zdrženlivostí promluvil: "Tak především, jak se chcete dostat na planetu Trantor? Její polohu ve vesmíru neznáte a já si rozhodně nepamatuju její souřadnice, nemluvě o efemerách. Neznáte dokonce ani naši vlastní polohu ve vesmíru."

"Ve vesmíru se nedá zabloudit," zazubil se Devers. Už byl u řízení.

"Prostě sestoupíme k nejbližší planetě a vrátíme se s dokonalým určením polohy a s nejlepšími navigačními mapami, jaké se dají koupit za Brodrigových sto tisíc babek."

"A taky s bouchačkou v žaludku. Na každé planetě v těchto končinách Říše mají pravděpodobně náš popis."

"Doktore," řekl trpělivě Devcrs, "slezte konečně z toho stromu.

Riose říkal, že se moje loď vzdala příliš snadno, a to si, příteli, nedělal legraci. Tahle loď má takovou palebnou sílu a ve svém štítu tolik energie, že dokáže odolat všemu, s čím bychom se tak hluboko v pohraničí mohli setkat. A také máme osobní štíty. To se ví, že je hoši z Říše nenašli, přesně, jak jsem se o to postaral."

"No dobře," řekl Barr, "no dobře. Dejme tomu, že se dostanete na Trantor. Jak potom chcete navštívit Císaře? Myslíte, že má úřední hodiny?"

"Dejme tomu, že tím si budeme lámat hlavu na Trantoru," řekl Devers.

A Barr bezradně zamumlal: "No dobře, co vám mám na to říct.

Už půl století si přeju, abych ještě před smrtí viděl Trantor. Ať je tedy po vašem."

Hyperatomový motor naskočil. Zablikala světla a pak následovalo slabé vnitřní trhnutí, které znamenalo přesun do hyperprostoru.

9.

NA TRANTORU

Hvězdy byly u sebe tak hustě jako plevel na zanedbaném poli a Lathan Devers poprvé zjistil, že číslice napravo od desetinné čárky mají přímo klíčový význam při výpočtu zkratek přes hyperoblasti.

Trpěl klaustrofobickým pocitem, ze nesmí dělat skoky delší než jeden světelný rok. Obloha, jejíž ničím nepřerušovaný jas přicházel ze všech stran, ohromovala svým třpytem. Úplně se ztrácela v oceánu záření.

A uprostřed shluku deseti tisíc hvězd, jejichž svit trhal na kusy tmu, která je sotva znatelně obklopovala, kroužila ohromná císařská planeta Trantor.

Nebyla to pouhá planeta, byl to živý pulsující tep Říše dvaceti milionů hvězdných soustav. Měla jedinou funkci - administrativu, jediný smysl - řízení a jediný plod činnosti - právo.

Celý svět byl obrazem své pokřivené funkce. Na jeho povrchu nebyl jiný projev života než člověk, jeho domácí miláčci a jeho paraziti.

Za hranicemi císařského paláce o rozloze stovky čtverečních mil se nenašlo jediné stéblo trávy ani kousíček odkryté půdy. Mimo areál paláce existovala voda jen v nekonečných podzemních nádržích, obsahujících vodní zásoby celého světa.

Lesklý, nezničitelný a neporušitelný kov, tvořící v nepřerušovaném sledu povrch planety, byl základem ohromných kovových konstrukcí, které svým labyrintem pokrývaly planetu. Byly to konstrukce propojené zvýšenými chodníky, protkané chodbami a prostoupené úřady. Jejich sklepní prostory tvořila ohromná nákupní střediska o rozloze čtverečních mil a jejich ochozy žily blýskavým světem zábavy, který se večer co večer probouzel k životu.

Člověk se mohl procházet po světě Trantoru, aniž by vůbec opustil stavbu, představující jediný konglomerát, nebo spatřil město.

Flotila lodí, početnější než všechny válečné flotily, které kdy Říše financovala, zanechávala denně na Trantoru svůj náklad, aby nasytila čtyřicet miliard lidí, kteří se odměňovali pouze plněním nutných úkolů spojených s rozmotáváním nesčetných nitek, které se sbíhaly v administrativním centru nejsložitější vlády, jakou kdy lidstvo poznalo.

Dvacet zemědělských světů bylo obilnicí Trantoru. Celý vesmír byl jeho sluhou...

Obchodní loď, z obou stran pevně přidržována ohromnými kovovými rameny, byla šetrně spouštěna po ohromné rampě vedoucí k hangáru. Devers se už dost navztekal kvůli nesčetným nástrahám světa založeného na

papírování a vyznávajícího zásadu, že když formulář, tak ve čtyřech kopiích.

Úvodní zastávka byla již ve vesmíru, kde bylo třeba vyplnit první z dotazníků, jakých se mělo objevit bezpočet. Následovala řada křížových výslechů, běžná aplikace jednoduché Sondy, fotografování lodi, psychoanalýza dvojice mužů, a následující záznamy téhož, pátrání po pašovaném zboží, placení vstupního poplatku - a konečně otázka průkazů totožnosti a návštěvních víz.

Ducem Barr byl Siweňan a Císařův poddaný, ale Lathan Devers neměl požadované doklady a byl tudíž někým neznámým. Úředníka, který měl právě službu, to velice mrzelo, ale Deversovi nemohl vstup povolit. Měl by ho vlastně zadržet za účelem úředního prošetření celé věci.

Odněkud se vynořilo sto kreditů v bankovkách vonících novotou a krytých majetkem Lorda Brodriga a v tichosti změnily majitele.

Úředník si důležitě odkašlal a jeho velká lítost pominula. Z patřičné přihrádky se vynořil nový formulář. Ten byl rychle a náležitě vyplněn, byly do něj řádně a podle předpisu připsány Deversovy osobní údaje.

Dva muži, kupec a patricij, vstoupili na půdu Trantoru.

V hangáru byla obchodní loď jen dalším plavidlem, které bylo třeba odstavit, vyfotografovat, zaregistrovat, prohlédnout jeho obsah, pořídit kopie osobních dokladů pasažérů, za to všechno byl zaplacen přiměřený poplatek, provedena registrace a vydáno potvrzení.

Potom se Devers ocitl na ohromné terase pod zářivým bílým sluncem, na které se vybavovaly ženy, pokřikovaly děti, muži lenivě pozvedali své sklenky a sledovali ohromné obrazovky, halasně vytrubující zprávy Říše.

Barr zaplatil potřebný počet iridiových mincí a z haldy novin sebral nejvrchnější kousek. Byly to trantorské Říšské zprávy, oficiální tiskový orgán vlády. V zadní části čítárny se ozývalo tiché cvakání, jak se tiskl další náklad v dálkové souhře s neúnavnými stroji v pobočkách Říšských zpráv, vzdálených odtud desítky tisíc mil po chodbách - a šest tisíc mil vzdušnou cestou - právě tak jako se v téže chvíli tisklo deset miliónů sérií výtisků v deseti milionech čítáren po celé planetě.

Barr si v rychlosti prohlédl titulky a tiše řekl: "Co uděláme nejdřív?"

Devers se snažil dostat ze stísněné nálady. Ocitl se ve vesmíru jemu tak vzdáleném, na světě, který ho tížil svou spletitostí, mezi lidmi, jejichž konání mu připadala nepochopitelná a jejichž jazyk k tornu neměl příliš daleko. Třpytící se kovové věže, které ho obklopovaly a ve své nekonečné mnohočetnosti se táhly kupředu až za obzor, na něj působily tíživým dojmem. Celý rušný a lhostejný život světa metropole v něm probouzel hrozný pocit melancholie plynoucí z osamocení a vlastní trpasličí bezvýznamnosti.

Řekl: "Doktore, raději to nechám na vás."

Barr klidně a polohlasem řekl: "Já jsem se vám to pokoušel vysvětlit, ale vím sám, že tomu člověk sotva uvěří, dokud to nevidí na vlastní oči. Víte, kolik lidí chce denně vidět Císaře? Asi milión. Víte, kolik jich přijme? Asi deset. Budeme muset proniknout přes státní správu, tím to bude náročnější. Ale šlechtu si dovolit nemůžeme."

"Máme skoro sto tisíc."

"Tolik by nás stál jediný šlechtic Impéria a k překlenutí vzdálenosti mezi námi a Císařem bychom potřebovali přinejmenším tři nebo čtyři. K dosažení stejného cíle může posloužit nějakých padesát vrchních komisařů a hlavních inspektorů, ale ti by nás přišli každý tak na stovku. Mluvení obstarám já. Za prvé by vám při tom vašem přízvuku nerozuměli a za druhé neznáte etiketu podplácení, jaká je v Říši zvykem. Mohu vás ujistit, že je to umění. Ale vážně!"

Na třetí straně Říšských zpráv našel, co hledal, podal noviny Deversovi.

Devers pomalu četl. Slovní zásoba byla nezvyklá, ale rozuměl jí.

Zvedl hlavu a v jeho pohledu se objevilo znepokojení. Rozzlobeně plácl do novin hřbetem ruky. "Myslíte, že se tomu dá věřit?"

"Do jisté míry," odvětil klidně Barr. "Je sotva pravděpodobné, že by flotila Nadace byla úplně zničena. To už nejspíš oznámili několikrát, pokud se drží běžných metod válečného zpravodajství hlavního světa, vzdáleného od skutečného bojiště. Znamená to ovšem, že Riose vyhrál další bitvu, což by nebylo nijak zvláštní překvapení. Píšou tam, že dobyl Loris. To je hlavní planeta Lorisského království?"

"Tak," řekl zamyšleně Devers, "nebo toho, co bývalo Lorisským královstvím. Je necelých dvacet parseků od Nadace. Doktore, musíme si pospíšit."

Barr pokrčil rameny. "Na Trantoru nejde nic rychle. Když to člověk zkusí, tak je dost pravděpodobné, že si ho nakonec najde atomová bouchačka."

"Jak dlouho to bude trvat?"

"Měsíc, když budeme mít štěstí. Měsíc a bude nás to stát těch sto tisíc kreditů - pokud to vůbec bude stačit. A to jen v případě, že si zatím Císař nevezme do hlavy vypravit se na Letní planety, kde prosebníky vůbec nepřijímá."

"Ale Nadace..."

"...se o sebe postará jako doposud. Víte co, pojďme se někam najíst. Mám hlad. A potom máme před sebou večer a klidně si ho můžeme užít. Trantor ani jiný podobný svět už přece v životě neuvidíme."

Komisař vnitra pro otázky vzdálených provincií bezmocně rozpřáhl macaté ruce a upřel na prosebníky mžouravý pohled krátkozrakých očí. Ale pánové, Císař je indisponován. Vážně nemá cenu, abyste s tím chodili za mým nadřízeným. Jeho císařské veličenstvo už týden nikoho nepřijímá."

"Nás přijme," řekl Barr s hranou sebejistotou. "Jde jenom o to, abychom mohli navštívit někoho z podřízených jeho Osobního tajemníka."

"Vyloučeno," řekl důrazně komisař. "Kdybych se o to pokusil, mohlo by mě to stát místo. Co kdybyste byl trochu konkrétnější, pokud jde o charakter vaší záležitosti? Pochopte, rád bych vám pomohl, ale samozřejmě potřebuji bližší informace, něco, co bych mohl předložit svému nadřízenému jako důvod, proč by se tou věcí měl dále zabývat."

"Kdyby moje záležitost byla takového charakteru, že by se dala sdělit někomu jinému než tomu nejvyššímu," pronesl zdvořile Barr, "sotva by byla natolik důležitá, aby si zasluhovala audienci u Jeho císařského veličenstva. Žádám vás, abyste se o to pokusil. Rád bych podotkl, že pokud Jeho císařské veličenstvo bude naší záležitosti přikládat takový význam, jaký zaručeně má, pak vás jistě neminou zasloužené pocty za to, že nám teď pomůžete."

"Ano, ale..." a komisař beze slova pokrčil rameny.

"Je to šance," souhlasil Barr. "Možné riziko musí být samozřejmě něčím vyváženo. Je pro nás nepředstavitelně velkou ctí, že se na vás můžeme obrátit se svou žádostí, ale už tak jsme vám velice zavázáni za laskavost, s jakou jste nám umožnil vysvětlení našeho problému. Ale když dovolíte, rádi bychom alespoň trochu vyjádřili svůj vděk..."

Devers se zakabonil. Tuhle řeč, s malými obměnami, slyšel za poslední měsíc dvacetkrát. Končila, jako vždycky, rychlým přemístěním napůl skrytých bankovek. Ale tentokrát se závěr lišil. Obvykle bankovky ihned zmizely, tentokrát zůstávaly zcela na očích, zatímco komisař je pomalu přepočítával a přitom si je prohlížel z obou stran.

Tón jeho hlasu se trochu změnil. "Tak podepsané osobním tajemníkem? Dobré peníze!"

"Abychom se vrátili k věci..." naléhal Barr.

"Ne, ale počkejte," přerušil ho komisař, "teď si to v klidu probereme. Opravdu by mě velice zajímalo, o co vám může jít. Tyhle peníze, ty voní novotou a musíte jich mít požehnaně, protože mě tak napadlo, že jste přede mnou museli navštívit další úředníky. Tak co mi k tomu můžete říct?"

Barr řekl: "Nechápu, na co narážíte?"

"Ale podívejte se, dalo by se prokázat, že jste na planetě protiprávně, protože průkaz totožnosti a vstupní doklady vašeho mlčenlivého přítele jsou bezpochyby nedostatečné. Není Císařovým poddaným."

"To popírám."

"Na tom vůbec nesejde," řekl komisař náhle odměřeným tónem.

"Úředník, který schválil jeho doklady za částku sto kreditů, se přiznal - pod nátlakem - a my o vás víme víc, než si myslíte."

"Pokud tím, pane, chcete říct, že ta částka, o jejíž přijetí jsme vás požádali, není dostatečná vzhledem k možnému riziku..."

Komisař se usmál. "Naopak, je víc než postačující." Odhodil bankovky stranou. "Abych se vrátil k tomu, co jsem říkal, o váš případ se začal zajímat samotný Císař. Není snad pravda, pánové, že jste byli nedávno hosty generála Riose? Není snad pravda, že se vám, mírně řečeno, podařilo ohromně snadno uniknout ze středu jeho vojska?

Není pravda, že máte malé jmění v bankovkách krytých statky lorda Brodriga? Stručně řečeno, není snad pravda, že jste párek špiónů a vrahů, kteří sem byli vysláni, aby... No, však vy nám sami povíte, kdo vám zaplatil a za co!"

"Tak víte co," řekl rozzlobený Barr medovým hlasem, "odmítám uznat, že by nějaký bezvýznamný komisař měl právo nás obviňovat ze zločinů. Půjdeme pryč."

"Nepůjdete." Komisař vstal a jeho pohled už nepůsobil dojmem krátkozrakosti. "Teď na nic nemusíte odpovídat, to necháme na pozdější dobu, až půjde do tuhého. Také nejsem žádný komisař, jsem velitel císařské policie. Jste zatčeni."

Když se usmál, držel už v ruce pistoli, která budila náramný respekt.

"Dneska jsou ve vězení významnější lidé než vy. Likvidujeme pěkné vosí hnízdo."

Devers se zašklebil a pomalu sáhl po vlastní pistoli. Velitel policie odpověděl širším úsměvem a stiskl kontakty. Nápor ničivé síly udeřil Deverse do prsou přesnou smrtící dávkou - která se neškodně odrazila od jeho osobního štítu v podobě výběžků jiskřivého světla.

Devers výstřel opětoval a velitelova hlava odpadla od horní části trupu, která se ztratila. Hlava se stále usmívala, když tak ležela ve výřezu ozářeném sluncem, které sem pronikalo otvorem čerstvě proraženým ve zdi.

Budovu opustili zadním vchodem.

Devers chraptivě řekl: "Rychle k lodi. Každou chvíli můžou vyhlásit poplach." Šeptem zuřivě nadával: "Další plán v háji. Dám na to krk, že je proti mně samotný kosmický démon."

Byli už venku, když si uvědomili přítomnost brebentících davů, které obstoupily ohromné obrazovky. Na čekání nebyl čas, nevnímali nesouvislé dunění slov, které k nim doléhalo. Barr ale stačil popadnout výtisk Říšských zpráv, ještě než zapadli do ohromné ratejny hangáru, odkud loď kvapně vyrazila vzhůru obrovskou výdutí, nelítostně vypálenou do střechy.

"Dokážete jim zmizet?" zeptal se Barr.

Deset lodí dopravní policie zběsile pronásledovalo prchající plavidlo, které vyrazilo mimo řádnou rozjezdovou dráhu kontrolovanou naváděcími paprsky a potom porušilo všechny existující zákony rychlosti. Ještě za nimi pak stoupala elegantní plavidla Tajné služby, aby stíhala loď, jejíž důkladný popis měla k dispozici, s posádkou tvořenou dvěma vrahy se zcela jistou totožností.

"A teď pozor," řekl Devers, dva tisíce mil nad povrchem Trantoru prudce přešel do hyperprostoru. Přemístění v takové blízkosti planetární masy způsobilo, že Barr ztratil vědomí a Deversovi se bolestí zatmělo před očima, ocitli se ve vzdálenosti mnoha světelných let a před sebou měli volný prostor.

Na povrch prorazila Deversova pýcha na vlastní loď, zabarvená pocitem melancholie. "V Říši se nenajde jediná loď," řekl, "která by mě dokázala pronásledovat."

Poté s trpkostí v hlase: "Ale teď už nemáme kam utéct a proti jejich síle jsme bez šancí. Co teď? Co by se v téhle situaci vůbec dalo dělat?"

Barr se na svém lůžku maličko pohnul. Účinky hyperposunu ještě přetrvávaly a na těle ho bolel každý sval.

Řekl: "Není potřeba, aby někdo něco dělal. Je po všem. Podívejte!"

Podal mu výtisk Říšských zpráv, které ještě pořád svíral v ruce, kupci stačily jenom titulky.

"Odvoláni a zatčeni... Riose a Brodrig," zamumlal Devers.

Upřel na Barra nechápavý pohled. "Proč?"

"To tam nepíšou, ale co na tom záleží. Válka s Nadací skončila a právě teď se bouří Siwenna. Jen si to přečtěte a uvidíte." Jeho hlas umdléval. "Zastavíme se v některé provincii a zjistíme další podrobnosti.

Když dovolíte, tak teď půjdu spát."

A jak řekl, tak udělal.

Obchodní loď, jako luční koník, který každým skokem překonává větší vzdálenost, mířila prostorem Galaxie zpátky k Nadaci.

10.

VÁLKA KONČÍ

Lathan Devers se rozhodně necítil ve své kůži a byl tak trochu rozmrzelý. Dostal řád, který mu náležel, mlčky a lhostejně snášel pompézní krasořečnění starosty spojené s kouskem karmínové stuhy.

Tím jeho účast na ceremoniálu končila, ale konvence mu samozřejmě velely zůstat. Přitom konvence, zvláště takové, které mu zakazovaly nahlas zívat nebo si pohodlně hodit nohu na židli - ho už dávno přiměly žít ve vesmíru, kde bylo jeho místo.

Siwenská delegace, jejímž oslavovaným členem byl i Ducem Barr, podepsala Konvenci a Siwenna se stala první provincií, ve které byla politická nadvláda Říše nahrazena přímo ekonomickým vlivem Nadace.

Nad nimi se mihlo pět říšských bitevních lodí, ohromných a masivních, které byly zajaty v době, kdy Siwenna povstala za liniemi střeženými císařskou pohraniční flotilou - když přelétaly nad městem, vypálily dunivou salvu.

Dále už jen popíjení, etiketa a společenská konverzace...

Zaregistroval hlas. Byl to Forell, člověk, který, jak si Devers střízlivě uvědomoval, za půl dne vydělá tolik, že by si mohl koupit dvacet takových jako je on - ale také Forell, který teď na něj kýval prstem s výrazem žoviální blahosklonnosti.

Vyšel na balkón do chladného nočního větru, náležitě se uklonil a přitom se pod naježenými vousy mračil. Byl tam také Barr, usmíval se. Řekl: "Deversi, musíte mi přijít na pomoc. Obviňují mě ze skromnosti, to je hrozná a přímo zvrácená úchylka."

"Deversi," když Forell promluvil, vyndal si z koutku úst tlustý doutník, "lord Barr tvrdí, že vaše cesta do Cleonova sídla neměla nic společného s Riosovým odvoláním."

"Ani v nejmenším, pane," Devers zachovával zdvořilost. "K Císaři jsme se vůbec nedostali. Zprávy o procesu, které jsme se dozvěděli na zpáteční cestě, dokazují, že v tom nebylo nic než intriky. Vyskytly se nesmyslné žvásty, že generál byl ve spojení s podvratnými kruhy u dvora."

"A byl nevinný?"

"Riose?" prohodil Barr. "No ovšem! Při Galaxii, ovšem. Obecně vzato byl zrádce Brodrig, ale ten se vůbec neprovinil, pokud jde o konkrétní obvinění, která proti němu vznesli. Byla to soudní fraška, ale fraška nutná, předurčená a nevyhnutelná."

"Předpokládám, že z hlediska psychohistorické nutnosti," Forell tu větu zahlaholil zvučným hlasem, s lehkou nenuceností, s jakou se říkají věci dávno známé.

"Přesně tak." Barr zvážněl. "Dřív jsem do toho neviděl, ale jakmile bylo po všem a já jsem mohl... řekněme... hledat odpovědi na konci příběhu, celý problém se tím zjednodušil. Teď už vidíme, že sociální prostředí Říše jí znemožňuje vedení dobyvačných válek. Za vlády slabých Císařů se rozpadá zásluhou generálů soupeřících o trůn, který je bezcenný a rozhodně přináší smrt. Za vlády silných Císařů zůstává Říše zmrazena ve stavu ochromení a nehybné strnulosti, ve kterém na čas zdánlivě ustane její rozklad, ovšem jen za cenu, že se zřekne veškerého růstu."

Mezi mocnými tahy z doutníku Forell bez obalu zabručel: "Lorde Barre, neříkáte to příliš jasně."

Barr se pomalu usmál. "Hm, myslím, že to tak bude. Potíž je v tom, že nemám psychohistorické vzdělání. Slova nejsou dost výstižnou náhradou matematických rovnic. Ale pokusím se..."

Barr přemýšlel, zatímco Forell odpočíval zády k zábradlí a Devers hleděl na sametovou oblohu, s úžasem si vzpomněl na Trantor.

Potom Barr řekl: "Jde totiž o to, pane, že vás, Deverse a bezpochyby každého napadlo, že porazit Říši znamená především rozeštvat Císaře a jeho generála. Vy a Devers i všichni ostatní jste měli pravdu - pořád jste měli pravdu, pokud šlo o princip vnitřního rozkolu."

"Mýlili jste se ovšem, když jste se domnívali, že vnitřní nejednotnost je věc, která by se dala vyvolat činy jednotlivců, nějakým okamžitým vnuknutím. Zkoušeli jste to s úplatky a lhaním. Dovolávali jste se ctižádosti a strachu. Ale přes všechno své snažení jste ničeho nedosáhli. Po každém pokusu to vlastně vypadalo ještě hůř."

"Zatímco jste zběsile mlátili do vody, aby se hladina aspoň trochu zčeřila, mohutná Seldonova vlna směřovala vpřed, potichu - ale zcela nezadržitelně."

Ducem Barr se otočil a přes zábradlí se díval na světla rozjásaného města. Pronesl: "Pořád zde byl věčný odkaz, který nás všechny někam tlačil, mocného generála a vzneseného Císaře, můj svět a váš svět - věčný odkaz Hariho Seldona. Ten věděl, že člověk Riosova typu musí utrpět porážku, protože příčinou porážky byl právě jeho úspěch, čím větší úspěch, tím jistější porážka."

Forell stroze řekl: "Nedá se říci, že by to bylo jasnější."

"Okamžik," pokračoval vážně Barr. "Podívejte se na celou situaci.

Je jasné, že slabý generál by nás vůbec nemohl ohrozit. Stejně tak by nás nemohl ohrozit silný generál za vlády slabého Císaře, protože ten by své vojsko obrátil proti mnohem výnosnějšímu cíli. Skutečnost je taková, že tři čtvrtiny Císařů posledních dvou staletí byly před svým nástupem na trůn odbojnými generály nebo odbojnými místokráli."

"Nadaci proto může uškodit jedině kombinace silného císaře a silného generála, protože silný Císař se nedá jen tak svrhnout a silný generál se pak musí obrátit směrem ven, za hranice."

"Ale jak si Císař udrží svou sílu? Jak si svou sílu udržel Cleon?

To je jasné. Je silný, protože nedopustí, aby měl silné poddané. Dvořan, který příliš zbohatne, nebo generál, který si získá příliš velkou popularitu, je nebezpečný. Celé nedávné dějiny Říše dokazují, že to platí pro každého Císaře, který měl dost rozumu na to, aby byl silný."

"Riose vítězil, tak ho Císař začal podezírat. Celá atmosféra doby ho nutila k podezíravosti. Riose odmítal úplatky? Velice podezřelé, postranní úmysly. Začal dvořan, kterému nanejvýš věřil, náhle přát Riosovi? Velice podezřelé, postranní úmysly. Podezřelé ovšem nebyly činy jednotlivců. Stačilo by cokoli jiného - proto také byly naše vlastní intriky zbytečné, a tak trochu marné. Podezřelý byl právě Riosův úspěch. Byl odvolán, obviněn, odsouzen, zavražděn. Nadace opět vítězí."

"Schválně se na to podívejte, nemůže nastat kombinace událostí, která by nevedla k vítězství Nadace. To bylo nevyhnutelné, bez ohledu nato, co dělal Riose, nebo co jsme dělali my."

Magnát Nadace těžkopádně přikývl. "Tak! Ale co kdyby Císař a generál byla jedna a táž osoba. No? Co potom? Tento případ jste vynechal, takže jste ještě nedokázal správnost svého tvrzení."

Barr pokrčil rameny. "Dokázat nemohu nic, k tomu mi schází matematika. Ale apeluji na váš rozum. Máme-li Říši, ve které každý šlechtic, každý silný jedinec, každý pirát může usilovat o trůn - jak je vidět z historie, často úspěšně - jak by mohl dopadnout třeba i silný Císař, který by svůj zájem soustředil na války s cizinci samém konci Galaxie? Na jak dlouho by se mohl vzdálit z hlavního světa, než by někdo pozvedl korouhev občanské války a donutil ho k návratu?

Vzhledem ke společenským podmínkám Říše by to nemohlo trvat dlouho."

"Jednou jsem Riosovi řekl, že ani Říše v celé své síle nemůže odchýlit z cesty naplňování věčného odkazu Hariho Seldona."

"Skvělé! Skvělé!" Forell byl spokojený a ve sdílné náladě. "Tím chcete říct, že už nás Říše nemůže nikdy ohrozit?"

"Aspoň si to myslím," souhlasil Barr. "Po pravdě řečeno, Cleon se nemusí dožít příštího roku a potom skoro jistě nastanou spory o nástupnictví, které by pro Říši mohly znamenat poslední občanskou válku."

"V tom případě," řekl Forell, "už nemáme další nepřátele."

Barr byl zamyšlený. "Ještě je tu Druhá Nadace."

"Na opačném konci Galaxie? To nás ještě pár staletí nemusí zajímat."

Devers se při těch slovech náhle otočil a když se zadíval na Forella, tvářil se výhrůžně. "Možná že existují vnitřní nepřátelé."

"Myslíte?" zeptal se chladně Forell. "Například kdo?"

"Například lidé, kteří by chtěli přijít k nějakému bohatství a zabránit jeho nadměrnému hromadění v rukách, které je nevytvořily.

Chápete, co mám na mysli?"

Z pohledu Forellových očí se pomalu vytratilo pohrdání a objevila se v nich stejná zloba jako v očích Deversových.

ČÁST II

MEZEK

11.

ŽENICH A NEVĚSTA

MEZEK - O 'Mezkovi' toho víme méně než o kterékoli jiné postavě, která se stejně významně zapsala do dějin Galaxie. Jeho skutečné jméno neznáme, počátky jeho života jsou pouze věcí dohadu. Dokonce i období jeho největší slávy známe především z pohledu jeho protivníků, a to zejména jedné mladé nevěsty...

ENCYCLOPEDIA GALACTICA

Když Bayta poprvé spatřila Haven, bylo to všechno, jenom ne velkolepá podívaná. Ukázal jí ho manžel - nevýraznou hvězdu ztracenou v prázdnotě okraje Galaxie. Bylo to za posledními řídkými hvězdokupami, v místech s probleskující září rozptýlených světelných bodů. A dokonce i mezi nimi vypadal skromně a nenápadně.

Toran si jasně uvědomoval, že Červený trpaslík není nijak působivou předehrou jejich manželského života a rozpačitě stáhl rty. "Já vím, Bay, není to právě rovnocenná výměna. Myslím Nadace za tohle."

"Torane, je to přímo hrůza. Vůbec jsem si tě neměla brát." A když se na okamžik, než se zase ovládl, zatvářil

dotčeně, řekla svým typickým 'vemlouvavým' tónem: "No tak, hlupáčku. Co kdybys takhle spustil dolní ret a upřel na mě ten svůj vyjukaný pohled, jaký umíš jen ty - přesně jako když se mi chystáš položit hlavu na rameno a přitom dostaneš ránu od vlasů nabitých statickou elektřinou. Ty jsi určitě doufal, že budu žvatlat nějaké nesmysly. Čekal jsi, že řeknu: 'S tebou, Torane, budu šťastná úplně všude!' nebo 'Miláčku, samotné mezihvězdné hlubiny pro mě budou domovem, jen když tě budu mít po svém boku!' Jen to přiznej."

Ukázala na něj prstem a ucukla těsně předtím, než se do něj stačil zakousnout.

Řekl: "Když se vzdám a připustím, že máš pravdu, uděláš něco k obědu?"

Spokojeně přikývla. Usmál se a jen se na ni díval.

V porovnání s jinými nebyla vyloženě krásná - to přiznával - i když nikdo si neodpustil opětovný pohled. Vlasy měla tmavé a lesklé, třebaže rovné, ústa trochu široká, ale její pravidelné husté obočí oddělovalo hladké bílé čelo od laskavého pohledu mahagonových očí, které se pořád smály.

Pod důkladně vybudovaným a pevně hájeným zevnějškem vyjadřujícím praktický, reálný a střízlivý postoj k životu, se skrývala právě ta nevelká dávka něhy, která se neprojevovala tehdy, když se po ní člověk pídil, ale které se dalo dosáhnout, stačilo vědět jak na to, přitom nedat najevo, že ji hledá.

Toran vcelku zbytečně upravil řízení a rozhodl se, že si dá pohov.

Než bude nutné přejít k manuálnímu ovládání, zbývá jeden mezihvězdný skok a potom několik milimikroparseků 'přímého letu'.

Naklonil se dozadu, aby se podíval do skladiště, kde Bayta prováděla kouzla s patřičnými nádobkami.

V postoji, který k Baytě zaujímal, byla jistá dávka domýšlivosti - pocit zadostiučinění vyjadřující vítězství člověka, který tři roky balancoval na pokraji komplexu méněcennosti.

Byl přece jenom venkovan - a kdyby jenom venkovan, byl také synem odrodilého kupce. A ona byla ze samotné Nadace - a kdyby jenom to, řada jejích předků sahala až k Mallowovi. Když si to tak všechno uvědomil, pocítil v nitru mírné rozechvění. Bylo dost špatné, že se s ní vrací na Haven, který je světem skal a jeskynních měst.

Ještě horší však bylo, že bude vystavena tradičnímu nepřátelství Kupce vůči Nadaci - kočovníka vůči obyvateli města.

A přece... Po večeři je čeká poslední skok!

Haven je vítal divokou karmínovou září a druhá planeta byla narudle svítící skvrnou s nejasným okrajem tvořeným atmosférou a polokoulí skrytou v temnotě. Bayta se sklonila nad velkou obrazovkou s nitkovým křížem tvořeným sítí čar, v jejichž přesném středu ležel Haven II.

Pronesla vážným hlasem: "Škoda, že jsem se dřív nesetkala s tvým otcem. Co když mu nebudu sympatická..."

"V tom případě," řekl věcně Toran, "bys byla první pěkné děvče, které by v něm probouzelo takové pocity. Než přišel o ruku a přestal se toulat po Galaxii, tak... No, když se ho zeptáš, tak ti o tom bude vyprávět, až tě z toho budou brnět uši. Já měl vždycky za chvíli dojem, že si to přikrášluje, protože se nikdy nestalo, že by jeden příběh vykládal dvakrát stejně..."

To už se na ně řítil Haven II. Pod nimi těžkopádně kroužilo moře obklopené pevninou, břidlicově šedé v tom hrozivém šeru, které se tu a tam ztrácelo z dohledu mezi chomáči mračen. Podél pobřeží vystupovaly rozeklané vrcholky hor.

Jak se k tomu moři přibližovali, začínalo být zvlněné, a když se těsně na konci stáčelo za obzor, na kratičký okamžik se jim naskytl pohled na ledová pole těsně sledující průběh pobřeží.

Za prudkého zpomalování Toran zabručel: "Máš pořádně zapnutý oblek?"

Pod houbovitou pěnou přiléhavého oděvu s vnitřním vyhříváním, který Baytu celou obepínal, vypadala její buclatá tvář kulatá a ruměná.

Loď se skřípotem sestoupila na volné prostranství těsně před místem, kde se plošina začínala zvedat.

Nejistě vylezli ven do neproniknutelné noční tmy, jaká panuje ve vnějších částech Galaxie a Bayta zalapala po dechu, jak jí najednou projel chlad a kolem naprázdno kroužil slabý vítr. Toran ji popadl za loket a postrčil ji, takže se po hladké, udusané ploše nemotorně rozeběhla směrem, kde v dálce jiskřilo umělé osvětlení.

V půli cesty se setkali s přicházející hlídkou, která je po šeptem provedené výměně slov odvedla dál. Vítr a chlad zmizely, když se otevřela a zase za nimi zavřela skalní brána. Ve vyhřátých vnitřních prostorách, které nástěnné osvětlení naplňovalo bílým jasem, vládl nepochopitelně čilý ruch. Lidé vzhlíželi od svých přepážek a Toran ukazoval doklady.

Když do nich v rychlosti nahlédli, dali jim znamení, že mohou pokračovat a Toran své ženě pošeptal: "Táta určitě zařídil předběžné formality. Normálně se tu člověk zdrží tak pět hodin."

Vyrazili do volného prostoru a Bayta znenadání řekla: "Ach, můj..."

Jeskynní město bylo zalito denním světlem - bílým denním světlem mladého slunce. Žádné slunce tam ale samozřejmě nebylo. To, co mělo být oblohou, se ztrácelo v záři vše prostupujícího jasu, která nevycházela z jediného zdroje. Teplý vzduch měl náležitou hustotu a byl prosycen vůní zeleně.

Bayta řekla: "Ale Torane, to je přece nádhera."

Toran se rozesmál, celý rozechvělý radostí. "To víš, Bay, Nadaci to samozřejmě ničím nepřipomíná, ale je to největší město na Havenu II - dvacet tisíc obyvatel - myslím, že si ho zamiluješ. Nejsou tu bohužel zábavní paláce, ale není tady ani tajná policie."

"Ale Tone, to je úplné městečko na hraní. Celé růžové a bílé - jak je čisté."

"Když myslíš..." Toran se spolu s ní díval na město. Domy byly většinou dvoupatrové, postavené z hladké žilkované horniny pocházející z blízkého okolí. Scházely tu štíhlé věže Nadace i obrovské společenské domy Starých království - zato tu vládly malé rozměry a osobitost, jako pozůstatek osobní iniciativy v Galaxii ovládané masovým

stylem života.

Náhle zpozorněl. "Bay... Tamhle je táta! Přímo tam, kam ti ukazuju, hlupáčku. Copak ho nevidíš?"

Viděla ho. Vnímala ho jen jako mohutného muže, který horečně mával s prsty doširoka roztaženými, jako by po něčem zběsile tápal ve vzduchu. Dolehlo k nim hluboké hřmění jeho táhlého volání.

Bayta se držela v závěsu za svým manželem, který se řítil dolů přes krátce ostříhaný trávník. Za chytila pohled menšího bělovlasého muže, který se málem ztrácel za mohutným jednorukým mužem, který nepřestával mávat a křičet.

Toran zavolal přes rameno: "To je nevlastní bratr mého otce.

Ten, co byl na Nadaci. Vždyť víš."

Setkali se na trávě, za smíchu a nesouvislých projevů, Toranův otec z čiré radosti vydal poslední výkřik. Potáhl si krátké sáčko a upravil si pásek z tepaného kovu, jediný přepych, který si dopřával.

Díval se na mladé, přecházel pohledem z jednoho na druhého a potom trochu udýchaně řekl: "Tedy chlapče, k návratu domů jste si vybrali pěkně mizerný den!"

"Jak to? Aha, že jsou dneska Seldonovy narozeniny."

"No právě. Abych se sem dostal, tak jsem si musel najmout auto a dokopat Randua k tomu, aby řídil. Veřejnou dopravu člověk neseženе, kdyby se postavil na hlavu."

Teď se zahleděl na Baytu a nespouštěl z ní oči. Mluvil k ní tišším hlasem: "Mám přímo u sebe váš portrét v krystalu - není špatný, ale vidím, že člověk, co ho dělal, byl amatér." Z kapsy saka vytáhl průhlednou krychličku a rozesmátý obličejík skrytý uvnitř ožil na světle svěžími barvami jako miniaturní Bayta.

"Tahle!" řekla Bayta. "To by mě zajímalo, proč musel Toran posílat tuhle karikaturu. Divím se, pane, že jste mě k sobě vůbec nechal přiblížit."

"Skutečně? Říkejte mi Fran. Z takové hlouposti bych si nic nedělal.

A vůbec, co kdybyste se do mě zavěsila a doprovodila mě k autu. Do této chvíle mě vážně nenapadlo, že by můj chlapec vůbec věděl, co dělá. Asi ten názor změním. Asi ten názor budu muset změnit."

Toran tiše řekl svému nevlastnímu strýci: "Jak to teď se starým pánem vypadá? Ještě pořád se honí za ženskými?"

Randu se usmál a celá tvář se mu přitom stáhla do vějířků. "Jak může, Torane, jak může. Někdy si uvědomí, že mu táhne na šedesátku, to mu bere odvahu. Ale takové ošklivé myšlenky překřičí a pak se zase chová přirozeně. Je to kupec ze staré školy. Ale co ty, Torane.

Kdepak jsi našel tak pěknou ženu?"

Mladík se pousmál a zavěsil se do něj. "To ti mám, strýčku, jedním dechem povědět tříletou historii?"

Až doma, v malém obývacím pokoji, se Bayta konečně zbavila cestovního pláště a kapuce, pohybem hlavy si uvolnila vlasy. Posadila se, dala si nohu přes nohu a opětovala obdivný pohled mohutného brunátného muže.

"Vím, co se snažíte odhadnout," řekla, "a pomohu vám. Věk dvacet čtyři, výška metr šedesát, váha padesát, vzdělání v oboru historie."

Všimla si, že se pořád natáčí, aby skryl chybějící paži.

Ale teď se k ní Fran sklonil a řekl: "Když jsme u toho - tak váha padesát pět."

Když zrudla, hlasitě se zasmál. Pak se obrátil ke všem přítomným: "Váha ženy se dá vždycky určit podle horního obvodu paže - když má ovšem člověk náležité zkušenosti. Bay, nedáte si sklenku?"

"Mimo jiné," řekla a odešli spolu, zatímco Toran se věnoval knihovně, aby zkontroloval nové přírůstky.

Fran se vrátil sám a řekl: "Přijde dolů později."

Těžce se svezl do velkého rohového křesla a levou nohu se ztuhlými klouby položil na stoličku před sebou. Z jeho brunátné tváře se už vytratil smích a Toran se otočil, aby mu pohlédl do očí.

Fran řekl: "Tak jsi doma, chlapče, já z toho mám radost. Tvá žena se mi líbí. Není to žádná ukňouraná husa."

"Vzal jsem si ji," řekl prostě Toran.

"To je přece, chlapče, něco úplně jiného." Pohled jeho očí potemněl.

"Je bláhové se do budoucna takhle vázat. Já jsem na světě delší dobu a mám víc zkušeností, v životě jsem nic takového neudělal."

Randu mu z kouta, kde tiše stál, skočil do řeči. "No tak, Franssarte, co tady srovnáváš? Než jsi před šesti lety havaroval při přistávání, tak jsi nikdy nebyl dost dlouho na jednom místě, abys splňoval formality nutné k uzavření manželství. A od té doby, kdo by o tebe stál?"

Jednoruký muž se na svém místě prudce napřímil a rozhořčeně odvětil: "To by ses divil, ty plesnivý dědku..."

Toran ohleduplně přispěchal na pomoc: "Tati, je to především právní formalita. To postavení má své výhody."

"Hlavně pro ženy," zabručel Fran.

"A i kdyby," namítl Randu, "rozhodnutí stejně záleží na chlapci.

Mezi lidmi z Nadace je sňatek dávným zvykem.

"Pro počestného kupce nejsou lidé z Nadace vhodný model," Franovi doutnal v očích hněv.

Toran ho znovu přerušil: "Moje žena je z Nadace." Podíval se z jednoho na druhého a pak tiše řekl: "Jde sem."

Po večeři se hovor začal ubírat obvyklým směrem a Fran ho opepřil třemi historkami ze svých pamětí, ve kterých byla rovným dílem zastoupena krev, ženy, zisky a nezbytné příkrasy. Přitom běžela malá televize a v ní se, nikým nesledováno, šeptem odvíjelo nějaké klasické drama. Randu zaujal pohodlnější polohu na nízké pohovce a přes kouř, který se pomalu linul z jeho dlouhé dýmky, hleděl tam, kde Bayta poklekla v hebkém objetí bílé kožešinové předložky, kterou kdysi dávno přivezl z obchodní cesty a teď ji prostírali jenom při zvláště slavnostních Příležitostech "Tak vy jste, děvenko, studovala dějiny?" zeptal se mile.

Bayta přikývla. "Své učitele jsem dohánìla k zoufalství, ale nakonec mi v hlavě přece něco zbylo."

"Byla nejlepší z ročníku," prohodil domýšlivě Toran, "nic víc!"

"A copak jste se naučila?" pokračoval přívětivě Randu.

"Chcete slyšet všechno? Teď hned?" rozesmálo se děvče.

Stařec se vlídně usmál: "No dobrá, co si myslíte o situaci v Galaxii?"

"Myslím," řekla stručně Bayta, "že má každou chvíli přijít Seldonova krize a jestli se to Seldonovi tentokrát nevymklo z rukou. Je to krach."

"No tohle," zamumlal Fran ze svého kouta. "Takhle mluvit o Seldonovi." Ale nahlas neřekl nic.

Randu přemýšlivě potahoval z dýmky. "Tak? Proč to říkáte? To víte, zamlada jsem byl na Nadaci a také mě kdysi napadaly velké vzrušující myšlenky. Ale proč to vlastně říkáte?"

"Je to asi takhle," Baytě se zamžily oči přemýšlením, když stočila špičky bosých nohou do běloskvoucí hebkosti předložky a zabořila maličkou bradu do buclaté ručky, "mám dojem, že celým základem Seldonova plánu bylo vytvořit svět lepší, než byl ten dávný svět Galaktické Říše. Ten svět se rozpadal už před třemi staletími, tehdy Seldon založil Nadaci - pokud historie mluví pravdu, rozpadal se, protože trpěl třemi neduhy, nehybností, despotismem a špatným rozdělováním zboží vesmíru."

Randu pomalu kýval, zatímco Toran sledoval svou ženu hrdým zářícím pohledem a Fran v rohu mlaskl údivem, opatrně si dolil sklenku.

Bayta řekla: "Pokud je příběh o Seldonovi pravdivý, pak pomocí svých psychohistorických zákonů předpověděl naprosté zhroucení Říše a dokázal předpovědět nezbytnost třiceti tisíc let barbarství před založením nové Druhé říše, která by lidstvu navrátila kulturu a civilizaci.

Veškerým smyslem jeho životního díla bylo připravit takové podmínky, které by zajistily dřívější návrat k původnímu stavu."

Místností zazněl Franův hluboký hlas: "A proto, budiž čest jeho jménu, založil ty dvě Nadace."

"A proto založil ty dvě Nadace," přizvukovala Bayta. "Naše Nadace byla seskupením vědců zanikající Říše, kteří moli povznést vědu a lidskou vzdělanost na novou vyšší úroveň. Umístění Nadace ve vesmíru a historické podmínky byly takové, že Seldonův geniální duch na základě důkladných propočtů předvídal, že se za jeden tisíc let stane základem nové, větší Říše."

Následovalo uctivé ticho.

Děvče tiše řeklo: "To je známá věc. Víte to všichni. Už skoro tři sta Jet to ví každá lidská bytost Nadace. Ale myslela jsem, ze je na místě, abychom si to připomněli - alespoň v rychlosti. Dneska má přece Seldon výročí a i když jsem z Nadace a vy z Havenu, tohle máme společné..."

Pomalu si zapálila cigaretu a nepřítomně hleděla na její žhnoucí špičku. "Dějinné zákony mají stejnou absolutní platnost jako zákony fyzikální a pokud existuje větší pravděpodobnost omylu, pak jenom proto, že historie nepracuje s tolika lidmi, s kolika atomy pracuje fyzika, takže roste význam individuálních odchylek. Seldon předpověděl, že v průběhu tisíce let růstu dojde k sérii krizí a každá z nich bude mít za následek nový obrat v našich dějinách, aby se ubíraly předem vypočtenou cestou. Právě tyto krize nás řídí - proto musí nastat krize, a to teď."

"Teď!" opakovala energicky. "Od té poslední uplynulo skoro sto let a během století Nadace zopakovala všechny nectnosti Říše. Nehybnost!

Naše vládnoucí třída zná jediný zákon, nedopustit změnu.

Despotismus! Znají jediný zákon, sílu. Špatné rozdělování! Znají jedinou touhu, uchovat si svůj majetek."

"Zatímco jiní trpí hladem!" zařval najednou Fran a přitom mocně udeřil pěstí do opěradla křesla. "Děvče, vaše slova jsou přímo perly. Ti nenažranci, co si sedí na penězích, přivádějí Nadaci na mizinu, zatímco stateční kupci skrývají svou chudobu v takových dírách, jako je Haven. Je to neúcta k Seldonovi, takhle na něj házet špínu a plivat mu do tváře."

Zvedl ruku do výše a pak protáhl obličej. "Kdybych měl druhou ruku! Kdyby mě tehdy poslechli!"

"Tati," řekl Toran, "uklidni se."

"Uklidni se. Uklidni se," divoce po něm opakoval otec. "Budeme tady navěky žít a umírat - a ty říkáš uklidni se."

"Náš novodobý Lathan Devers," řekl Randu a přitom mával dýmkou, "tenhle náš Fran. Devers zemřel před osmdesáti lety v dolech na nucených pracích, spolu s pradědečkem tvého muže, protože mu chyběla rozvaha a nescházela statečnost..."

"Ano, při Galaxii, já být na jeho místě, tak udělám totéž,' zapřísahal se Fran. "Devers byl největší kupec v dějinách - větší než nabubřelý mluvka Mallow, kterého ti z Nadace uctívají. A jestli ho hrdlořezové co poručníkují na Nadaci zabili proto, že miloval spravedlnost, tím víc si zaslouží krutou odplatu."

"Tak pokračujte, děvenko," řekl Randu. "Pokračujte, jinak bude mluvit až do rána a zítra bude celý den nepříčetný."

"Nevím, co k tomu dodat," pronesla s náhlou sklíčeností. "Musí přijít krize, ale já nevím, jak ji vyvolat. Pokrokové síly na Nadaci jsou vystaveny strašnému útlaku. Vám, kupcům možná nechybí odhodlání, ale jste štvanci a k tomu nejednotní. Kdyby se mohly spojit všechny síly dobré vůle uvnitř i vně Nadace..."

Ve Franově smíchu zazněl divoký výsměch. "Jen si ji, Randu, poslechni, poslechni si, co říká. Že prý uvnitř i vně Nadace. Děvče, děvče, v těch nanicovatých poměrech Nadace bych neviděl žádnou naději. Je mezi nimi pár takových, co drží bič a ti ostatní jsou biti - ubiti k smrti. V celém tom prohnilém světě nezbývá tolik kuráže, aby před ní zbledl jediný dobrý kupec."

Bayta se ho snažila přerušit, ale její chabě snahy narážely na zdrcující příval prázdných slov.

Toran se sklonil a zakryl jí ústa. "Tati," řekl chladně, "ty jsi v životě nebyl na Nadaci. Nic o ní nevíš. Můžu ti říct, že tamní podzemí je udatné a smělé víc než dost. Mohl bych ti říct, že k němu patřila i Bayta..."

"No dobrá, chlapče, tak se neurážej. Proč se vlastně rozčiluješ?"

Skutečně nechápal, co se děje.

Toran se zápalem pokračoval: "Tati, s tebou je potíž, máš názory venkovana. Ty si myslíš, že když nějakých sto tisíc kupců zaleze do děr na nezajímavé planetě na pokraji nicoty, tak jsou už jenom proto pašáci. No ovšem, když sem občas zavítá výběrčí daní z Nadace, tak už se odtud nedostane, ale to je laciné hrdinství. Co byste dělali, kdyby Nadace vyslala flotilu?"

"Tak ji zničíme," řekl ostře Fran.

"A oni zničí vás, protože mají jasnou převahu. Převyšují vás svým počtem, výzbrojí, organizací - jakmile to Nadace uzná za vhodné, tak to sami pochopíte. Takže byste si měli hledat spojence - pokud možno na samotné Nadaci."

"Randu," řekl Fran a přitom hleděl na svého bratra s výrazem bezmocného hromotluka.

Randu vyndal z úst dýmku. "Frane, ten chlapec má pravdu.

Když budeš naslouchat myšlenkám, které se slabě ozývají v tvém nitru, tak to poznáš. Jenže ty myšlenky jsou nepříjemné, a proto se je snažíš přehlušit tím svým halasným pokřikem. Ale ony se neztrácejí.

Turane, řeknu ti, proč jsem o tom všem začal mluvit."

Chvíli zamyšleně potahoval z dýmky, potom ji zasunuj do výřezu popelníku, počkal na tiché zablesknutí a pak ji vyčištěnou zase vytáhl. Pomalu ji znovu, naplnil a důkladně upěchoval malíčkem.

"Torane" řekl, "když jsi nadhodil, že by se o nás mohla zajímat Nadace, byla to případná poznámka. Nedávno jsme tu měli dvě návštěvy - kvůli daním. Zneklidňuje nás, že druhou návštěvu provázela lehká hlídková loď. Přistáli v Gleiar City - nás pro změnu vynechali - a pochopitelně už neodletěli. Ale teď se jistě objeví znovu. Torane, tvůj otec si všechno uvědomuje, to je víc než jisté."

"Vidíš ho, zatvrzelého prostopášníka. Ví, že Haven má problémy a ví, že jsme bezmocní, ale pořád opakuje své průpovídky. To ho hřeje a dává mu to pocit jistoty. Ale jak jednou řekne svůj názor a vykřičí svůj vzdor, má pocit, že se zhostil svého úkolu jako člověk a pravý chlap, tak se s ním dá rozumně mluvit jako s každým z nás."

"Každým z koho?" zeptala se Bayta.

Usmál se nu ni. "Bayto, vytvořili jsme takovou skupinku - jen v našem městě. Ještě jsme nic neudělali. Ještě se nám ani nepodařilo navázat styky s dalšími městy, ale to je teprve začátek" "Začátek čeho?"

Randu zavrtěl hlavou "Nevíme - zatím. Doufáme, že se stane zázrak. Dospěli jsme k názoru, že, jak říkáte, každou chvíli musí přijít Seldonova krize." Pozvedl ruce v mohutném gestu. "Galaxie je plná útržků a úlomků rozpadlé Říše. Všude je spousta generálů. Myslíte, že by si jednou některý z nich mohl dodat odvahy?"

Bayta přemýšlela a pak energicky zavrtěla hlavou, až jí dlouhé rovné vlasy s jediným zvlněním na konci poletovaly kolem uší. "Ne, to rozhodně ne. Mezi těmi generály není jediný, který by nevěděl, že útok na Nadaci se rovná sebevraždě. Bel Riose ze staré Říše byl člověk lepších kvalit než kdokoli z nich a zaútočil s Prostředky celé galaxie, přesto neměl šanci zvítězit v rozporu se Seldonovým plánem.

Najde se snad jediný generál, který by to nevěděl?"

"Co je takhle popohnat?"

"Kam? Do atomové výhně? Čím byste je tak mohl popohnat?"

"No, já bych o jednom věděl - je to nové jméno. Je to rok nebo dva, co se roznesla zpráva ozvláštním člověku, kterému říkají Mezek."

"Mezek?" Zamyslela se. "Torie, ty jsi o něm slyšel?"

Turan zavrtěl hlavou a ona řekla: "A co je s ním?"

"Nevím. Ale prý dosahuje vítězství v prakticky beznadějných případech. Ty pověsti mohou být přehnané, ale rozhodně by stálo za to se s ním seznámit. Nemusí být pravidlem, ze každý člověk s dostatečnými schopnostmi a dostatečnou ctižádostí věří v Hariho Seldona a jeho zákony psychohistorie. Mohli bychom tu nevíru podpořit.

Možná by zaútočil."

"A Nadace by zvítězila"

"Ano - ale nemuselo by to být snadné vítězství. Mohla by přijít krize a my bychom takové krize mohli využít a donutit tyrany z Nadace ke kompromisu. V nejhorším by si na nás pěknou chvíli nevzpomněli a to by nám umožnilo rozvinout další plány."

"Co tomu říkáš, Torie?"

Turan se slabě usmál a zatahal se za neposlušnou hnědou kadeř, která mu spadla přes oko. "Tak, jak to líčí, to nemůže být na škodu.

Ale kdo je Mezek? Randu, co o něm víš?"

"Zatím nic. K tomu bychom, Turane, mohli využít tebe. A tvou ženu, když s tím bude souhlasit. Už jsme o tom mluvili, tvůj otec a já. Důkladně jsme to rozebrali."

"V jakém smyslu, Randu? Co po nás chcete?" Mladý muž vrhl na svou ženu krátký, tázavý pohled.

"Už jste byli na svatební cestě?"

"No...byli...pokud se dá let z Nadace označit jako svatební cesta."

"Co byste říkali nějaké lepší, na Kalgan? Je tam subtropické podnebí - pláže - vodní sporty - hony na ptáky, místo jako stvořené k rekreaci. Není to odtud daleko, nějakých sedm tisíc parseků."

"A co je na Kalganu?"

"Mezek! Přinejmenším jeho lidé. Dobyl ho minulý měsíc a bez boje, i když vojenský velitel Kalganu rozšířil

hrozbu, že než by se planety vzdal, tak ji raději rozmetá na iontový prach."

"Kde je ten vojenský velitel teď?"

"Není," řekl Randu s pokrčením ramen. "Tak co tomu říkáte?"

"Ale co tam máme dělat?"

"Nevím. Fran a já jsme staří, jsme venkovani. Kupci z Havenu jsou v podstatě všichni venkovani. I ty to říkáš. Naše obchody jsou hodně omezené a my už se netouláme galaxií jako naši předkové. Ty buď, Frane, zticha. Ale vy dva Galaxii znáte. Hlavně Bayta mluví s krásným přízvukem lidí z Nadace. Byli bychom rádi, kdybyste zjistili aspoň něco. Kdyby se vám podařilo navázat kontakt... ale s tím ani nepočítáme. Vy dva si to ovšem můžete rozmyslet. Když budete chtít, můžete se seznámit s celou naší skupinou...ale nejdřív příští týden. Stejně si potřebujete chvíli vydechnout."

Po krátké pauze zahřměl Franův hlas: "Kdo si dá ještě skleničku? Tedy kromě mé osoby?"

12.

KAPITÁN A STAROSTA

Kapitán Han Pritcher nebyl zvyklý že by byl obklopen přepychem a rozhodně ho to nechávalo chladným. V běžném životě zavrhoval Psychoanalýzu a ostatní druhy filozofie a metafyziky, které přímo nesouvisely s jeho prací.

Pomáhalo to.

Jeho práce sestávala především z toho, co ministerstvo obrany nazývalo 'zpravodajsku službou', blazeovaní lidé 'špionáži' a fantastové 'špehováním'. A bohužel i přes to, co se hlasitě a naprázdno omílalo v televizi, je 'zpravodajská služba', 'špionáž' a 'špehování' v nejlepším případě špinavá rutinní práce, spojená se zradou a špatnými úmysly. Společnost ji toleruje, protože je to v 'zájmu Státu', ale vzhledem k tomu, že filozofie dovedla kapitána Pritchera snad pokaždé k závěru, že i v případě zájmu tak posvátného je mnohem snazší ukonejšit společnost, než utišit vlastní svědomí filozofii zavrhl.

Ale teď, v přepychu starostova předpokoje se v duchu, proti vlastní vůli, zabýval sám sebou.

Pořád někoho povyšovali a jeho opomíjeli i když ti lidé - aspoň přiznávali - nedosahovali jeho kvalit. Musel snášet nekonečný příval černých puntíků a oficiálních důtek, vytrval. Tvrdošíjně kráčel dál vlastní cestou s pevnou vírou, že nedodržení kázně v posvátném 'zájmu Státu' mu přece jenom vynese uznání vzhledem k službě, jakou tím prokázal A tak teď stál ve starostově Předpokoji - pod zdvořilým dohledem pěti vojáků a pravděpodobně ho čekal vojenský soud.

Těžké mramorové dveře se klidně a tiše otevřely, přitom odhalily saténové stěny, červené plastikové koberce a dvoje další mramorové dveře vykládaná kovem. Vyšli dva úředníci v oblecích rovného střihu, jaké se nosily před třemi sty lety a zavolali: "Audience pro kapitána Hana Pritchera ze Zpravodajské služby."

Když kapitán vykročil vpřed, ustoupili s obřadnou úklonou. Jeho eskorta zůstala stát u vnějších dveří a vnitřními už prošel sám.

Na druhé straně dveří, ve velké místnosti s neobvykle skromným vybavením, seděl za velkým a nezvykle hranatým stolem člověk malého vzrůstu, který se v ohromných prostorách téměř ztrácel.

Starosta Indbur, v pořadí třetí toho jména, byl vnukem prvního Indbura, který byl krutý a schopný, který svou první vlastnost velkolepě předvedl na způsobu, jakým se chopil moci a druhou zase tím, jak dovedně skoncoval s posledními fraškovitými pozůstatky svobodných voleb a jak se s ještě větší dovedností dokázal celkem v klidu udržet u moci.

Starosta Indbur byl také synem druhého Indbura, prvního ze starostů Nadace, který své postavení zdědil díky svému původu a který byl jen částečným obrazem svého otce, protože byl jen krutý.

Starosta Indbur byl tedy třetí toho jména a druhý, který své postavení zdědil díky svému původu, byl z těch tří docela na posledním místě, protože nebyl krutý ani schopný, byl to jen skvělý účetní, který se špatně narodil.

Indbur třetí byl prapodivnou kombinací vlastností představujících náhražku všeho možného, s výjimkou vlastního já.

Pro něj představovala okázalá geometrická láska k pevnému řádu 'systém', neúnavný a horečný, zájem o nepodstatné otázky běžného úřadování byla 'píle', nerozhodnost v případě, že měl pravdu, byla 'obezřetnost' a slepá zatvrzelost, v případě, že se mýlil, byla 'zásadovost'.

Kromě toho vůbec neutrácel, zbytečně nezabíjel lidi a měl ty nejlepší úmysly.

Pokud se pochmurné úvahy kapitána Pritchera, který zůstal zdvořile stát před ohromným stolem, ubíraly tímto směrem, z kamenného výrazu jeho tváře se nic takového nedalo vyčíst. Nezakašlal, nepřenesl váhu na druhou nohu ani nezašoupal chodidlem, dokud starosta pomalu nezvedl hubenou tvář, jeho neúnavná propisovačka přestala dělat poznámky na okraj, list hustě popsaného papíru se zvedl z úhledné hromádky a zaujal místo na druhé úhledné hromádce.

Starosta Indbur před sebou opatrně sepjal ruce a přitom dával dobrý pozor, aby nenarušil důkladný řád panující ve věcech na stole.

Zareagoval na jeho přítomnost: "Kapitán Han Pritcher ze Zpravodajské služby."

A kapitán Pritcher, přesně podle protokolu, se jedním kolenem téměř dotkl země a zůstal s hlavou skloněnou, dokud ho nevysvobodil starostův hlas.

"Vstaňte, kapitáne Pritchere!"

Starosta řekl s náznakem vřelosti. "Jste tady, kapitáne Pritchere, protože důstojník který je vaším nadřízeným, proti vám vede jisté disciplinární řízení. Jak je běžným zvykem, byl jsem upozorněn na dokumenty související s tímto

řízením a vzhledem k tomu, že mě zajímá úplně všechno, co se na Nadaci děje, jsem si dal práci a požádal jsem o další informace o vašem případu. Doufám, že vás to nepřekvapuje."

Kapitán Pritcher chladně řekl: "Nikoli, Excelence, Váš smysl pro spravedlnost je příslovečný."

"Neříkejte. Neříkejte" V jeho hlase zaznělo potěšení a zbarvené kontaktní čočky, které nosil, zachytily světlo tak ze jeho očím dodalo přísný a chladný lesk. S příkladnou péčí před sebou rozprostřel soubor šanonů v kovových deskách. Pergamenové listy uvnitř ostře šustily, když je obracel, jak mluvil, dlouhým prstem sledoval řádky.

"Tady mám, kapitáne, vaše záznamy - kompletní. Je vám třiačtyřicet, sedmnáct let jste důstojníkem ozbrojených sil. Narodil jste se na Lorisu anacreonským rodičům, V dětství jste neprodělal závažnější onemocnění, záchvat myo... na tom vcelku nesejde... ještě v civilu na Akademii věd, obor hypermotory, akademická hodnost... hm-m výborně zasloužíte si blahopřání... do armády jste vstoupil jako poddůstojník sto druhého dne 293. roku éry Nadace."

Na okamžik zvedl oči, když dával stranou první svazek a otevíral druhý.

"Jak vidíte," řekl, "v mé administrativě není nic ponecháno náhodě. Systém! Řád!"

Donesl ke rtům voňavou kuličku z růžového želé. To byla jeho jediná neřest a dopřával si ji jen poskrovnu. Svědčila o tom i skutečnost, že na starostově stole scházel takřka nezbytný atomový blesk sloužící k likvidaci zbytků kuřiva. Protože starosta nekouřil.

A nekouřily pochopitelně ani jeho návštěvy.

Starostův hlas systematicky pokračoval ve svých litaniích, jeho slova splývala v monotónní mumlání - tu a tam zpestřené šeptem pronesenými poznámkami, vyjadřujícími stejně umírněnou a stejně neúčelnou pochvalu nebo pokárání.

Pomalu vrátil šanony na původní místo, na jedinou úhlednou hromádku.

"Takže, kapitáne," pronesl řízne, "vaše záznamy jsou výjimečné.

Máte zřejmě úžasné schopnosti a nesporně jste již prokázal cenné služby. Všiml jsem si, že jste byl dvakrát raněn při výkonu služby, že vám byl udělen Řád za zásluhy, za statečnost projevenou nad rámec vašich povinností. To jsou skutečnosti, které se nedají jen tak zlehčovat."

Bezvýrazná tvář kapitána Pritchera neroztála. Zůstával nehybně vzpřímený. Podle protokolu se člověk poctěný audienci u starosty nesměl posadit - věc byla snad zbytečně zdůrazněna skutečností, že v místnosti se nalézala jediná židle, na které seděl starosta. Podle protokolu také nebylo přípustné, aby člověk pronášel jiné výroky než odpovědi na přímé otázky.

Starosta se na vojáka přísně zahleděl a jeho hlas teď zazněl ostře a významně. "Za deset let jste ovšem nebyl povýšen a vaši nadřízení se opětovně zmiňují o vaší zatvrzelosti a nepřístupnosti. Hovoří o vás jako o člověku věčně neukázněném, neschopném zachovávat správný postoj k vyšším důstojníkům, který očividně nemá zájem na udržování přátelských vztahů se svými kolegy a mimoto jste prý nenapravitelný výtržník. Jak mi to, kapitáne, můžete vysvětlit?"

"Excelence, dělám to, co sám považuji za správné. Skutky, které jsem vykonal v zájmu Státu, zranění, která jsem v tom případě utrpěl, jsou důkazem toho, že co sám pokládám za správné, je také v zájmu Státu."

"To je, kapitáne, tvrzení hodné vojáka, ale nebezpečná doktrina.

O tom si ještě promluvíme. Konkrétně jste obviněn z toho, že jste třikrát odmítl splnit stanovený úkol, přestože rozkazy byly podepsány mými zákonnými zástupci. Co mi k tomu můžete říct?"

"Excelence, ten úkol nemá smysl v kritické době, kdy není věnována pozornost záležitostem prvořadého významu."

"Ach tak, kdo vám vůbec řekl, že záležitostí o kterých mluvíte, mají prvořadý význam a pokud ano, kdo vám ještě řekl, že jim není věnována pozornost?"

"Excelence, já to vidím úplně jednoznačně. Moje zkušenosti a znalost věci - význam jednoho ani druhého moji nadřízení nepopírají - jsou toho jasným důkazem."

"Ale milý kapitáne, copak jste slepý, že nevidíte, když si osobujete právo určovat taktiku Zpravodajské služby, přivlastňujete si tím funkce svého nadřízeného?"

"Excelence, mým úkolem je především sloužit státu a ne mému nadřízenému."

"To jste na omylu, Protože váš nadřízený má svého nadřízeného a tím nadřízeným jsem já a já jsem Stát. No tak, jistě nebudete mít důvod si stěžovat na mou spravedlnost, o které tvrdíte, že je příslovečná, Vyjádřete vlastními slovy v čem spočívá porušení kázně, které všechno způsobilo."

"Excelence, poslední rok a půl jsem strávil tím, že jsem na světě Kalgan vedl život majitele obchodní lodi na odpočinku. Podle svých instrukcí jsem měl řídit činnost Nadace na planetě, zdokonalovat organizaci, která měla mít pod kontrolou vojenského velitele Kalganu, zvláště pokud jde o jeho zahraniční politiku."

"To je mi známo, pokračujte!"

"Excelence, ve svých zprávách jsem neustále zdůrazňoval strategickou polohu Kalganu a soustav které ovládá. Hlásil jsem, o co vojenský velitel usiluje, jaké má prostředky, jak je odhodlaný rozšířit své panství a jak si ve vztahu k Nadaci udržuje nezbytný přátelský postoj - nebo snad neutralitu."

"Vaše zprávy jsem si důkladně prostudoval. Pokračujte!"

"Excelence, vrátil jsem se před dvěma měsíci. Tehdy nebylo ani zdání, že by hrozila válka, ani zdání něčeho jiného, kromě téměř nadměrné schopností odrazit jakýkoli myslitelný útok. Před měsícem se Kalganu bez boje zmocnil nějaký neznámý žoldnéř. Člověk, který býval vojenským velitelem Kalganu, už zřejmě není naživu. Lidé nemluví o zradě - mluví jen o síle a geniálních schopnostech podivného kondotiéra - Mezka."

"Koho jste to říkal?" starosta se naklonil dopředu a zatvářil se pohoršeně.

"Excelence, je známý jako Mezek. Pokud jde o konkrétní údaje, příliš se o něm nemluví, ale já jsem shromáždil neúplné a útržkovité znalosti a z těch jsem vytřídil nejpravděpodobnější. Je to zřejmě člověk, který nemá původ ani

společenské postavení. Otec neznámý.

Matka zemřela při porodu. Výchova hodná pobudy. Vzdělání získané na světech nevalné pověsti a v temných zákoutích vesmíru. Nemá jiné jméno než Mezek, jméno, kterým se údajně obdařil sám, a které, jak se obecně vysvětluje, označuje jeho ohromnou fyzickou sílu a tvrdohlavost."

"Kapitáne, jaká je jeho vojenská síla? Jeho fyzickou kondici ponechme stranou."

"Excelence, lidé mluví o ohromných flotilách, ale v tom jsou možná ovlivněni podivným pádem Kalganu. Uzemí, které ovládá, není velké, i když jeho hranice se nedají určit s absolutní přesností. I tak je nutné, abychom se tím člověkem zabývali."

"Hm-m-m. Tak! Tak!" Starosta se zasnil a pomalu, čtyřiadvaceti tahy propisovačky nakreslil na čistý horní list bloku šest čtverců uspořádaných do šestiúhelníka. List potom vytrhl, pečlivě natřikrát přeložil a vhodil do štěrbiny k likvidací papíru, kterou měl po pravici.

Sklouzl dolů, vstříc dokonalému a tichému atomovému rozpadu.

"A teď mi, kapitáne, povězte, jaká byla ta druhá možnost. Řekl jste mi, čím se 'musíme' zabývat. Čím jste se měl zabývat podle rozkazu?"

"Excelence, ve vesmíru je doupě zrádců, které zřejmě neplatí daně."

"Ale, a to je všechno? Vy si neuvědomujete a nikdy jste neslyšel, že lidé, kteří neplatí daně, jsou potomky neukázněných kupců z dob našich počátků - že jsou to anarchisté, buřiči, pospolití šílenci, kteří se chlubí svým původem z Nadace a přitom se vysmívají kultuře Nadace? Vy si neuvědomujete a nikdy jste neslyšel, že to doupě zrádců ve vesmíru není jediné, že jejich spousta? Že zrádcovských doupat je víc než sami víme, že doupata zrádců společně kují pikle mezi sebou navzájem i s kriminálními živly, které pořád existují po celém území Nadace? Dokonce i tady, kapitáne, dokonce i tady!"

Starostovo chvilkové zanícení rychle pominulo. "Copak si to, kapitáne, neuvědomujete?"

"Excelence, to všechno jsem slyšel. Ale jako člověk ve službách Státu musím sloužit věrně - a nejvěrněji slouží ten, kdo slouží Pravdě.

Bez ohledu na politické aspekty spojené s chátrou z řad bývalých kupců mají moc vojenští velitelé, kteří zdědili fragmenty staré Říše.

Kupci nemají zbraně ani prostředky. A navíc jsou nejednotní. Nejsem žádný výběrčí daní, abych se nechal pověřit tak směšným úkolem."

"Kapitáne Pritchere, jste voják a vidíte jen zbraně. Je chyba, že jsem vás nechal zajít tak daleko, už to hraničí s neposlušností vůči mé osobě. Dejte si pozor. Moje spravedlnost není jenom slabost. Kapitáne, ukázalo se, že generálové císařské éry a vojenští velitelé současnosti jsou proti nám stejně bezmocní. Seldonova věda, která předpovídá cestu Nadace, není založena na hrdinství jednotlivce, jak si možná myslíte, ale na sociálních a ekonomických tendencích dějin.

Pokud se nemýlím, už jsme úspěšně překonali čtyři krize."

"To je Pravda, excelence. A přesto Seldonovu vědu znal jedině Seldon. My sami máme jenom víru. Během prvních tří krizí, jak mi pečlivě vtloukali do hlavy, stáli v čele Nadace moudří vůdcové, kteří předem pochopili podstatu krize a podnikli vhodná opatření. Jinak - kdo ví?"

"Jistě, kapitáne, ale zapomínáte na čtvrtou krizi. Tehdy jsme, kapitáne, neměli vedení hodné toho jména, proti nám stál vůbec nejchytřejší protivník, nejsilnější obrněná flotila, nejpočetnější vojsko.

A přece jsme, díky historické nutnosti, zvítězili."

"Pravda, excelence. Ale historická nutnost, o které jste se zmínil, se stala skutečností teprve potom, co jsme víc než rok zoufale bojovali. Dosažení nevyhnutelného vítězství nás stálo půl tisícovky lodí a půl miliónu lidských životů. Excelence, Seldonův plán pomůže tomu, kdo se o to sám přičiní."

Starosta Indbur se zamračil a najednou měl dost trpělivého vysvětlování.

Napadlo ho, že jeho blahosklonnost nebyla na místě, protože byla omylem pokládána za svolení k nekonečným diskusím, ke konfrontaci názorů a k dialektickým rozpravám.

Odměřeně řekl: "Ale Seldon je i přesto, kapitáne, zárukou vítězství nad vojenskými veliteli a já si v této vzrušené době nemohu dovolit, aby mě něco rozptylovalo při práci. Tihle kupci, které neberete v úvahu, jsou původem z Nadace. Válka s nimi by byla občanská válka. Seldonův plán pro nás v tom případě není žádnou zárukou, protože Nadace jsme my a oni. Takže musí být donuceni k poslušnosti.

Své rozkazy znáte."

"Excelence..."

"Kapitáne, nikdo se vás na nic neptal. Své rozkazy znáte. Těmi rozkazy se budete řídit. Jakákoli další diskuse se mnou nebo s těmi, kdo mě zastupují, bude pokládána za vlastizradu. Můžete jít."

Kapitán Han Pritcher znovu poklekl a pak pozpátku pomalu odkráčel ke dveřím.

Starosta Indbur, třetí toho jména a druhý starosta v dějinách Nadace, který se jím stal díky svému původu, opět nabyl ztracené rovnováhy a zvedl další list papíru z úhledné hromádky po levici. Byla to zpráva o finančních úsporách dosažených díky omezení kovopěnového lemování uniforem policejního sboru. Starosta Indbur škrtl přebytečnou čárku, opravil pravopisnou chybu, udělal tři poznámky na okraj a položil ji na úhlednou hromádku po pravici. Zvedl další list papíru úhledné hromádky po levici...

Když se kapitán Han Pritcher ze Zpravodajské služby vrátil do kasáren, zjistil, že na něj čeká osobní kapsle. Obsahovala rozkazy, stručné a červeně podtržené, které byly přetištěny slovem "NALÉHAVÉ" a celek byl parafován precizně provedeným velkým "I".

Kapitán Han Pritcher byl velice důrazně odvelen na 'odbojný svět jménem Haven".

Kapitán Han Pritcher, sám v lehkém žihadle pro jednoho, klidně a v tichosti nabral kurs na Kalgan. Tu noc spal spánkem člověka, který se jen tak lehce nedá odradit.

13.

PORUČÍK A KLAUN

Jestliže dobytí Kalganu Mezkovým vojskem, sledováno ze vzdálenosti sedmi tisíc parseků, mělo takovou odezvu, že podnítilo zvědavost starého kupce, vyvolalo obavy tvrdošíjného kapitána a způsobilo rozmrzelost puntičkářského starosty - z pohledu lidí na samotném Kalganu byla jeho odezva nulová a vůbec nikdo se tím nevzrušoval.

Lidstvo se stále poučuje o tom, že vzdálenost v čase i prostoru neúměrně zveličuje význam událostí. A mimochodem, není doložen případ, že by si poučení někdy vzalo pořádně k srdci.

Kalgan byl - prostě Kalgan. Jako jediný z celého kvadrantu Galaxie jako by nevěděl o pádu Říše, o tom, že už nevládnou Stannellovci, že pominula velikost a vytratil se mír.

Kalgan byl světem přepychu. V době, kdy se monumentální stavba lidstva rozpadala na kusy, uchovával si celistvost jako zdroj zábavy, který si kupuje zlato a za to prodává chvíle odpočinku a zábavy.

V průběhu dějin unikl tvrdším ranám osudu, protože, který dobyvatel by zničil nebo třeba jen vážně poškodil svět natolik přetékající hotovými penězi, které mu dokázaly koupit nedotknutelnost.

A přece se i Kalgan nakonec stal hlavním stanem vojenského velitele a poklidné prostředí se muselo přizpůsobit naléhavým potřebám války.

Jeho kultivované džungle, jeho mírně modelovaná pobřeží, jeho města hýřící pestrým půvabem zněla ozvěnou pochodu dovezených žoldáků a naverbovaných místních obyvatel. Světy v jeho provincii byly vyzbrojeny a poprvé v dějinách se stalo, že peníze byly místo do úplatků investovány do bitevních lodí. Vládce nade vší pochybnost prokázal své odhodlání bránit, co mu patří a touhu uchvátit to, co patří jiným.

Byl to člověk, který v Galaxii něco znamenal, původce válek i míru, tvůrce Říše, zakladatel dynastie.

A kdosi neznámý se směšnou přezdívkou nad ním zvítězil jeho zbraněmi a jeho slibnou Říší aniž by přitom vybojoval jedinou bitvu.

Tak bylo na Kalganu všechno jako dřív, jeho uniformovaní obyvatelé se rychle vrátili k svému někdejšímu životu, zatímco cizí žoldáci se bez problémů spojovali v nově vznikající hordy, které pak odtáhly někam jinam.

Znovu, jako kdykoli předtím, se konaly náročné přepychové hony na zvířenu chovanou v džunglích, které si nevyžádaly jediný lidský život a lovy na ptáky ze žihadel létajících ve vzduchu nad nimi, který byl osudný jenom pro velké opeřence.

Ti, kteří prchali z Galaxie, si mohli ve městech zvolit vlastní druh zábavy odpovídající obsahu jejich peněženky, od éterických vzdušných zámků skýtajících úžasnou podívanou a výpravu do země snů, které otvíraly své dveře zástupům na cinknutí půlkrediťáku, až po nepovšimnutá místa ležící stranou obecného zájmu, do jejichž tajů mohli proniknout jen lidé velmi bohatí.

Toran a Bayta k nekonečné záplavě nepřispěli jedinou kapkou.

Svou loď nechali zapsat v ohromném veřejném hangáru na Východním poloostrově a shodli se na kompromisu příznačném pro střední vrstvy, na Vnitrozemním moři, kde byly radovánky ještě v mezích zákona, přitom solidní a davy byly snesitelné.

Bayta měla tmavé brýle proti slunci a tenké bílé šaty, které ji chránily před žárem. Rozpálené paže, sotva o něco bronzovější díky slunci, jí přitiskly kolena k tělu a ona se jako u vytržení zahleděla na svého manžela, jak úžasně dokáže protáhnout tělo, které se téměř třpytilo v zářivém jasu bílé sluneční nádhery.

"Nepřeháněj to," řekla mu hned na začátku, ale Toran pocházel z umírající červené hvězdy. Přes tři roky strávené na Nadaci bylo pro něj sluneční světlo přepychem, bylo to už čtvrtý den, co jeho kůže, předem ošetřená proti škodlivému vlivu slunečních paprsků, nezakusila hrubý dotek jiného oděvu, než krátkých šortek.

Bayta se k němu na písku přitulila a bavili se šeptem. Toranův hlas zněl melancholicky, když se nesl vzhůru od jeho tváře s uvolněnými rysy. "Ne, přiznávám, že jsme se nikam nedostali. Ale kde je?

Co je vlastně zač? Na tomhle bláznivém světě se o něm vůbec nemluví.

Možná, že neexistuje."

"Existuje," odpověděla Bayta aniž by pohnula rty. "Je mazaný, nic víc. A tvůj strýček má pravdu. Je to člověk, kterého bychom mohli využít - pokud je čas."

Po krátké odmlce Toran zašeptal: "Víš, Bay, co jsem teď dělal? Já jsem se ti zasnil tak, že jsem z toho slunce celý omámený. Všechno mi připadá jasné - skvělé!" Jeho hlas se málem vytratil a pak se znovu ozval: "Jen si, Bay, vzpomeň, jak nám kdysi na škole říkal doktor Amann. Nadace nemůže nikdy prohrát, ale to neznamená, že by nemohli prohrát vládcové Nadace. Skutečné dějiny Nadace začaly, když Salvor Hardin vyhodil Encyklopedisty a ujal se vlády nad planetou Terminus jako první starosta. Potom, v dalším století, přece Hober Mallow získal moc metodou skoro stejně drastickou. To jsou dva případy, kdy byli vládci poraženi, takže udělat se to dá. Tak proč bychom to nemohli udělat my?"

"Torie, to není zrovna originální důvod. Nechceš si nechat zdát o něčem lepším?"

"Myslíš? Zkus to domyslet do konce. Co je Haven? Není snad součástí Nadace? Je prostě, abych tak řekl, část vnějšího proletariátu. Pokud získáme převahu, pořád to bude vítězství Nadace a jenom prohra současných vládců."

"Je ohromný rozdíl mezi 'můžeme' a 'uděláme'. Jen plácáš nesmysly."

Torana to otrávilo. "Pitomost, Bay, zase máš tu svou hloupou, pitomou náladu. Proč mi chceš kazit radost? Když dovolíš, tak budu radši spát."

Bayta právě natahovala hlavu a najednou se - zcela mimo souvislost - zahihňala a sundala si brýle, aby se podívala na pláž a oči si přitom zacláněla dlaní.

Toran zvedl hlavu, potom se nadzvedl a pootočil v ramenou, aby se podíval stejným směrem.

Bylo jasné, že pozoruje vytáhlou postavu s nohama ve vzduchu, která k pobavení náhodného davu balancovala na rukách. Byl to jeden z těch chudých akrobatů, jakých bylo plné pobřeží, jejichž poddajné klouby se lámaly a ohýbaly pro pár pohozených mincí.

Hlídač pláže na něj dělal posunky, že se má klidit, klaun, který úžasným způsobem balancoval na jedné ruce, si v té poloze hlavou dolů strčil palec do nosu. Hlídač se k němu výhrůžně přiblížil a zavrávoral dozadu s nohou na břiše. Klaun se napřímil, aniž by přerušil započaté kopnutí a byl pryč, zatímco rozzuřeného hlídače zdržoval dav, který k němu necítil sebemenší sympatie.

Klaun uháněl po pláži, kam ho nohy nesly. Přehnal se kolem spousty lidí, často váhal, nikde se nezastavoval. Původní dav se rozptýlil.

Hlídač odešel.

"To je ale zvláštní chlapík,' řekla pobaveně Bayta a Toran lhostejně souhlasil. Teď byl klaun dost blízko, aby ho jasně viděli. Jeho hubená tvář byla protažena v nos nevídaných rozměrů zakončený masitou špičkou, který rozhodně nesvědčil o výjimečné inteligenci.

Jeho dlouhé, štíhlé končetiny a vytáhlé tělo, což ještě zdůrazňoval jeho úbor, se pohybovalo lehce a s elegancí. ale člověk měl přece jenom pocit, že bylo poskládáno jen tak nazdařbůh.

Pohled na něj vzbuzoval úsměv.

Klaun si zřejmě uvědomil, že ho pozorují, protože poté, co je minul, zůstal stát, prudce se otočil a přiblížil se k nim. Velké hnědé oči upřel na Baytu.

Tu to vyvedlo z rovnováhy.

Klaun se usmál, ale tím jeho špičatý obličej jenom posmutněl a když promluvil, ozval se tichý pečlivý způsob mluvy typický pro Centrální sektory.

"Kdybych měl použít duchaplnosti, kterou mě obdařili dobří duchové," pronesl, "potom bych řekl, že tato dáma nemůže existovat, protože co by normální člověk pokládal za sen, stalo se skutečností.

A přece bych raději nebyl normální a uvěřil svým nadšeným a okouzleným zrakům."

Teď i Bayta otevřela oči dokořán. Řekla: "No né!"

Toran se zasmál: "I ty kouzelnice. No prosím, Bay, to si zaslouží pětikrediťák. Jen mu ho dej."

Ale klaun se chystal uskočit. "Ne, má paní, vy jste mě nepochopila. Já jsem to vůbec neříkal kvůli penězům, ale pro vaše zářící oči a líbeznou tvář."

"No tak vám tedy děkuji," a potom k Toranovi: "Jeminářku, myslíš, že mu svítí slunce do očí?"

"A to nemluvím jen o očích a tváři," blábolil klaun a s čím dál větším zápalem ze sebe chrlil slova jedno za druhým, "ale i o vaší mysli, jasné a pevné - a také laskavé."

Toran se postavil, natáhl se pro bílý koupací plášť, který čtyři dny nosil přes ruku a vklouzl do něj. "A teď, mládenče," pronesl, "mi snad povíte, co vlastně chcete a přestanete obtěžovat dámu."

Klaun vyděšeně o krok ustoupil a jeho vyzáblé tělo se přikrčilo.

"Já jsem tím vážně nemyslel nic zlého. Jsem tady cizí a jak už jsem řekl, nemám to v hlavě v pořádku, ale přesto dovedu mnohé vyčíst z tváře. Za krásným zevnějškem té dámy se skrývá srdce, které je laskavé a které mi jistě pomůže v nesnázích, třebaže mluvím tak opovážlivě."

"Odstraní vaše nesnáze pět kreditů?" řekl stroze Toran a podával mu minci.

Ale klaun po ní vůbec nesáhl a Bayta řekla: "Počkej, Tone, já si s ním promluvím." Rychle a polohlasně dodala: "Nemá cenu se rozčilovat, že tak hloupě mluví. Je to jen jeho nářečí a jemu asi připadá stejně divná naše řeč."

Obrátila se ke klaunovi: "Co vás trápí? Přece si neděláte starosti kvůli tomu hlídači. Ten vás nechá na pokoji."

"Ale ne, o toho nejde. To je jen vánek, který mi zvedá prach kolem kotníků. Já prchám před někým jiným, to je vichřice, která dokáže odvanout světy a prudce je vrhá proti sobě. Utekl jsem před týdnem, od té doby přespávám na ulici a skrývám se v davech velkoměst.

Nahlížej jsem do mnoha tváří, abych nalezl pomoc v nouzi. Našel jsem ji tady." Poslední větu zopakoval tišším naléhavějším tónem a jeho velké oči byly ustarané. "Našel jsem ji tady".

"Víte," řekla rozumně Bayta, "ráda bych vám pomohla, jenomže příteli, copak jsem nějaká ochrana proti vichřici, která dokáže odvanout světy? Po pravdě řečeno bych mohla použít..."

Slyšeli, že se k nim hrozivě blíží mocný zvýšený hlas.

"Mám tě, ty špinavý lotře..."

Byl to hlídač pláže, který se k nim poklusem blížil s tváří doruda rozpálenou a zuřivým úšklebkem kolem úst. Mířil na ně slabou omračovací pistolí.

"Držte ho, vy dva. Nenechte ho utéct." Jeho těžká ruka dopadla klaunovi na hubené rameno, až se mu z úst vydralo zasténaní.

Toran řekl: "Co udělal?"

"Co udělal? Co udělal? To je mi otázka!" Hlídač sáhl do váčku, který se mu houpal na opasku a vytáhl purpurový kapesník, kterým si otřel holý krk. Zálibně pronesl: "Tak já vám povím, co udělal. Utekl.

Ví to celý Kalgan a já bych ho poznal už předtím, kdyby stál na nohou a ne na té své jestřábí hlavě." A v

dobrém rozmaru nelítostně zacloumal svou kořistí.

Bayta s úsměvem řekla: "A pane, odkud utekl?"

Hlídač zvýšil hlas. Kolem se hromadil dav, brebentící, oči navrch hlavy, přímo úměrně s rostoucím množstvím obecenstva rostl i hlídačův pocit vlastní důležitosti.

"Odkud utekl?" deklamoval nanejvýš jízlivým tónem. "O Mezkovi jste už snad slyšeli?"

Veškeré brebentění ustalo a Bayta měla najednou pocit, jak se jí v žaludku šíří nepříjemně mrazení. Klaun z ní nespouštěl oči - pořád se třásl v sevření hlídačových svalnatých paží.

"A kdo," pokračoval důležitě hlídač, "by tak mohl být tenhle příšerný otrhanec, než osobní dvorní šašek jeho lordstva, který utekl?"

Mocným trhnutím zacloumal svým zajatcem. "Přiznáváš to, šašku?"

Ochromeni strachem čekali na odpověď a Baytin hlas Toranovi něco neslyšně šeptal do ucha.

Toran přátelsky vykročil k hlídači. "Poslyšte, člověče, co kdybyste ho na chvilku pustil. Ten komediant, kterého držíte, nám tady tancoval a ještě si nezasloužil svou odměnu."

"No no!" Hlídač zvýšil hlas s náhlým pocitem znepokojení. "Je na něho vypsána odměna..."

"Dostanete ji, pokud můžete prokázat, že je to člověk, kterého hledáte. Do té doby byste toho mohl nechat. Abyste věděl, jednáte v rozporu se zájmy hosta, a to by pro vás mohlo mít vážné důsledky?"

"Ale vy jednáte v rozporu se zájmy jeho lordstva, a to bude mít vážné důsledky pro vás." Znovu klaunem zatřásl. "Neřáde, vrať tomu člověku, co ti zaplatil."

Toranova ruka vyrazila vpřed a vykroutila hlídači omračovací pistoli a těsně za ní následovala půlka jeho prstu. Hlídač zaskučel bolestí a vzteky. Toran ho hrubě odstrčil a klaun, kterého už nikdo nedržel, cupital za ním.

Dav, jehož konec se ztrácel v nedohlednu poslednímu vývoji událostí už sotva věnoval pozornost. Lidé v něm natahovali krky a pohybovali se směrem od středu, jako kdyby se mnozí z nich rozhodli vzdálit od centra dění.

V dálce zavládl ruch a zazněl strohý povel. Vytvořila se ulička a tou kráčela dvojice mužů s elektrickými biči ve stavu nedbalé pohotovosti.

Na purpurové haleně každého z nich byl znázorněn klikatý blesk a pod ním rozčísnutá planeta.

Za nimi kráčel snědý obr v uniformě poručíka, člověk tmavé pleti, tmavých vlasů a s temným pohledem.

Snědý muž mluvil nebezpečně tichým hlasem, který svědčil o tom, že nemusí křičet, aby si vynutil splnění svých rozmarů. Řekl: "Vy jste ten člověk, který nás informoval?"

Hlídač si pořád držel pochroumanou ruku a s tváří zkřivenou bolestí zamumlal: "Požaduji odměnu, vaše veličenstvo, a obviňuji toho muže..."

"Svou odměnu dostanete," řekl poručík, aniž by se na něj podíval.

Odměřeně pokynul svým mužům: "Chopte se ho."

Toran cítil, že se mu klaun jako šílený pověsil na koupací plášť.

Zvýšil hlas a snažil se, aby se mu netřásl: "Je mi líto, poručíku, ten člověk patří mně."

Vojáci ten výrok přijali, ani okem nemrkli. Jeden z nich bezmyšlenkovitě pozvedl bič, ale na poručíkův úsečný rozkaz ho zase sklonil.

Jeho snědé veličenstvo se otočilo dopředu a urostlá postava stanula pevně před Toranem. "Kdo jste?"

Na to zazněla Odpověď: "Občan Nadace."

Zabralo to - rozhodně v případě davu. Napjaté ticho přešlo v rozčilený šum. Mezkovo jméno možná nahánělo strach, ale přece jen to bylo nové jméno a stěží se mohlo tak hluboko vrýt do jejich povědomí jako staré jméno Nadace, která pokořila Říši - a strach, který nelítostně a despoticky ovládal celý kvadrant Galaxie.

Poručík si zachoval svou tvář. Řekl: "Jste si vědomi, kdo je ten člověk za vámi?"

"Slyšel jsem, že uprchl ze dvora vašeho velitele, ale jistě vím jedinou věc, že je to můj přítel. K tomu, abyste si ho odvedli, budete potřebovat pevný důkaz o jeho totožnosti."

Z davu bylo slyšet pronikavé vzdechy, ale poručík se na ně neohlížel.

"Máte u sebe doklady, že jste občanem Nadace?"

"Na své lodi."

"Uvědomujete si, že vaše jednání je protiprávní? Mohu vás nechat zastřelit."

"To nepochybně. Ale v tom případě byste nechal zastřelit občana Nadace a je dost pravděpodobné, že by vaše tělo - rozčtvrcené - bylo jako část odškodného odesláno na Nadaci. To už udělali jiní vojenští velitelé."

Poručík si navlhčil rty. To tvrzení bylo pravdivé.

Řekl: "Vaše jméno?"

Toran užíval svých výhod. "Na další otázky odpovím na své lodi.

Mohu vám dát číslo buňky v Hangáru, je zapsaná pod jménem 'Bayta'."

"Tak vy toho uprchlíka nevydáte?"

"Možná Mezkovi. Pošlete svého pána!"

Konec rozhovoru se už odbýval šeptem a poručík se prudce odvrátil.

"Rozežente dav!" řekl svým mužům s potlačovanou zuřivostí.

Elektrické biče se zvedaly a dopadaly. Ozývaly se výkřiky a dav se mohutně rozvlnil, jak se od sebe všichni vzdalovali.

Toran byl celou dobu jako ve snách, probral se teprve na zpáteční cestě k Hangáru. Skoro pro sebe řekl: "Při Galaxii Bay, jak mě v tu chvíli bylo! Měl jsem takovou hrůzu...!"

"Já vím," řekla, hlas se jí pořád chvěl a z očí jí vyzařovalo něco na způsob obdivu, "úplně jsme vypadli z role."

"Když já pořád nevím, co se stalo. Prostě jsem se tam postavil s omračovací pistolí, aniž bych s jistotou věděl,

jak se s ní zachází a odmlouval jsem mu. Nevím, proč jsem to udělal."

Přes uličku vzdušného plavidla pro krátké vzdálenosti, které je unášelo z areálu pláží, se podíval na místo, kde se ve spánku krčil Mezkův klaun a znechuceně dodal: "Byla to nejtěžší chvíle v mém životě."

Poručík stál uctivě před plukovníkem posádky, který se na něj podíval a řekl: "Výborně. Svůj úkol jste splnil."

Ale poručík hned neodešel. Temným hlasem řekl. "Pane, Mezek ztratil respekt u lidových mas. Bude třeba sáhnout k disciplinárním opatřením, abychom obnovili ovzduší náležité úcty."

"Taková opatření již byla učiněna."

Poručík se už napůl otočil a takřka rozmrzele řekl: "Pane, jsem ochoten souhlasit s tím, že rozkaz je rozkaz, ale když jsem stál před tím člověkem, jeho omračovací pistoli a musel jsem snášet všechny ty jeho drzosti, byla to nejtěžší chvíle v mém životě."

14.

MUTANT

"Hangár" na Kalganu je ve své podstatě prapodivné zařízení vzniklé z nutnosti umístit ohromné množství lodí, na kterých přilétají návštěvníci z ciziny a ze současné, z toho vyplývající ohromné potřeby ubytovacích prostor pro tytéž osoby. První bystrý chlapík, který přišel na tak samozřejmé řešení, se stal rychle milionářem. Jeho dědicové - ať už díky svému původu nebo svým finančním prostředkům - patřili bez problémů k nejbohatším na Kalganu.

"Hangár" se ve své nezměrnosti prostírá na území o rozloze mnoha čtverečních mil a samotný název "hangár" rozhodně není zcela výstižným označením Je to v podstatě hotel pro lodě. Cestovatel zaplatí předem a jeho lodi je přiděleno lůžko, ze kterého může v libovolném okamžiku odstartovat do vesmíru. Návštěvník potom žije ve své lodi jako obvykle. Samozřejmě jsou zajišťovány běžné hotelové služby, jako je doplňování zásob potravin a zdravotnického materiálu za zvláštní poplatek, běžná údržba samotné lodi, zvláštní doprava po Kalganu za symbolickou částku.

Vede to k tomu, že návštěvník spojí prostor v hangáru s hotelovým účtem, aby tím ušetřil. Majitelé pozemků je za úplatu nabízejí k dočasnému využití a mají z toho tučné zisky. Vláda vybere ohromné daně. Všichni si přijdou na své. Nikdo neprodělá. Jak prosté!

Muž, který postupoval ve stínu při okraji širokých chodeb spojujících nesčetná křídla "hangáru', v minulosti hloubal nad tím, co nového a prospěšného přinesl výše uvedeny systém, ale to byly úvahy vhodné pro chvíle nečinnosti, které v tomto okamžiku rozhodně nebyly na místě.

V dlouhých řadách pečlivě vyrovnaných kójí se tyčily lodě v celé své výšce a šířce, muž za sebou nechával jednu řadu za druhou. V tom, co teď dělal, byl odborník - a přestože mu předběžné studium rejstříku hangáru neposkytlo konkrétní informace přesahující nejisté určení konkrétního křídla, které obsahovalo stovky lodí, díky svým precizním znalostem mohl z těch stovek vytřídit jednu jedinou.

V tichu se ozval sotva znatelný povzdech, když se muž zastavil a pomalu kráčel podél jedné z řad. Pouhý lezoucí hmyz, který domýšlivým kovovým monstrům, co tu odpočívala, nestál za pozornost.

Občasný záblesk světla v okénku některé lodě svědčil o tom, že někdo předčasně zanechal organizovaných radovánek, aby se věnoval jednodušším - nebo snad soukromějším - radovánkám vlastním.

Muž se zastavil a byl by se usmál, kdyby se vůbec někdy usmíval.

V jeho mozkových závitech se jistě odehrával děj, který v duševní rovině odpovídal úsměvu.

Loď, u které se zastavil, byla elegantní a očividně rychlá. Nezvyklý charakter její konstrukce byl přesně tím, co hledal. Nebyl to běžný model, v dnešní době většina lodí v tomto kvadrantu Galaxie napodobovala vzory Nadace nebo byla dílem techniků Nadace. Ale tahle byla zvláštní. Byla to loď Nadace, už jenom pro nevelké výdutě v plášti, představující uzly ochranné clony, jakou mohly vlastnit jen lodě Nadace. Svědčily o tom i další Věci.

Muž se dlouho nerozmýšlel.

Elektronická zábrana, natažená přes řadu lodí jako ústupek správy hangáru k zajištění soukromí obyvatel, pro něj nic neznamenala. Dala se bez problému přerušit, aniž by přitom spustil poplašné zařízení a k její neutralizaci stačilo použít speciální síly, kterou měl k dispozici.

A tak se uvnitř lodi o přítomnosti nezvaného hosta venku dozvěděli teprve díky náhodnému a téměř přátelskému signálu tlumeného bzučáku v obývacím pokoji lodi, který se rozezněl při položení dlaně nad malou fotobuňku hned vedle hlavní přechodové komory.

A zatímco muž pokračoval ve svém úspěšném průzkumu, Toran a Bayta měli mezi ocelovými stěnami Bayty pocit bezpečí, které se každou chvíli mohlo změnit v opak. Mezkův klaun, který jim předtím sdělil, že jeho ubohá tělesná schránka nese hrdé jméno Magnifico Giganticus se hrbil u stolu a hltal jídlo, které před něj postavili.

Smutné hnědé oči zvedal od jídla jen proto, aby v místnosti, kde jedl a která fungovala jako kuchyň i spíž, sledoval Baytiny pohyby.

"Díky slabého tvora nemají valnou cenu," mumlal, "ale přesto vám náleží, protože ten poslední týden jsem byl vskutku živ jen z ubohých zbytků - a přestože mám tak útlé tělo, moje chuť k jídlu je až nezřízeně velká."

"No tak se nenech pobízet," řekla s úsměvem Bayta. "A neztrácej čas děkováním. Myslím, že jsem jednou slyšela přísloví o vděčnosti odněkud z Centrální galaxie."

"Máte pravdu, má paní. Protože, pokud vím, tak jeden mudrc kdysi řekl: 'Nejlepší a nejúčinnější je takový vděk, který neodplyne s prázdnými slovy.' Ale běda, má paní, já sám snad nejsem víc než snůška prázdných slov. Když v mých prázdných slovech Mezek nalézal zalíbení, vyneslo mi to dvorský šat a vznešené jméno, protože, abyste věděla, původně jsem byl prostě Bobo, ten, který mu nedělá radost - a když se má prázdná slova znelíbila, vždycky to

odnesly mé nebohé kosti bitím a výpraskem.

Z pilotní kabiny sem přišel Toran. "Bay, teď nám nezbývá než čekat. Doufám, že Mezek dokáže pochopit, že loď Nadace je územím Nadace."

Magnifico Gigantieus, dříve Bobo, otevřel oči dokořán a zvolal: "Jak veliká je Nadace, před kterou se třesou i Mezkovi krutí služebníci."

"Ty jsi také slyšel o Nadaci?" zeptala se Bayta se slabým úsměvem.

"A kdo by o ní neslyšel?" Magnificův hlas zněl tajuplným šeptem.

"Někteří lidé tvrdí, že je to svět velké magie, ohňů, které dovedou strávit planety, tajemství úžasné síly. Že prý ani nejvyšší šlechta Galaxie nemůže získat nárok na čest a úctu, jaká zcela samozřejmě náleží obyčejnému člověku, který může prohlásit: 'Já jsem občan Nadace' i kdyby jenom paběrkoval ve vesmíru nebo byl úplná nula jako já."

Bayta řekla: "No tak, Magnifico, jak jednou spustíš, nevíš, kdy přestat. Tady máš trochu mléka s příchutí. Je dobré."

Postavila na stůl konvičku a kývla na Torana, aby s ní odešel z místnosti.

"Torie a co teď - jako s ním?" mávla směrem ke kuchyni.

"Jak to myslíš?"

"Když přijde Mezek, tak ho vydáme?"

"A co jiného, Bay?" Znělo v tom znepokojení a důkazem bylo i gesto, jakým si odhrnul z čela provlhlou kadeř.

Netrpělivě pokračoval: "Než jsem se tady ocitl, tak jsem měl matnou představu, že se máme jen poptat po Mezkovi a pak se pustit do práce - no prostě do práce, chápeš, nic konkrétního."

"Já vím, Tone, co tím chceš říct. Sama jsem zvlášť nedoufala, že Mezka uvidím, ale přece jsem si myslela, že se nám v té zpropadené věci podaří zjistit aspoň něco z první ruky a že to potom předáme lidem, kteří se v těch mezihvězdných intrikách trochu vyznají. Já nejsem žádný románový špión."

"Bay, tos mi tedy pomohla." Zkřížil ruce na prsou a zamračil se.

"To je mi pěkná situace! Nebýt té poslední zvláštní náhody, tak se ani nedozvíš, že někdo jako Mezek vůbec existuje. Myslíš, že si přijde pro svého klauna?"

Bayta se na něj podívala: "Nevím, jestli bych o to stála. Nevím, co bych řekla nebo udělala. A ty?"

Ozvalo se přerušované drnčení vnitřního bzučáku. Baytě neslyšně splynulo ze rtů: "Mezek!"

Mezi dveřmi se objevil Magnifico s očima vytřeštěnýma a jen zakňoural: "Mezek?"

Toran zabručel: "Musíme je pustit dovnitř."

Kontakt otevřel přechodovou komoru a za příchozím se zavřely vnější dveře. Snímací zařízení ukázalo jen siluetu jedné postavy.

"Je to jen jeden člověk," řekl Toran, kterému zjevně spadl kámen ze srdce, když se sklonil k signální obrazovce, skoro se mu třásl hlas. "Kdo je to?"

"Měli byste mě pustit dovnitř a pak uvidíte," ozvalo se slabě ze sluchátka.

"Mohu vám oznámit, že tato loď patří Nadaci a že je tudíž podle mezinárodní dohody územím Nadace."

"To vím."

"Vejděte s prázdnýma rukama, nebo budu střílet. Jsem ozbrojen."

"Už se stalo."

Toran otevřel vnitřní dveře a zapojil kontakt pistole s palcem připraveným na spoušti. Zazněly kroky, pak se dveře rozletěly a Magnifico vykřikl: "To není Mezek! To je jenom člověk."

Ten 'člověk' se před klaunem zasmušile uklonil: "Naprosto správně. Nejsem Mezek." Rozpřáhl ruce. "Nejsem ozbrojen a přicházím v míru. Takže se můžete uklidnit a odložit bouchačku. Nemáte dost pevnou ruku, aby mě to nechávalo v klidu."

"Kdo jste?" zeptal se Ostře Toran.

"Na to bych se mohl zeptat já vás," řekl chladně cizinec, "protože vy tu předstíráte, co není pravda, já ne."

"Jak to?"

"Tvrdíte přece, že jste občan Nadace, přitom na té planetě není jediný oprávněný kupec."

"To není pravda. Jak jste na to přišel?"

"Protože já jsem občan Nadace a mohu to prokázat pomocí svých dokladů. Kde máte svoje?"

"Co kdybyste odtud vypadl."

"To nemám v úmyslu. Pokud máte představu o metodách, jakých Nadace používá, a to byste mohl, i když jste podvodník, pak jistě víte, že když se v určenou dobu nevrátím živý na svou loď, ozve se signál v nejbližší centrále Nadace - takže pochybuji, že by vám vaše zbraně, prakticky vzato, byly moc platné."

Následovalo nerozhodné ticho, potom Bayta klidně řekla: "Torane, odlož tu pistoli a vezmi ho za slovo. Vypadá to, že mluví pravdu."

"Děkuji," řekl cizinec.

Toran položil pistoli na židli vedle sebe. "Teď už nám to snad všechno vysvětlíte."

Cizinec zůstal stát. Byl kostnatý, hřmotné postavy. Jeho obličej byl tvořen přísnými rovnými plochami a dalo se z něj vyčíst, že se nikdy neusmál. Pohled jeho očí však nebyl tvrdý.

"Zprávy se šíří rychle," řekl, "zvlášť když se zdají neuvěřitelné.

Myslím, že se na Kalganu nenajde člověk, který by nevěděl, že Mezkovi lidé dneska dostali co proto od dvou turistů z Nadace. Důležité podrobnosti jsem se již dozvěděl a jak jsem říkal, na planetě není jiný turista z Nadace než já sám. Máme své informace."

"Koho máte na mysli?"

"Nás - prostě nás! Za prvé jsem to já sám! Věděl jsem, že jste v Hangáru - vyslechli jsme, že to říkáte. Znám způsoby, jak kontrolovat rejstříky, způsoby, jak najít loď."

Náhle se otočil k Baytě: "Ale vy jste z Nadace - aspoň odtamtud pocházíte, že ano?"

"Myslíte?"

"Jste členkou demokratické opozice, říkají tomu 'podzemí'. Vaše jméno jsem zapomněl, ale tvář ne. Odešla jste teprve nedávno - kdybyste byla důležitější, tak to neuděláte."

Bayta pokrčila rameny: "Víte spoustu věcí."

"Ano. Utekla jste s nějakým mužem. To je on?"

"Záleží na tom, co řeknu?"

"Ne. Chci jen dosáhnout úplného vzájemného porozumění.

Myslím, že ten týden, co jste tak spěšně odletěla, platilo heslo 'Seldon, Hardin, Svoboda'. Vedoucím vašeho úseku byl Porfirat Hart."

"Odkud to máte?" Bayta se najednou rozlítila. "Dostala ho policie?"

Toran ji zezadu chytil, ale ona se mu vytrhla a popošla dopředu.

Člověk z Nadace tiše řekl: "Nikdo ho nedostal. Jde jenom o to, že se podzemí hodně rozrůstá a k tomu na podivných místech. Jsem kapitán Han Pritcher ze Zpravodajské služby a sám jsem vedoucí úseku - nesejde na tom, pod jakým jménem."

Počkal a potom řekl: "Ale ne, nemusíte mi věřit. V našem oboru je lepší být přehnaně podezíravý než naopak. To by snad na úvod stačilo."

"Ano," řekl Toran, "také bych řekl."

"Smím se posadit? Děkuji." Kapitán Pritcher si přehodil dlouhou nohu přes koleno a jednu paži nechal volně pohupovat přes opěradlo židle. "Hned z kraje vám řeknu, že nevím, o co tu vlastně jde - z vašeho hlediska. Vy dva nejste z Nadace, ale není těžké uhádnout, že jste z některého nezávislého Obchodního světa. To je mi vcelku jedno. Ale jen pro zajímavost, co chcete dělat s tím chlapíkem, s tím klaunem, kterého jste odtáhli do bezpečí? Když ho odmítnete vydat, riskujete tím vlastní život."

"To vám nemohu říct."

"Hm-m-m. Budiž, ani jsem s tím nepočítal. Ale jestli čekáte, že se Mezek dostaví osobně za doprovodu fanfár trubek, bicích a elektrických varhan - tak se uklidněte! To není Mezkův styl."

"Cože?" pronesli Toran a Bayta jedním dechem a Magnifico ve svém koutku, kde se skrýval a skoro viditelně natahoval uši, najednou radostně poskočil.

"Je to tak. Sám jsem se s ním snažil navázat kontakt a věnoval jsem tomu podstatně větší péči, než jaké byste byli schopni vy dva amatéři. A s nulovým výsledkem. Ten člověk se nikde neobjeví osobně, nenechá se fotografovat ani jinak zpodobňovat, vidět ho mohou jen jeho nejbližší spolupracovníci."

"Tím snad chcete, kapitáne, vysvětlit, proč se o nás zajímáte?" vyptával se Toran.

"Ne. Klíčem je ten klaun. Ten klaun je jedním z hrstky lidí, kteří ho viděli. Musím ho mít. Možná, že on je tím důkazem, který potřebuji a Galaxie ví, že potřebuji něco, abych probudil Nadaci."

"Tak ono je potřeba ji probouzet?" přerušila ho s náhlou příkrostí Bayta. "Copak jí hrozí? A když už chcete dělat budík, tak v jaké roli, v roli odbojného demokrata nebo tajného policisty a provokatéra?"

Kapitánovi ztvrdly rysy. "Vážená paní revolucionářko, když hrozí nebezpečí celé Nadaci, zahynou demokrati i tyrani. Zachraňme tedy tyrany před jedním větším, abychom my zase mohli svrhnout je."

"Kdo je ten větší tyran, o kterém mluvíte?" rozohnila se Bayta.

"Mezek! Něco málo o něm vím, ale vlastně dost na to, abych byl několikrát málem po smrti, kdybych byl méně pohotový. Pošlete toho klauna pryč. Ta věc vyžaduje soukromí."

"Magnifico," řekla Bayta a doprovodila to posunkem, klaun bez hlesu odešel.

Kapitánův hlas zněl vážně, naléhavě a tak tiše, že se Toran a Bayta přisunuli blíž.

Řekl: "Mezek dokáže skvěle manipulovat s lidmi - až příliš skvěle, aby nechápal, jaké výhody může skýtat přitažlivost a romantické kouzlo osobního vedení. Pokud se toho vzdává, má to jistě svůj důvod. Tím důvodem je nepochybně skutečnost, že při osobním kontaktu by vyšlo najevo něco, na čem ohromně záleží, aby to zůstalo skryto."

Na otázky odpověděl zamítavým gestem a pokračoval rychleji: "Vydal jsem se do jeho rodiště a vyptával jsem se lidí, kteří proto, co vědí, nebudou dlouho naživu. Pěkných pár jich ještě žije. Vzpomínají si na dítě, které se narodilo před třiceti lety, na smrt jeho matky, jeho podivné mládí. Mezek není lidská bytost!"

Když dospěl k mlhavému závěru, jeho dva posluchači se od něj s hrůzou odtáhli. Ani jeden to nechápal jasně a do důsledků, ale ve větě byla nepochybně obsažena hrozba.

Kapitán pokračoval: "Je to mutant, a to velice úspěšný, jak je zřejmé z jeho následující kariéry. Neznám jeho schopnosti ani přesně nevím, do jaké míry odpovídá tomu, co by naše trháky označily jako 'supermana'. ale za všechno mluví jeho vzestup, kdy se během dvou let vypracoval od nuly ve vítěze nad vojenským velitelem Kalganu.

Jistě chápete, jaké představuje nebezpečí. Je možné, že by Seldonův Plán počítal s náhodným genetickým jevem nepředvídatelných biologických vlastností?"

Bayta pomalu promluvila: "Já tomu nevěřím. To je nějaký rafinovaný podvod. Jestli je superman, tak proč nás Mezkovi lidé nezabili, když k tomu měli příležitost?"

"Řekl jsem vám, že neznám rozsah jeho mutace. Možná že na Nadaci ještě není připraven a pak by bylo úplně nejrozumnější nenechat se vyprovokovat, dokud nebudou přípravy u konce. Rád bych si promluvil s tím klaunem."

Kapitán se obrátil k roztřesenému Magnificovi, který k tomu ohromnému přísnému muži proti sobě rozhodně neměl důvěru.

Kapitán pomalu začal: "Ty jsi Mezka viděl na vlastní oči?"

"Až příliš dobře, vážený pane. A také jsem na vlastním těle pocítil tíhu jeho ruky."

"O tom nepochybuji. Dokážeš ho popsat?"

"Vážený pane, jímá mě hrůza, když si ho mám představit. Je to úplný hromotluk. I vy byste byl vedle něj jako sušinka. Vlasy mu planou karmínem, a když natáhl ruku a já se na ni vší silou zavěsil, nepohnul jsem jí dolů ani o vlásek." Magnificova vyhublá postava jako by se celá zhroutila do sebe a změnila se v propletenec rukou a nohou. "Pro pobavení svých generálů nebo jenom své vlastní mě často držel jedním prstem za pásek v ohromné výšce a já jsem přitom odříkával poezii. Pouštěl mě teprve po dvacátém verši, a to musel být každý improvizovaný a dokonale se rýmovat, jinak to všechno začalo znovu. Ten člověk má, vážený pane, nepředstavitelnou moc, jak je nelítostný, když používá síly - a jeho oči, vážený pane, ty nikdo nespatří."

"Cože? Co bylo to poslední?"

"Nosí brýle, vážený pane, zvláštního druhu. Prý jsou neprůhledné a on vidí díky mocnému kouzlu, které ohromně převyšuje lidské schopnosti. Slyšel jsem," a jeho hlas zněl tajemně a přiškrceně, "že kdo mu pohlédne do očí, spatří smrt. Že svýma očima, vážený pane, zabíjí."

Magnifico rychlým pohledem přelétl tváře všech svých posluchačů.

Třesoucím se hlasem řekl: "Je to pravda. Je to, na mou duši, pravda."

Bayta se pořádně nadechla: "Kapitáne, vypadá to, že jste měl pravdu. Chcete se ujmout velení?"

"Zjistíme, jaká je situace. Nemáte tady nějaké dluhy? Horní bariéra hangáru je otevřená?"

"Mohu kdykoli odletět."

"Tak to udělejte. Mezek si možná nechce znepřátelit Nadaci, ale když nechá uprchnout Magnifica, vystaví se tím ohromnému riziku.

Možná, že to je hlavní důvod, proč se kvůli tomu chudákovi strhl takový pokřik. Je klidně možné, ze na vás nahoře čekají lodě. Když zahynete ve vesmíru, těžko by se hledal viník nějakého zločinu."

"To je pravda," souhlasil stísněně Toran.

"Máte ovšem štít a pravděpodobně jste rychlejší než všechno, co tu mají, takže hned jak opustíte atmosféru, doletíte na neutrál nad opačnou polokouli a pak prostě s maximálním zrychlením vyrazíte vpřed."

"Ano," řekla střízlivě Bayta, "ale co dál, kapitáne, až se vrátíme na Nadaci?"

"V tom případě jste přece občané Kalganu ochotní ke spolupráci. Nevím o ničem, co by svědčilo o opaku."

Nepadlo jediné slovo. Toran se obrátil k řízení. Loď se nepatrně zachvěla.

Teprve ve chvíli, kdy Toran nechal Kalgan tak daleko za sebou, že mohl provést první mezihvězdný skok, se kapitánu Pritcherovi vryly do tváře slabé vrásky, protože se jim žádná z Mezkových lodí nijak nepokusila zabránit v odletu.

"Jako by nás nechával, ať si Magnifica odvedeme," řekl Toran.

"Nějak to nejde dohromady s tím vaším příběhem."

"Pokud ovšem sám nechce," opravil ho kapitán, "abychom si ho odvedli a v tom případě by to nešlo dohromady se zájmy Nadace."

Teprve když měli za sebou poslední skok a k Nadaci jim zbýval kousek letu na neutrál, dospělo k lodi první ultravlnné zpravodajství.

V něm letmo oznámili jednu zprávu. Jakýsi vojenský velitel - jehož totožnost znuděný hlasatel neuvedl - se zřejmě na Nadaci obrátil s protestem proti násilnému únosu příslušníka svého dvora. Hlasatel pokračoval sportovním zpravodajstvím.

Kapitán Pritcher mrazivě řekl: "Tak nás přece jenom předběhl."

Zamyšleně dodal: "Na Nadaci je připraven a tahle věc mu poslouží jako záminka k akci. Tím je pro nás všechno složitější. Budeme muset jednat dřív, než budeme skutečně připraveni."

15.

PSYCHOLOG

Skutečnost, že prvek známý jako 'čistá věda' představoval nejsvobodnější formu života na Nadaci, měla své opodstatnění. V Galaxii, v níž převaha - a dokonce i přežití - Nadace dosud závisela na její technologické nadřazenosti, a to i přesto, že za posledních sto padesát let vzrostla její fyzická síla, měl Vědec zaručenu jistou dávku imunity. Byl potřebný a také to věděl.

Podobně měla své opodstatnění skutečnost, že Ebling Mis - pouze ti, kdo ho neznali, mu ke jménu přidávali tituly - představovat nejsvobodnější formu života v 'čisté vědě' Nadace. Ve světě, který měl v úctě vědu, byl Vědcem s velkým V a nebylo to pro nic za nic.

Byl potřebný a také to věděl.

A tak se stalo, že zatímco druzí padali na kolena, on to odmítal a k tomu hlasitě dodával, že jeho předkové ve své době nikdy neklekali před nějakým blbým starostou. A že za časů jeho předků se starosta nějakým způsobem volil a mohl být libovolně sesazen, díky svému původu mohli něco podědit jen lidé trpící vrozenou slabomyslností.

Tak se také stalo, že když se Ebling Mis rozhodl, že Indburovi dovolí, aby ho poctil audiencí, nečekal na zavedený služební postup, kterým by jeho žádost byla předávána směrem vzhůru a příznivá odpověď zase dolů. Místo toho si přehodit přes ramena méně ošumělé ze svých dvou společenských sak, narazil si na stranu podivný klobouk nemožného střihu, k tomu si zapálil zakázaný doutník, tak v poklidu obešel dva členy hlídky a přes jejich marné

protesty si to namířil do starostova paláce.

O přítomnosti nezvaného hosta se jeho excelence dozvěděla teprve ve chvíli, kdy až k ní do zahrady dolehly hlučné protesty, které se postupně přibližovaly a kterým odpovídala drsná palba nesrozumitelných nadávek.

Indbur pomalu odložil zahradnickou lopatku, pomalu vstal a pomalu se zamračil. Protože Indbur si denně dopřával chvíle odpočinku od práce a vždycky za časného odpoledne, když to počasí dovolilo, trávil dvě hodiny na zahradě. Na jeho zahradě rostly květy ve čtvercích a trojúhelnících, podle pevného řádu se tu proplétala červená a žlutá s příměsí trochy fialové na vrcholech a celek lemovaly přísné linie zeleně. V jeho zahradě ho nikdo - ale vůbec nikdo! - nesměl vyrušovat.

Když Indbur kráčel k malé zahradní brance, stahoval si rukavice umazané od hlíny.

Nevyhnutelně řekl: "Co to má znamenat?"

Je to přesně ta otázka a přesné vyjádření toho, co při podobné příležitosti vyslovila neuvěřitelná spousta různých lidí od dob, kdy lidstvo spatřilo světlo světa. Není ovšem doložen případ, že by někdy byla vyslovena z jiného důvodu, než aby si tím tazatel zachoval zdání důstojnosti.

Ale tentokrát byla odpověď až příliš hmatatelná, protože dovnitř vtrhl Mis v živém vydání, příšerně řval a hrozil pěstí těm, kdo ještě pořád drželi cáry jeho pláště.

Indbur jim dal znamení k odchodu, přičemž se důležitě a znechuceně zamračil, Mis se sehnul, aby sebral torzo svého klobouku, vytřepal z něj půl kila hlíny, strčil si ho pod paži a řekl: "Abyste věděl, Indbure, tak těm vašim prašivým nohsledům naúčtuju pořádný plášť. Ten ještě mohl pěknou chvíli vydržet." Potáhl z doutníku a se sotva znatelnou teatrálností si otřel čelo.

Starosta strnul nelibostí a ze své výšky sto padesáti sedmi centimetrů nadutě řekl: "Misi, není mi známo, že byste mě žádal o audienci. Rozhodně vám nebyla udělena."

V pohledu, který Ebling Mis upřel na svého starostu, se jasně zračilo pohoršení, jako by nevěřil svým uším. "Při Galaxii, lndbure, copak jste včera nedostal můj dopis? Den předtím jsem ho dával nějakému poskokovi v purpurové uniformě. Byl bych vám ho dal přímo do ruky, ale vím, jak si potrpíte na konvence."

"Konvence!" Indbur rozezleně obrátil oči v sloup. Potom energicky řekl: "Slyšel jste někdy o náležité organizaci? Příště si vždycky musíte podat žádost o audienci řádně vyhotovenou ve třech exemplářích, na vládním úřadě k tomu určeném. Potom si musíte počkat, až vám bude běžným služebním postupem oznámeno, kdy vám bude audience udělena. Tehdy se dostavíte ve vhodném oděvu, rozumíte, ve vhodném oděvu - a také s náležitou úctou. Můžete jít."

"Co se vám nelíbí na mých šatech?" zeptal se rozhořčeně Mis.

"To byl můj nejlepší plášť, než se dostal do spárů těch prašivých zloduchů. Odejdu, jen co vám sdělím, co jsem přišel sdělit. Při Galaxii, kdyby nešlo o Seldonovu krizi, tak odejdu hned teď."

"Seldonova krize!" Indbur poprvé projevil zájem. Mis byl skutečně velký psycholog - demokrat, křupan a bezpochyby buřič, ale také psycholog. Starosta se v jeho přítomnosti cítil tak nejistě, že ani nedokázal vyslovit, jak ho najednou píchlo u srdce, když Mis bezmyšlenkovitě utrhl květ, dychtivě ho pozvedl k nozdrám a pak ho s pokrčeným nosem odhodil.

Indbur chladně řekl: "Buďte tak laskav a pojďte se mnou. Tato zahrada není určena k vážným rozhovorům."

Lépe se cítil na vyvýšené židli za svým velkým stolem, ze které mohl shlížet na těch pár chlupů, které dost bezúspěšně zakrývaly Misovo růžové holé temeno. Mnohem lépe se cítil, když Mis vrhl jeho směrem řadu bezděčných pohledů, když marně pátral po nějaké židli a potom zůstal nejistě stát, jako by nevěděl, kudy kam. A vůbec nejlepší pocit měl, když důkladně stiskl správné tlačítko a na jeho znamení přicupital podřízený v livreji a s úklonami došel ke stolu, na který položil objemný svazek v kovové vazbě.

"Teď po pořádku" řekl Indbur, který byl opět pánem situace, "abychom tento nepovolený rozhovor maximálně zkrátili, vyjádřete se co nejstručněji."

Ebling Mis zvolna řekl: "Víte, čím se v současné době zabývám?"

"Mám tady vaše zprávy," odvětil starosta s pocitem uspokojení, "společně s jejich schválenými přehledy. Pokud tomu rozumím, chtěl jste svými výzkumy zaměřenými na matematiku psychohistorie přesně zopakovat dílo Hariho Seldona a nakonec pro potřeby Nadace zjistit plánovaný průběh příštích dějin."

"Přesně tak," řekl suše Mis. "Když Seldon založil Nadaci, měl dost rozumu, aby mezi vědce, které sem umístil, nezařadil žádné psychology - takže Nadace vždycky slepě kráčela tam, kam jí velela dějinná nutnost. Při svých výzkumech jsem vycházel především z náznaků, které jsem objevil v Časovém sejfu."

"To si, Misi, uvědomuji. Opakování je jen ztráta času."

"To není opakování," zahlaholil Mis, "protože to, co vám chci říct, v žádné z těch zpráv není."

"Jak to myslíte, že to v těch zprávách není?" řekl nechápavě Indbur. "Jak jste mohl..."

"Při Galaxii! Nechte mě, abych to řekl po svém, vy protivný mrňousi. Vy mi nebudete poroučet, co mám říkat, a rozebírat každou mou větu, nebo odtud vyběhnu a nechám vás, ať vám to všechno spadne na hlavu. Pochopte, vy starý blázne, že Nadace to přežije, protože musí, ale když teď odtud vypadnu, tak vy to nepřežijete."

Praštil kloboukem o podlahu, až z něj odletovaly hrudky hlíny, vyhoupl se na schůdky pódia, na kterém stál široký stůl, a když neurvale odstrčil papíry, posadil se na roh.

Indbura v zoufalství napadlo, že by mohl povolat stráže nebo použít pistole zabudované ve stole. Ale Mis na něj shlížel planoucím pohledem a jemu nezbývalo než se tvářit jakoby nic.

"Doktore Misi," začal tak trochu formálně, "musíte..."

"Držte hubu," řekl divoce Mis, 'a poslouchejte. Jestli tady ta věc," jeho dlaň těžce dopadla na kovovou vazbu šanonu, "jsou moje zatracené zprávy, tak to zahoďte. Každá zpráva, kterou napíšu, se k vám dostane až potom, co si ji

přečte přinejmenším dvacet úředníků a pak ještě projde rukama nějakých dvaceti dalších. Nic se neděje, pokud člověk nechce něco uchovat v tajnosti. Jenže já tady mám něco důvěrného. Je to natolik důvěrné, že ani hoši, kteří pro mě pracují, o tom nemají potuchy. Odvedli samozřejmě svou práci, ale každý jen malou izolovanou část - já jsem to dal dohromady. Víte, co je to Časový sejf?"

Indbur přikývl, ale Mis pokračoval a hlasitě dával najevo své potěšení z dané situace. "Ale já vám to stejně povím, protože o téhle zatracené situaci jsem snil, Galaxie ví, jak dlouho. Dovedu číst vaše myšlenky, vy zakrslý podvodníku. Máte ruku těsně vedle malého tlačítka, které sem může povolat nějakých pět set ozbrojenců, aby mě oddělali, jenže se bojíte a já vím čeho - bojíte se Seldonovy krize.

A mimo to, jestli se dotknete něčeho na stole, tak vám urazím tu prašivou hlavu dřív, než se sem někdo dostane. Vy a ten váš zlodějský tatík a uzurpátorský dědeček jste beztak Nadaci vysávali už dost dlouho."

"To je vlastizrada," blekotal Indbur.

"To jistě," vychutnával si ho pohledem Mis," ale co s tím chcete dělat? Dovolte, abych vám pověděl o Časovém sejfu. Ten Časový sejf sem totiž Hari Seldon umístil v našich počátcích, aby nám pomohl překonat různá úskalí. Pro každou krizi Seldon přichystal své vlastní zpodobnění, aby nám pomohl - a podal vysvětlení. Zatím proběhly čtyři krize a on se čtyřikrát objevil. Poprvé se objevil, když vrcholila první krize. Podruhé se objevil vzápětí po úspěšném obratu ve vývoji druhé krize. V obou případech u toho byli naši předkové, aby mu naslouchali. Při třetí a čtvrté krizi mu nikdo nevěnoval pozornost - snad proto, že ho nikdo nepotřeboval, ale poslední výzkumy, které v těch vašich zprávách nejsou obsaženy, svědčí o tom, že se stejně objevil a vždycky v pravý čas. Rozumíte?"

Nečekal na odpověď. Konečně zahodil sežmoulané vyhaslé torzo doutníku, zašátral po novém doutníku a zapálil si. Bezohledně vyfoukl kouř.

Řekl: "Oficiálně jsem se tedy snažil obnovit psychohistorickou vědu. To ovšem nikdo nedokáže a nepodaří se to ani v žádném jiném století. Ale dosáhl jsem pokroku při řešení méně náročných dílčích úkolů a mohl jsem tím také omluvit své zásahy do Časového sejfu. A co se mi povedlo, tím jsem si proklatě jistý, to je přesně určení data příštího objevení Hariho Seldona. Jinými slovy, mohu vám přesně na den sdělit, kdy dojde k vyvrcholení nadcházející, páté, Seldonovy krize.

"Kdy to bude?" otázal se napjatě lndbur.

A Mis s radostnou nenuceností hodil svůj šrapnel: "Za čtyři měsíce," řekl. "Bez dvou dnů za prašivě čtyři měsíce."

"Čtyři měsíce," řekl Indbur s netypickou naléhavostí. "Vyloučeno."

"Vyloučeno, prdlajs."

"Čtyři měsíce? Chápete, co to znamená? Protože krize, která by měla vyvrcholit za čtyři měsíce, by se musela připravovat celé roky."

"A proč ne? Existuje snad přírodní zákon, podle kterého by ten proces musel dozrávat za bílého dne?"

"Ale nám teď nic nehrozí. Nic nad námi nevisí." Indbur si samou nervozitou málem rozdrtil ruce. Najednou znovu propadl záchvatu zuřivosti a zaječel: "Slezte konečně z mého stolu, abych si mohl udělat pořádek. Jak mám podle vás přemýšlet?"

Mis se vylekal, těžkopádně se zvedl a ustoupil stranou.

Indbur horečnými pohyby vracel věci na jejich pevné místo.

Chrlil ze sebe: "Nemáte právo sem takhle chodit Kdybyste svou teorii předložil..."

"To není žádná teorie."

"Já říkám, že to je teorie. Kdybyste ji byl řádně předložil spolu s vašimi důkazy a tvrzeními, byla by postoupena Úřadu pro historické vědy. Tam by mohla být náležitě projednána, výsledná analýza by byla předložena mně a potom by, samozřejmě, byla učiněna náležitá opatření. Takhle jste mě jen zbytečně rozčilil. Vida, tady to máme."

V ruce držel list průsvitného stříbřitého papíru a kulaťoučkému psychologovi, který stál vedle něj, s ním zamával před nosem.

"To je stručný přehled, který si sám - každý týden - dělám o právě probíhajících zahraničních událostech. Poslouchejte, s Moresem jsme ukončili jednání o obchodní smlouvě, podobná jednání s Lyonessem, vyslali jsme delegaci na jakési oslavy na Bondu. dostali jsme stížnost z Kalganu a slíbili jsme, že to prošetříme, ohradili jsme se proti bezohledným obchodním praktikám na Aspertě a oni slíbili, že to prošetří a tak dál atak dál." Starosta přejížděl pohledem seznam vytříděných poznámek, potom list opatrně uložil na příslušně místo, do příslušných desek v příslušné přihrádce.

"Řeknu vám, Misi, že tam není jediná věc, ze které by vyzařovalo něco jiného než klid a pořádek..."

V dáli, na opačném konci místnosti, se otevřely dveře a až v příliš dramatické shodě, která mohla být sotva známkou něčeho jiného než reálného života, vešel hodnostář v civilu.

Indbur se napůl vztyčil. Zmocnil se ho zvláštní pocit neskutečnosti, jaký se dostavuje v době příliš nabité událostmi. Po Misově vpádu a jeho příšerném pokuřování se teď dočkal stejně nevhodného a tudíž rušivého, neohlášeného vpádu tajemníka, který znal aspoň předpisy.

Tajemník poklekl.

Indbur ostře řekl: "Co má být?"

Tajemník mluvil do země. "Excelence, kapitán Han Pritcher ze Zpravodajské služby, který se vrátil z Kalganu a který neuposlechl vašich rozkazů, byl podle vašich předchozích pokynů - vašeho příkazu X20-513 - uvězněn a čeká na popravu. Ti, kdo ho provázeli, jsou ve vazbě za účelem výslechu. Byl učiněn kompletní zápis."

Indbur celý bez sebe řekl: "Kompletní zápis jsem obdržel. A co má být?"

"Excelence, kapitán Pritcher hovořil o jakýchsi nebezpečných úmyslech nového vojenského velitele Kalganu.

Podle vašeho předchozího pokynu - nařízení X20-651 - nebyl oficiálně vyslechnut, ale byl pořízen záznam jeho připomínek a sestaven kompletní zápis."

Indbur vykřikl: "Kompletní zápis jsem obdržel. A co má být?"

"Excelence, před čtvrt hodinou jsme dostali zprávy od salinské hranice. Lodi, které byly identifikovány jako kalganské, neoprávněně pronikly na území Nadace. Ty lodi jsou ozbrojené. Došlo už k bojům."

Tajemník byl sehnutý skoro až k zemi. Indbur zůstal stát. Ebling Mis sebou trhl, přiskočil k tajemníkovi a ostře mu poklepal na rameno.

"Poslyšte, měl byste jim říct, ať toho kapitána Pritchera pustí a pošlou ho sem. Jděte."

Tajemník odešel a Mis se obrátil k starostovi. "Indbure, co takhle rozjet celou mašinerii? To víte, čtyři měsíce."

Indbur zůstal stát se skelným pohledem. Jenom jediný prst jevil známky života - a ten si rychlými trhavými pohyby kreslil po hladké desce stolu trojúhelníky.

16.

KONFERENCE

Když se dvacet sedm nezávislých Obchodních světů, které spojuje pouze nedůvěra k jejich mateřské planetě, Nadaci, dohodne na společném shromáždění a přitom každý z nich je nadutý pýchou, vyrostlou z vlastní bezvýznamnosti, utvrzovanou vlastní osamoceností a zahořklou díky věčně hrozícímu nebezpečí - je třeba zdárně překonat úskalí předběžných jednání natolik ohromujících svou banalitou, že to dokáže udolat i ty nejvytrvalejší. Nestačí předem vyřešit takové podrobnosti, jako je způsob hlasování, charakter zastoupení - podle světa nebo podle obyvatelstva.

To jsou otázky nedozírného politického významu. Nestačí vyřešit otázky čestných míst u stolu, ať už jednacího nebo jídelního, to jsou zase otázky nedozírného společenského významu.

Jednalo se také o místě setkání, protože to byla otázka nepřekonatelného lokálpatriotismu. A nakonec křivolaké cestičky diplomacie dospěly ke světu Radole, který někteří z komentátorů logicky navrhovali hned na začátku pro jeho centrální polohu.

Radole byl malý svět a co do vojenského potenciálu byl z těch dvaceti sedmi snad na posledním místě. To byla, mimochodem, další okolnost, která logicky přispěla k jeho volbě.

Byl to pásový svět - a přestože se Galaxie může pochlubit spoustou jemu podobných, typ s lidským osídlením je mezi nimi vzácností. Jinými slovy to byl svět, jehož dvě poloviny byly vystaveny monotónnímu působení žáru a chladu, zatímco oblast s podmínkami příznivými k životu byla zóna tlumeného svitu, obepínající planetu v podobě pásu.

Těm, kdo s takovým světem nemají zkušenosti, připadá vždycky málo přitažlivý, ale najdou se i lokality se strategickou polohou - právě na takovém místě leželo Radole City.

Prostíralo se podél mírných svahů v předhůří rozeklaných hor, které se táhly v pozadí podél okraje chladné polokoule a udržovaly v uctivé vzdálenosti strašný led. Nad ním se rozléval teplý, suchý vzduch sluncem ozářené poloviny a z hor sem byla přiváděna voda - mezi obojím se Radole City stalo jednou velkou zahradou, tonoucí ve věčném jitru věčného června.

Každý z domů se choulil v zahradě plné květů, volně přístupné působení krotkých živlů. Každá zahrada byla úrodným pařeništěm, ve kterém v úžasných obrazcích vyrůstaly okrasné rostliny, které byly významným zdrojem příjmů v zahraničním obchodě, takže se Radole z typického Obchodního světa stal téměř světem zaměřeným na produkci.

Radole City bylo tedy svým způsobem nevelkou oázou příjemného prostředí a přepychu na jinak hrozné planetě - maličký kousek ráje - také to byla okolnost, která se logicky podílela na jeho volbě.

Sjeli se sem cizinci z každého z dvaceti šesti zbývajících Obchodních světů: delegáti, jejich manželky, sekretářky, novináři, lodi a posádky, počet obyvatel Radolu se téměř zdvojnásobil a jeho zdroje byly využívány na nejvyšší možnou míru. Člověk tu jedl a pil, co hrdlo ráčilo a vůbec nespal.

Přesto se mezi flamendry našlo jen málo těch, kdo by si jasně neuvědomovali, že celá ohromná část Galaxie je pomalu stravována žárem jakési tiché ospalé války. A ti, kdo si to uvědomovali, se dělili na tři skupiny. Za prvé bylo hodně takových, kteří málo věděli a byli velice důvěřiví..

Stejně jako mladý vesmírný pilot, co nosil na přezce čapky havenskou kokardu a kterému se přes sklenku, drženou před očima, podařilo zachytit pohled jeho protějšku, radolské dívky, která se slabě usmívala. Zrovna říkal: "Cestou sem jsme proletěli přímo vojenskou zónou - schválně.

Asi tak světelnou minutu jsme letěli na neutrál přímo kolem Horleggoru..."

"Horleggor?" přerušilo ho dlouhonohé místní děvče, které na tom setkání vystupovalo v úloze hostitelky. "Tam přece Mezek minulý týden dostal na frak?"

"Odkud máte, že Mezek dostal na frak?" zeptal se povýšeně pilot.

"Z rádia Nadace."

"Ale jděte. Mezek totiž Horleggor dobyl. Málem jsme se srazili s konvojem jeho lodí a ty letěly zrovna odtamtud. Sotva se dá říct že někdo dostal na frak, pokud zůstane na místě bitvy a údajný vítěz rychle utíká."

Někdo další řekl vysokým zastřeným hlasem: "Takhle nemluvte.

Vždycky je to tak, že Nadace je chvíli bita. Dávejte pozor, zůstaňte pěkně v klidu a dávejte pozor. Však stará

Nadace ví, kdy se do toho opřít. A potom - bác!" uzavřel chraplavý hlas, který byl vzápětí vystřídán rozšafným úsměvem.

"Ale stejně," řekl pilot z Havenu po krátké odmlce, "jak jsem řekl viděli jsme Mezkovy lodě a vypadaly moc dobře, moc dobře.

Víte co, vypadaly jako nové."

"Nové?" řekl zamyšleně jeden z místních. "To si je staví sami?" utrhl list z převislé větve, zlehka k němu přivoněl, potom ho rozmačkal mezi zuby, z rozdrcené tkáně prýštila zelená šťáva a začala se linout vůně máty. Řekl: "To mi chcete namluvit, že porážejí lodě Nadace svými domácími výrobky? Jděte."

"Doktore, my jsme je viděli. Snad ještě poznám loď od komety."

Místní člověk se k němu naklonil. "Víte, jak to myslím. No tak, nebuďte blázen. Války přece nezačínají samy od sebe a máme mezi sebou pěkných pár chytrých hlav, které to drží pevně v rukou. Však oni vědí, co dělají."

Ten, kterého se o to nikdo neprosil, najednou zvučně řekl: "Jen počkejte, co stará Nadace. Nechají to na poslední chvíli a potom - bác!" S přihlouple otevřenými ústy se zakřenil na dívku, která se od něj odtáhla.

Radolan právě říkal: "Tak například vy, příteli, si možná myslíte, že ten chlap mezkovská je pánem situace. To ne-e-e. A vodorovně zahrozil prstem. "Podle toho, co jsem slyšel, samozřejmě z nejvyšších míst, je to náš člověk. Platíme si ho a pravděpodobně jsme postavili lodě. Berme to realisticky - asi to tak bude. Je jasné, že Nadaci nakonec nemůže porazit, ale může oslabit její pozici a až to udělá - tak se do toho vložíme my!"

Děvče řeklo: "To se, Kleve, neumíš bavit o něčem jiném než o válce? Už mě to nebaví."

Pilot z Havenu se začal chovat galantněji a řekl: "Obraťme list. Nemůžeme dopustit, aby se s námi dívky nudily."

Člověk s oroseným čelem spustil refrén a bouchal do rytmu džbánkem. Dvojice, které se předtím vytvořily, se nezřízeně chichotaly a naparovaly, pár podobných skupinek se vynořilo z budovy slunečních lázní v pozadí.

Hovor byl teď obecnější, rozmanitější a nesmyslnější...

Potom tu byli ti, kteří věděli o něco víc a byli méně důvěřiví.

Jako jednoruký Fran, jehož mohutná postava zastupovala Haven v roli oficiálního delegáta a který si díky tomu žil na vysoké noze a navazoval nová přátelství - s ženami, pokud mohl, s muži, pokud musel.

Poprvé si odpočinul až na sluneční plošině domu nahoře na kopci, který patřil jednomu z jeho nových přátel, byla to první příležitost ze dvou, které se mu během pobytu na Radolu měly naskytnout. Ten nový přítel byl Iwo Lyon, radolská spřízněná duše. Iwův dům ležel stranou od nakupení všech ostatních, zjevně osamocený uprostřed moře květinové vůně a bzukotu hmyzu. Sluneční plošinu představoval travnatý pás umístěný pod úhlem pětačtyřiceti stupňů, na něj se Fran natáhl a doslova nasával slunce.

"Na Havenu nic takového nemáme," řekl.

Iwo ospale odvětil: "To jsi neviděl studenou stranu. Dvacet mil odtud je místo, kde kyslík teče jako voda."

"Ale jdi!"

"Vážně."

"Poslechni, Iwo, abys věděl, kdysi dávno, než jsem přišel o ruku, jsem se potloukal po světě - ty mi to nebudeš věřit, ale..." Vyprávění, které pak následovalo, bylo pěkně dlouhé a Iwo mu nevěřil.

Uprostřed zívání Iwo řekl: "Ale musí se nechat, že už je nedělají jako za starých časů."

"No to bych řekl. Ale víš co," Fran se začal rozehřívat, "už s tím přestaň. Jestlipak jsem ti povídal o svém synovi? Tak ten je určitě ze staré školy. Kruci, z toho bude nějaký kupec. No celý táta. Celý táta, až na to, že se oženil."

"Myslíte smlouvu podle zákona? S nějakým děvčetem?"

"Přesně tak. Sám nechápu, jaký to má smysl. Na svatební cestu letěli na Kalgan."

"Na Kalgan? Na Kalgan? Při Galaxii, kdy to bylo?"

Fran odpověděl širokým úsměvem a pomalu významně řekl: "Těsně předtím, než Mezek vyhlásil válku Nadaci."

"Vážně?"

Fran přikývl a pohybem hlavy Iwovi naznačil, že má jít blíž.

Chraptivě řekl: "Vlastně ti můžu něco svěřit, ale musíš si to nechat pro sebe. Můj chlapec byl vyslán na Kalgan s jistým cílem. Jaký to byl cíl, to bych teď samozřejmě nerad prozrazoval, že ano, ale když uvážíš celou situaci, myslím, že nebude těžké to uhádnout. Můj syn rozhodně nezklamal očekávání. My, kupci, jsme potřebovali nějaký rozruch." Vychytrale se usmál. "A je to tady. Neříkám, jak jsme to udělali, ale můj chlapec letěl na Kalgan a Mezek vyslal své lodě. Můj syn!"

Na Iwa to udělalo náležitý dojem. Teď se začal svěřovat zase on. "To je dobře. Abys věděl, tak prý máme připravených pět set lodí, abychom se do toho v pravou chvíli pustili na vlastní pěst."

Fran rozhodně řekl: "Možná i víc. To je skutečná strategie. Tak se mi to líbí." Hlasitě se poškrábal na holém břiše. "Ale nezapomínej, že Mezek je taky frajer. To, co se stalo na Horleggoru, mi dělá starosti."

"Slyšel jsem, že přišel o nějakých deset lodí."

"Jistě, ale měl ještě další stovku a Nadace musela vyklidit pozice.

Je jenom dobře, když ti tyrani utrpí porážku, ale zase ne tak rychle."

Zavrtěl hlavou.

"Ovšem zajímalo by mě, kde Mezek bere své lodě. Všude se povídá, že mu je děláme my."

"My? Kupci? Haven má ze všech nezávislých světů největší loděnice a žádný z našich výrobků nepřišel do cizích rukou. Myslíš, že některý svět sám od sebe staví Mezkovi flotilu, aniž by podnikl bezpečnostní opatření v podobě společné akce? To je... pohádka pro děti."

"No tak odkud je má?"

Fran pokrčil rameny: "Nejspíš si je vyrábí sám. To mi taky dělá starosti."

Fran zamžoural do slunce a otočil špičky nohou kolem hladkého dřeva nablýskané opěry, pomalu usínal a tiché chrčení jeho dechu se mísilo s jemným bzukotem hmyzu.

A konečně existovala malá skupinka lidí, kteří věděli hodně a jejich důvěra byla nulová.

Jako Randu, který pátého dne všeobecné konference kupců vešel do Hlavní síně a viděl, že tam na něj čekají dva muži, které o to požádal.

Pět set míst bylo volných - volná měla také zůstat.

Randu řekl v rychlosti skoro dřív, než se posadil: "My tři představujeme asi polovinu vojenského potenciálu Nezávislých Obchodních světů."

"Ano," řekl Mangin z Issu, "já a můj kolega jsme tu skutečnost už komentovali."

"Jsem připraven," řekl Randu, "mluvit rychle a ve vší vážnosti. Nestojím o nějaké smlouvání nebo hru na schovávanou. Naše postavení se zásadně změnilo k horšímu."

"A to v důsledku..." naléhal Oval Gri z Mnemonu.

"V důsledku vývoje během poslední hodiny. Prosím! Ale od začátku. Za prvé, ve svém postavení jsme se neocitli vlastní zásluhou a jen stěží se můžeme pokládat za pány situace. Původní jednání jsme nevedli s Mezkem, ale s několika dalšími, zejména s bývalým vojenským velitelem Kalganu, kterého Mezek porazil v době, kdy jsme to vůbec nemohli potřebovat."

"Ano, ale ten Mezek je důstojná náhrada," řekl Mangin. "Nebudu zbytečně zabíhat do podrobností."

"Ale klidně, pokud znáte všechny podrobnosti.' Randu se předklonil a dal ruce na stůl dlaněmi vzhůru ve výmluvném gestu.

Řekl: "Před měsícem jsem poslal svého synovce a jeho ženu na Kalgan."

"Svého synovce?" vykřikl v údivu Oval Gri. "Nevěděl jsem, že je to váš synovec."

"Co jste tím sledovali?" zeptal se stroze Mangin. "Tohle?" A palcem opsal ve vzduchu rozmáchlý kruh.

"Ne. Jestli myslíte Mezkovu válku na Nadaci, tak to ne. Copak bych mohl mířit tak vysoko? Ten mladík nevěděl nic - o naší organizaci ani o našich záměrech. Dozvěděl se, že jsem druhořadý člen havenského vlasteneckého spolku, na Kalganu měl plnit jenom úkoly amatérského pozorovatele. Moje pohnutky, to musím přiznat, byly trochu tajemné. Hlavně jsem byl zvědavý na Mezka. Je to zvláštní zjev - ale o tom jsme se napřemýšleli víc než dost, takže to nechám stranou. Za druhé to mohl být poučný a zajímavý cvičný projekt pro člověka, který měl zkušenosti s Nadací a s podzemím Nadace, já jsem doufal, že by nám v budoucnu mohl být užitečný. Pochopte..."

Oval odhalil velké zuby a protáhlý obličej se mu poskládal do podélných vrásek. "Tak to vás muselo překvapit, jak to dopadlo, protože bych řekl, že se mezi Obchodními světy nenajde jediný, který by nevěděl, že ten váš synovec ve jménu Nadace unesl Mezkova poddaného a tak Mezkovi opatřil důvod k válce. Při Galaxii, Randu, vy si vymýšlíte pohádky. Sotva vám budu věřit, že jste v tom neměl prsty. Musím říct, skvěle odvedená práce."

Randu zavrtěl bílou hlavou. "Moje zásluha to není. Vědomě se o to nesnažil ani můj synovec, který je teď ve vězení na Nadaci a možná se ani nedožije výsledků té skvěle odvedené práce. Právě jsem od něj dostal zprávu. Nějak se mu podařilo propašovat osobní kapsli, ta prošla vojenskou zónou, dostala se na Haven a odtud putovala sem. Byla měsíc na cestě."

"A?"

Randu si podepřel dlaní těžkou hlavu a smutně řekl: "Bohužel, máme sehrát stejnou roli jako bývalý vojenský velitel Kalganu. Mezek je mutant!"

Na chvíli se jim udělalo nevolno. Jako by se jim rychleji rozbušilo srdce. Randu si to snadno dokázal představit.

Když Mangin promluvil, zněl jeho hlas stejně klidně jako předtím: "Jak to můžete vědět?"

"Jen proto, že to tvrdí můj synovec, ale ten byl na Kalganu."

"Jaký mutant? Víte, co existuje různých mutantů?"

Randu potlačil rostoucí netrpělivost. "Ano, Mangine, najdou se různí mutanti. Různí! Ale takový jako Mezek je jenom jeden. Co to musí být za mutanta, aby začal jako někdo neznámý, dal dohromady vojsko, zřídil si, tedy prý, výchozí základnu na asteroidu o průměru pěti mil, ovládl planetu, potom soustavu, potom oblast - zaútočil na Nadaci a porazil ji na Horleggoru. Všechno za dva nebo tři roky!"

Oval Gri pokrčil rameny: "Tak vy si myslíte, že Nadaci porazí?"

"Nevím. Ale co když to udělá?"

"To se na mě nezlobte, ale já bych to tak nepřeháněl. Vy to nebudete, kdo Nadaci porazí. Podívejte, nevíme o žádné nové skutečnosti, ze které by se dalo vycházet, kromě tvrzení nějakého... řekněme nezkušeného chlapce. Co kdybychom to na chvíli dali k ledu.

Mezek už tolikrát zvítězil a nám to zatím nedělalo starosti a pokud nezajde o hodně dál, nevidím důvod, proč svůj postoj měnit. Nemám pravdu?"

Randu se zamračil celý zoufalý nad chatrným předivem svých argumentů. Obrátil se k oběma: "Navázali jsme už nějaký kontakt s Mezkem?"

"Ne," odpověděli oba.

"Je ovšem pravda, že jsme se o to pokoušeli. Je ovšem pravda, že naše schůzka nemá zvláštní význam, dokud se k němu nedostaneme.

Je ovšem pravda, že zatím se tu víc popíjelo než přemýšlelo a víc laškovalo než pracovalo - to cituji z úvodníku dnešní Radolské Tribuny - a všechno proto, že se nemůžeme dostat k Mezkovi. Pánově, máme skoro tisíc lodí, které

čekají, že budou ve vhodné chvíli nasazeny do boje, aby ovládly Nadaci. Jsem pro to, abychom svůj postoj změnili. Jsem pro to, aby ty tisíce byly nasazeny do hry teď - proti Mezkovi."

"Myslíte v zájmu toho despoty Indbura a vyděračů z Nadace?" otázal se Mangin s trochou jízlivosti.

Randu unaveně zvedl ruku. "Nechte si ty přívlastky. Říkám proti Mezkovi a je mi jedno s kým."

Oval Gri se zvedl: "Randu, s tím nechci mít nic společného. Pokud zvlášť toužíte spáchat politickou sebevraždu, tak to dneska večer můžete předložit radě v kompletní sestavě."

Odešel, aniž by cokoli dodal, za ním tiše odkráčel Mangin, Randu osaměl a dlouhou hodinu přemítal nad nekonečnými, neřešitelnými problémy.

Při zasedání kompletní rady neřekl večer nic.

Druhý den ráno mu do pokoje vnikl právě Oval Gri pouze nedbale oblečený, rozježený a neoholený.

Randu se na něj zahleděl přes stůl ještě nesklizený po snídani s tak nelíčeným úžasem a horlivým zájmem, že z toho upustil dýmku.

Oval pronesl monotónním skřípavým hlasem: "Mnemon byl zrádně napaden a ostřelován z vesmíru."

Randu přimhouřil oči. "Nadace?"

"Mezek!" vybuchl Oval. "Mezek!" O překot ze sebe chrlil: "Zaútočili záměrně a bez příčiny. Většina našeho loďstva se přidala k mezinárodní flotile. Těch pár, které zůstaly jako domácí letka, nestačilo a byly smeteny z oblohy. Zatím ještě nikde nepřistáli a možná to ani neudělají, protože podle mých informací byla polovina útočníků zničena - ale je válka - já jsem se přišel zeptat, jak se na to dívá Haven."

"Jsem přesvědčen, že Haven bude jednat v duchu stanov Federace.

Ale chápete to? On útočí i na nás."

"Mezek se zbláznil. Copak může porazit vesmír?" Zapotácel se a usedl, aby Randua uchopil za zápěstí: "Těch pár našich, kteří tu přečkali, oznámilo, že Mezek má.. že nepřítel má nějakou novou zbraň, inhibitor atomového pole."

"Cože?"

Ovall řekl: "Většinu lodí jsme ztratili proto, že jim vypověděly službu atomové zbraně. To nemohla být náhoda ani sabotáž. Muselo to být nějaká Mezkova zbraň. Nefungovala stoprocentně, působila s přestávkami, našly se způsoby, jak ji neutralizovat - mé zprávy nejsou podrobné. Ale chápete, že takový prostředek by změnil charakter války, není vyloučeno, že by pak celá naše flotila byla úplně k ničemu."

Randu se cítil starý, hodně starý. Tvář se mu propadla zoufalstvím.

"Mám strach, že vyrostl netvor, který nás všechny pohltí. Ale přesto s ním musíme bojovat."

17.

VIZISONOR

Dům Eblinga Mise v nepříliš okázalé části Terminus City znali dobře příslušníci inteligence, literáti i obyčejní, sečtělí obyvatelé Nadace.

Význačné rysy, které mu byly přičítány, závisely, případ od případu, na výchozím materiálu, který se člověku dostal do ruky. Pro hloubavého životopisce představoval 'symbolické vyjádření úniku před konkrétní realitou', redaktor společenské rubriky se lichotivě rozepisoval o 'úžasně mužné atmosféře, čišící z ledabylého nepořádku', univerzitní doktor filozofie ho bryskně nazval 'intelektuálským leč živelným' a přítel mimo okruh Univerzity říkal, že tam člověk vždycky může zajít na skleničku a dát si nohy na kanape', rozmarné týdenní zpravodajství, které si potrpělo na barvité líčení, hovořilo o 'bláznivém a přitom všedním a praktickém prostředí, ve kterém žije ten levicový nactiutrhač, plešatící Ebling Mis'.

Podle Bayty, která to vnímala jen vlastním pohledem a mohla získat informace z první ruky, tu jenom vládl nepořádek.

Až na několik prvních dnů snášela pobyt ve vězení poměrně snadno. Připadal jí mnohem snesitelnější než půlhodina strávená čekáním v psychologově domě - kde ji teď možná tajně sledují? Tehdy byla aspoň s Turanem..

Snad by ji z toho duševního vypětí zmohla únava, nebýt toho, že Magnifico svěsil svůj dlouhý nos k zemi s výrazem, který jasně vyjadřoval, že on sám je ve stavu mnohem většího napětí.

Magnifico měl dlouhé pavoučí nohy přitažené až k propadlé špičaté bradě, jako by se chtěl schoulit, aby ho vůbec nebylo vidět, Bayta k němu natáhla ruku, chtěla mu vlídným a spontánním gestem dodat trochu jistoty. Magnifico sebou trhl a potom se usmál.

"To je tak, má paní, mé tělo zřejmě i teď popírá, o čem ho přesvědčuje mysl, od cizích rukou očekává rány."

"Nemáš se čeho bát, Magnifico. Jsem s tebou a nedovolím, aby ti někdo ublížil."

Klaun se na ni po očku podíval a pak se rychle odvrátil. "Ale na začátku mě od vás oddělili - i od vašeho laskavého manžela - čestné slovo, můžete se tomu smát, ale mně se stýskalo po vašem přátelství."

"To přece není k smíchu. Mně se také stýskalo."

Klaun se rozzářil a těsněji si objal kolena. Řekl: "Ale člověka, který nás má přijmout, ještě neznáte?" Jeho otázka zněla obezřetně.

"Ne. Ale je slavný. Viděla jsem ho ve zprávách a hodně jsem o něm slyšela. Myslím, Magnifico, že je to dobrý člověk a že nám nechce ublížit."

"Myslíte?" Klaun se neklidně zavrtěl. "Je to možné, má paní, ale mě už se jednou vyptával, má tak hlučné a neurvalé způsoby, že mi to nahání husí kůži. Používal tolik divných slov, že jsem ze sebe nedokázal vymáčknout odpovědi na jeho otázky. Skoro bych věřil tomu prolhanému chlapíkovi, který kdysi zneužil mé nevědomosti a namluvil

mi, že v takové chvíli srdce uvázne v průdušnici a nedovolí člověku promluvit."

"Ale teď je to jiné. Jsme dva proti jednomu, oběma nám přece nedokáže nahnat hrůzu?"

"Ne, má paní."

Někde bouchly dveře a domem zaznělo burácení hlasu. Těsně vedle místnosti vykrystalizoval do podoby divoce pronášených slov: "Při Galaxii, kliďte se odtud!" mezi otevřenými dveřmi bylo na okamžik vidět dva členy hlídky v uniformě, jak se rychle dávají na ústup.

Vešel Ebling Mis se zachmuřenou tváří, položil na zem pečlivě zahalený předmět a přiblížil se k Baytě, aby jí jen tak ledabyle podal ruku. Bayta odpověděla energickým mužným stiskem. Když se Mis obracel ke klaunovi, podíval se na dívku ještě jednou, tentokrát ji věnoval delší pohled.

Řekl: "Jste vdaná?"

"Ano. Podstoupili jsme úřední formality."

Mis se odmlčel. A potom: "Máte z toho radost?"

"Zatím."

Mis pokrčil rameny a znovu se obrátil k Magnificovi. Rozdělal balíček. "Jestlipak chlapče víš, co to je?"

Magnifico se doslova vymrštil ze svého místa a popadl nástroj se spoustou kláves. Dotýkal se jeho nesčetných knoflíků, najednou udělal radostí salto vzad, až málem poničil okolní nábytek.

Zaskřehotal: "Vizisonor - typ, který umí vydestilovat radost ze srdce mrtvého." Dlouhými prsty se s nim pomalu a jemně laskal, přitom zlehka, vlnivým pohybem tiskl tlačítka, vždycky na okamžik spočinul na jedné klávese a potom na další - v prostoru před nimi se objevila jemná narůžovělá záře, právě tak postřehnutelná zrakem.

Ebling Mis řekl: "No dobrá, chlapče, říkal jsi, že tyhle hračky umíš vzít pořádně do ruky, teď máš možnost. Měl bys ho ovšem naladit.

Je z muzea." A potom stranou k Baytě: "Nikdo na Nadaci, podobně jako já, nedokáže té věci pořádně rozvázat jazyk."

Sklonil se k ní a rychle řekl: "Bez vás ten klaun nepromluví.

Pomůžete mi?"

Přikývla.

"Výborně!" řekl. "Ten strach má v sobě skoro zafixovaný a já pochybuji, že by při své duševní síle vůbec snesl psychickou sondu.

Jestli z něho mám něco dostat jiným způsobem musí být v naprosté pohodě. Rozumíte?"

Znovu přikývla.

"Prvním krůčkem na cestě je tenhle vizisonor. Říká, že na něj umí hrát, z jeho reakce je víc než jisté, že je to jedna z velkých radostí jeho života. Takže, ať hraje dobře nebo špatně, musíte projevit zájem a pozornost. Pak dejte najevo přátelství a důvěru k mé osobě.

Hlavně se ve všem řiďte mým příkladem." V rychlosti pohlédl na Magnifica, který se krčil v koutku pohovky a prováděl rychlé úpravy uvnitř nástroje. Byl zcela zaujatý svou činností.

Mis řekl Baytě konverzačním tónem: "Slyšela jste někdy vizisonor?"

"Jednou," řekla Bayta stejně nezávazně, "na koncertě vzácných nástrojů. Nic mi to neříkalo."

"Asi jste neměla štěstí na dobrý výkon. Skutečně dobrých hráčů je hrozně málo. Nejde jen o to, ze to vyžaduje tělesnou koordinaci - třeba takové piáno s více manuály je na ni ještě náročnější - ale také jistý druh nekonformního myšlení." Polohlasem dodal: "Proto je docela možné, že náš živý kostlivec překoná naše očekávání. Častější je právě případ, že dobří hráči jsou jinak slabomyslní. To je jedna z těch prapodivných náhod, které činí psychologii zajímavou."

Se zjevnou snahou o udržení nezávazné konverzace dodal: "Jestlipak víte, jak ta zatracená věc funguje? Schválně jsem si to našel a zatím jsem zjistil jen to, že její záření stimuluje zrakové centrum mozku přímo, aniž by se třeba jen dotklo zrakového nervu. Je to vlastně využití smyslu, s jakým se běžně v přírodě nesetkáme Když o tom člověk začne uvažovat, je to úžasné. To, co slyšíte, je v pořádku.

To je normální bubínek, hlemýžď a tak dál. Ale - pst! Už skončil Prosím vás, zmáčkněte ten vypínač. Lépe to působí potmě."

V temnotě se Magnifico proměnil v pouhou skvrnu a Ebling Mis v těžce oddechující masu. Bayta se přistihla, že dychtivě napíná zrak, i když zpočátku bezvýsledně. Prostor vyplnilo slabé pronikavé chvění, které v nepravidelných skocích stoupalo vzhůru. Chvíli zůstalo na místě, skoro utichlo a znovu se vzpamatovalo, zmohutnělo a potom propuklo v dunivé burácení které působilo, jako když se s hromovým rachotem roztrhne opona.

V rytmických explozích vyrůstala kulička pulzující barvami, vysoko nad zemí se roztříštila v beztvaré kapénky, které kroužily ve výšce a padaly dolů v podobě pokroucených fáborů, které se navzájem proplétaly. Ty zase splývaly v malé kuličky ani dvě neměly stejnou barvu - Bayta začínala vidět nevídané.

Všimla si že když zavře oči, barevné obrazce jsou ještě jasnější, každé jemné barevné nuanci odpovídá jemný posun v charakteru zvuku, nedovede určit barvy a konečně, že ty kuličky nejsou kuličky, ale figurky.

Malé figurky, nekonečné množství přeskakujících plamínků, které tančily a třepetaly se, mizely z dohledu a vracely se odnikud, které se míhaly kolem sebe a potom splývaly v novou barvu.

Mimo souvislost si Bayta vzpomněla na malé barevné skvrnky, které se objevují v noci, když člověk semkne víčka až to zabolí a potom trpělivě hledí. Byl to ten starý známý jev, kdy před očima defilují puntíky proměnlivých barev, kdy se smršťují soustředné kruhy, kdy na okamžik zahlédneme chvění beztvarých mas. To všechno, v úžasné rozmanitosti - každý barevný puntík byl drobnou figurkou.

Vrhaly se na ni ve dvojicích, vydechla úlekem a zvedla ruce, ale ony se řítily k zemi, Bayta se na okamžik stala

středem zářivé vánice, zatímco chladné světlo jí sjíždělo z ramen a po pažích, jako po světelné skluzavce se jí přehnalo přes nehybné prsty a jeho proudy se pomalu setkaly ve vzduchu, ve svítícím bodě uprostřed. To všechno bylo podbarveno zvukem nesčetných nástrojů, který se linul v melodických proudech, až ho nakonec nedokázala rozeznat od světla.

Napadlo ji, jestli Ebling Mis vidí totéž a pokud ne, tak co asi vidí.

Přestala na to myslet a pak...

Znovu se dívala. Figurky - byly to vůbec figurky? - maličké žínky s planoucími vlasy, které se točily a ukláněly příliš rychle, než aby se na to mysl dokázala soustředit - se navzájem chytaly a vytvářely hvězdice, které se otáčely - hudba teď zněla jako slabý smích - dívčí smích, který měl počátek uvnitř ucha.

Hvězdy se spojovaly, jiskřily si v ústrety, pomalu vytvářely jakousi strukturu - zdola úžasnou rychlostí začal vyrůstat palác. Co cihla, to jemný barevný odstín, co barva, to jiskřička, co jiskra, to pronikavé světlo, které přenášelo obrazce a obracelo pohled k nebesům, k dvaceti minaretům posázených drahokamy.

Zevnitř se do okolí rozprostřel třpytivý koberec, vířil a opřádal všechno svou nehmotnou sítí, která pohltila celý prostor, z ní vyrážely vzhůru zářivé výhonky a ty se větvily do podoby stromů, které se rozezněly svou vlastní hudbou.

Bayta seděla tím vším obklopena. Kolem ní tryskala hudba v rychlých lyrických pasážích. Natáhla ruku, aby se dotkla křehkého stromu, kvetoucí ostny se snášely dolů a ztrácely se, každý s jasným slaboučkým cinknutím.

Hudba zazněla třeskem dvaceti činelů a v prostoru před ní ožil malý vodopád, ten se po neviditelných stupních hrnul Baytě do klína, odtud přetékal a rychlým proudem odplýval, do pasu jí přitom zvedal ohnivý třpyt, zatímco přes klín se jí překlenul duhový most a na něm figurky...

Nějaká krajina, zahrada, malí mužíci, žínky na mostě, který se táhl, kam jenom dohlédla, to všechno proplouvalo majestátnými vlnami smyčcové hudby, která se sbíhala směrem k ní...

A potom - jakási vyděšená pauza, nejistý, rezervovaný pohyb, rychlé zhroucení. Barvy vyprchaly, sbalily se do kuličky, která se smrštila, zrůžověla a zmizela.

Byla jenom tma.

Těžká noha zašátrala po pedálu, dosáhla na něj a místnost zaplavilo světlo, monotónní světlo nudného slunce. Bayta mžikala, až jí do očí vstoupily slzy, jako by toužila po tom, co pominulo. Zavalitý Ebling Mis byl stále duchem nepřítomen, s očima vytřeštěnýma a ústy dokořán.

Aktivní byl jen Magnifico, jako u vytržení si pohrával s vizisonorem a něco k tomu pobrukoval.

"Má paní," vydechl, "má vskutku nanejvýš kouzelné účinky. Je vyvážený a tak reaguje na sebemenší podnět, že překonává všechny naděje, které jsem vkládal do jeho citlivosti a stability. S tím bych dokázal zázraky. Jak se vám, má paní, líbila moje skladba?"

"To jsi složil ty?" vydechla Bayta. "Ty sám?"

K jejímu úžasu jeho hubený obličej zaplál červení až po špičku mohutného nosu. "Dočista sám, má paní. Mezkovi se nelíbila, ale já jsem si ji každou chvíli hrál pro vlastní potěšeni. Kdysi v mládí jsem spatřil palác - sídlo nesmírného bohatství zářící drahokamy, viděl jsem ho z dálky, v době vrcholící slavnosti. Byli tam lidé obklopení nevídanou nádherou - a vznešenější než ti všichni, které jsem spatřil později v Mezkových službách. To, co jsem vytvořil, je jen ubohá náhražka, ale chudoba mé mysli mi nedovoluje dokázat víc. Říkám tomu 'Vzpomínka na Nebe'."

Uprostřed povídání Mis náhle celý ožil. "Poslechni," řekl, "poslechni, Magnifico, nechtěl bys totéž dělat pro druhé?"

Klaun se na okamžik stáhl. "Pro druhé?" zachvěl se.

"Pro celé tisíce," volal Mis, "ve velkých síních Nadace. Chtěl bys být svým pánem, získat si všeobecnou úctu, bohatství, a...a..." opustila ho fantazie. "A tak vůbec? No? Co ty na to?"

"Ale jak bych to všechno, mocný pane, mohl získat, když nejsem nic než ubohý klaun, vzdálený výšinám tohoto světa."

Psycholog vyšpulil rty a přejel si hřbetem ruky obočí. "Ale co tvoje hraní, příteli," řekl. "Když takhle zahraješ starostovi a jeho Obchodním trustům, tak ti bude patřit svět. To by se ti nelíbilo?"

Klaun vrhl krátký pohled na Baytu. "A ona zůstane se mnou?"

Bayta se rozesmála: "No ovšem, hlupáčku. Jak bych tě mohla opustit teď, když jsi málem slavný a bohatý?"

"Všechno bude vaše," odpověděl vroucně, "kdybych vám dal bohatství samotné Galaxie, ani tím bych nesplatil svůj dluh za vaši laskavost."

"Ale," řekl jen tak mimochodem Mis, "kdybys nejdřív pomohl ty mně..."

"A jak?"

Psycholog se odmlčel a usmál se. "Je to malá povrchová sonda, která ti nemůže ublížit. Sotva se dotkne tvé mozkové kůry."

Magnificovi zaplál v očích smrtelný děs. "Sondu ne. Viděl jsem, když ji používali. Vyčerpá mysl a zůstane jen prázdná lebka. To dělal Mezek se zrádci a pak je nechal tupě bloumat ulicemi, dokud jim někdo nezasadil ránu z milosti." Zvedl ruku, aby Mise odstrčil.

"To byla psychická sonda," vysvětloval trpělivě Mis, "ale i ta může člověku ublížit jen při nevhodném zacházení. Moje sonda je povrchová a neublížila by dítěti."

"Má pravdu, Magnifico," naléhala Bayta. "Jen by nám to pomohlo porazit Mezka a udržet si ho od těla. Jak se to podaří, budeme ty i já do smrti slavní a bohatí."

Magnifico jí podal třesoucí se ruku: "A budete mě držet za ruku?"

Bayta ji uchopila do svých vlastních a klaun velkýma očima sledoval, jak se k němu blíží nablýskané koncové

destičky...

Ebling Mis nedbale spočinul v příliš okázalém křesle v soukromém obydlí starosty Indbura, nenapravitelně nevděčný za projevenou blahosklonnost, bez soucitu sledoval, jak se malý starosta nervózně ošívá. Odhodil nedopalek doutníku a vyplivl kousek tabáku.

"Abych nezapomněl, Indbure," řekl, "kdybyste chtěl něco pro příští koncert v Mallowově síni, amatéry přes elektroniku můžete poslat zpátky do kanálů, odkud vylezli, a nechat si zahrát od té příšerky na vizisonor. Indbure - to je z jiného světa."

Indbur mrzutě řekl: "Já jsem si vás nezavolal, abych poslouchal vaše přednášky o hudbě. Co Mezek? Povězte, co Mezek?"

"Mezek? Tak já vám něco řeknu - použil jsem povrchovou sondu a moc jsem se toho nedozvěděl. Psychickou sondu nemůžu použít, protože ten blázen je z ní k smrti vyděšený, takže jeho odpor by při prvním kontaktu nejspíš vyrazil jeho zatracené duševní pojistky.

Ale něco bych přece jenom měl, kdybyste laskavě přestal ťukat těmi nehty..."

"Za prvé, není na místě zdůrazňovat Mezkovu fyzickou silu.

Pravděpodobně bude silný, ale většina povídaček toho blázna je asi pěkně zveličená jeho vlastními děsivými vzpomínkami. Nosí podivné brýle a zabíjí pohledem, zřejmě má mimořádné duševní schopnosti."

"To jsme věděli od začátku," poznamenal mrzutě starosta.

"Pak to sonda jen potvrzuje a od toho okamžiku už pracuji pomocí matematiky."

"Aha. A jak dlouho to všechno bude trvat? Vaše žvanění mě snad připraví o uši."

"Myslím, že za měsíc budeme moudřejší. Možná také ne. Ale co z toho? Jestli s tím Seldon ve svých plánech nepočítal, tak máme dost malou naději, zatraceně malou."

Indbur se k psychologovi vztekle otočil. "Už vás mám, vy zrádce. Lžete! Neříkejte, že nepatříte mezi zločinné šiřitele fám, kteří rozšiřují po celé Nadaci panický strach a poraženectví, a tak mi dvojnásob ztěžují práci."

"Já? Já?" V Misovi se pomalu střádal hněv.

Indbur se na něj obořil: "Protože, při mračnech vesmírného prachu, Nadace zvítězí - Nadace musí zvítězit."

"I přes porážku na Horleggoru?"

"To nebyla porážka. Tak vy jste také skočil na tu lež, která se tady roznesla? Byli v přesile a my jsme doplatili na zradu..."

"Na čí zradu?" ptal se s pohrdáním Mis.

"Těch prašivých demokratů z ulice," křičel na něj Indbur zezadu.

"Už dlouho vím, že flotila byla prolezlá demokratickými buňkami.

Většinu jsme zlikvidovali, ale zůstalo jich ještě dost, jak vidět z té nevysvětlené kapitulace dvaceti lodí v nejhustší bitevní řeži. Dost na to, aby si vynutili zdánlivou porážku.

Ostatně, můj milý naivní vlastenče s nevymáchanou hubou, který jste ztělesněním všech primitivních ctností, jaké jsou vaše osobní styky s demokraty?"

Ebling Mis to odbyl pokrčením ramen: "Nevidíte, že mluvíte z cesty? A co náš ústup a ztráta půlky Siwenny? To zase demokrati?"

"Ne. Žádní demokrati," malý mužík se prohnaně usmál. "Ustupujeme - Nadace vždycky po útoku ustupovala, dokud nás nevyhnutelný běh dějin nepřivede k obratu. Už vidím, jak to dopadne. Takzvané demokratické podzemí vydalo řadu prohlášení, ve kterých vládě svatosvatě slibuje pomoc a spojenectví. Mohla by to být lest, pláštík zakrývající ještě podlejší zradu, ale já toho náležitě využiju a propaganda, jaká se dá vytřískat, nemine cíl, bez ohledu nato, co mají ti podlézaví zrádci v plánu. Ještě lepší..."

"Co by, Indbure, mohlo být ještě lepší?"

"Posuďte sám. Před dvěma dny takzvané Sdružení nezávislých kupců vyhlásilo Mezkovi válku, flotila Nadace je rázem posílena o tisíc lodí. Vidíte, že to ten Mezek přehnal. Zastihne nás rozdělené a ve vzájemných sporech, jeho útok nás donutí k tomu, že se sjednotíme a získáme na síle. Musí prohrát. Je to nevyhnutelné - jako vždycky."

Z Mise pořád vyzařovaly pochybnosti: "Tím chcete říct, že Seldon ve svých plánech počítal i s náhodným výskytem mutanta?"

"Mutant! Pro mě je to jen člověk a byl by jím i pro vás, nebýt nesmyslných žvástů neposlušného kapitána, nějakých mláďat z provincie a pomateného kejklíře a klauna. Zapomínáte na vůbec nejpřesvědčivější důkaz - váš vlastní."

"Můj vlastní?" Mise to jenom na okamžik vyvedlo z míry.

"Váš vlastní," ušklíbl se starosta. "Za devět týdnů se otvírá Časový sejf. Co tomu říkáte? Otvírá se kvůli krizi. Pokud tenhle Mezkův útok není krize, kde je potom ta 'skutečná', ta, kvůli které se Sejf otvírá? No tak mi odpovězte, špekoune.

Psycholog pokrčil rameny: "No dobře. Když vám to udělá radost. Ovšem rád bych vás požádal o laskavost. Abyste mě pro případ, že by náhodou...čistou náhodou, starý Seldon pronesl svou řeč a my se dočkali nemilého překvapení, pustil na to slavné Otevření."

"No budiž. A teď zmizte. A devět týdnů mi nechoďte na oči..."

"Ani nevíš, s jakou radostí, ty vysušená nádhero," zabručel si pro sebe Mis, když za ním zapadly dveře.

18.

PÁD NADACE

Časový sejf obklopovala atmosféra, která se stěží dala definovat, a to hned v několika směrech. Nebyla to atmosféra rozkladu, protože sejf měl náležité osvětlení i klimatizaci, stěny zářily živými barvami a řady stabilně umístěných židlí zaručovaly pohodlí, zřejmě byly určeny k věčnému užívání. Nebyla ani starobylá, protože tři staletí na ní nezanechala zvláštní stopy. Nikdo se rozhodně nesnažil vytvořit ovzduší úcty nebo vážnosti, protože jeho vybavení bylo prosté, všední - vlastně jen to nejnutnější.

Přesto, když se sečetla všechna negativní hodnocení a ve svém souhrnu byla ponechána stranou, něco tu přece jenom zbylo - to něco mělo ve svém středu skleněnou kabinku, která svou průzračnou prázdnotou tvořila dominantu poloviny místnosti. Čtyřikrát během tří staletí v ní seděla a mluvila živá podoba samotného Hanbo Seldona.

Dvakrát mluvil bez přítomnosti obecenstva.

Stařec, který zažil vesmírnou Říši v její slávě, se sem přenášel přes propast tří staletí a devíti generací - přesto rozuměl Galaxii obývané pravnuky svých pravnuků víc, než jí rozuměli sami tito pravnuci.

Prázdná kabinka trpělivě čekala.

Jako první dorazil starosta Indbur III., když předtím projel ve slavnostním voze ztichlými ulicemi, ze kterých dýchalo napětí. S ním dorazila i jeho vlastní židle, vyšší a také širší než ty, které sem náležely.

Zaujala místo přede všemi ostatními a Indbur se pak tyčil nad vším s výjimkou prázdné vitriny před sebou. Důležitý úředník po levici řekl s uctivou poklonou: "Excelence, byla učiněna veškerá opatření, aby oficiální prohlášení, které vaše excelence hodlá učinit dnes večer, bylo maximálně rozšířeno subéterem."

"Dobře. Zatím ať pokračují zvláštní meziplanetární programy o Časovém sejfu. Samozřejmě je třeba zabránit jakýmkoli předčasným dohadům a spekulacím. Reakce lidu se vyvíjí žádoucím směrem?"

"Velice žádoucím, excelence. Ty škodlivé fámy, které se předtím rozmohly, se časem skoro vytratily. Zavládla atmosféra všeobecné důvěry."

"Výborně!" Dal muži pokyn k odchodu, pečlivě si upravil elegantní šál.

Do poledne zbývalo dvacet minut!

Vybraná skupina těch, kdo byli starostovi velkou oporou v jeho úřadě - vůdčí osobnosti velkých obchodních organizací - se teď objevovali po jednom nebo po dvou, každý s okázalostí odpovídající jeho finanční situaci a místu na výsluní starostovy přízně. Každý z nich předstoupil před starostu, vyslechl pár blahosklonných slov a usedl na vyhrazené místo.

Uprostřed nabubřelých ceremonií se zcela nepatřičně objevil Randu z Havenu a neohlášen se proplížil k místu starosty.

"Excelence!" zamumlal a uklonil se.

lndbur se zamračil. "Nebyla vám udělena audience."

"Excelence, už týden o ni žádám."

"Lituji, ale státní záležitosti spojené se Seldonovým objevením..."

"Excelence, já také lituji, ale musím vás požádat, abyste odvolal svůj rozkaz, podle kterého mají být lodi Nezávislých kupců rozmístěny mezi flotily Nadace."

Indbur zrudl, že si ho někdo dovolil přerušit. "Teď není vhodná doba k nějakým diskusím."

"Excelence, jindy už to nebude možné," šeptal Randu s naléhavostí v hlase. "Jako zástupce Nezávislých obchodních světů vám mohu sdělit, že na takové opatření nemůžeme přistoupit. Musí být odvoláno, než nám Seldon ukáže řešení našeho problému. Jakmile pomine stav ohrožení, bude příliš pozdě na nějaké smiřování a naše spojenectví se rozplyne."

Indbur upřel na Randua chladný pohled. "Uvědomujete si, že jsem velitelem ozbrojených sil Nadace? Mám tedy právo rozhodovat o vojenské politice, nebo ne?"

"Máte, excelence, ale některé věci jsou neúčelné."

"Já v tom nic neúčelného nevidím. Bylo by nebezpečné povolit vašim lidem za této výjimečné situace samostatné flotily. Oddělené akce nahrávají nepříteli. My se, velvyslanče, musíme spojit, vojensky i politicky."

Randu cítil, jak se mu stahuje hrdlo. Vynechal předepsané zdvořilostní oslovení. "Teď jste si jistý, že Seldon promluví a vy se obrátíte proti nám. Před měsícem, kdy naše lodi porazily Mezka na Terelu, jste byl ústupný a poddajný. Pane, dovolte, abych vám připomněl, že v otevřeném boji byla právě flotila Nadace pětkrát poražena a že vítězství vám vybojovaly lodi Nezávislých obchodních světů." Indbur se nebezpečně zamračil: "Velvyslanče, vaše další přítomnost na Terminu je nežádoucí. Dnes večer bude vyžádán váš návrat.

A co víc, vaše spojení s podvratnými demokratickými silami na Terminu bude - vlastně už je - předmětem vyšetřování."

Randu odvětil: "Když odejdu, naše lodě mě budou následovat. O vašich demokratech nic nevím. Vím jenom tolik, že vaše lodě, lodě Nadace se Mezkovi vzdaly v důsledku zrady svých vysokých důstojníků, ne svých námořníků, ať už demokratických nebo jiných. Řeknu vám, že dvacet lodí Nadace se u Horleggoru vzdalo na rozkaz svého kontraadmirála, přitom byly nepoškozené, nezasažené. Ten kontraadmirál byl váš vlastní blízký spolupracovník - předsedal procesu s mým synovcem, když se vrátil z Kalganu. To není jediný případ, o kterém víme, my nebudeme riskovat osud svých lodí a mužů pod velením potenciálních zrádců."

Indbur řekl: "Do svého odjezdu budete pod dohledem stráží."

Randu odcházel, tiše sledován upřenými zraky povýšené kliky vládců Terminu.

Bylo za deset minut dvanáct!

Bayta a Toran už dorazili. Zvedli se ze svých zadních sedadel a kývli na Randua, který kráčel kolem.

Randu se vlídně usmál: "Tak jste se sem přece dostali. Jak se vám to podařilo?"

"Naším politikem byl Magnifico," zazubil se Toran. "Indbur trvá na tom, aby zahrál na vizisonor skladbu o Časovém sejfu, kde by byl hrdinou nejspíš on sám. Magnifico odmítl přijít bez nás a nenechal si to vymluvit. Je tady s námi Ebling Mis, nebo aspoň byl. Někde se tady potlouká." A pak najednou vážně a naléhavě: "Ale strýčku, co se stalo? Nevypadáš dobře."

Randu přikývl: "To bych řekl. Torane, čekají nás zlé časy. Až se vypořádají s Mezkem, budeme bohužel na řadě my."

Přiblížila se k nim vážná vzpřímená postava v bílém a pozdravila je strnulou úklonou.

Když mu Bayta podávala ruku, její tmavé oči se usmívaly: "Kapitáne Pritchere! Takže jste zase ve službě?"

Kapitán přijal její ruku a odpověděl ještě hlubší úklonou. "Vůbec ne. Jak jsem pochopil, tak jsem tu zásluhou doktora Mise, ale je to jen dočasná záležitost. Zítra už budu zase pod dozorem. Kolik je hodin?"

Bylo za tři minuty dvanáct!

Magnifico představoval obraz bídy a utrpení. Tělo měl celé pokroucené, jak se pořád snažil stát neviditelným. Dlouhý nos měl přitisknutý k nozdrám a velké šikmé oči mu neklidně těkaly kolem.

Křečovitě chytil Baytu za ruku a když se k němu sklonila, zašeptal: "Myslíte si, má paní, že všichni ti velcí pánové byli v publiku, když jsem... když jsem hrál na vizisonor?"

"To víš, že tam všichni byli," uklidňovala ho Bayta a jemně jím zatřásla. "Všichni si určitě myslí, že jsi nejskvělejší hráč v Galaxii a že tvůj koncert byl největší, jaký kdy viděli, takže se pěkně narovnej a seď jako člověk. Musíme se chovat důstojně."

Když se na něj žertem zamračila, slabě se usmál a pomalu natáhl své dlouhatánské končetiny.

Bylo poledne...

...a skleněná kabinka už nebyla prázdná.

Sotva kdo byl svědkem toho objevení. Přišlo to docela znenadání, jeden okamžik tam nikdo nebyl, ten následující ano.

V kabině seděl člověk v kolečkovém křesle, starý a seschlý, z jeho vrásčité tváře zářily jasné oči, ale nejživějším dojmem, jak se ukázalo, působil jeho hlas. Na klíně mu ležela kniha, přední stranou dolů, ozval se tichý hlas.

"Jsem Hari Seldon!"

Hovořil do ticha tak napjatého, až působilo zlověstně.

"Jsem Hari Seldon! Nevím, jestli tu vůbec někdo je, protože se o tom nemohu přesvědčit prostřednictvím smyslů, ale na tom nesejde.

Zatím nemám velké obavy, že by mohlo dojít k narušení Plánu. Pro první tři staletí činí pravděpodobnost, že nedojde k odchylce, devadesát čtyři celých dvě desetiny procent."

Odmlčel se, aby se usmál, potom bodře pronesl: "Mimochodem, pokud někteří z vás stojí, můžete se posadit. Kdyby si někdo chtěl zapálit, prosím. Já tady ve skutečnosti nejsem. Nevyžaduji žádné ceremonie."

"Přistupme tedy k otázce, která nás v této chvíli zajímá. Je to poprvé, co Nadace musela čelit hrozbě občanské války nebo snad tato hrozba dospěla do svého konečného stádia. Doposud byly útoky zvenčí pokaždé dostatečně a podle přísných zákonů psychohistorie nevyhnutelně odraženy. Současný útok je útokem příliš neukázněné okrajové skupiny Nadace proti příliš autoritativní ústřední vládě. Byl to nezbytný proces a jeho výsledek je zřejmý."

Důstojnost urozeného publika se začínala hroutit. Indbur se napůl vztyčil ze židle.

Bayta se s ustaraným pohledem naklonila dopředu. O čem to velký Seldon mluví? Uniklo jí pár slov...

"...že kompromis, ke kterému jste dospěli, je nutný ze dvou hledisek.

Vzpoura Nezávislých kupců vnáší prvek nové nejistoty do vlády, která možná získala přehnanou sebedůvěru. Je obnoven prvek zápasu. Přestože utrpěli porážku, je zdravý nárůst demokracie..."

Teď už mnozí pozvedli hlas. Šepot nabýval na hlasitosti a zaznívaly v něm stopy zděšení.

Bayta řekla Toranovi do ucha: "Proč nemluví o Mezkovi? Kupci se vůbec nevzbouřili."

Toran pokrčil rameny.

Sedící postava zvesela promlouvala do rostoucího zmatku a přes jeho projevy: "...nutným a prospěšným výsledkem logicky vzniklé občanské války, ke které byla Nadace donucena, je nová a pevnější koaliční vláda. Dalšímu rozmachu stojí v cestě už jenom pozůstatky staré Říše a ty, rozhodně několik dalších let, nebudou představovat žádný problém. Nemohu samozřejmě prozradit podstatu příštích pro..."

V naprosté vřavě se Seldonovy rty neslyšně pohybovaly.

Vedle Randua se ocitl Ebling Mis s brunátnou tváří. Křičel: "Seldon se dočista zbláznil. Mluvil o jiné krizi. Plánovali vůbec vaši kupci občanskou válku?"

Randu slabě řekl: "Ano, měli jsme to v plánu. Kvůli Mezkovi jsme to zrušili."

"V tom případě je tu Mezek navíc, postava, se kterou se v Seldonově psychohistorii nepočítalo. Ale co se to děje?"

V náhlém mrazivém tichu Bayta zjistila, že je kabina opět prázdná. Atomová záře stěn pohasla, ustalo mírné proudění klimatizovaného vzduchu.

Někde začala ječet siréna, její hlas plynule stoupal a klesal a Randuovi splynula ze rtů slova: "Kosmický nálet!"

Ebling Mis si přiložil k uchu hodinky a najednou vykřikl: "Zastavily se, při Galaxii! Jsou v téhle místnosti hodinky, které jdou?" To už přímo řval.

Dvacatero zápěstí se přiblížilo k dvaceti uším. Neuplynulo zdaleka dvacet sekund a bylo docela jisté, že nejdou ani jedny.

"V tom případě," oznámil Mis s pevnou a strašlivou definitivností, "něco ochromilo všechnu atomovou

energii v Časovém sejfu... a Mezek útočí."

Hlukem proniklo Indburovo zakvílení: "Všichni na svá místa! Mezek je padesát parseků odtud!"

"Byl," vykřikl na to Mis, "před týdnem. Právě teď je ostřelován Terminus!"

Bayta cítila, jak na ni zvolna dosedá těžká sklíčenost. Cítila, jak ji těsně a neprodyšně svírá ve svém objetí, stahuje jí hrdlo, že se jen stěží dokáže nadechnout.

Zvenčí bylo jasně slyšet hlučení davu, který se shromáždil. Rozletěly se dveře, dovnitř vpadl uštvaný člověk a rychle něco říkal Indburovi, který mu vyběhl v ústrety.

"Excelence," zašeptal, "ve městě nejezdí jediné vozidlo, nefunguje žádná z vnějších komunikačních sítí. Byla oznámena porážka Desáté flotily a Mezkovy lodě jsou na hranicích atmosféry. Generální štáb..."

Indbur se zhroutil, změnil se v nemohoucí zborcenou postavu, ležící na zemi. V celé síni se už neozval ani hlásek. Dokonce i rostoucí dav venku ovládlo zděšení, ale mlčel, ve vzduchu se nebezpečně vznášel přízrak nezvládnutelného panického strachu.

Indbura zvedli ze země. Ke rtům mu donesli víno. Jeho rty se pohnuly ještě než otevřel oči a slovo, které vytvořily, znělo: "Kapitulace!"

Bayta zjistila, že má slzy na krajíčku - ne z pocitu žalu nebo ponížení, ale prostě a jasně z pocitu nekonečné hrůzy a beznaděje. Mis ji zatahal za rukáv. "No tak, slečinko..."

Rázně ji stáhl ze židle.

"Mizíme odtud," řekl, "svého muzikanta vezměte s sebou."

Vědcovy odulé rty se chvěly a byly bezbarvé.

"Magnifico," řekla slabě Bayta. Klaun se přikrčil hrůzou. V očích měl nepřítomný pohled.

"Mezek," zaječel. "Jde si pro mě Mezek."

Když se ho dotkla, začal se divoce zmítat. Toran se sehnul a jeho pěst prudce vyrazila vzhůru. Magnifico upadl do bezvědomí a Toran ho odnesl jako pytel brambor.

Druhý den se na přistávací plochy planety Terminu snesly Mezkovy ohavné černé bitevní lodi. Generál útočníka se řítil prázdnou hlavní třídou Terminus City v pozemním autě cizí výroby, které jezdilo i tam, kde celé město atomových aut ještě teď nemohoucně zůstávalo na místě.

Okupace byla vyhlášena na minutu přesně dvacet čtyři hodin poté, co se Seldon objevil před bývalými mocipány Nadace.

Ze všech planet Nadace odolávali už jenom Nezávislí kupci, právě proti nim teď Mezek - přemožitel Nadace - zaměřil své síly.

19.

ZAČÁTEK PÁTRÁNÍ

Osamělá planeta Haven - jediná planeta jediného slunce v galaktickém sektoru, jehož nepravidelné hranice přecházely v mezigalaktické vakuum - byla v obležení.

V přísně vojenském smyslu to rozhodně bylo obležení, protože na straně Galaxie se nenašel ani kousek prostoru ve vzdálenosti větší než dvacet parseků, který by byl mimo dosah Mezkových předsunutých základen. Čtyři měsíce po zdrcujícím pádu Nadace bylo veškeré spojení Havenu s okolím přerušeno jako pavučina přeťatá ostřím žiletky. Havenské lodi se slétly k domovskému přístavu a bojovou základnou byl už jen samotný Haven.

V dalších ohledech bylo obléhání ještě tíživější, protože pocit bezmoci a melancholie plíživě pronikal do...

Bayta si s námahou prorazila cestu uličkou lidských těl, kolem řad stolků s deskami z mléčné umělé hmoty a bezmyšlenkovitě si našla místo. Opatrně se posadila na vysokou židli bez opěradla, mechanicky odpověděla na letmo zaslechnuté pozdravy, hřbetem unavené ruky si protřela oko pálící únavou a sáhla po jídelním lístku.

Stačila zaznamenat, jak se jí v duchu zvedá žaludek při pohledu na předkládaný výčet jídel z pěstovaných hub, které byly na Havenu pokládány za ohromnou lahůdku a které jí jako člověku z Nadace připadaly téměř nepoživatelné, pak si uvědomila, že kousek od ní někdo vzlyká, zvedla hlavu.

Do té chvíle Juddee, nevýraznou tuctovou blondýnu s tupým nosem u jídelní jednotky šikmo proti sobě, vnímala jenom povrchně, jako osobu, kterou zná jen od vidění. Teď Juddee plakala, žalostně kousala do promočeného kapesníku a potlačovala vzlyky, až jí z toho na tváři naskočily červené skvrny. Beztvarý oblek proti záření měla přehozený přes ramena a průhledný obličejový štít jí přepadl do moučníku, kde zůstal ležet.

Bayta se přidala k trojici dívek, které se střídaly v nekonečném používání prostředků, které se donekonečna míjely cílem a spočívaly v poklepávání na rameno, hlazení po vlasech a nesouvislých slovech útěchy.

"Co se stalo?" řekla šeptem.

Jedna z nich se k ní otočila a rezervovaně pokrčila rameny: "Nevím." Pak vycítila nevhodnost svého gesta a odtáhla Baytu stranou.

"Nejspíš měla dneska perný den. Dělá si starosti kvůli manželovi."

"Má hlídku ve vesmíru?

"Ano."

Bayta k Juddee přátelsky natáhla ruku.

"Juddee, běžte raději domů." Její hlas zvesela a věcným tónem učinil přítrž prázdným sentimentálním řečem, které tu zněly předtím.

Juddee napůl rozmrzele zvedla hlavu. "Tenhle týden už mám jednu absenci..."

"Tak budete mít dvě. Poslyšte, když se tu budete snažit zůstat, tak z toho příští týden koukají tři dny - takže když půjdete domů teď, bude se to rovnat vlastenectví. Děvčata, pracuje některá z vás na jejím úseku? Tak se snad postaráte o její kartu. Juddee, vy jděte nejdřív do umývárny, koukejte se dát trochu do pořádku. No tak! Kšá!"

Bayta se vrátila na své místo a znovu zvedla jídelní lístek s pocitem úlevy a zároveň beznaděje. Tyhle nálady byly nakažlivé. V dnešní vysilující době by jedno uplakané děvče dohnalo k šílenství celý svůj úsek.

S nechutí se rozhodla, stiskla správné knoflíky vedle lokte a vrátila jídelní lístek na místo.

Vysoká tmavá dívka naproti říkala: "Už nám sotva zbývá něco jiného než plakat."

Její úžasně plné rty se skoro nepohnuly a Bayta si všimla, že jejich okraje jsou pečlivě přibarvené, aby vyjadřovaly ten afektovaný, právě tak napůl naznačený úsměv, který byl posledním výkřikem rafinovanosti Bayta se sklopeným pohledem přemítala nad jedovatou narážkou ukrytou ve slovech a byla jenom ráda, že může obrátit pozornost k obědu, který dorazil, když se obkládací deska zasunula dovnitř a nahoru vystoupilo jídlo. Opatrně strhla obal z příboru, kterého se dotýkala s velkou obezřetností, dokud nevychladl.

Řekla: "Tebe, Hello, nenapadá, že by se dalo dělat i něco jiného?"

"Ale ano," řekla Hella. "Napadá!" Ledabylým a zkušeným pohybem prstů odhodila cigaretu do prohlubně k tomu určené a tu zasáhl maličký atomový blesk, ještě než mohla dopadnout na mělké dno.

"Tak například," Hella sepjala pod bradou štíhlé pěstěné ruce, "si myslím, že bychom mohli uzavřít velice slušnou dohodu s Mezkem a nechat všech těch nesmyslů. Jenomže já nemám ty... ehm... prostředky abych se odněkud rychle dostala, když se tam Mezek chopí moci."

Baytino jasné čelo zůstávalo jasné. Její hlas zazněl bezstarostně a lhostejně. "Ty, náhodou, nemáš bratra nebo manžela na válečných lodích?"

"To ne. O to záslužnější je, že nevidím důvod, proč by se měli obětovat bratři a manželé druhých."

"Když se vzdáme, bude ta oběť o to jistější."

"Nadace se vzdala a je tam klid. Naši muži jsou pryč a proti sobě máme Galaxii."

Bayta pokrčila rameny a sladce řekla: "Z těch dvou věcí tě bohužel trápí ta první." Znovu se začala věnovat tácu se zeleninou a při jídle si chladně uvědomila, že kolem zavládlo ticho. Nikomu v doslechu nestálo za to odpovědět na Hellin cynismus.

Rychle odešla, poté co prudce zamáčkla knoflík, který její jídelní jednotku sklidil a připravil pro strávníka z další směny.

Nové děvče tři místa odtud se Helly zeptalo hlasitým šeptem: "Kdo to byl?"

Helliny čilé rty se lhostejně stáhly. "Neteř našeho koordinátora. Copak to nevíš?"

"Vážně?" Její pohled zachytil už jen kousek mizejících zad. "Co tady dělá?"

"Poskoka v montážní hale. Nevíš, že je dneska moderní být vlastenec? Je v tom tolik demokracie, že je mi z toho na blití."

"No tak, Hello," řeklo boubelaté děvče napravo od ní. "Se svým strýčkem na nás ještě nikdy nevyrukovala. Že s tím nedáš pokoj."

Hella svou sousedku ignorovala, jenom ji přejela lhostejným pohledem a zapálila si další cigaretu.

Nové děvče poslouchalo, jak se proti ní rozjela pusa účetní s jiskrným pohledem. Slova se jenom hrnula: "...ona ti snad byla v tom Sejfu - no vážně, v Sejfu, - když mluvil Seldon starosta byl prý vzteky bez sebe, bylo tam srocení davu a tak vůbec, no co ti mám povídat.

Uprchla ještě než tam přistál Mezek a prý to byl úžasně vzrušující útěk - museli proniknout blokádou a tak - já se tedy vážně divím, že o tom nenapíše knihu, tyhle válečné romány dneska přece tak letí.

Ona ti snad byla taky na tom světě, co patří Mezkovi - no přece na Kalganu - a..."

Ozval se pronikavý zvuk časového signálu, jídelna se pomalu vyprazdňovala. Hlas účetní si pořád vedl svou a nové děvče zasahovalo do hovoru jen tím, že v příslušných místech reagovalo obvyklým a naivním "Vá-á-á-žně?"

Když se Bayta vracela domů, ohromná jeskynní světla postupně po skupinkách pohasínala, až nakonec zavládla tma, která pro lidi počestné a pracovité znamenala spánek.

Toran ji uvítal mezi dveřmi, v ruce držel chleba s máslem.

"Kde jsi byla," zeptal se s plnými ústy. A potom zřetelněji: "Večeři jsem splácal z toho, co dům dal. Jestli za moc nestojí, tak to není má vina."

Obcházela ho s očima dokořán. "Torie! Kde máš uniformu? Jak to, že jsi v civilu?"

"Rozkazy, Bay. Randu s Misem jsou zrovna teď někde zalezlí a já nevím, co to všechno znamená. Víc ti nepovím."

"Takže bych měla odejít?" Bez rozmyslu se k němu vrhla.

Než odpověděl, políbil ji. "Myslím, že ano. Asi to bude nebezpečné."

"A co není?"

"Máš pravdu. A ještě něco, už jsem poslal pro Magnifica, takže asi také přijde."

"Tím chceš říct, že se musí zrušit jeho koncert ve Strojírnách?"

"Samosebou."

Bayta přešla do sousední místnosti a zasedla k jídlu, na kterém bylo jasně vidět, že vzešlo z toho, 'co dům dal'. Zručným pohybem rozkrojila sendvič napůl a řekla: "S tím koncertem je to pěkná smůla. Holky v továrně se na něj těšily. Ostatně Magnifico také. Zatraceně, když on je takový divný."

"Bay, to bude tím, že v tobě probouzí mateřský komplex. Jednou si pořídíme dítě a pak si na Magnifica nevzpomeneš."

Bayta odpověděla od nakousnutého krajíce: "Tak mě napadá, že můj mateřský komplex stačí právě tak na to,

co ve mně probouzíš ty."

Potom sendvič položila a rázem byla smrtelně vážná.

"Torie."

"M-m-m?"

"Torie, dneska jsem byla na Radnici - na Úřadu pro výrobu. Proto jsem dneska přišla tak pozdě."

"Cos tam dělala?"

"No..." nejistě se rozmýšlela. "Už toho bylo moc. Bylo mi tak hrozně, že jsem v továrně nemohla vydržet. Morálka - prostě neexistuje.

Holky propadají záchvatům pláče a vlastně nevědí proč. Ty, které nejsou nešťastné, jsou zase podrážděně. Už i ty nenápadné myšky mají řeči. Konkrétně na mém úseku se nevyrobí ani čtvrtina toho, co na začátku, když jsem tam přišla, není dne, že bychom měli plný stav."

"No dobře," řekl Toran, "tak ses vydala na ten Ú pro Vé. Co jsi tam dělala?"

"Zeptala jsem se na pár věcí. A takhle, Torie, takhle to vypadá na celém Havenu. Pokles výroby, šíření protistátních nálad a pocitu odcizení. Hodinu jsem čekala v předpokoji vedoucího Úřadu, abych se k němu dostala, dovnitř mě pustili jen proto, že jsem neteř koordinátora, ten pak jenom pokrčil rameny - řekl, že proti tomu nic nezmůže.

Po pravdě řečeno si myslím, že mu to bylo jedno."

"No tak, Bay, to se snad pleteš."

"Myslím, že bylo." Celá se rozohnila. "Řeknu ti, že se něco děje. Je to přesně ten strašný pocit marnosti, jaký na mě padl v Časovém sejfu, když nás opustil Seldon. Sám jsi to také cítil.'

"Máš pravdu."

"No a teď je tady zas," pokračovala divoce. "A nám se v životě nepodaří Mezkovi odolat. I kdybychom měli materiál, tak nemáme odvahu, bojového ducha, vůli - Torie, nemá cenu bojovat..."

Pokud si Toran vzpomínal, Bayta nikdy neplakala, nestalo se to ani teď. Tedy ne doopravdy. Toran ji zlehka položil ruku na rameno a zašeptal: "Miláčku, zkus na to nemyslet. Vím, co chceš říct. Ale my přece..."

"Ano, my přece nemůžeme vůbec nic! Všichni to říkají, tak jen sedíme a čekáme, dokud neskončíme s kudlou v zádech."

Znovu se věnovala zbytku sendviče a čaje. Toran tiše upravoval lože. Venku byla úplná tma.

Randu jako nově jmenovaný koordinátor - což byla sama o sobě funkce pro čas války - konfederace měst na Havenu, dostal na vlastní žádost pokoj nahoře, aby se mohl dívat z okna, bloudit pohledem nad vrcholky střech a městskou zelení. Teď, když pohasínala jeskynní světla, se město dostávalo na jednotnou úroveň, při které se nedaly rozlišit ani stíny. Randu neměl chuť hloubat nad nějakou symbolikou.

Obrátil se k Eblingu Misovi - jehož malá bystrá očka nezajímalo nic než pohár s červeným mokem, který držel v ruce. "Na Havenu máme takové pořekadlo, když zhasnou jeskynní světla, je na čase, aby se lidé počestní a pracovití uložili k spánku."

"Vy v poslední době spíte hodně?"

"Ne! Omlouvám se, Misi, že jsem vás zavolal tak pozdě. Nevím, čím to je, ale teď mám raději noc. Jestli to není zvláštní. Lidé na Havenu se přímo dokonale přizpůsobili tomu, že když zhasne světlo, tak se jde spát. Já nejsem výjimka. Ale teď je to něco jiného..."

"Skrýváte se," řekl energicky Mis. "Když jsou všichni vzhůru, jste obklopen lidmi a cítíte na sobě jejich pohledy, jejich naděje. A vy to neunesete. V době spánku jste svobodný."

"Tak vy to také cítíte? Ten zoufalý pocit porážky?"

Ebling Mis pomalu přikývl: "Také. Je to davová psychóza, zatracená panická hrůza, která všechny zachvátila. Při Galaxii, Randu, co jste vlastně čekal? Tady je celá kultura záměrně vedená k slepé a poslušné víře, že nějaký národní hrdina minulosti všechno bez výjimky naplánoval a postará se o ten jejich zatracený život do posledního detailu. Navozené myšlenkové schéma má rysy náboženství a víte, co to znamená."

"Ani v nejmenším."

Mis nebyl nijak nadšený, že to musí vysvětlovat. Nebyl nikdy. A tak zabručel, upřel zrak na dlouhý doutník, který si zamyšleně protáčel mezi prsty, řekl: "Vyznačuje se silnými reakcemi na základě víry.

Taková víra se nedá vyvrátit, pokud nenastane zásadní otřes, který ovšem mívá za následek naprostou duševní rozervanost. V lehčích případech se projevuje jako hysterie, chorobný pocit nejistoty. Pokročilé případy končí šílenstvím a sebevraždou."

Randu si okusoval nehet na palci. "Takže jinými slovy, když nás Seldon zradí, zmizí tím naše berlička a my jsme se o ni opírali tak dlouho, že naše svaly atrofovaly natolik, že už se bez ní nedokážeme postavit."

"To je ono. Trochu těžkopádné přirovnání, ale je to ono."

"A Eblingu, co vaše vlastní svaly?"

Psycholog dlouze potáhl z doutníku a nechal líně stoupat kouř.

"Jsou ztuhlé, ale ne atrofované. Díky své profesi jsem si aspoň trochu uchoval nezávislé myšlení."

"Vidíte nějaké východisko?"

"Ne, ale musí existovat. Možná že Seldon nepočítal s Mezkem.

Možná že nezaručil naše vítězství. Ale potom nezaručil ani naši porážku.

Prostě vypadl ze hry a my jsme odkázáni sami na sebe. Můžeme to Mezkovi nandat."

"Jak?"

"Jediným způsobem, jakým se to někomu dá nandat - zaútočit silou na jeho slabiny. Podívejte, Randu, Mezek není superman. Až utrpí definitivní porážku, tak to každý sám pochopí. Jde jenom o to, že ho nikdo nezná, pověsti se

vrší jedna za druhou. Prý je to mutant.

No a co má být? Mutant znamená 'superman' jenom z pohledu nevzdělanců.

Ale to je nesmysl."

"Podle odhadu se v Galaxii denně rodí několik miliónů mutantů.

Z těch několika miliónů se většina, až na jedno, dvě procenta, dá zjistit jen pomocí mikroskopu a chemie. Z toho jednoho nebo dvou procent makromutantů, tedy těch, jejichž mutace se dají zjistit pouhým okem nebo pouhým rozumem, jsou to většinou, až na jedno, dvě procenta, hříčky přírody, jejichž osudem jsou zábavní podniky, laboratoře a smrt. Z toho malého množství makromutantů s příznivými odchylkami představují skoro všichni neškodné kuriozity, výjimečně pokud jde o jednotlivou stránku a normální - nebo často podprůměrné - pokud jde o většinu ostatních. Chápete to, Randu?"

"Chápu. Ale co Mezek?"

"Za předpokladu, že je Mezek mutant, se můžeme domnívat, že má nějakou vlastnost, bezpochyby duševní, jaké se dá využít při dobývání světů. V dalších ohledech má nepochybně své nedostatky a ty musíme zjistit. Jistě by nebyl tak tajnůstkářský a nestyděl by se přijít lidem na oči, kdyby ty nedostatky nebyly zjevné a osudné. Pokud je ovšem mutant."

"Existuje snad jiná možnost?"

"Není to vyloučeno. Ve prospěch mutace hovoří jenom svědectví kapitána Hana Pritchera z bývalé Zpravodajské služby Nadace.

Usuzuje tak z chatrných vzpomínek těch, kdo tvrdí, že znali Mezka - nebo někoho, kdo byl možná Mezek - v dobách jeho mládí a útlého dětství. Pritcher přitom vycházel z dost hubených výsledků a důkazy, které tam klidně mohl naschvál nastrčit Mezek, protože je jisté, že Mezkovi nesmírně pomohla jeho pověst mutanta-supermana."

"To je zajímavé. Jak dlouho si to myslíte?"

"Nikdy jsem si to nemyslel, v tom smyslu, že bych tomu věřil.

Je to jen možnost, kterou je třeba vzít v úvahu. Tak třeba, Randu, co kdyby Mezek objevil druh záření, který by dokázal potlačit duševní energii přesně jako ten, který má k dispozici a který potlačuje atomové reakce. Co potom, no? Nedalo by se tím vysvětlit, co nás teď postihlo - a co také postihlo Nadaci?"

Randu jako by byl pohroužen do takřka mlčenlivé melancholie.

Potom řekl: "Co vaše vlastní výzkumy ohledně toho Mezkova klauna?"

Teď Ebling Mis znejistěl. "Zatím k ničemu nevedly. Před pádem Nadace jsem před starostou vedl silné řeči, hlavně abych mu dodal odvahy - a částečně i proto, abych dodal odvahy sám sobě. Jenomže, Randu, kdyby na to stačily mé matematické nástroje, tak bych dokázal provést psychoanalýzu Mezka podle samotného klauna. Mohli bychom vedet jak na něj. Mohli bychom přijít na kloub těm podivným anomáliím, které mi nedávají spát."

"Jako třeba?"

"Tak si představte, člověče. Mezek libovolně porážel flotily Nadace, ale ani jednou se mu nepodařilo donutit mnohem slabší letky Nezávislých k ústupu při otevřeném střetnutí. Nadace podlehla okamžitě, Nezávislí kupci odolávají i přes veškerou jeho sílu. Své neutralizační pole použil nejdřív proti atomovým zbraním Nezávislých kupců na Mnemonu. Moment překvapení způsobil, že tu bitvu prohráli, ale s Polem se dokázali vypořádat. Proti Nezávislým se mu ho víckrát nepodařilo úspěšně použít."

"Zato ale znovu a znovu působilo proti silám Nadace. Působilo na samotnou Nadaci. Proč? Při našich současných znalostech to všechno postrádá logiku. Musí tedy existovat faktory, jejichž existenci si neuvědomujeme."

"Zrada?"

"To je, Randu, učiněná blbost. Holý nesmysl. Na Nadaci se nenašel člověk, který by pochyboval o jejím vítězství. Kdo by zradil stranu, která je předem jistým vítězem?"

Randu přistoupil k vypouklému oknu a nevidoucím pohledem zíral do neviditelného. Řekl: "Jenomže my teď najisto prohrajeme, i kdyby měl Mezek nevím kolik slabých stránek, kdyby měl jednu slabinu vedle druhé..."

Neotočil se. Jako by za něj promlouvala jeho ochablá záda a ruce, které za nimi nervózně hledaly jedna druhou. Řekl: "Eblingu, po příhodě v Časovém sejfu se nám podařilo snadno uniknout. Uniknout mohli i jiní. Jen málokdo to udělal. Většina ne.

Neutralizační pole se dalo paralyzovat. Vyžadovalo to důvtip a jistou dávku námahy. Všechny lodi flotily Nadace mohly odletět na Haven nebo jiné sousední planety, aby pokračovaly v boji tak jako my. Neudělalo to ani jedno procento. V podstatě přeběhly k nepříteli."

"Podzemí Nadace, na které většina zdejších lidí zřejmě tak pevně spoléhá, zatím neudělalo nic, co by stálo za řeč. Mezek byl natolik prozíravý, že slíbil velkým Obchodníkům ochranu jejich majetku a zisků a oni přešli na jeho stranu."

Ebling Mis zarputile řekl: "Plutokrati byli vždycky proti nám."

"Však také byli vždycky u moci. Poslyšte, Eblingu. Máme důvod se domnívat, že Mezek nebo vykonavatelé jeho rozkazů už navázali kontakt s mocnými v řadách Nezávislých kupců. Víme, že přinejmenším deset z dvaceti sedmi Obchodních světů se už Mezkovi podřídilo. Nějakých deset dalších kolísá. Na samotném Havenu se najdou osobnosti, kterým by Mezkova nadvláda nebyla proti mysli.

Je to zřejmě nepřekonatelné pokušení, vzdát se ohrožené politické moci, když si tak člověk uchová vliv ve věcech ekonomických."

"Tak vy si myslíte, že Haven nemůže Mezka porazit?"

"Myslím, že ne." Randu naplno obrátil svou ustaranou tvář k psychologovi. "Myslím, že Haven čeká jenom na to, aby se vzdal. Proto jsem si vás vlastně zavolal. Chci, abyste opustil Haven."

Ebling Mis v úžasu nafoukl odulé tváře: "Už?"

Randu se cítil hrozně unavený. "Eblingu, vy jste největší psycholog Nadace. Éra skutečných mistrů psychologie pominula se Seldonem, ale vy jste nejlepší, koho máme. Jste naše jediná naděje, že bychom Mezka mohli porazit. To nemůžete udělat tady, musíte se vypravit tam, kde přežívají zbytky Říše."

"Na Trantor?"

"Správně. Z někdejší Říše jsou už jen žalostné pozůstatky, ale v jejím středu ještě pořád musí něco být. Eblingu, mají tam archivy.

Možná že se přiučíte něco z matematické psychologie, třeba to bude stačit k vyhodnocení klaunovy mysli. Ten samozřejmě poletí s vámi."

Mis suše odvětil: "Pochybuji, že by s tím souhlasil, bez ohledu na svůj strach z Mezka, ledaže by ho doprovázela vaše neteř."

"Já vím. Právě proto s vámi poletí Turan a Bayta. Eblingu, je tu ještě jeden cíl a ten je důležitější. Hari Seldon založil před třemi sty lety dvě Nadace, na každém konci Galaxie jednu. Musíte najít druhou Nadaci."

20.

SPIKLENEC

Starostův palác - tedy někdejší starostův palác - se ve tmě rýsoval jako nejasná skvrna. Město bylo tiché, v rukou dobyvatele a pod zákazem vycházení, na obloze Nadace se rozlévalo mlhavé mléko velké Galaktické čočky zpestřené tu a tam osamělou hvězdou.

Během tří staletí se Nadace rozrostla ze soukromého projektu skupinky vědců v obchodní říši, pronikající svými chapadly hluboko do nitra Galaxie, přesto stačilo půl roku, aby byla ze svých výšin svržena a zaujala postavení jedné z dobytých provincií.

Kapitán Han Pritcher to odmítal pochopit.

Pochmurné noční ticho města, potemnělý palác obsazený vetřelci, byly dostatečným vyjádřením stavu, ale kapitán Han Pritcher, který stál právě ve vnější bráně paláce s maličkou atomovou bombou pod jazykem, to odmítal uznat.

Přiblížila se nějaká postava - kapitán sklonil hlavu.

Nesmírně tichým šeptem se ozvalo: "Kapitáne, poplašný systém je pořád stejný. Pokračujte! Nic nezaznamená."

Potichu, s hlavou skloněnou, prošel kapitán nízkou brankou a pak po cestičce lemované vodotrysky do bývalé Indburovy zahrady.

Uplynuly čtyři měsíce ode dne v Časovém sejfu, který byl tak nabitý událostmi, že je jeho paměť odmítala řádně zpracovat. Dojmy z toho dne se ovšem vracely, jednotlivě, izolovaně, nevhod a především v noci.

Starý Seldon pronáší svůj benevolentní proslov, ve kterém se tak krutě zmýlil - všeobecný zmatek - Indbur a jeho starostenský úbor, který svou zářivostí kontrastuje s jeho bezduchými strhanými rysy, rychle se shromažďující vyděšené davy, které bez hlesu čekají na nevyhnutelný příkaz ke kapitulaci - Turan, který zmizel postranními dveřmi s Mezkovým klaunem, přehozeným přes rameno.

On sám se z toho zmatku nakonec vymotal, aby zjistil, že mu nejede auto.

Prodíral se stranou i středem bezprizorního davu, který už mířil z města - aniž by sám věděl kam.

Naslepo se vydával k různým doupatům zrádců - kde byly - kde kdysi bývaly - centrály demokratického podzemí, které už osmdesát let chřadlo a zacházelo na úbytě.

Doupata zrádců byla prázdná.

Druhý den se na obloze na okamžik ukázaly cizí černé lodi, které se klidně snášely mezi nahloučené budovy sousedního města. Kapitán Han Pritcher cítil, jak ho zaplavuje rostoucí pocit bezmoci a zoufalství S vážnými úmysly se vydal na cestu.

Během třiceti dnů prošel pěšky skoro dvě stě mil, převlékl se do šatů dělníka z hydroponických závodů, jehož čerstvou mrtvolu našel u cesty, nechal si narůst divoký ryšavý vous...

A našel pozůstatky podzemí.

Bylo to v městě Newton, v obytné čtvrti, která se kdysi vyznačovalo elegancí a teď pomalu hraničila se zchátralostí, v domě, který se nelišil od ostatních v ulici. Byl to člověk mohutné postavy, s malýma očima, kapsy mu nadouvaly zaťaté pěsti a jeho šlachovité tělo setrvávalo bez hnutí v úzkém prostoru mezi dveřmi.

Kapitán zamumlal: "Přicházím z Miranu."

Muž bez váhání odpověděl protitahem: "Na Miran je letos ještě brzo."

Kapitán řekl: "O nic víc než loni."

Ale muž neustoupil. Řekl: "Kdo jste?"

"Nejste vy náhodou Fox?"

"To vždycky odpovídáte otázkou?"

Kapitán trochu důkladněji nabral dech a klidné řekl: "Jsem Han Pritcher, kapitán flotily a člen Demokratické podzemní strany. Pustíte mě dovnitř?"

Fox ustoupil stranou. Řekl: "Ve skutečnosti se jmenuji Orum Palley."

Podal mu ruku. Kapitán ji stiskl.

Místnost byla zařízená slušně, ale ne přemrštěné. V jednom rohu stál ozdobný projektor filmových knih, který

mohl kapitánovu vojenskému zraku snadno připomínat maskovanou zbraň solidní ráže.

Promítací čočka mířila na dveře a taková věc mohla mít dálkové ovládání.

Fox sledoval pohled svého vousatého hosta a přísně se usmál.

"Ano!" řekl. "Ale jen za časů Indbura a těch jeho lokajských upírů. Na Mezka by to asi moc neplatilo, co? Na Mezka neplatí nic. Máte hlad?"

Kapitánovi se pod vousem napjaly žvýkací svaly a přikývl.

"Ale musíte si chvilku počkat." Fox vytáhl z kredence konzervy a dvě postavil před kapitána Pritchera. "Podržte na nich prst a otevřete je, až budou dost teplé. Porouchal se mi termostat. Takové věci člověku připomenou, že je - nebo že byla válka, že ano."

Obsah jeho rychlého projevu se vyznačoval bodrostí, ale tón, kterým byl pronesen, byl všechno, jenom ne bodrý - pohled jeho očí byl chladný a hloubavý. Sedl si proti kapitánovi a řekl: "Když se mi na vás něco nebude líbit, tak na tom místě, co teď sedíte, zbyde jen spálený flek. Je vám to jasné?"

Kapitán neodpověděl. Konzervy před ním se otevřely, když na ně přitlačil.

Fox krátce řekl: "Guláš! Omlouvám se, ale s potravinami to teď vypadá bledě."

"Já vím," řekl kapitán. Jedl rychle, aniž by zvedl hlavu.

Fox řekl: "Kdysi jsem vás viděl. Snažím se rozpomenout, ale ty vousy mi tam nějak nezapadají."

"Třicet dní jsem se neholil." A potom zprudka dodal: "Co vlastně chcete? Použil jsem správné heslo. A mohu prokázat svou totožnost."

Jeho protějšek mávl rukou: "No, připouštím, že jste skutečný Pritcher. Jenže se najde spousta takových, kdo znají hesla a mají prokazatelnou totožnost, dokonce více totožností - a přitom jsou s Mezkem. Jestlipak jste někdy slyšel o Levawovi?"

"Slyšel."

"Tak ten se dal k Mezkovi."

"Cože? Ten..."

"Ano. A to byl člověk, kterému říkali Nezlomný." Foxovy rty se pohnuly jako by se chtěly smát, jenomže bez hlesu a bez špetky humoru.

"Pak je to Willig. S Mezkem! Garre a Noth. S Mezkem! Tak proč ne také Pritcher, co? Jak to mám vědět?"

Kapitán jenom zavrtěl hlavou.

"Ale to nevadí," řekl tiše Fox. "Jestli přeběhl Noth, tak jistě znají moje jméno - pokud jste ten, za koho se vydáváte, tak vám díky naší známosti hrozí čerstvější nebezpečí než mne."

Kapitán dojedl. Opřel se. "Jestli tu nemáte organizaci, tak kde bych nějakou našel? Nadace se možná vzdala, ale já ne."

"Aha! Kapitáne, nemůžete se věčně toulat. Dneska musí mít lidé z Nadace cestovní povolení. aby se mohli přesunout z jednoho města do druhého. Víte o tom? Také průkazy totožnosti. Máte nějaký? A kromě toho se všichni důstojníci bývalé flotily musí hlásit v nejbližším okupačním štábu. To se vás přece také týká."

"Ano." Kapitánův hlas zněl přísně. "Vy si myslíte, že utíkám ze strachu. Byl jsem na Kalganu krátce po jeho dobytí Mezkem. Za měsíc nebyl na svobodě jediný z důstojníků bývalého vojenského velitele, protože to byli samozřejmí vojenští vůdcové každého povstání.

Podzemí vždycky vědělo, že žádná revoluce nemůže být úspěšná, pokud nebude mít pod kontrolou aspoň část flotily. To ví samozřejmě i Mezek."

Fox zamyšleně přikývl: "To je vcelku logické. Mezek je důkladný."

"Uniformu jsem zahodil, jak jen to bylo možné. Nechal jsem si narůst vousy. Není vyloučeno, že to provedli i jiní."

"Jste ženatý?

"Žena mi zemřela. Děti nemám."

"Takže vás nikdo nemůže vydírat pomocí rukojmí."

"Správně."

"Mohu vám něco poradit?"

"Prosím."

"Neznám Mezkovu taktiku ani nevím, co má v úmyslu, ale kvalifikovaní dělníci jsou zatím v bezpečí. Mzdy se zvýšily. Výroba všelijakých atomových zbraní letí nahoru."

"Ale? To vypadá na pokračující ofenzivu."

"Nevím. Mezek je mazaný parchant a možná jenom utvrzuje dělníky v jejich rezignaci. Když ho nedokázal odhalit Seldon s celou svou psychohistorií, já se o to pokoušet nebudu. Ale vy na sobě máte pracovní oděv. To přece o něčem svědčí, ne?"

"Nejsem kvalifikovaný dělník."

"Ale na vojně jste měl přednášky z atomové fyziky?"

"Ovšem."

"To stačí. Tady ve městě máme Ložiska atomových polí a. s. Řeknete jim, že máte praxi. Ti syčáci, co řídili továrnu pro Indbura, ji řídí pořád - pro Mezka. Dokud potřebujou další dělníky, aby si vydělali pořádný balík, tak se nebudou na nic ptát. Dají vám průkaz totožnosti a můžete požádat o pokoj v obytné čtvrti Společnosti. Hned se do toho můžete dát."

Tak se kapitán Han Pritcher z Národní flotily stal štítařem jménem Lo Moro v 45. filiálce Ložisek atomových polí a. s. A z agenta Zpravodajské služby sestoupil na společenském žebříčku na úroveň 'spiklence' - což bylo

označení, které ho o několik měsíců později dovedlo do bývalé Indburovy soukromé zahrady.

V zahradě se kapitán Pritcher podíval na radometr, který svíral v dlani. Vnitřní výstražné pole ještě svítilo, čekal. Životnost atomové bomby, kterou měl v ústech, se ztenčila na půl hodiny. Opatrně ji přesunul jazykem.

Radometr pohasl do zlověstné tmy a kapitán rychle vykročil.

Zatím šlo všechno jako na drátku.

Objektivně si uvědomil, že životnost atomové bomby vymezuje také délku jeho života. Že její konec bude znamenat konec i pro něj - ale také pro Mezka.

Dojde k vyvrcholení jeho čtyřměsíční soukromé války, války, která probíhala od jeho útěku přes továrnu v Newtonu...

Dva měsíce kapitán Pritcher nosil olověné zástěry a těžké obličejové štíty, až to z jeho vnějšího projevu setřelo všechny znaky vojenského vystupování. Stal se nádeníkem, který pobíral svou mzdu, večery trávil ve městě a nikdy se nebavil o politice.

Dva měsíce neviděl Foxe.

Jednoho dne kolem jeho ponku nejistě prošel nějaký muž a v jeho kapse se ocitl kousek papíru. Na něm stálo slovo 'Fox'. Odhodil ho do atomové komory, kde se rozplynul v neviditelném hafnutí, aby vyslal energii v hodnotě nějakého toho milimikrovoltu a vrátil se ke své práci.

Večer strávil ve Foxově domě a hrál tam karty s dalšími muži, z nichž dva znal z doslechu a jednoho jménem, od vidění.

Nad kartami, během licitování, se rozvíjela jejich debata.

Kapitán řekl: "To je zásadní omyl. Jste svázaní schématy minulosti. Naše organizace osmdesát let čeká na správný historický okamžik. Byli jsme zaslepeni Seldonovou psychohistorií, ve které je jednou ze základních pouček, že jedinec je bezvýznamný, že netvoří dějiny a že složité sociální a ekonomické faktory ho zcela odsunou stranou a promění ho v pouhou loutku."

Důkladně si srovnal karty, odhadl jejich hodnotu, jednu odhodil a řekl: "Co takhle zabít Mezka?"

"A k čemu by to bylo?" otázal se prudce muž po levici.

"Abyste věděli," řekl kapitán, když odhazoval dvě karty, "to je právě ten přístup. Co je jeden člověk - z trilionů. Galaxie se nepřestane točit, když jeden člověk přijde o život. Jenomže Mezek není člověk, je to mutant. Už zmařil Seldonův plán, a když se na chvilku zastavíte, abyste to rozebrali do důsledků, tak to znamená, že on - jeden člověk - jeden mutant - zmařil celou Seldonovu psychohistorii.

Kdyby vůbec nežil, nedošlo by k pádu Nadace. Když žít přestane, ani její pád nebude trvalý."

"Podívejte, je to osmdesát let, co demokrati bojují proti starostům a obchodníkům pomocí intrik. Zkusme úkladnou vraždu."

"Jak?" skočil mu do řeči Fox, kterému nescházel střízlivý, zdravý rozum.

Kapitán pomalu řekl: "Přemýšlel jsem o tom tři měsíce a nic mě nenapadlo. Přišel jsem mezi vás a mám to za pět minut." Vrhl krátký pohled na muže, jehož široká růžová kulaťoučká tvář se usmívala z místa po jeho pravici. "Vy jste byl kdysi komořím starosty Indbura.

Nevěděl jsem, že patříte k podzemí."

"Já to zase nevěděl o vás."

"Tak to jste ve svém úřadu komořího pravidelně kontroloval funkci poplašného systému paláce."

"To ano."

"A palác teď obývá Mezek."

"Aspoň to bylo oznámeno - i když je to skromný dobyvatel, který nepřichází s žádnými projevy, nečiní prohlášení a už vůbec se neobjevuje na veřejnosti."

"To je obehraná písnička a nic neznamená. My teď, milý bývalý komoří, potřebujeme jenom vás."

Ukázali karty a Fox shrábl výhru. Pomalu znovu rozdával.

Muž, který býval komořím, sbíral karty po jedné. "Je mi líto, kapitáne. Poplašný systém jsem kontroloval, ale to byla rutinní záležitost.

Nic o něm nevím."

"S tím jsem počítal, ale v mysli máte eidetickou vzpomínku na kontroly, pokud by se dala dost důkladně prozkoumat - psychickou sondou."

Ruměná tvář komořího náhle zbledla a celá se propadla. Karty, které měl v ruce, se začaly bortit pod náhlým tlakem. "Psychická sonda?"

"Nemusíte si dělat starosti," řekl řízně kapitán. "Umím s ní zacházet. Nic vám to neudělá, až na pár dnů slabosti. A i kdyby, je to riziko, které musíme podstoupit, cena, kterou je třeba zaplatit. Mezi námi se bezpochyby najdou lidé, kteří by z kontrol poplašného zařízení dokázali určit kombinace vlnových délek. Najdou se mezi námi takoví, kdo by dokázali vyrobit malou časovanou bombu a já osobně ji donesu Mezkovi." Muži se shlukli nad stolem.

Kapitán pokračoval: "Ve stanovený večer dojde v Terminus City v blízkosti paláce ke srocení davu. Žádný skutečný boj. Jenom povyk - a potom pryč. Zatímco tím bude upoutána.. nebo přinejmenším odvedena pozornost palácových stráží..."

Od toho dne probíhaly celý měsíc přípravy, kapitán Han Pritcher z Národní flotily, který se předtím stal spiklencem, sestoupil na společenském žebříčku ještě níže a stal se 'úkladným vrahem'.

Kapitán Pritcher, úkladný vrah, byl teď v samotném paláci a zjistil, že má pochmurnou radost z vlastní psychologie. Přítomnost důkladného poplašného systému venku znamenala minimum stráží uvnitř. V tomto případě to znamenalo, že tu nebyly žádné.

V hlavě měl docela jasný půdorys. Byl pouhou skvrnou, která neslyšně stoupala po rampě kryté kobercem. Když došel na její vrchol, přitiskl se ke zdi a čekal.

Před sebou měl zavřená dvířka soukromé komnaty. Za dveřmi musí být mutant, který porazil neporazitelné. Ještě měl čas - bombě zbývalo deset minut života.

Pět z nich uplynulo a v širém okolí se neozvalo ani hlásku.

Mezkovi zbývalo pět minut života - stejně tolik kapitánu Pritcherovi...

Z náhlého popudu vykročil vpřed. Plán už nemohl selhat. Až bomba vybuchne, vezme s sebou i palác - palác se vším všudy. Dveře, které mu stály v cestě a představovaly rozdíl nějakých deset metrů - vůbec nic neznamenaly. Chtěl ale vidět Mezka, protože měli zemřít spolu.

Posledním suverénním gestem se mocně opřel do dveří...

Otevřely se a z nich vycházelo oslnivé světlo.

Kapitán Pritcher znejistěl a pak se ovládl. Vážný muž, který stál uprostřed nevelké místnosti před zavěšeným akváriem, klidně zvedl hlavu.

Měl na sobě pochmurně černou uniformu, nepřítomným gestem zaťukal na akvárium, to se rychle rozhoupalo a oranžové a rumělkové závojnatky se v něm začaly divoce zmítat.

"Pojďte dál, kapitáne," řekl.

Malá kovová kulička jako by pod kapitánovým rozechvělým jazykem nabývala obludných rozměrů - což bylo, jak kapitán věděl, fyzicky vyloučeno. Prožívala svou poslední minutu.

Muž v uniformě řekl: "Měl byste vyplivnout tu hloupou pilulku, abyste mohl mluvit. Stejně nevybuchne."

Minuta uplynula a kapitán pomalu a těžkopádně sklonil hlavu a vypustil stříbřitou kuličku do dlaně. Zuřivě jí vší silou mrštil proti zdi. Odrazila se s ostrým slabým cinknutím a v letu zářila neškodným třpytem.

Muž v uniformě pokrčil rameny. "Tak to by snad stačilo. Rozhodně by vám to, kapitáne, nebylo moc platné. Já nejsem Mezek.

Budete se muset spokojit s jeho místokrálem."

"Jak jste se o tom dozvěděl?" zamumlal kapitán zastřeným hlasem.

"Díky účinnému systému kontrašpionáže. Mohu jmenovat všechny členy té vaší malé bandy, každý krok, který chtěli podniknout..."

"A nechal jste to zajít tak daleko?"

"Proč ne? Jedním z mých zdejších závažných úkolů bylo najít vás a několik dalších. Vás zejména. Mohl jsem vás dostat před pár měsíci, ještě jako dělníka newtonských Závodů na výrobu ložisek, ale tohle je mnohem lepší. Kdybyste ten plán v hlavních rysech nenavrhl sám, někdo z mých lidí by přišel s něčím hodně podobným.

Výsledek je docela vzrušující a tak trochu zavání šibeničním humorem."

Kapitán se na něj zadíval nepřátelským pohledem. "Také bych řekl. Už je po všem?"

"To je teprve začátek. No tak, kapitáne, posaďte se. Patos přenechme hlupákům, kterým imponuje. Vy jste, kapitáne, schopný člověk.

Podle mých informací jste jako první na Nadaci rozpoznal Mezkovu moc. Od té doby jste se, poněkud opovážlivě, zajímal o počátky Mezkova života. Byl jste jedním z těch, kdo unesli jeho klauna, který se, mimochodem, ještě nenašel, odplata za to vás nemine. Vaše schopnosti samozřejmě uznáváme a Mezek nepatří k těm, kdo by se obávali schopností svých nepřátel, pokud je může proměnit ve schopnosti nového přítele."

"Tak tam jste mě chtěl dostat? To přece ne!"

"Ale ano! To byl smysl té komedie, kterou jsme dnes večer sehráli.

Vy jste inteligentní člověk, i když to vaše malé spiknutí proti Mezkovi se komicky zvrtlo. Sotva si to zaslouží hrdý název spiknutí. Je snad součástí vašeho výcviku plýtvat loděmi v beznadějných akcích?"

"Člověk musí nejdřív uznat, že jsou beznadějné."

"Však on to uzná." ujišťoval ho vlídně místokrál. "Mezek dobyl Nadaci. Ta se rychle mění v muniční sklad, který mu poslouží k dosažení vyšších cílů."

"Jakých vyšších cílů?"

"K dobytí celé Galaxie. K opětovnému spojení všech odtržených světů v novou Říši. K naplnění snu vašeho Seldona, vy jeden omezený patriote, sedmi set let předtím, než sám doufal. A při tom naplňování nám můžete být nápomocný."

"To rozhodně mohu. Ale rozhodně nehodlám."

"Jak jsem se dozvěděl," přesvědčoval ho místokrál, "odolávají už jenom tři z Nezávislých obchodních světů. Dlouho nevydrží. To bude konec všech sil Nadace. Vy pořád trváte na svém."

"Ano."

"Však ono vás to přejde. Nejlepší výsledky jsou s lidmi, kteří se k nám dají dobrovolně. Ale půjde to i jinak. Mezek tu bohužel není. Jako vždycky vede boj proti vzdorujícím kupcům. Ale je s námi neustále ve styku. Nebudete muset dlouho čekat."

"Na co?"

"Na své obrácení."

"Mezek zjistí," řekl mrazivě kapitán, "že je to nad jeho síly."

"Ale kdepak. Ani já jsem nebyl úkol nad jeho síly. Copak mě nepoznáváte? Byl jste přece na Kalganu, takže jste mě viděl. Nosil jsem monokl, šarlatové roucho lemované kožešinou, klobouk s vysokou korunou..."

Kapitán strnul hrůzou: "Vy jste byl vojenským velitelem Kalganu."

"Ano. A teď jsem Mezkův oddaný místokrál. Vidíte, jak člověka umí přesvědčit."

21.

VESMÍRNÁ MEZIHRA

Úspěšně pronikli blokádou. V nekonečných prostorách vesmíru by ani všechny flotily, které kdy existovaly, nemohly držet stráž v docela těsné blízkosti. Stačí mít jednu loď, šikovného pilota a kapku štěstí, skulinky se najdou a je jich víc než dost.

Toran chladnokrevně řídil vzpouzející se plavidlo z blízkého okolí jedné hvězdy přímo do sousedství druhé. Jestliže blízkost ohromné masy způsobovala, že mezihvězdný skok byl úkon náročný a nevyzpytatelný, způsobovala také, že detekční zařízení nepřítele byla k nepotřebě nebo k tomu aspoň neměla daleko.

Poté, co minuli pás lodí, minuli také vnitřní sféru mrtvého prostoru, jehož blokovaným subéterem nemohla proniknout žádná zpráva.

Poprvé během více než tří měsíců přestal Toran trpět pocitem izolace.

Uplynul celý týden, než se zpravodajské relace nepřítele začaly zabývat také něčím jiným, než nezáživnými a samochválou oplývajícími podrobnostmi růstu vlastní moci nad Nadací. Byl to týden, ve kterém Toranova ozbrojená obchodní loď chvatnými skoky unikala z Periferie.

Ebling Mis zavolal do pilotní kabiny, Toran zamžikal a vzhlédl od svých map.

"Co se děje?" Toran sešel do nevelké centrální místnosti, kterou Bayta nevyhnutelně prohlásila za obývací pokoj.

Mis zavrtěl hlavou. "Ať se na místě propadnu, jestli to vím.

Mezkovi komentátoři ohlásili zvláštní zpravodajství. Napadlo mě, že by vás to mohlo zajímat."

"Dost možná. Kde je Bayta?"

"Prostírá k obědu a vybírá z jídelního lístku nějaké nesmysly."

Toran usedl na lehátko, které sloužilo Magnificovi za lože a čekal.

Běžnou praxí Mezkovy propagandy bylo, že jeho 'zvláštní zpravodajství' se navzájem podobala jako vejce vejci. Nejdříve vojenská hudba a potom vtíravě uhlazený projev hlasatele. Pak přišly méně významné zprávy, které v neměnném stereotypu následovaly jedna za druhou. Potom přestávka, polnice, rostoucí vzrušení a vyvrcholení.

Toran všechno vydržel. Mis si něco mumlal pro sebe.

Hlasatel spustil nadšeným tónem, za použití běžného slovníku vojenského korespondenta ze sebe chrlil slova, převádějící do zvukové podoby roztavený kov a mrtvá těla vesmírné bitvy.

"Rychlé eskadry křižníků pod velením generálporučíka Sammina dnes provedla tvrdý odvetný útok proti bojové formaci, která zaútočila z Issu..." Tvář hlasatele, která si důsledně zachovávala svou bezvýraznost, ustoupila na obrazovce černi vesmíru, kterým pronikaly rychlé šiky lodí křižujících prázdnotu v hrozivé bitvě. Hlas pokračoval za neslyšného hřmění...

"Nejpřekvapivější akcí bitvy bylo podružné střetnutí těžkého křižníku 'Hvězdokupa' s trojicí nepřátelských lodí třídy 'Nova'..."

Záběr na obrazovce se změnil a přiblížil. Velká loď zajiskřila a jeden ze zběsilých útočníků se zlostně rozzářil, unikl ze zorného pole, udělal otočku a vrazil do nepřátelské lodi. 'Hvězdokupa' se prudce naklonila a přečkala letmý úder, který útočníka odmrštil, až se celý roztočil.

Hlasatelův uhlazený nezúčastněný projev pokračoval do posledního úderu a posledního nemohoucího vraku.

Potom přestávka, víceméně podobné obrazové a zvukové zpravodajství z bojů v okolí Mnemonu, které bylo obohaceno zdlouhavým líčením bleskového přistání - obraz města srovnaného se zemí - schoulení a vyčerpaní vězni - a zase start.

Mnemonu nezbývalo mnoho života.

Znovu přestávka - a tentokrát divoký ryk očekávaných žesťů.

Obrazovka se rozzářila, objevil se dlouhý koridor impozantně obstoupený vojskem, kterým rychle kráčel mluvčí vlády v uniformě radního.

Zavládlo tíživé ticho.

Hlas, který se konečně ozval, byl vážný, mluvil pomalu a přísně: "Podle rozkazu našeho vládce oznamujeme, že planeta Haven, která mu dosud kladla ozbrojený odpor, se podrobila a uznala svou porážku. V této chvíli ozbrojené síly našeho vládce obsazují planetu. Opozice byla rozptýlena, dezorganizována a okamžitě rozdrcena."

Výjev se vytratil, znovu se objevil původní hlasatel, aby důležitě konstatoval, že další vývoj bude oznámen, jakmile budou známy nové skutečnosti.

Následovala taneční hudba, Ebling Mis odhodil clonu, a tak přerušil proud.

Toran vstal a beze slova nejistě odkráčel. Psycholog se mu v tom nesnažil zabránit.

Když Bayta vyšla z kuchyně, Mis jí pokynul, aby byla zticha.

"Dobyli Haven," řekl.

A Bayta řekla: "Vážně?" Smutně a nevěřícně vytřeštila oči.

"Bez boje. Bez zatra..." Přestal a spolkl, co měl na jazyku. "Měla byste Torana nechat o samotě. Není to pro něj nic příjemného.

Snad bychom se pro jednou mohli najíst bez něj?"

Bayta pohlédla směrem k pilotní kabině, pak se zoufale otočila.

"Tak dobře!"

Magnifico seděl u stolu, aniž by mu někdo věnoval pozornost.

Nemluvil ani nejedl, jen civěl před sebe s intenzivním strachem, který jako by z jeho vyzáblého těla vysál veškerou životní energii.

Ebling Mis roztržitě odstrčil dezert z mraženého ovoce a trpce řekl: "Bojují dva Obchodní světy. Bojují, krvácejí, umírají a nevzdávají se. Jenom Haven... Přesně jako Nadace..."

"Ale proč? Proč?"

Psycholog zavrtěl hlavou. "To je neoddělitelná část celého problému.

Každá z těch podivných stránek naznačuje něco o Mezkově povaze. Především je otázka, jak mohl dobýt Nadaci, téměř bez krveprolití a v podstatě naráz - zatímco Nezavislé obchodní světy odolávaly.

Rušení atomových reakcí byla chabá zbraň - o tom jsme se namluvili tolik, že mi to leze krkem - nepůsobilo na nikoho kromě Nadace.

"Randua napadlo," Ebling stáhl prošedivělé obočí, "že by to mohl být zářivý Inhibitor vůle. Právě ten možná zapracoval na Havenu.

Ale proč ho v tom případě nepoužili na Mnemonu a Issu - které ještě teď bojují s takovým ďábelským nasazením, že k jejich potlačení je kromě Mezkových vzdušných sil potřeba ještě půlka flotily Nadace.

Ano, při útoku jsem poznal lodi Nadace."

Bayta zašeptala: "Nadace, potom Haven. Jako by nám neštěstí kráčelo v patách a přitom se nás ani nedotklo. Jako bychom mu vždycky o vlásek unikli. Copak to nikdy neskončí?"

Ebling Mis neposlouchal. Přesvědčoval sám sebe. "Ale pak je tu další problém - další problém. Vzpomínáte si, Bayto, na tu zprávu, že se Mezkův klaun nenašel na Terminu, jak se předpokládalo, že uprchl na Haven nebo ho tam vzali jeho původní únosci. Oni mu, Bayto, přičítají nějaký význam, který se neztrácí a my jsme ještě nezjistili, jaký. Magnifico musí vědět něco, co je pro Mezka osudné. O tom jsem přesvědčen."

Pobledlý Magnifico nesouvisle namítal: "Pane... vznešené lordstvo... vskutku přísahám, že můj mdlý rozum nedokáže pochopit, co po mně žádáte. Už jsem vám pověděl úplně všechno, co vím a vy jste svou sondou z mé prázdné hlavy vytáhl i to, co jsem věděl, aniž bych věděl, že to vím."

"Já vím... já vím. Je to nějaká maličkost. Stopa tak malá, že ty ani já nedokážeme poznat její skutečný význam. A přece na to musím přijít - protože brzy podlehnou Mnemon a Iss, až se tu stane, budeme posledními pozůstatky, posledními krůpějemi nezávislé Nadace."

Když loď pronikne do jádra Galaxie, hvězdy začnou být těsně nahloučené. Jejich gravitační pole se začnou překrývat s intenzitou postačující k tomu, aby do mezihvězdného skoku zavedl perturbace, které není radno přehlížet.

Toran si to uvědomil ve chvíli, kdy skok dopravil jejich loď do plné oslnivé záře rudého obra, který po nich zlověstně sáhl, jehož sevření povolilo a potom je zase odvrhlo až po dvanácti úmorných a bezesných hodinách.

Protože mapy mohl použít jen v omezeném rozsahu a jeho praktické zkušenosti nebyly příliš na výši, ať už po stránce provozní nebo matematické, Toran se smířil s tím, že mezi skoky bude trávit celé dny jejich důkladným promýšlením.

Stal se z toho jakýsi společný projekt. Ebling Mis kontroloval Toranovu matematiku a Bayta prověřovala možné trasy pomocí různých obecně aplikovaných metod, aby zjistila, zda mají reálné řešení.

Dokonce i Magnificovi svěřili práci na počítacím stroji, aby prováděl běžné výpočty, práci druhu, která pro něj po předchozím vysvětlení byla zdrojem ohromné zábavy a ve které dosáhl překvapivé zdatnosti.

Tak si Bayta přibližně koncem měsíce mohla prohlédnout červenou čáru, která se klikatila přes půlku trojrozměrného lodního modelu Galaktické čočky až do jejího středu a pronést s nádechem jízlivosti: "Víš, co to připomíná? Připomíná to žížalu dlouhou deset stop, kterou příšerně rozbolel žaludek. Nakonec nás vyložíš zase na Havenu."

"To udělám," zabručel Toran a divoce zašustil mapou, "jestli nebudeš držet zobák."

"A přitom," pokračovala Bayta, "pravděpodobně existuje trasa, která vede úplně přímo a rovně, jako délkový poledník."

"Neříkej. Tak za prvé, ty hloupá, nejspíš pěti stovkám lodí trvalo pět set let, než se k takové trase dopracovaly metodou pokusu a omylu, mé mizerné mapy za půl kreditu ji neuvádějí. Mimoto je možné, že přímým trasám je radno se vyhnout. Pravděpodobně jsou ucpané loděmi. A mimoto..."

"Při Galaxii, přestaň už plácat a žvanit nesmysly v tom svém spravedlivém rozhořčení." Vjela mu rukou do vlasů.

Vyjekl: "Auvajs! Nech si to!" popadl ji za zápěstí a shodil ji dolů, vzápětí už Turan, Bayta a židle tvořili na zemi trojitý propletenec.

Zvrhlo se to v zápas funících postav, sestávající hlavně z potlačovaného smíchu a různých nedovolených chvatů.

Když vešel udýchaný Magnifico, Toran se osvobodil.

"Co je?"

Klaunova tvář byla zbrázděna úzkostnými vráskami, které mu napínaly bezkrevnou kůži přes ohromné klenutí nosu.

"Pane, přístroje se chovají nějak divně. Ničeho jsem se nedotkl, protože vím, že se v tom nevyznám..."

Během dvou sekund byl Toran v pilotní kabině. Potichu řekl Magnificovi: "Probuď Eblinga Mise. Ať sem přijde.".

Baytě, která se snažila prsty aspoň trochu upravit vlasy, řekl: "Bay, objevili nás."

"Objevili?" Bayta svěsila ramena. "Kdo?"

"To ví jen Galaxie," zabručel Toran, "ale myslím, že někdo, kdo už má rozmístěné a namířené zbraně."

Posadil se a tichým hlasem vysílal do subéteru identifikační kód lodi.

Když vešel Ebling Mis v koupacím plášti a s kalným pohledem, Toran řekl se zoufalým klidem: "Zřejmě jsme překročili hranice zdejšího Vnitřního království, které si říká Filijská despocie."

"O té jsem v životě neslyšel," řekl úsečně Mis.

"Ani já ne," odvětil Toran, "ale stejně nás teď zastavuje filijská loď, nevím, jak se to vyvine."

Velitel celníků z filijské lodi se nacpal na palubu se šesti ozbrojenci, kteří ho následovali. Byl malé postavy, měl prořídlé vlasy, úzké rty a suchou kůží. Když se posadil, ostře zakašlal a arch, který měl pod paží, rozevřel na prázdné stránce.

"Vaše pasy, prosím, a celní průkaz lodi."

"Žádné nemáme," řekl Toran.

"Tak nemáte?" popadl mikrofon, který mu visel na pásku a rychle do něj promluvil: "Tři muži a jedna žena. Nemají v pořádku doklady." Doprovodil to poznámkou do svého archu.

"Odkud jste?" řekl.

"Ze Siwenny," odvětil opatrně Toran.

"Kde je to?"

"Sto tisíc parseků, osmdesát stupňů západně od Trantoru, čtyřicet stupňů..." "Dobrá, dobrá!" Turan viděl, že si muž, který ho vyslýchal, zapsal: "Místo původu - Periferie".

Filijec pokračoval: "Kam máte namířeno?"

Turan řekl: "Do sektoru Trantora."

"Účel cesty?"

"Výlet."

"Vezete nějaký náklad?"

"Ne."

"Hm-m-m. To si prověříme." Kývl a dva muži se dali do práce.

Turan se jim v tom nesnažil zabránit.

"Co vás přivedlo na filijské území?" V očích Filijce se zablesklo nepřátelství.

"Nevěděli jsme, kde jsme. Nemám správnou mapu.

"Za to, že ji nemáte, zaplatíte sto kreditů - samozřejmě také běžné poplatky požadované za celní úkony a tak dále."

Znovu promluvil do mikrofonu - ale víc poslouchal, než mluvil.

Potom k Turanovi: "Vyznáte se v atomové technologii?"

"Trochu," odpověděl obezřetně Turan.

"Ano?" Filijec sklapl arch a dodal: "Lidé z Periferie jsou tím známí. Oblečte se a půjdete se mnou."

Bayta vykročila vpřed. "Co s ním budete dělat?"

Turan ji jemně odstrčil a chladně se zeptal: "Kam mě chcete odvést?"

"Potřebujeme trochu seřídit energetický agregát. Tenhle půjde s vámi." Natažený prst namířil přímo na Magnifica, který v bezmocné hrůze vytřeštil hnědé oči.

"Co ten s tím má společného?" otázal se divoce Turan.

Úředník se na něj chladně podíval. "Dozvěděl jsem se, ze v blízkém okolí řádí piráti. Popis jednoho ze známých hrdlořezů by zhruba odpovídal. Jde jen o zcela běžnou identifikaci."

Turan váhal, ale šest mužů a šest pušek představuje dost pádný argument. Sáhl do skříně pro šaty.

Hodinu na to se vzpřímil v útrobách filijské lodi a zuřil: "Nevidím, že by těm motorům něco scházelo. Přípojnice jsou správně nastavené, přísun L-trubicemi jak má být, reakční analýza sedí. Kdo to tady má na starosti?"

Hlavní inženýr tiše řekl: "Já."

"Tak mě snad odtud odvedete..."

Zavedli ho na důstojnickou palubu, v malém předpokoji našel jenom lhostejného podporučíka.

"Kde je ten člověk, který přišel se mnou?"

"Počkejte si, prosím," řekl podporučík.

Za patnáct minut přivedli Magnifica.

"Co s tebou dělali?" zeptal se rychle Turan.

"Nic. Vůbec nic." Magnifico pomalu kroutil hlavou v záporném gestu.

Aby vyhověli požadavkům Filie, museli zaplatit dvě stě padesát kreditů - z toho padesát kreditů za okamžité propuštění - a byli znovu ve volném prostoru.

Bayta řekla s nuceným smíchem: "To si nezasloužíme ozbrojený doprovod? Copak nás aspoň symbolicky nevykopnou za hranice?"

Turan pevně odvětil: "To nebyla filijská loď - my hned tak neodletíme.

Pojďte sem."

Shlukli se kolem něj.

Bezbarvým hlasem řekl: "Byla to loď Nadace a ti na palubě byli Mezkovi lidé."

Ebling se sehnul pro doutník, který upustil. Řekl: "Tady? Jsme třicet tisíc parseků od Nadace."

"A přece jsme tady. Co by jim mohlo zabránit, aby podnikli stejnou cestu. Při Galaxii, Eblingu, vy si snad myslíte, že se nevyznám v lodích? Viděl jsem jejich motory, a to mi stačí. Říkám vám, že to byl motor Nadace v lodi Nadace."

"Jak se sem dostali?" zeptala se logicky Bayta. "Jaká je pravděpodobnost náhodného setkání dvou lodí ve vesmíru?"

"Co to s tím má společného?" otázal se vznětlivě Turan. "To by byl jenom důkaz, že nás sledovali."

"Sledovali?" Bayta se válela smíchy. "Hyperprostorem?"

Ebling Mis se do toho unaveně vložil: "Možné to je - stačí mít dobrou loď a vynikajícího pilota. Ta možnost mě nechává v klidu."

"Já jsem nezakrýval stopy," trval na svém Turan. "Startovní rychlost jsem nabral přímým směrem. Naši trasu mohl uhádnout i slepý."

"Houby mohl," vykřikla Bayta. "Při těch bláznivých skocích by jim nebylo nic platné, i kdyby zaznamenali náš původný směr. Kolikrát jsme ze skoku vyletěli úplně opačně."

"Ztrácíme čas," vybuchl Turan ze zaťatými zuby. "Je tu loď Nadace, v Mezkových službách. Zastavila nás. Prohledali nás. Získali Magnifica - samotného - já byl jako rukojmí, abyste vy ostatní zůstali v klidu, kdybyste něco začali tušit. A my ji teď hned nadobro sprovodíme ze světa."

"Počkejte přece," Ebling Mis ho křečovitě chytil. "To nás chcete zničit kvůli jedné lodi, kterou pokládáte za nepřátelskou? Myslete trochu, člověče, copak by nás ti padouši pronásledovali po nějaké nesmyslné trase přes půl podělané Galaxie, prohlédli si nás a pak nás zase pustili?"

"Ale stejně je zajímalo, kam máme namířeno."

"Tak proč nás potom zastavili a dali nám výstrahu? To si přece navzájem odporuje."

"Stejně bude po mém. Okamžitě mě pusťte, Eblingu, nebo vás srazím k zemi."

Magnificu se předklonil z místa na opěradle své oblíbené židle, kde seděl jako na bidýlku. Dlouhé nozdry se mu chvěly vzrušením.

"Račte prominout, že vás přerušuji, ale mou ubohou mysl začala znenadání trápit podivná myšlenka.' Bayta předešla Turanovu rozzlobenému gestu a přidala své sevření k Eblingovu. "Jenom to řekni, Magnifico. Všichni ti budeme pozorně naslouchat."

Magnifico řekl: "Když sem byl na jejich lodi, přemohl mě tak hrozný strach, že se v mé pomatené hlavě úplně všechno popletlo a zamotalo. Většina toho, co se stalo, mi po pravdě řečeno, vypadla z hlavy. Civěla na mě spousta lidí a já jsem nerozuměl, co říkají. Ale skoro nakonec, jako když sluneční paprsek pronikne trhlinou v mracích - se objevila známá tvář. Jen letmý pohled, pouhopouhý záblesk - a přece mi teď září, v paměti čím dál jasněji a zřetelně."

Turan řekl: "Kdo to byl?"

"Ten kapitán, co byl s námi kdysi dávno, když jste mě tehdy vysvobodili z otroctví."

Magnifico měl zřejmě v úmyslu vzbudit rozruch a radostný úsměv, který se široce rozvlnil ve stínu jeho chobotu, svědčil o tom, že si je vědom vlastního úspěchu.

"Kapitán... Han... Pritcher?" otázal se přísně Mis. "Víš to jistě?

Můžeš to právě teď prohlásit s naprostou jistotou?"

"Přísahám, ó pane," a položil si vyzáblou ruku na hubená prsa.

"Trval bych na tom i před Mezkem a odpřísáhl bych to v jeho zubech, i kdyby se to snažil popřít mocí veškeré své síly."

Bayta řekla s nelíčeným údivem: "Tak o co vlastně jde?"

Klaun se na ni dychtivě zahleděl: "Má paní, mám takovou teorii.

Sestoupila na mě, už hotová, jako by mi ji jemně vložil do mysli Galaktický duch." Dokonce zvýšil hlas, aby překřičel Turana, který chtěl něco namítnout.

"Má paní," obrátil se výlučně k Baytě, "pokud ten kapitán, podobně jako my, uprchl s lodí, pokud se, jako my, vydal na cestu s cílem, který si sám vytkl, pokud na nás náhodou narazil - tak by nás jistě podezíral, že ho sledujeme a číháme v záloze, jako jsme podezírali my jeho. Potom by nebylo divu, že sehrál tuhle komedii, aby se dostal na naši loď."

"Tak proč nás chtěl potom dostat na svou loď?" vyptával se Turan.

"To nějak nesedí."

"Jak to, že ne?" křičel klaun, nápady se mu jen hrnuly. "Poslal podřízeného, který nás neznal, ale který nás popsal do mikrofonu.

Kapitána, který to poslouchal, jistě upoutal můj žalostný zjev - protože, v celé ohromné Galaxii se vskutku nenajde moc takových, ke kterým by příroda byla stejně skoupá jako ke mně. Byl jsem důkazem totožnosti vás ostatních."

"A to nás jen tak pustí?"

"Co můžeme vědět o tom poslání a o jeho tajemství? Zjistil, že nejsme nepřátelé, když to udělal, tak přece logicky vzato nemohl potřebovat. aby byl jeho plán ohrožen tím, že se o něm dozví širší okruh lidí."

Bayta pomalu řekla: "Nebuď tvrdohlavý, Torie. Tím se dá vážně ledacos vysvětlit."

"Možná," souhlasil Mis.

Turan sotva mohl odolat jejich spojenému odporu. Na klaunově elegantním vysvětlení ho něco znepokojovalo. Něco nebylo v pořádku.

Ale přece ho to zmátlo, jeho hněv i proti jeho vůli vyprchal.

"Na chvíli," zašeptal, "jsem si myslel, že jsme mohli dostat jednu z Mezkových lodí." Jeho pohled potemněl bolestí nad porážkou Havenu. Ostatní tomu rozuměli.

22.

SMRT NA NEOTRANTORU

NEOTRANTOR Malá planeta Delicass, přejmenovaná po Velkém drancování, byla téměř jedno století sídlem poslední dynastie První říše. Byl to stínový svět a stínová Říše a její existence má význam pouze z právního hlediska.. Za vlády prvního z Neotrantorské dynastie...
ENCYCLOPEDIA GALACTICA

To jméno tedy znělo Neotrantor! Nový Trantor! Jakmile člověk vyslovil jeho jméno, rázem tím vyčerpal veškeré podobnosti mezi novým Trantorem a slavným předobrazem. Dva parseky odtud dosud zářilo slunce Starého Trantoru a to, co bylo v minutém století hlavním sídlem Galaktické Říše, ještě pořád kroužilo vesmírem a tiše a nekonečně setrvávalo na své oběžné dráze.

Starý Trantor dokonce obývali lidé. Nebylo jich mnoho - snad nějakých sto miliónů tam, kde jich před padesáti lety žilo celých čtyřicet miliard. Obrovský kovový svět se stal haldou trčících trosek.

Výběžky mnohočetných věží zvedající se vzhůru z jediného základu, který obepínal svět, byly rozervanými a prázdnými pozůstatky Velkého drancování z doby před čtyřiceti lety, které dosud nesly stopy tehdejších střel a ničivých požárů.

Bylo zvláštní, že svět, který byl dva tisíce let středem Galaxie - který ovládal prostor bez hranic, byl domovem zákonodárců a vládců, jejichž rozmary docházely naplnění na vzdálenost celých parseků - mohl zaniknout během jediného měsíce. Bylo zvláštní, že svět, kterého se v průběhu tisíciletí nedotkly nekonečné nájezdy dobyvatelů a stahování vojsk, kterého se stejně tak nedotkly občanské války a palácové převraty dalšího tisíciletí - měl přece jenom nakonec podlehnout zkáze. Bylo zvláštní, že se Majestát Galaxie měl proměnit v zahnívající mrtvolu.

Jak to bylo žalostné!

Protože musí uplynout celá staletí, než se velkolepé dílo padesáti generací lidstva rozpadne natolik, že bude zcela k nepotřebě. V současné době nemohlo sloužit svému účelu jenom v důsledku upadajících schopností lidí samotných.

Milióny, které tu zbyly poté, co zahynuly miliardy, strhávaly třpytivou kovovou základnu planety a odkrývaly půdu, které se tisíc let nedotklo slunce.

Uprostřed mechanické dokonalosti výsledků lidského snažení, obklopeni průmyslovými vymoženostmi lidstva vysvobozeného z područí životního prostředí - se navraceli k půdě. V místech obrovských dopravních průtahů rostla pšenice a kukuřice. Ve stínu věží se pásly ovce.

Existoval ovšem Neotrantor - zapadlé sídlo na planetě živořící ve stínu mocného Trantoru až do té doby, než k němu jako k poslednímu útočišti kvapně a se srdcem v krku zamířila královská rodina, prchající před ohněm a žárem Velkého drancování - kde přežívala ve skromných podmínkách, dokud neopadly bouřlivé vlny povstání.

Tam také ve své přízračné slávě vládla nad mrtvolnými pozůstatky Říše.

Galaktickou Říši představovalo dvacet zemědělských světů!

Dagobert IX., vládce dvaceti světů s odbojnou venkovskou šlechtou a neposlušnými sedláky, byl Císařem Galaxie a Pánem vesmíru.

Toho neblahého dne, kdy se svým otcem dorazil na Neotrantor, bylo Dagobertovi IX. pětadvacet. Jeho mysl a zrak nedokázaly zapomenout na moc a slávu bývalé Říše. Ale jeho syn, který jednou mohl být Dagohertem X., se narodil na Neotrantoru.

Neznal víc než těch dvacet světů.

Vznášedlo Jorda Commasona bylo nejskvělejším vozidlem svého druhu na celém Neotrantoru - konec konců plným právem. Hlavním důvodem ovšem nebyla skutečnost, že Commason byl největším statkářem na Neotrantoru. To by bylo to nejmenší. V dřívějších dobách byl totiž společníkem a zlým duchem mladého následníka trůnu, který se vzpíral vladařskému sevření Císaře středních let. A teď byl společníkem a ještě pořád zlým duchem následníka trůnu ve středních letech, který nenáviděl a panovačně ovládal starého Císaře.

A tak Jord Commason ve svém vznášedle, které díky provedení v perleti zdobené zlatem a lumetroflem nepotřebovalo žádný erb označující majitele, obhlížel pozemky, které mu náležely, míle vlnícího se obilí, které mu náleželo, ohromné mlátičky a kombajny, které mu náležely, nájemce půdy a obsluhu strojů, která mu náležela - a obezřetně hloubal nad problémy, které se mu honily hlavou.

Shrbený a seschlý řidič po jeho boku jemně vedl loď horními vzdušnými proudy a usmíval se.

Jord Commason hovořil k větru, vzduchu a obloze: "Vzpomínáte si, Inchney, co jsem vám říkal?"

Inchneyovy řídké, šedé vlasy lebce povívaly ve větru. Jeho úzké rty se roztáhly v kolozubém úsměvu a podélné vrásky na tvářích se prohloubily, jako by si pro sebe nechával nějaké věčné tajemství.

Šepot hlasu mu pohvizdoval mezi zuby.

"Vzpomínám, pane, přemýšlel jsem o tom."

"A co jste, Inchneyi, vymyslel?" V té otázce zněla netrpělivost.

Inchney se rozpomněl, že byl kdysi na starém Trantoru, mladý a pohledný a k tomu Lord. Inchney si připomněl, že na Neotrantoru je jenom zmrzačený stařec, odkázaný na milost mocného velkostatkáře Jorda Commasona, tu milost splácí tím, že mu v případě potřeby vypomáhá svým důvtipem. Tichounce si povzdechl.

Znovu zašeptal: "Velkomožný pane, taková návštěva z Nadace jistě není k zahození. Zvlášť když přiletí s jedinou lodí a s jediným bojeschopným mužem. Třeba by se nám mohli hodit."

"Hodit?" řekl pochmurně Commason. "Snad. Ale ti lidé jsou kouzelníci a mohou mít velkou moc.

"Pche," zamumlat Inchney, "Mlhavé dálky zastírají skutečnost.

Nadace je také jenom svět. Její obyvatelé jsou jenom lidé. Když na ně člověk vystřelí, tak zahynou."

Inchney udržoval kurs lodi. Pod nimi jiskřila klikatá stuha řeky.

Zašeptal: "Copak se snad neobjevil člověk, o kterém se mluví, který hýbe světy Periferie?"

Commason začal být podezíravý: "Co o tom víte?"

Řidičovu tvář opustil úsměv. "Nic, pane. Zeptal jsem se jen tak."

Velkostatkář jenom na okamžik znejistěl. S krutou otevřenosti řekl: "Vy se nikdy neptáte jen tak, za způsob, jakým získáváte vědomosti, vám jednou někdo zakroutí krkem. Ale pro mne za mne! Tomu člověku říkají Mezek, jeden z jeho poddaných tady byl asi před měsícem v nějaké...obchodní záležitosti. Teď někdy...čekám dalšího... abychom to dotáhli do konce."

"A co ti nově příchozí? To asi nebudou ti, po kterých toužíte?"

"Nemohou řádně prokázat svou totožnost."

"Bylo oznámeno dobytí Nadace..."

"To ale nemáte ode mě."

"Tak zněla zpráva," pokračoval střízlivě Inchney, "pokud je to pravda. pak jsou to možná uprchlíci, kteří unikli zkáze, my bychom je z upřímného přátelství mohli zadržet pro toho Mezkova člověka."

"Myslíte?" Commason váhal.

"Pane, je známo, že přítel dobyvatele se stává až poslední obětí, byl by to jenom čestný krok v zájmu naší sebeobrany. Protože existují takové věci jako psychické sondy a my tu máme čtyři mozky z Nadace. Mohli bychom se dozvědět spoustu užitečných věcí o Nadaci a dokonce i spoustu věcí o Mezkovi. Přátelství s Mezkem by bylo o něco méně nerovné."

Commasona v tichu horních vrstev vzduchu zamrazilo, když se vrátil k původní myšlence. "Ale co když Nadace nepodlehla. Co když ty zprávy lžou. Prý bylo předpovězeno, že podlehnout nemůže..."

"Pane, doba proroků dávno pominula."

"A přece, Inchneyi co když nepodlehla. Představte si to! Co když nepodlehla. Mezek mi opravdu něco slíbil..." To už přehnal, a tak začal couvat. "Tedy vychloubal se. Ovšem chlubení jsou jen prázdná slova, proměnit je v činy není jenom tak."

Inchney se tichounce zasmál. "Proměnit slova v činy je skutečně těžké, dokud se s tím nezačne. Sotva by se dal najít vzdálenější důvod k obavám než nějaká Nadace na konci Galaxie."

"Pak je tu ještě následník," zamumlal Commason skoro pro sebe.

"Tak on, pane, také jedná s Mezkem?"

Commason nedokázal plně potlačit samolibost, která se mu rozhostila ve tváři. "Ne tak docela. Ne tak jako já. Ale je čím dál nezkrotnější, méně ovladatelný. Je posedlý ďáblem. Když ty lidi zajmu a on mi je sebere, aby s nimi naložil podle svého - protože v sobě má jistou dávku prohnanosti - nebudu ještě připravený, abych si to s ním mohl rozházet." Zamračil se a těžké tváře mu poklesly nelibostí.

"Včera jsem cizince na chvilku viděl," řekl šedivý řidič jen tak mimochodem, "a ta žena, ta černá, je vážně zvláštní. Kráčí s nenuceností muže, její tvář je úžasně bledá proti černému lesku jejích vlasů."

V chraplavém šepotu chřadnoucího hlasu zazněla téměř vřelost, až se k němu Commason s náhlým úžasem obrátil.

Inchney pokračoval: "Myslím, že následník by přes svou vychytralost mohl přistoupit na rozumný kompromis. Kdybyste mu nechal to děvče, mohl byste mít ostatní..."

Commasonovi svitlo: "To je nápad! To je přece nápad! Inchney, otočte to! Inchney, když všechno dobře dopadne, tak si později můžeme promluvil o otázce vaší svobody."

Když se Commason vrátil do své soukromé pracovny a zjistil, že ho tam čeká Osobní kapsle, začal málem věřit na tajnou symboliku.

Kapsle dorazila po vlnové délce, kterou znal jenom málokdo. Commason se nadmíru spokojeně usmál. Mezkův člověk byl na cestě a Nadace skutečně podlehla.

Baytiny někdejší mlhavé představy o císařském paláci byly na míle vzdáleny skutečnosti a jí v duchu ovládl nejasný pocit zklamání.

Místo bylo malé, skoro všední, skoro obyčejné. Palác se nemohl rovnat ani starostovu sídlu na Nadaci - a Dagobert IX.

Bayta měla zcela jasnou představu, jak by měl vypadat Císař.

Neměl by vypadat jako něčí dobrotivý dědeček. Neměl by být bělovlasý, hubený a sešlý - ani by neměl vlastnoručně podávat čaj a přitom projevovat úzkostlivou péči o pohodlí svých hostů.

A přece to tak bylo.

Dagobert IX. se potutelně usmíval, když naléval čaj do šálku, který mu ztrnule podávala.

"Dělám to, moje milá, s největší radostí. Je to chvíle, kdy se nemusím ohlížet na ceremonie a dvořany. Už dlouho jsem neměl příležitost uvítat návštěvu ze svých vzdálených provincií. Teď, když už nejsem nejmladší, se o takové detaily stará můj syn. Mého syna asi neznáte? Milý chlapec. Možná svéhlavý. Ale vždyť je ještě mladý.

Dáte si kapsli s příchutí? Opravdu ne?"

Toran se ho pokusil přerušit: "Vaše císařské veličenstvo..."

"Ano?"

"Vaše císařské veličenstvo, neměli jsme v úmyslu vás vyrušovat..."

"Ale kdepak, vůbec mě nerušíte. Dnes večer bude oficiální recepce, ale do té doby máme čas. Tak odkud jste

říkali, že přicházíte?

Už je to hrozně dávno, co jsme tu měli nějakou oficiální recepci. Říkali jste, že jste z provincie Anacreon?"

"Z Nadace, vaše císařské veličenstvo!"

"Ano, z Nadace. Teď si vzpomínám. Už jsem si ji zařadil. Je to v provincii Anacreon. V životě jsem tam nebyl. Lékař mi zakazuje nadměrné cestování. Nevzpomínám si, že bych v poslední době dostal zprávy od svého místokrále na Anacreonu. Jak to tam vypadá?" uzavřel dychtivě.

"Pane," zamumlal Toran, "nepřináším žádné stížnosti."

"To mne těší. Můj místokrál si zaslouží pochvalu."

Toran se bezradně podíval na Eblinga Mise, ten bryskně zahlaholil: "Pane, dozvěděli jsme se, že potřebujeme váš souhlas, abychom mohli navštívit Říšskou univerzitní knihovnu na Trantoru."

"Trantor?" otázal se mírně Císař, "Trantor?

Potom přes jeho pohublou tvář přeletěl výraz rozpaků a bolesti.

"Trantor?" zašeptal. "Už si vzpomínám. Mám v plánu se tam vrátit a za mnou budou stát zástupy lodí. Vy půjdete se mnou. Společně zničíme toho vzbouřence Gilmera. Společně obnovíme Říši!' Jeho shrbená záda se napřímila. Jeho hlas zesílil. Oči mu na okamžik zaplály nelítostným pohledem. Potom zamžikal a tiše řekl: "Ale Gilmer je mrtvý. Myslím, že si vzpomínám... Ano.. Ano! Gilmer je mrtvý. Trantor je mrtvý... Chvíli jsem měl pocit... Odkud jste říkali, že přicházíte?"

Magnifico pošeptal Baytě: "To je vážně Císař? Protože já jsem si tak nějak myslel, že Císaři jsou větší a moudřejší než obyčejní lidé."

Bayta mu ukázala, aby byl zticha. Řekla: "Kdyby Vaše císařské veličenstvo bylo tak laskavé a jenom podepsalo povolení, které by nás opravňovalo k cestě na Trantor, velice by to prospělo obecnému zájmu."

"Na Trantor?" Císař byl v rozpacích a nic nechápal.

"Pane, místokrál Anacreonu, jehož jménem hovoříme, vzkazuje, že Gilmer ještě žije..."

"Žije! Žije!" zahřímal Dagobert. "Kde? Bude válka!"

"Vaše císařské veličenstvo, zatím se to nikdo nesmí dozvědět.

Místo jeho pobytu není jisté. Místokrál nás posílá, abychom vás s tou skutečností seznámili, Trantor je jediné místo, kde bychom mohli vypátrat jeho úkryt. Jakmile to zjistíme..."

"Ano, ano... Musí se najít..." Starý císař se odbelhal ke zdi a třesoucím se prstem se dotkl malé fotobuňky. Po chvilce marného čekání zamumlal: "Moji sluhovÉ nepřicházejí. Nemohu na ně čekat."

Čmáral něco na prázdný list a zakončil to rozmáchlým 'D'. Řekl: "Gilmer ještě pozná moc svého Císaře. Odkud že jste to přiletěli? Z Anacreonu? Jak to tam vypadá? Má tam Císařovo jméno náležitý zvuk?"

Bayta mu vzala list z ochablých prstů: "Vaše císařské veličenstvo je lidem milováno. Vaše náklonnost k němu je všeobecně známá."

"Budu muset navštívit svůj milý anacreonský lid, ale lékař mi říká... Nevzpomínám si, co říká, ale..." Zvedl hlavu, jeho staré šedé oči se zahleděly ostražitě: "Říkali jste něco o Gilmerovi?"

"Ne, Vaše císařské veličenstvo."

"Ten už nepostoupí ani o krok. Vraťte se a vyřiďte to svým lidem. Trantor se ubrání! V čele flotily stojí můj otec a ten odbojný ničema Gilmer i se svou kralovražednou lůzou zmrzne ve vesmíru."

Odpotácel se na místo a jeho pohled byl opět prázdný. "Co jsem to říkal?"

Toran povstal a hluboce se uklonil. "Vaše císařské veličenstvo k nám bylo laskavé, ale čas vymezený k audienci, již uplynul."

Dagobert IX. na chvíli vypadal jako skutečný Císař, když se zvedl a zůstal pevně stát, zatímco jeho hosté, jeden po druhém, pozpátku vycházeli ze dveří...

...tam, kde se náhle vynořilo dvacet ozbrojenců, kteří je obstoupili ze všech stran.

Vyšlehla ruční zhraň...

Baytě se vracelo vědomí jen pozvolna, ale bez pocitu 'Kde to jsem?' Jasně si vzpomínala na podivného starce, který si říkal Císař, na další muže, kteří čekali venku. Artritické pálení v kloubech prstů svědčilo o použití omračovací pistole.

Oči nechala zavřené a ze všech sil se snažila vnímat hlasy. Byly dva. Jeden mluvil pomalu a obezřetně, pod vnější úslužností byla cítit prohnanost. Druhý byl chraptivý a zastřený, skoro těžkopádný, řinul se v lepkavých návalech. Ani jeden se Baytě nelíbil.

Ten zastřený měl navrch.

Bayta zaslechla poslední slova: "Ten starý blázen bude žít věčně. Už mě to unavuje. Už mě to štve. Commasone, já to musím mít. Také stárnu."

"Vaše výsosti, nejdřív zjistíme, jestli nám ti lidé mohou být užiteční. Možná že získáme sílu z jiného zdroje, než jaký ještě pořád představuje váš otec."

Zastřený hlas zanikl v bublavém šepotu. Bayta pochytila jen výraz - 'to děvče,...' ale ten druhý, servilní hlas přešel v nechutné a sprosté pochechtávání, po kterém následovalo kamarádské a takřka blahosklonné: "Dagoberte, vy nestárnete. Lhal by každý, kdo by říkal, že nejste dvacetiletý mladík."

Společně se zasmáli a Baytě přitom tuhla krev v žilách.

Dagoberte - Vaše výsosti - Starý Císař mluvil o svéhlavém synovi.

Teď jí pomalu začal docházet smysl šeptem pronášených slov. Ale takové věci se přece lidem ve skutečném životě nestávají...

Nad ní se ozval Toranův hlas jako pomalý proud nevybíravých nadávek.

Otevřela oči a v Toranově pohledu nad sebou vycítila jasnou úlevu. Divoce řekl: "Tohle přepadení si Císař zodpoví. Pusťte nás."

Baytě došlo, že je za kotníky a zápěstí připoutána ke zdi i podlaze pevným, přitažlivým polem.

Zastřený hlas se přiblížil k Toranovi. Byl pupkatý, dolní víčka měl temně naběhlá a vlasy prořídlé. Na špičatém klobouku měl pestré pírko a lem jeho kabátce byl vyšívaný stříbřitou kovopěnou.

Ušklíbl se s výrazem náramného pobavení. "Císař? Chudák, bláznivý Císař?"

"Mám od něj propustku. Žádný poddaný nesmí omezovat naši svobodu."

"Ale já nejsem poddaný, ty kosmický šmejde. Jsem regent a následník trůnu, jako takového mě musí všichni oslovovat. Pokud jde o chudáka mého pošetilého otce, tomu udělá radost, když občas vidí nějakou návštěvu. My mu vyhovíme. Vzrušuje to jeho směšnocísařskou fantazii. Jiný význam to ale samozřejmě nemá."

Pak se ocitl před Baytou a ona si ho změřila pohrdavým pohledem.

Sklonil se nad ní, z jeho dechu příšerně táhla máta.

Řekl: "Commasone, ty její oči beru - když je otevře, tak je ještě hezčí. Myslím, že se mi bude hodit. To bude, panečku, exotický chod na spravení otupené chuti."

Toranovu marnému vzpouzení o kus výš následník trůnu nevěnoval pozornost a Bayta cítila, jak jí až do kůže proniká ledový chlad. Ebling Mis byl pořád v limbu, hlava se mu ochable klátila na prsou, ale Bayta si s údivem všimla, že Magnifico má oči otevřené, ve stavu plné bdělosti, jako by procitl už před mnoha minutami. Ty velké hnědé oči v jinak ochablé tváři se otočily k Baytě a upřeně se na ni zahleděly.

Zafňukal a kývl hlavou směrem k následníkovi: "Má můj vizisonor."

Následník se prudce otočil za novým hlasem: "To je tvoje, příšero?"

Stáhl nástroj z ramene, kde ho měl zavěšený na zeleném popruhu, aniž by si ho Bayta předtím všimla.

Těžkopádně po něm zašátral, pokusil se zahrát akord, ale jeho snaha nikam nevedla. "Umíš na to hrát, příšero?"

Magnifico přikývl.

Toran najednou řekl: "Přepadli jste loď Nadace. Pokud ten čin nepomstí Císař, tak to udělá Nadace."

Teď pomalu odpověděl Commason: "Jaká Nadace? Nebo snad Mezek přestal být Mezkem?"

Odpovědi se nedočkal. Princův úšklebek odhalil velké, křivé zuby. Zrušili pole, které klauna poutalo a násilně ho donutili vstát. Do ruky mu strčili vizisonor.

"Zahraj nám, příšero," řekl princ. "Zahraj nám tady pro cizí dámu milostnou serenádu. Pověz jí, že venkovské vězení mého otce není žádný palác, ale že ji do takového mohu odvést, tam se může koupat v růžové vodě okusit, co je to princova láska. Zpívej o princově lásce, příšero."

Přehodil si tlustě stehno přes mramorový stůl a líně pohupoval nohou, přitom zíral s tak přihlouplým úsměvem, že to Baytu dohánělo k tiché zuřivosti. Toran usilovně napínal svaly, aby se vymanil ze sevření pole, až se námahou celý zpotil. Ebling Mis se pohnul a zasténal.

Magnifico vydechl: "Mám tak ztuhlé prsty, že nedokážu hrát..."

"Hraj, příšero!" zahal princ. Pokynul Commasonovi, světla pohasla, v nastalém šeru zkřížil ruce a čekal.

Magnificovy prsty se v rychlých a rytmických skocích míhaly po nástroji s množstvím kláves, od kraje ke kraji - místností rychle přeletěla duha zářící prudkým světlem. Zazněl hluboký, tichý tón - rozechvělý a truchlivý. Zvedl se v podobě neveselého smíchu a pod ním mělo monotónní vyzvánění.

Tma jako by se stupňovala a houstla. Hudba k Baytě přicházela tlumena záhyby neviditelných houní. Probleskující světlo k ní přicházelo z hlubin, jakoby ze dna jámy, na kterém zářila jediná svíčka.

Automaticky napnula zrak. Světlo se rozjasnilo, ale zůstávalo zastřené. Jeho barva se nedala určit, míhalo se jí před očima, hudba byla najednou břeskná, zlá - vrcholila mocným crescendem. Světlo se rychle rozblikalo ve svižném tempu zlověstného rytmu. V tom světle se cosi zmítalo. Něco v těch děsivých kovových stupnicích se zmítalo a rozevíralo jako propast. Spolu s tím se zmítala a jako propast rozevírala i hudba.

Bayta zápasila s podivným pocitem a pak se přistihla, že jí něco zarazilo. Skoro jí to připomnělo okamžiky v Časovém sejfu a poslední dny na Havenu. Byla to ta strašlivá pavučina, která člověka obestře pocitem hrůzy, zoufalství a naprostého znechucení. Choulila se pod ní naplněna sklíčeností.

Hudba nad ní byla ohlušující, zněla příšerným smíchem, když se horečně odvrátila, hrozivé zmítání v malém světelném kroužku na opačném konci dalekohledu bylo to tam. Čelo měla vlhké a studené.

Hudba ustala. Trvala dobrých patnáct minut, Baytu zaplavila nekonečná radost z její nepřítomnosti. Zaplála světla a těsně vedle ní se ocitla Magnificova tvář zalitá potem, truchlivá, s pohledem naplněným hrůzou.

"Má paní," vydechl, "jak se vám daří?"

"Ujde to," zašeptala, "ale proč jsi tak hrál?"

Uvědomila si, že v místnosti jsou i ostatní. Toran a Mis se ochable a bezmocně opírali o zeď, ale ona je jen přeletěla pohledem.

Byl tu princ, který ležel v podivné nehybnosti u nohy stolu. Byl tu Commason, který příšerně sténal a z otevřených úst mu vytékaly sliny.

Commason sebou trhl, když k němu Magnifico vykročil, šíleně zaječel.

Magnifico se otočil a rázem uvolnil ostatní.

Toran se vymrštil vzhůru a jeho nedočkavé napjaté ruce popadly statkáře za krk: "Půjdete s námi. Budeme vás potřebovat, abychom měli jistotu, že se dostaneme ke své lodi."

Dvě hodiny nato podávala Bayta v lodní kuchyni fantastický domácí koláč a Magnifico oslavil návrat do vesmíru tím, že se do něj pustil, přičemž okázale zanedbával pravidla společenského chování.

"Chutná, Magnifico?"
"Mňam."
"Magnifico?"
"Ano, má paní?"
"Co jsi to tam vlastně hrál?"
Klaun se vytáčel: "Bude lepší, když si to nechám pro sebe.
Kdysi jsem se to naučil, vizisonor je věc, která dokáže ohromně působit na nervovou soustavu. Rozhodně to bylo něco ošklivého, má paní, nic pro vaši líbeznou nevinnost."
"Ale jdi, Magnifico. Tak nevinná zase nejsem. Nesmíš mi takhle lichotit. Viděla jsem něco podobného jako oni?"
"Doufám, že ne. Hrál jsem to jenom pro ně. Jestli jste něco viděla, tak jenom okraj - zpovzdálí."
"Stačilo to. Víš, že jsi prince odrovnal?"
Magnifico pochmurně promluvil s velkým kusem koláče v ústech. "Já jsem ho, paní má, zabil."
"Cože?" S námahou polkla.
"Když jsem přestal, byl mrtvý, jinak bych byl pokračoval. Na Commasonovi mi nezáleželo, ten mohl vyhrožovat nanejvýš smrtí nebo mučením. Ale ten princ, má paní, na vás vrhal tak nestoudné pohledy..." nemohl dál samým pobouřením, které se mísilo s rozpaky.
Bayta cítila, že ji napadají podivné myšlenky, rázně je potlačila.
"Magnifico, ty máš tak šlechetného ducha."
"Ach, má paní." Sklonil červený nos až do koláče, ale nějak se neměl k jídlu.
Ebling Mis vyhlížel z okénka. Trantor byl blízko - tak strašně zářivý ve svém kovovém lesku. Toran stál vedle něj.
Otupěle a s trpkostí v hlase řekl: "Eblingu, přiletěli jsme zbytečně. Mezkův člověk bude rychlejší."
Ebling Mis si zamnul čelo rukou, která jako by začala pozbývat svých někdejších oblých tvarů. Něco si roztržitě mumlal.
Toran se zlobil. "Poslyšte, že ti lidé vědí o pádu Nadace. Poslyšte..."
"Cože?" Mis rozpačitě zvedl hlavu. Pak Toranovi jemně položil ruku na zapěstí a při tom docela zapomněl na nějaký předchozí rozhovor: "Torane, já, já jsem se díval na Trantor. Totiž... mám hrozně divný pocit... už jak jsme přijeli na Neotrantor. Mám v sobě nějaké nutkání, neodbytné nutkání, které mě žene pořád dál a dál. Torane, já to dokážu. Vím, že to dokážu. Všechno mi začíná připadat jasné - tak jasné jako nikdy předtím."
Toran vyvalil oči - pokrčil rameny. Slova v něm nebudila důvěru.
Opatrně řekl: "Misi?"
"Ano?"
"Když jsme odlétali z Neotrantoru, neviděl jste tam přistávat loď?"
Uvažoval jen krátce: "Neviděl."
"Já ano. Třeba je to jen moje fantazie, ale mohla to být ta filijská loď."
"Ta, co na ní byl kapitán Han Pritcher?"
"Ta, co na ní byl vesmír ví kdo. Ty Magnificovy informace - Misi, ta nás sem sledovala." Ebling Mis nic neříkal.
Toran energicky řekl: "Není vám něco? Necítíte se dobře?"
Misův pohled byl zamyšlený, planoucí až zvláštní. Neodpověděl.

23.

TROSKY TRANTORU

Najít hledaný cíl na ohromném světě Trantoru představuje problém, jaký nemá v Galaxii obdoby. Nejsou tam světadíly ani oceány, které by se daly určit ze vzdálenosti tisíce mil. Nejsou tam řeky, jezera ani ostrovy, které by se daly zahlédnout trhlinami v mracích.
Svět pod příkrovem kovu byl - býval - jedním obrovitým městem, jediné místo, které mohl cizinec snadno určit při pohledu z vnějšku, byl někdejší Císařský palác. Při své opakovaném a úmorném pátrání kroužila Bayta nad světem ve výšce, v jaké létají vznášedla.
Od polárních oblastí, kde byl ledový povlak na kovových věžích pochmurným důkazem zhroucení nebo zanedbání klimatizačního zařízení, postupovali směrem na jih. Občas mohli experimentovat s korelacemi - nebo předpokládanými korelacemi - mezi tím, co vidí a tím, co ukazovala nedokonalá mapa, kterou sehnali na Neotrantoru.
Ale když se objevil, bylo to zcela zřejmé. Kovový plášť planety přerušovala průrva o šíři padesáti mil. Stovky čtverečních mil pokrývala neobvyklá zeleň obklopující vznešenou nádheru dávného císařského sídla.
Bayta zůstala stát ve vzduchu a pomalu se orientovala. Jako vodítko jim mohly sloužit jen ohromné vyvýšené superdálnice.
Dlouhé rovné šipky na mapě, hladké lesknoucí se stuhy dole pod nimi.
K místu označovaném na mapě jako areál Univerzity, dospěli díky přibližnému odhadu, loď se snášela na rovné prostranství, které kdysi muselo být součástí rušné přistávací plochy.
Teprve když se ponořili do změti kovu, se ta elegantní nádhera, kterou viděli ze vzduchu, proměnila ve zborcené a pokřivené struktury blížící se troskám, které po sobě zanechalo Drancování.

Věže byly zmrzačené, hladké zdi vyboulené a pokřivené, na kratičký okamžik zahlédli odkrytý povrch země - o rozloze snad několika set akrů - tmavý a rozoraný.

Když loď opatrně dosedala, Lee Senter vyčkával. Byla to zvláštní loď, jistě ne z Neotrantoru, v duchu si povzdechl. Zvláštní lodě a spletitá jednání s lidmi z vesmíru mohly znamenat konec krátkého údobí míru, návrat k dávným velkolepým dobám bojů a umírání. Senter byl vedoucí skupiny, měl tedy na starosti dávné knihy a o starých časech něco četl. Nijak po nich netoužil.

Než zvláštní loď sestoupila a uvelebila se na rovince, mohlo uplynout nějakých deset minut, během té doby mu hlavou proběhla řada vzpomínek. Nejdřív velký statek z dob jeho dětství. Ten se mu v mysli uchoval jen jako nekonečné lidské hemžení. Pak putování mladých rodin na nová území.

Tehdy mu bylo deset, byl jedináček, vyděšený a zmatený.

Potom nové budování. bylo třeba strhnout a vyrvat ze země velké kovové pláty. Odhalenou půdu bylo nutné obrátit, osvěžit a oživit. Okolní budovy zbořit a srovnat se zemí, jiné proměnit v obydlí.

Bylo třeba pěstovat plodiny a sklízet úrodu, vytvořit pokojné vztahy s okolními statky...

Nastalo období růstu a rozmachu, poklidného užívání plodů samosprávy.

Nastoupila nová generace houževnatých mládenců zrozených k tomu, aby žili v sepjetí s půdou. Nadešel slavný den, kdy byl zvolen vedoucím Skupiny a on se poprvé od svých osmnáctých narozenin přestal holit, na bradě mu vyrašilo první strniště vůdcovského plnovousu.

Teď by se do toho měla míchat Galaxie a skoncovat s krátkou idylou odloučení...

Loď přistála. Když se otevřel průlez, beze slova čekal. Objevili se čtyři lidé, bdělí a ostražití. Byli to tři muži, každý jiný, starý, mladý a hubený se zobanem místo nosu. Mezi nimi, jako rovný mezi rovnými, kráčela žena. Když vykročil vpřed, upustil dva lesklé černé chomáče vousu.

Pozdravil všeobecně přijímaným gestem pokoje. Obě ruce dal před sebe, tvrdými mozolnatými dlaněmi vzhůru.

Mladý muž k němu popošel o dva kroky a gesto zopakoval.

"Přicházím v míru."

Mluvil s podivným přízvukem, ale slovům bylo rozumět, vzbuzovala sympatie. Důrazně odvětil: "Buď vítán, kdo přicházíš v míru. Můžete využít pohostinnosti Skupiny. Máte hlad? Dostanete najíst. Máte žízeň? Dostanete napít."

Odpověď byla pronesena pomalu: "Děkujeme vám za laskavost a až se vrátíme na svůj svět, budeme o vaší Skupině mluvit jen v dobrém."

Byla to zvláštní odpověď, ale ne špatná. Za ním se usmívali muži Skupiny a z hloubi okolních staveb se vynořily zeny.

Ve vlastním příbytku vytáhl z úkrytu zamčenou krabici se zrcadlovými stěnami a každému z hostů nabídl po dlouhém zaobleném doutníku, které byly určeny jen pro významné příležitosti.

Před ženou zaváhal. Usedla mezi muži. Cizinci takovou drzost jasně tolerovali, dokonce s ní i počítali. Rezervovaně jí nabídl krabici.

S úsměvem si jeden vzala a přímo labužnicky vtáhla jeho aromatický kouř. Lee Senter potlačil pocit pohoršení.

Formální rozhovor před jídlem se zdvořile dotkl otázky hospodaření na Trantoru.

Právě starý muž se zeptal: "A co hydroponie? Pro takový svět jako je Trantor by jistě hydroponie byla řešením."

Senter pomalu zavrtěl hlavou. Nebyl si jistý. Pokud věděl, tak v knihách, které četl, se s něčím takovým nesetkal. "Myslíte umělé pěstování plodin v chemických preparátech? Ne, to se pro Trantor nehodí. Taková hydroponie potřebuje průmyslový svět - třeba s rozvinutým chemickým průmyslem. Za války nebo v případě katastrofy, kdy se průmysl zhroutí, lidé umírají hladem. Všechny potraviny se ani nedají pěstovat uměle. Některé ztrácejí výživnou hodnotu. Půda je ještě pořád levnější, pořád lepší - vždycky je na ni větší spolehnutí."

"Máte dostatečné zásoby potravin?"

"Máme, možná že málo pestré. Máme drůbež, která nám dává vejce, dojná zvířata k produkci mléčných výrobků - ale zásobování masem závisí na zahraničím obchodu."

"Obchod." V mladíkovi jako by se náhle probudil zájem. "Vy tedy obchodujete. Ale co vyvážíte?"

"Kov," následovala strohá odpověď. "Jen se podívejte. Máme ho nekonečné zásoby, už zpracovaného. Z Neotrantoru přiletí s loděmi, zboří určenou oblast - zvětší tím plochu naší zemědělské půdy - výměnou za to nám nechávají maso, nakládané ovoce, potravinové koncentráty, zemědělské stroje a tak dál. Odnášejí si kov a obě strany z toho mají užitek."

Pochutnávali si na chlebu, sýru a zeleninovém salátu, který byl přímo vynikající. Teprve nad mraženým ovocným dezertem, který byl jedinou dovezenou položkou jídelního lístku, se Cizinci začali lišit od pouhých hostů. Mladý muž vytáhl mapu Trantoru.

Lee Senter ji klidně studoval. Poslouchal - pak vážně řekl: "Areál Univerzity je zóna klidu. My, zemědělci, ji necháváme ležet ladem. Raději tam vůbec nechodíme. Je to jeden z mála pozůstatků jiných dob, který chceme uchovat neporušen."

"My jsme sem přišli za poznáním. Nic bychom nepoškodili. Do zástavy bychom dali svou loď." S tou nabídkou přišel starý muž - učinil ji horečně a nedočkavě.

"V tom případě vás tam mohu zavést," řekl Senter.

Tu noc cizinci spali a Lee Senter poslal zprávu na Neotrantor.

24.

KONVERTITA

Nanicovatý život Trantoru se proměnil v pouhé nic, jakmile vstoupili mezi budovy areálu Univerzity, oddělené širokými prolukami.

Nad nimi vládlo velebné ticho liduprázdného místa.

Cizinci z Nadace nevěděli o bouřlivých dnech a nocích krvavého Drancování, při kterých Univerzita zůstala nedotčena.

Nevěděli, co se tu odehrálo, když se zhroutila moc Říše a když studenti s vypůjčenými zbraněmi a s udatností nezkušených v pobledlých tvářích vytvořili dobrovolnou armádu, aby uchránili hlavní svatyni vědy Galaxie. Nevěděli o Sedmidenním boji, o příměří, které Univerzitě zachovalo svobodu, když se i císařským palácem rozléhalo dunění vysokých bot Gilmera a jeho vojáků během krátkého období jejich panování.

Příchozí z Nadace, kteří se tady ocitli poprvé, si uvědomovali pouze to, že ve světě, který se nachází v přechodném stádiu od toho starého a zpustošeného k činorodé aktivitě světa nového, je tato oblast tichou a vznešenou připomínkou dávné velikosti.

Svým způsobem tu byli nezvanými hosty. Přízrak prázdnoty, který se tu vznášel, bouřil proti jejich přítomnosti. Jako by tady stále přežívala atmosféra vysokoškolského života, která se při svém narušení hněvivě rozčeřila.

Knihovna působila mylným dojmem nevelké budovy, která se ovšem v podzemí mohutně rozšiřovala a stávala se gigantickým prostorem pohrouženým do tichého zasnění. Ebling Mis se zastavil před uměleckými nástěnnými malbami salónku.

Zašeptal - tady člověk musel šeptat: "Místnosti s kartotékou jsme asi přešli. Zastavím se tam."

Čelo měl rozpálené, ruka se mu chvěla: "Torane, nikdo mě nesmí rušit. Budete mi dolů nosit jídlo?"

"Co si budete přát. Budeme vám pomáhat ze všech sil. Chcete, abychom pracovali pod vaším vedením..?"

"Ne. Musím být sám..."

"Myslíte si, že dosáhnete svého?"

Ebling Mis s tichým přesvědčením odpověděl: "Já to vím." Toran a Bayta se teď přiblížili normálnímu 'zařizování domácnosti' víc než kdykoli předtím. během svého rok trvajícího manželství. Bylo to ale zvláštní 'vedení domácnosti'. Žili uprostřed vznešené nádhery s prostotou, která tomu vůbec neodpovídala. Potraviny získávali hlavně ze statku Leeho Sentera a platili za ně malými atomovými přístroji, jaké se najdou na každé obchodní lodi.

Magnifico se naučil zacházet s projektory v čítárně knihovny, vysedával nad dobrodružnými a milostnými romány, až málem zapomínal jíst a spát, stejně jako Ebling Mis.

Samotný Ebling se úplně pohroužil do práce. Trval na tom, aby mu v Oddělení psychologických informací pověsili houpací síť. Tvář mu pohubla a pobledla. Ráznost jeho řeči pominula a také jeho oblíbené kletby měly lehkou smrt. Někdy to vypadalo, že mu dělá ohromné potíže poznal Torana nebo Baytu.

Lépe se cítil ve společnosti Magnifica, který mu nosil jídlo, vydržel často celé hodiny sedět a s podivným okouzlením sledovat, jak stárnoucí psycholog přepisuje nekonečné rovnice, odkazuje na nekonečné množství filmových knih, věčně pobíhá sem a tam posedlý šílenou snahou dosáhnout cíle, který viděl jenom on sám.

Toran se v potemnělé místnosti přiblížil ke své ženě a přísně řekl: "Bayto!"

Bayta sebou provinile trhla. "Ano? Chceš něco, Torie?"

"No to se ví, že chci. Při vesmíru, proč tady takhle sedíš? Od té doby, co jsme na Trantoru, děláš všechno špatně. Co se s tebou děje?"

"Nech toho, Torie," řekla unaveně.

"Nech toho, Torie," zopakoval po ní netrpělivě. Pak najednou vlídně: "Tak mi, Bay, přece řekni, co se děje. Něco tě trápí?"

"Ale ne! Tone, vůbec nic. Jestli se do mě budeš v jednom kuse trefovat, tak se z tebe zblázním. Prostě jen přemýšlím."

"Přemýšlíš, prosím tě o čem?"

"O ničem. No dobrá, o Mezkovi, Havenu, Nadaci, o všem možném.

O Eblingu Misovi a jestli zjistí něco o Druhé Nadaci, jestli nám nějak pomůže, když to doopravdy zjistí - a tisíc dalších věcí. Spokojen?"

V jejím hlase zněla nervozita.

"Jestli jenom tak hloubáš, co kdybys toho nechala? Není to nic příjemného a situaci nijak neprospěje."

Bayta vstala a slabě se usmála: "Tak dobře. Jsem šťastná. Podívej, jak se usmívám a zářím radostí."

Zvenčí se ozval Magnificův rozrušený křik. "Má paní..."

"Co se děje? No tak..."

Baytě rázem uvázla slova v hrdle, když v otevřených dveřích stanula mohutná postava s tvrdými rysy...

"Pritchere," vykřikl Toran.

Bayta vydechla: "Kapitáne! Jak jste nás našel?"

Han Pritcher vešel dovnitř. Jeho hlas zněl jasně a nevzrušeně, nebyla v něm špetka citu: "Teď mám hodnost plukovníka - v Mezkových službách."

"V Mezkových...službách!" Toranův hlas zmizl do ztracena. Ti tři vypadali jako nějaký živý obraz.

Magnifico hrůzou vytřeštil oči a přikrčil se za Toranem. Nikdo mu nevěnoval pozornost.

Bayta, s pevně sepjatýma třesoucíma se rukama, řekla: "Vy jste nás přišel zatknout? Vážně jste k nim dal?"

Plukovník rychle odvětil: "Nepřišel jsem vás zatknout. Mé instrukce se o vás nezmiňují. Ve vztahu k vám nejsem ničím vázán a když dovolíte, rád bych se odvolal na naše staré přátelství..."

Toranova tvář se stáhla v potlačované zuřivosti: "Jak jste nás našel? Takže jste byl na té filijské lodi? Vy jste nás pronásledoval?"

Na Pritcherově kamenné bezvýrazné tváři se na okamžik objevily rozpaky. "Na té filijské lodi jsem byl! S vámi jsem se setkal především... vlastně... náhodou."

"Taková náhoda je matematicky vyloučena."

"Ne... je jenom značně nepravděpodobná, takže mé tvrzení musíte přijmout. Rozhodně jste přiznali před těmi Filijci - žádný stát jako Filia ovšem ve skutečnosti neexistuje - že máte namířeno do sektoru Trantora, a protože Mezek už má své styky na Neotrantoru, nebyl problém nechat vás tam zadržet. Bohužel jste uprchli před mým příletem, ale příliš velký náskok jste nezískali. Stačil jsem zajistit, aby statky na Trantoru podaly zprávu o vašem příletu. To se stalo a já jsem tady. Smím se posadit? Věřte, že přicházím s přátelskými úmysly."

Posadil se. Toran sklonil hlavu a bezvýsledně přemýšlel. Bayta ve stavu podivné otupělosti vařila čaj.

Toran se na něj nevlídně zadíval: "Tak na co čekáte - plukovníku? Co znamená vaše přátelství? Když ne vězení, tak co tedy? Ochranný dohled? Zavolejte své lidí a vydejte rozkazy."

Pritcher shovívavě zavrtěl hlavou. "Ne.. Torane. Přišel jsem z vlastní vůle, abych si s vámi promluvil, přesvědčil vás o marnosti vašeho počínání. Když neuspěji, tak zase půjdu. Nic víc."

"Nic víc? Tak na nás vytáhněte svou propagandu, řekněte, co máte na srdci a můžete jít. Bayto, já si čaj nedám." Pritcher přijal šálek se zasmušilým výrazem díků. Když z něj maličko upil, pohlédl na Torana s výrazem pevného přesvědčení. Pak řekl: "Mezek je mutant. Je neporazitelný už vzhledem k samotné podstatě své mutace..."

"Proč? Jaká je to mutace?" zeptal se Toran s trpkým humorem.

"Teď už nám to snad řeknete, ne?"

"Ale ano. Když se to dozvíte, nijak mu to neuškodí. Dokáže upravovat emocionální rovnováhu lidských bytostí. Vypadá to jako nějaká hloupost, ale nikdo proti tomu nic nezmůže."

Bayta ho přerušila: "Emocionální rovnováha?" zamračila se.

"Můžete nám to vysvětlit? Není mi to úplně jasné."

"Tím chci říct, že pro něj není problém vštípit dejme tomu schopnému generálovi pocit naprosté oddanosti Mezkovi a plnou důvěru v Mezkovo vítězství. Jeho generálové podléhají kontrole emocí. Nemohou ho zradit, nemohou polevit - kontrola je trvalá.

Nejschopnější z jeho nepřátel se stávají jeho nejvěrnějšími podřízenými. Vojenský velitel Kalganu se zřekne planety a stane se jeho místokrálem na Nadaci.

"A vy," dodala roztrpčeně Bayta, "zradíte svou věc a stanete se Mezkovým zástupcem na Trantoru. Už to chápu."

"Ještě jsem neskončil. Mezkův talent působí ještě účinněji opačným směrem. Zoufalství - to je přece pocit! V rozhodující chvíli vůdčí osobnosti na Nadaci, vůdčí osobnosti na Havenu propadly zoufalství. Jejich světy podlehly, aniž by bylo třeba příliš bojovat."

"Tím chcete říct," ptala se s napětím v hlase Bayta, "že když jsem měla ten pocit v Časovém sejfu, tak to si Mezek pohrával s mými emocemi?"

"I s mými. S emocemi nás všech. Jak to vypadalo ke konci na Havenu?"

Bayta se odvrátila.

Plukovník Pritcher vážně pokračoval: "A jak to působí v případě světů, stejně tak to působí i na jednotlivce. Dokážete si představit sílu, která vás, když se jí zachce, může přimět k dobrovolné kapitulaci, která z vás, když se jí zachce, může udělat věrného služebníka?"

Toran pomalu řekl: "Jak máme vědět, že je to pravda?"

"Dokážete jinak vysvětlit pád Nadace a Havenu? Dokážete jinak vysvětlit mou - konverzi? Myslete, člověče! Co jste vy - nebo já - nebo celá Galaxie za celou tu dobu proti Mezkovi dokázal? Řekněte jedinou maličkost!"

Toran pocítil výzvu: "Při Galaxii, já to dokážu!" S náznakem krutého uspokojení náhle zvolal: "Tak váš skvělý Mezek má, jak jste řekl, styky s Neotrantorem, které nás tam měly zadržet? Ty styky jsou přinejlepším odepsané. Zabili jsme následníka trůnu a z toho druhého se stal ukňouraný blb. Mezek nás tam nezastavil, takže aspoň něco se mu nepodařilo."

"Ale kdepak, to vůbec ne. To nebyli naši lidé. Následník byl opilec a člověk průměrných kvalit. Commason je ukázkový hlupák.

Na svém světě něco znamenal, ale to mu nebránilo, aby byl zkažený, zlý a úplně neschopný. S těmi jsme vážně neměli nic společného.

Byly to svým způsobem jenom figurky..."

"Ale oni nás přece zadrželi nebo se o to pokoušeli."

"Musím opakovat, že ne. Commason měl osobního otroka - člověka jménem Inchney. Zadržení byl jeho plán. Je starý, ale může posloužit našim dočasným zájmům. Toho jste přece nezabili."

Bayta se k němu prudce otočila. Vlastního čaje se nedotkla.

"Ale jak jste nám říkal, byly ovlivněny i vaše vlastní emoce. Máte víru a důvěru v Mezka, nepřirozenou, chorobnou víru v Mezka. Jakou cenu pak mají vaše názory? Úplně jste ztratil schopnost objektivního myšlení."

"Mýlíte se." Poručík pomalu zavrtěl hlavou. "Úprava zasáhla pouze mé emoce. Můj rozum zůstal nedotčen. Může být v jistém směru ovlivňován mými upravenými emocemi, ale není to nijak násilné.

Teď, když jsem oproštěn od svých někdejších emocionálních tendencí, vidím všechno v jasnějším světle.

Vidím, že Mezkův plán je věc rozumná a záslužná. Než došlo k mému - obrácení, vydal jsem se po stopách jeho životní dráhy od počátku před sedmi lety. Při svých duševních schopnostech mutanta ji zahájil vítězstvím nad kondotiérem a jeho bandou. Když toho dosáhl - získal planetu. S tou rozšiřoval své državy, až se dovedl vypořádat s vojenským velitelem Kalganu. Jeden krok logicky následoval za druhým. Když získal Kalgan, měl prvotřídní flotilu a s tou mohl zaútočit na Nadaci.

"Nadace má klíčové postavení. Je to oblast s největší koncentrací průmyslu v Galaxii, teď, když má v rukou atomové technologie Nadace, je skutečným pánem Galaxie. Pomocí technologií - a při svých schopnostech - může donutit pozůstatky Říše, aby uznaly jeho vládu a nakonec, po smrti starého Císaře, který je pomatený a nebude už dlouho naživu, ho korunovaly za Císaře. Potom jím bude podle jména i ve skutečnosti. Až toho dosáhne, sotva se v Galaxii najde svět, který by se mu dokázal postavit.

Za posledních sedm let založil novou Říši. Jinými slovy, za sedm let dosáhl toho, co by se celé Seldonově psychohistorii nepodařilo dřív než za dalších sedm set let. V Galaxií konečně zavládne mír a pořádek.

Vy tomu nedokážete zabránit o nic víc, než byste mohli holýma rukama zastavil otáčení planety."

Po Pritcherově proslovu následovalo dlouhé ticho. Zbytek čaje už mu vystydl. Vyprázdnil šálek, znovu si nalil a pomalu upíjel.

Toran si zlostně okusoval nehet na palci. Baytina tvář byla chladná, odměřená a bledá.

Pak Bayta řekla slabým hlasem: "My nejsme přesvědčeni. Jestli po tom Mezek touží, ať sem přijde a upraví si nás sám. Vy jste přece proti němu bojoval do poslední chvíle před svým obrácením, nemám pravdu?"

"Máte," řekl vážně plukovník Pritcher.

"Tak nám dopřejte stejnou výsadu."

Plukovník Pritcher se zvedl. S náznakem strohé definitivnosti řekl: "V tom případě půjdu. Jak už jsem řekl, moje současné poslání se vás vůbec netýká. Proto nepokládám za nutné šířit se o vaší přítomnosti. Není to nijak zvláštní laskavost. Když vás Mezek bude chtít zastavit, nepochybně tím může pověřit další lidi a potom budete zastaveni. Ale za sebe mohu říct, že se na tom nebudu podílet víc, než je nutné."

"Děkujeme vám," špitla Bayta.

"A pokud jde o Magnifica. Kde je? Jen vylez, Magnifico, já ti neublížím..."

"Co s ním?" zeptala se Bayta s náhle probuzeným zájmem.

"Nic. Ani o něm se mé rozkazy nezmiňují. Dozvěděl jsem se, že ho hledají, ale až se to Mezkovi bude hodit, tak si ho najde. Já nic neřeknu. Podáte mi ruku?"

Bayta zavrtěla hlavou. Toran si ho změřil pohrdavým pohledem.

Plukovník maličko svěsil železná ramena. Odkráčel ke dveřím, otočil se a řekl: "Ještě něco. Nemyslete si, že nechápu příčinu vaší zatvrzelosti. Ví se, že pátráte po Druhé Nadaci. Mezek v pravý čas učiní svá opatření. Nic vám nepomůže... Ale poznal jsem vás v jiných dobách, možná mě k takovému jednání přiměla částečka mého svědomí. Rozhodně jsem se vám snažil pomoci a uchránit vás před jistým nebezpečím, než bude příliš pozdě. Na shledanou."

Úsečně zasalutoval - a byl pryč.

Bayta se obrátila k mlčícímu Toranovi, zašeptala: "Tak oni vědí i o Druhé Nadaci."

V hlubinách knihovny se Ebling Mis, který o ničem neměl ani potuchy, krčil pod jediným kouskem světla v temnotách a vítězoslavně si něco mumlal.

25.

SMRT PSYCHOLOGA

Potom už Eblingu Misovi zbývaly jenom dva týdny života. Během těch dvou týdnů byla u něj Bayta třikrát. Poprvé v noci následující po večeru, kdy je navštívil plukovník Pritcher. Podruhé to bylo o týden později. A potřetí zase o týden později - poslední den - v den Misovy smrti.

Nejdřív nadešla noc po večerní návštěvě plukovníka Pritchera a její první hodinu strávila ohromená dvojice neradostnými úvahami, které jim neustále kroužily hlavou.

Bayta řekla: "Torie, pojď to povědět Eblingovi."

Toran otupěle řekl: "Myslíš, že by nám pomohl?"

"Jsme jenom dva. Musíme se o břemeno s někým podělit. Možná si bude vědět rady."

Toran řekl: "Když on se změnil. Zhubl. Je lehký jako pírko a v hlavě to nemá v pořádku." Obrazně zašátral prsty ve vzduchu. "Někdy mám pocit. že nám nijak zvlášť nepomůže - myslím vůbec. Někdy mám pocit, že nám nepomůže už vůbec nic."

"Přestaň!" Bayta se zarazila a pak ze sebe vypravila: "Přestaň s tím, Torie! Když to říkáš, mám pocit, že už nás Mezek skoro dostal.

Pojď to říct Eblingovi, Torie - teď hned!"

Ebling Mis zvedl hlavu z dlouhého stolu, když se k němu přiblížili, zadíval se na ně kalným pohledem. Prořídlá kštice mu trčela vzhůru a rty mu ospale pomlaskávaly.

"Co je?" řekl. "Co po mně chcete?"

Bayta si klekla. "Vzbudili jsme vás? Máme odejít?"

"Odejít? Kdo je to? Bayta? Ale ne, zůstaňte! Copak tu nejsou židle? Viděl jsem je..." Nejistě někam ukázal prstem.

Toran dvě židle tlačil před sebou. Bayta si sedla a vzala do dlaní psychologovu ochablou ruku. "Můžeme si s

vámi promluvit, doktore?"

Titulu užívala jen zřídka.

"Stalo se něco?" Jeho nepřítomný pohled trochu ožil. Propadlé tváře mu maličko zrůžověly. "Stalo se něco?"

Bayta řekla: "Byl tady kapitán Pritcher. Torie, řeknu to sama.

Doktore, vzpomínáte si na kapitána Pritchera?"

"Ano - Ano..." Prsty si stiskl rty a pak povolil. "Vysoký člověk.

Demokrat."

"Ano, ten. Odhalil Mezkovu mutaci. Byl tady, doktore, pověděl nám to."

"Ale to není žádná novinka. Mezkova mutace už je vysvětlena."

A s nelíčeným údivem dodal: "Copak jsem vám to neřekl? Copak jsem vám to zapomněl říct?"

"Co jste nám zapomněl říct?" prohodil rychle Toran.

"Přece o té Mezkově mutaci. Pohrává si s emocemi. Kontrola emocí! Tak já jsem vám to neřekl? Jak jsem na to mohl zapomenout?"

Pomalu vtáhl dolní ret a přemítal. Potom jeho hlas pomaličku ožíval a oči se mu doširoka rozevřely, jako by jeho lenivý mozek vjel na řádně promazanou kolej. Mluvil jako ve snu, s pohledem upřeným spíš mezi dvojici posluchačů než na ně.

"Je to vážně docela jednoduché. Nevyžaduje to příliš podrobné znalosti. V matematice psychohistorie se to dá samozřejmě ihned vypočítat z rovnice třetího stupně, do které je třeba dosadit jenom... Na tom nesejde. Dá se to vyjádřit pomocí obyčejných slov alespoň přibližně - přitom to bude dávat smysl, což není u psychohistorických jevů obvyklé.

Zeptejte se sami sebe... Co by tak mohlo zmařit dějinné schéma, důkladně vypracované Harim Seldonem?" Tázavým pohledem se stopami nedočkavosti přecházel z jednoho na druhého. "Jaké byly původní Seldonovy předpoklady? Za prvé, že během příštího tisíciletí nedojde k podstatným změnám v lidské společnosti.

Představte si například, že by nastala zásadní změna v technologii Galaxie, jako třeba objev nového principu využití energie nebo pokrok ve výzkumu elektronické neurobiologie. Společenské změny by znamenaly překonání původních Seldonových rovnic. Ale to se teď přece nestalo?

Nebo si představte, že by síly mimo Nadaci vynalezly novou zbraň, schopnou odolat veškerému vojenskému potenciálu Nadace. To by mohlo způsobit zhoubnou odchylku, i když ne s takovou jistotou.

Ale ani to se nestalo. Mezkův Inhibitor atomového pole byla těžkopádná zbraň a bylo možné mu čelit. Přestože za moc nestál, byla to jediná novinka, se kterou Mezek přišel."

"Ale existoval druhý předpoklad, choulostivější! Seldon předpokládal, že reakce lidí na podněty zůstane konstantní. Když připustíme, že první z předpokladů dosud platí, potom musel být porušen ten druhý! Musí existovat nějaký faktor, který způsobuje pokřivení a deformaci emocionálních reakcí lidských bytostí, jinak by Seldon nemohl být tak špatným prorokem a Nadace by nemohla podlehnout.

A jaký jiný faktor než Mezek? Nemám pravdu? Nebo je v mých vývodech nějaká skulina?"

Bayta mu buclatou rukou jemně poklepala na jeho. "Ne, Eblingu, žádná skulina."

Mis zářil radostí jako dítě. "Tohle a další věci mě napadají s úžasnou lehkostí. Řeknu vám, že se někdy divím, co se to ve mně děje. Ještě si vzpomínám na časy, kdy mě tolik věcí bylo záhadou a teď je všechno tak jasné. Problémy neexistují. Narazím na něco, co by mohlo vypadat jako problém a já to v hloubi duše tak nějak vidím a chápu. Moje domněnky, moje teorie se snad pokaždé potvrdí. Mám v sobě nějaký motor... a ten mě pořád žene kupředu... takže se nedokážu zastavit... a nemusím jíst ani spát... jenom jít pořád dál... a dál... a dál..."

To už jen šeptal, chvějící se zesláblou žilnatou rukou si podpíral čelo. Oči mu plály posedlostí, která se pomalu vytrácela, až pohasla.

Tiším hlasem pokračoval: "Tak já jsem vám vůbec neřekl, jaké má Mezek schopnosti díky své mutaci? Ale...neříkali jste snad, že to víte?"

"To byl, Eblingu, kapitán Pritcher," řekla Bayta. "Vzpomínáte si?"

"Tak on vám to řekl?" v jeho tónu mu zazněla stopa rozhořčení.

"Ale jak na to přišel?"

"Mezek si ho upravil podle svých představ. Teď je z něj plukovník, Mezkův člověk. Přišel nám poradit, abychom se Mezkovi vzdali, řekl nám - to co jste nám řekl vy."

"Pak Mezek ví, že jsme tady? Musím si pospíšit... Kde je Magnifico? Vy jste ho nevzali s sebou?"

"Magnifico spí," řekl netrpělivě Toran. "Už je totiž po půlnoci."

"Vážně? Takže - když jste sem přišli, tak jsem spal?"

"No ovšem." řekla rázně Bayta, "teď už se stejně k práci nevrátíte. Půjdete pěkně do postele. No tak, Torie, pomoz mi. Vy se, Eblingu, přestaňte vzpouzet, protože máte velké štěstí, že vás nejdřív nestrčím pod sprchu. Torie, sundej mu boty, zítra pro něj zajdeš a vytáhneš ho na čerstvý vzduch, než se nám úplně ztratí před očima.

Podívejte se na sebe. Eblingu, vždyť obrostete pavučinami. Nemáte hlad?"

Ebling Mis zavrtěl hlavou a celý zmatený se vzdorovitě podíval ze svého lože. "Chci, abyste sem zítra poslali Magnifica," zamumlal.

Bayta mu přitáhla pokrývku kolem krku. "Zítra se tady objevím já a donesu vám vyprané šaty. Pěkně se vykoupete a potom půjdete ven, podíváte se na statek a trochu přijdete na sluníčko."

"To tedy ne," řekl ochable Mis. "Rozumíte? Mám moc práce."

Jeho řídké vlasy se rozletěly po polštáři a kolem hlavy mu vytvořily stříbrný věnec. Důvěrným tónem zašeptat: "Chcete přece tu Druhou Nadaci?"

Toran se rychle otočil a usedl na lůžko vedle něj. "Eblingu, co víte o Druhé Nadaci?"

Psycholog uvolnil paži zpod přikrývky a unavenými prsty chytil Torana křečovitě za rukáv. "Nadace byly založeny na velké Psychologické konferenci, které předsedal Hari Seldon. Torane, já našel vydané zápisy z té Konference. Pětadvacet obsáhlých filmů. Stačil jsem projít některé přehledy."

"No a?"

"Tak jestlipak víte, že když se člověk aspoň trochu vyzná v psychohistorii, tak se z nich dá velice snadno zjistit přesné umístění První Nadace? Pokud rozumíte rovnicím, tak se o ní mluví dost často.

Jenomže Torane, o Druhé Nadaci se nikdo nezmiňuje. O té nikde není ani slovo."

Toran zachmuřeně stáhl obočí. "Takže neexistuje?"

"Ovšemže existuje." vykřikl zlostně Mis, "kdo říkal, že ne?

Jenom se o ní tolik nemluví. Její význam - všechno, co se jí týká - je lépe skryto, lépe utajeno. Copak to nechápete? Je z těch dvou důležitější. Ona má klíčový význam, na ní záleží! A já mám záznamy ze Seldonovy konference. Mezek ještě nemá vyhráno..."

Bayta potichu zhasla. "Jděte spát!"

Toran a Bayta beze slova odkráčeli vzhůru do vlastního příbytku.

Druhý den se Ebling Mis vykoupal; převlékl a naposledy spatřil slunce Trantoru, pocítil na kůži vítr Trantoru. Na sklonku dne byl opět ponořen v nesmírných hlubinách knihovny, ze kterých se nikdy neměl vynořit.

V následujícím týdnu se život vrátil do vyjetých kolejí. Slunce Neotrantoru zářilo na noční obloze Trantoru jako klidná, jasná hvězda.

Statek žil ve znamení jarních prací.

V areálu Univerzity vládlo ticho opuštěného místa. Galaxie jim připadala prázdná. Mezek snad nikdy ani neexistoval.

O tom Bayta přemýšlela, když pozorovala Torana, jak si zapaluje doutník a pak se dívá vzhůru na kousky modré oblohy, prosvítající mezi záplavou kovových věží, které se rýsovaly na obzoru.

"Dneska je pěkně," řekl.

"To je. Torie, napsal sis do toho seznamu všechno?"

"To se ví. Půl libry másla, tucet vajec, fazolové lusky - Bay, všechno tady mám. Však já to zvládnu."

"Tak dohře. A koukej, ať je zelenina čerstvá, ne nějaké vykopávky.

Mimochodem neviděl jsi někde Magnifica?"

"Naposled u snídaně. Nejspíš je dole u Eblinga a dívá se na filmovou knihu."

"No dobrá.

"Tak už neztrácej čas, protože vejce budu potřebovat k obědu."

Toran odešel ještě se s úsměvem otočil a zamával.

Když Toran zmizel z dohledu mezi změtí kovu, Bayta se odvrátila.

Přede dveřmi do kuchyně zaváhala, pomalu udělala čelem vzad a vešla na kolonádu vedoucí k výtahu, který se nořil do hlubin.

Tam také zastihla Eblinga Mise, s hlavou skloněnou nad kukátkem projektoru, strnulou nehybnou postavu plně zaujatou pátráním. Blízko něj seděl Magnifico, jako vrostlý do židle, s pohledem bdělým a ostražitým - hromádka hůlkovitých končetin s nosem, který jen zvýrazňoval vychrtlost jeho obličeje.

Bayta tiše řekla: "Magnifico..."

Magnifico se vyhrabal na nohy. Dychtivě zašeptal: "Má paní!"

"Magnifico," řekla Bayta, "Toran odešel na statek a hned tak se nevrátí. Buď tak hodný a doběhni za ním se vzkazem, který ti napíšu."

"Milerád, má paní. Z celého srdce vám nabízím své nicotné služby, jen když vám budou aspoň trochu užitečné."

Osaměla s Eblingem Misem, který se ani nepohnul. Pevně mu položila ruku na rameno. "Eblingu..."

Psycholog sebou trhl a podrážděně vykřikl: "Co je?" Přimhouřil oči. "To jste vy, Bayto? Kde je Magnifico?"

"Poslala jsem ho pryč. Chci být s vámi chvíli o samotě." Ta slova pronesla s přehnaným důrazem. "Eblingu, chci si s vámi promluvit."

Psycholog se pokusil vrátit k promítacímu přístroji, ale její ruka mu pevně spočívala na rameni. Pod rukávem jasně nahmatala kost.

Od jejich příletu na Trantor se mu úplně ztratily svaly. Tvář měl vyhublou, zažloutlou a porostlou třídenním strništěm. Ramena měl viditelně sehnutá, přestože seděl.

"Eblingu." řekla Bayta, "doufám, že vás Magnifico neruší. Ten je tady snad ve dne v noci."

"Ne, ne, ne! Vůbec ne. Ten mi přece nevadí. Je zticha mi nijak mě neruší. Někdy mi odnáší a přináší filmy, jako by věděl, co chci, aniž bych mu to musel říkat. Jen ho nechte být."

"Jak myslíte...ale Eblingu, nemáte z něj nějaký divný pocit? Rozumíte, Eblingu? Nemáte z něj nějaký divný pocit?"

Přistrčila si židli těsně vedle jeho a upřeně se na něj zahleděla, jako by mu odpověď chtěla vytáhnout z očí.

Ebling Mis zavrtěl hlavou. "Ne. Co máte na mysli?"

"To, že plukovník Pritcher a vy oba říkáte, že Mezek dokáže upravovat emoce lidských bytostí. Ale víte to jistě? Není samotný Magnifico skulina ve vaší teorii?"

Bylo ticho.

Bayta přemohla silnou touhu psychologem zatřást. "Eblingu, co je to s vámi? Magnifico byl Mezkův klaun.

Proč nebyl přizpůsoben tak, aby cítil lásku a víru? Proč by měl právě on jako jediný z těch, kdo s Mezkem přišli do styku, svého pána tak nenávidět?"

"Ale... Ale on byl přizpůsoben. No jistě, Bay!" Když to říkal, jako by nabýval jistoty. "Vy si myslíte. že Mezek bude zacházet se svým klaunem stejně jako zachází se svými generály? Od těch požaduje víru a oddanost, ale od svého klauna vyžaduje jenom strach. To jste si nikdy nevšimla, že ten Magnificův trvalý stav panické hrůzy je v podstatě patologický? Myslíte, že je normální, aby nějaká lidská bytost byla pořád takhle vyděšená? Takový strach se stane komickým.

Pravděpodobně připadal komický Mezkovi a také mu posloužil, protože zakryl všechno, čím nám mohl být Magnifico ze začátku prospěšný."

Bayta pronesla: "Tím chcete říct, že Magnificovy informace o Mezkovi nebyly pravdivé?"

"Byly zkresleně. Zabarvené patologickým strachem. Mezek není po fyzické stránce obr, jak si myslí Magnifico. Kromě svých duševních schopností to nejspíš bude obyčejný člověk. Pokud mu dělalo radost, když chudákovi Magnificovi připadal jako superman..." Psycholog pokrčil rameny. "Magnificovy informace už rozhodně nemají význam."

"A co ho tedy má?"

Ale Mis se jí vytrhl a vrátil se k svému projektoru.

"A co ho tedy má?" opakovala. "Druhá Nadace?"

Psycholog po ni střelil pohledem. "Já jsem vám o ní něco povídal? Nevzpomínám si, že bych vám něco povídal. Ještě jsem neskončil. Co jsem vám povídal?"

"Nic," řekla rozčileně Bayta. Povzdechla si: "Při Galaxii, neřekl jste mi nic, ale hrozně mě to mrzí, protože jsem k smrti unavena. Kdy tomu bude konec?"

Ebling Mis se na ni zahleděl tak trochu lítostivě. "No tak, má... milá, nechtěl jsem vám ublížit. Někdy zapomínám... kdo jsou mí přátelé.

Někdy mám pocit, že o tom všem nesmím mluvit. Je třeba to držet v tajnosti - ale před Mezkem, ne před vámi, má milá." S chabým přátelským gestem ji poklepal na rameno.

Řekla: "Co víte o Druhé Nadaci?"

Automaticky promluvil šeptem, slabě mi sotva srozumitelně.

"Víte, jak důkladně Seldon zahladil své stopy? Ještě před měsícem, než jsem získal ten zvláštní náhled do podstaty věci, by mi zprávy ze Seldonovy konference nebyly k ničemu. Ještě teď mi to připadá - nejasné. Dokumenty, které z té konference vzešly, spolu často zdánlivě nesouvisí, vždycky jsou záhadné. Kolikrát mě napadlo, jestli samotní účastníci Konference věděli všechno, co měl Seldon v úmyslu. Někdy si myslím, že Konference využil jen jako obrovského zastíracího manévru a bez cizí pomoci vybudoval strukturu..."

"Nadací?" naléhala Bayta.

"Druhé Nadace! Naše Nadace byla jednoduchá. Ale Druhá Nadace byla pouhé jméno. Padly o ní jisté zmínky, ale pokud došlo k nějakému upřesnění, bylo náležitě skryto v matematice. Pořád je tu spousta věcí, kterým jsem ani nezačal rozumět, ale je to sedm dnů, co se ty kousky skládají dohromady a vytvářejí jakousi představu."

"Nadace číslo jedna byla světem fyziků. Představovala soustředění odumírající vědy Galaxie za podmínek nezbytných k tomu, aby mohla být znovu přivedena k životu. Nebyli tam zařazeni žádní psychologové.

Byla to zvláštní deformace a musela mít své opodstatnění.

Běžné vysvětlení bylo takové, že Seldonova psychohistorie nejlépe funguje tam, kde jednotlivé složky procesu - lidské bytosti - netuší, co má přijít, proto mohou přirozeně reagovat na všechny situace.

Rozumíte, má milá..."

"Ano, doktore."

"Tak dávejte pozor. Nadace číslo dvě byla světem humanitních vědců. Byla zrcadlovým obrazem našeho světa. Nejvyšším vládcem tam nebyla fyzika, ale psychologie." A vítězoslavně: "Je vám to jasné?"

"Není."

"Uvažujte, Bayto, vezměte rozum do hrsti. Hari Seldon věděl, že jeho psychohistorie dokáže předpovědět události s nějakou pravděpodobností, ale ne s jistotou. Vždycky existovala možnost omylu, zvětšujícím se časovým odstupem tato možnost roste geometrickou řadou. Před tím se chtěl Seldon samozřejmě ze všech sil uchránit.

Naše Nadace byla na výši po stránce vědy. Dokázala vítězit nad armádami a zbraněmi. Proti síle dokázala postavit sílu. Ale co duševní útok mutanta, jako je Mezek?"

"To by bylo něco pro psychology Druhé Nadace!" Bayta cítila, jak se jí zmocňuje vzrušení.

"Ano, ano, ano! No ovšem!"

"Ale zatím nic neudělali."

"Jak to můžete vědět?"

Bayta nad tím uvažovala: "Nevím. Máte nějaký důkaz o jejich existenci?"

"Nemám. Existuje řada faktorů, které neznám. Druhá Nadace nemohla být v době svého založení o nic vyzrálejší než my. My jsme se pomalu vyvíjeli a získávali na síle, u nich to nemohlo být jiné. Jen hvězdy vědí, nakolik zatím vzrostla jejich síla. Jsou dost silní, aby přemohli Mezka? A především, uvědomují si hrozící nebezpečí? Mají v čele schopné lidi?"

"Ale pokud se drží Seldonova plánu, pak musí Druhá Nadace Mezka porazit."

"Ach," vyhublá tvář Eblinga Mise se v zamyšlení pokryla vráskami, "že by se historie opakovala? Jenomže Druhá Nadace představovala náročnější úkol než První. Je nepoměrně složitější a tomu odpovídá i více možností omylu. Pokud Mezka neporazí Druhá Nadace, pak to bude zlé - tak zlé, jak jen si dovedeme představit. Může to

znamenat konec lidského rodu, jak ho známe."

"Ne."

"Ano. Pokud Mezkovi potomci zdědí jeho duševní schopnosti... Chápete? Homo sapiens by mu nemohl konkurovat. Vznikla by nová dominantní rasa - nová aristokracie - homo sapiens by byl jako nižší rasa odsouzen k otrocké dřině. Nemám pravdu ?"

"Ano. Máte."

"A i kdyby se nějakou náhodou stalo, že by Mezek nezaložil dynastii, stejně by založil deformovanou novou Říši, kterou by udržoval jenom svou osobní silou. Ta by zanikla s jeho smrtí, Galaxie by se ocitla tam, kde byla před jeho příchodem, až na to, že už by tu nebyly Nadace, kolem kterých by mohla vyrůst skutečná a zdravá druhá Říše. Znamenalo by to tisíce let barbarství. Cíl by se ztratil v nedohlednu."

"Co můžeme udělat? Můžeme varovat Druhou Nadaci?"

"Musíme, jinak by mohli podlehnout v důsledku vlastní nevědomosti, to nemůžeme riskovat. Ale neexistuje způsob, jak je varovat."

"Opravdu ne?"

"Neznám jejich polohu. Jsou 'na opačném konci Galaxie', ale to je tak všechno, člověk si může vybrat z miliónů světů."

"Ale Eblingu, copak to tam nepíšou?" Neurčitě mávla rukou k filmům, které pokrývaly stůl.

"Ne. Ne tak, abych to mohl zjistit - tedy zatím. Utajení musí mít nějaký význam. Musí mít své opodstatnění..." V očích se mu znovu objevil zmatený výraz. "Ale teď už, prosím, jděte pryč. Ztratil jsem spoustu času a už se krátí - už se krátí."

Vytrhl se jí, celý nedůtklivý mi zamračený.

Blížil se Magnificův tichý krok: "Váš manžel je doma, má paní."

Ebling Mis klauna nepřivítal. Byl zase u svého projektoru.

Když si to Toran večer poslechl, řekl jí: "Ty si, Bay, myslíš, že má vážně pravdu? Nemyslíš, že je..." Zaváhal.

"Máš pravdu, Torie. Je nemocný, to vím. Změna, která se s ním stala, jak zhubl a jak mluví - rozhodně je nemocný. Avšak jak přijde řeč na Mezka nebo na Druhou Nadaci nebo vůbec na něco, čím se zabývá, pak si ho poslechni. Tehdy má mysl jasnou a čistou jako vesmírná obloha. Ví, o čem mluví. Já mu věřím."

"Potom je tedy naděje." Byla to napůl otázka.

"V tom...v tom nemám úplně jasno. Možná! Možná že ne! Od teďka u sebe nosím pistoli." Když to říkala, držela v ruce zbraň s nablýskanou hlavní. "Pro všechny případy, Torie, pro všechny případy."

"Pro případ, že by co?"

Bayta se zasmála s nádechem hysterie. "To nic. Možná jsem taky trochu bláznivá - jako Ebling Mis."

Tehdy Eblingu Misovi zbývalo sedm dnů života, sedm dnů, jeden po druhém, klidně míjelo.

Toranovi ubíhaly ve znamení jakési ztrnulosti. Úmorné dny a monotónní ticho způsobily, že upadal do stavu letargie. Poklidnou hladinu života nezčeřila sebemenší událost, jako by se proměnil v nekonečný oceán zimního spánku.

Mis se stal bytostí skrytou jejich pohledům, jejíž mravenčí práce nepřinášela žádné výsledky a navenek se nijak neprojevovala.

Zabarikádoval se. Toran a Bayta ho vůbec neviděli. Důkazem jeho existence byly jen projevy Magnifica, který fungoval jako prostředník. Magnifica, který byl teď tichý a zamyšlený, který opatrně našlapoval s jídlem na podnose a stával se pozorným, mlčenlivým svědkem toho, co se odehrávalo v přítmí.

Bayta se čím dál víc uzavírala do sebe. Její temperament pohasl, typická sebejistota ztratila svou pevnou oporu. Vysedávala o samotě, s hlavou plnou starostí, jednou ji Toran přistihl, jak se dotýká pistole.

Rychle ji odložila a nuceně se usmála.

"Bay, co s tím vyvádíš?"

"Držím ji. To je snad zločin?"

"Ustřelíš si svou pitomou hlavu."

"Tak si ji ustřelím. Žádná škoda!"

Manželský život Torana poučil, jak je marné hádat se s osobou ženského pohlaví, když má náladu pod psa. Pokrčil rameny a odešel.

Posledního dne k nim celý vyděšený vběhl Magnifico, sotva dechu popadaje, křečovitě se na ně pověsil.

"Učený doktor vás volá. Není mu dobře."

A také nebylo. Ležel v posteli, oči měl nepřirozeně velké, v nich nepřirozený lesk. Byl špinavý, sotva ho poznávali.

"Eblingu!" vykřikla Bayta.

"Musím vám něco říct," zaskřehotal psycholog, když se s námahou snažil opřít o hubený loket. "Musím vám něco říct. Skončil jsem, výsledky své práce vám předám. Nenechal jsem si žádné poznámky, dílčí výpočty jsem zničil. Nikdo jiný se to nesmí dozvědět. Všechno si musíte uchovat v paměti."

"Magnifico," řekla Bayta s drsnou přímočarostí: "Běž nahoru!"

Klaun se neochotně zvedl a udělal krok vzad. Upřel na Mise smutný pohled.

Mis odpověděl chabým gestem: "Ten mi nevadí, jen ať zůstane. Zůstaň tu, Magnifico."

Klaun se rychle posadil. Bayta upřeně hleděla do země. Pomalu, pomaličku, si skousla dolní ret.

Mis ochraptěle zašeptal: "Jsem přesvědčen, že Druhá Nadace může zvítězit, pokud Mezek neuděří předčasně. Obklopila se tajemstvím, tajemství musí zůstat zachováno, má to svůj smysl. Musíte se tam vypravit, vaše informace

jsou životně důležité... Možná, že právě na nich všechno záleží. Rozumíte?"

Toran skoro křečovitě vykřikl: "Ano, ano! Eblingu, řekněte nám, jak se tam dostaneme. Kde to je?"

"Mohu vám to povědět," řekl slabý hlas.

Už to neudělal.

Bayta s bezkrevnou kamennou tváří pozvedla pistoli a vystřelila, vzápětí třeskla rána. Od pasu nahoru Mis přestal existovat a ve zdi za ním zela rozervaná díra. Pistole vyklouzla z Baytiných ochromených prstů a dopadla na zem.

26.

KONEC PÁTRÁNÍ

Nikdo nebyl schopen slova. Ozvěny výstřelu se šířily do okolních místností, vzdalující se hřmění přecházelo v chraptivý odumírající šum. Než zcela utichl, utlumil ještě ostré řachnutí Baytiny padající pistole, zadusil Magnificův pronikavý výkřik, pohltil Toranův neartikulovaný řev.

Zavládlo tryznivé ticho.

Bayta měla hlavu skloněnou, takže jí nebylo vidět do tváře.

Ve světle se zaleskla padající krůpěj. Bayta nikdy předtím neplakala.

Toran měl svaly napjaté k prasknutí, ale nedokázal se uvolnit - měl pocit, že stisk jeho zaťatých zubů snad už nikdy nepovolí. Magnificova tvář se změnila v povadlou masku bez života.

Nakonec Toran, ještě pořád se zaťatými zuby, řekl cizím přiškrceným hlasem: "Tak ty jsi Mezkův člověk. On tě dostal!"

Bayta zvedla hlavu mi ústa se jí stáhla bolestným veselím: "Já že jsem Mezkův člověk? To je ironie."

Usmála se - trochu křečovitě - odhodila si vlasy dozadu. Tón jejího hlasu začal být normální nebo se tomu aspoň blížil. "Je po všem, Torane, teď už můžu mluvit. Nevím, jak dlouho budu naživu. Ale můžu promluvit..."

Toranovo napětí povolilo vlastní váhou mi přešlo do stavu skleslé otupělosti: "O čem chceš mluvit, Bay? O čem se tady dá mluvit?"

"O tom neštěstí, co nás pronásledovalo. Toho jsme si, Tone, všimli už dřív. Copak si nevzpomínáš? Jak nám porážka byla pořád v patách a přitom nás vlastně nikdy nedostihla? Byli jsme na Nadaci, ta se zhroutila, zatímco Nezávislí kupci ještě bojovali - ale my jsme unikli včas, takže jsme mohli odletět na Haven. Byli jsme na Havenu, ten se zhroutil, zatímco ostatní ještě bojovali - zase jsme unikli včas. Letěli jsme na Neotrantor a ten se od té doby jistě přidal k Mezkovi.

Toran poslouchal mi kroutil hlavou: "Já tomu nerozumím."

"Torie, něco takového se ve skutečném životě nestává. Ty a já jsme bezvýznamní lidé, takže bychom se sotva dostali do víru politiky a v rozmezí jednoho roku pořád přecházeli z jednoho do druhého - pokud bychom ten vír nenesli s sebou. Pokud bychom s sebou nenesli zdroj nákazy! Už to chápeš?"

Toran sevřel rty. S hrůzou se zahleděl na zkrvavené pozůstatky, které kdysi byly člověkem, obrátil se mu žaludek.

"Pojďme odtud Bay. Půjdeme na vzduch."

Venku bylo zataženo. Kolem nich v monotónních poryvech kroužil vítr a cuchal Baytě vlasy. Za nimi se vyplížil Magnifico, teď se zdržoval právě tak v dosahu jejich hovoru.

Toran pevně řekl: "Ty jsi zabila Eblinga Mise proto, že jsi ho pokládala za zdroj nákazy?" Něco v jejím pohledu ho zarazilo. Zašeptal: "On byl Mezek?" Nevěřil - nedokázal uvěřit - významu vlastních slov.

Bayta se pronikavě zasmála: "Chudák Ebling a Mezek? Při Galaxii, ne! Kdyby byl Mezek, tak bych ho nemohla zabít. Poznal by emoci, která by čin provázela, proměnil by ji v lásku, oddanost, zbožňování, hrůzu, prostě v cokoli podle libosti. Ne, Eblinga Mise jsem zabila proto, že nebyl Mezek. Zabila jsem ho, protože věděl, kde je Druhá Nadace a během dvou vteřin by to tajemství prozradil Mezkovi."

"Prozradil by to tajemství Mezkovi," opakoval hloupě Toran. "Prozradil by to tajemství..."

Potom mu z hrdla vyrazil pronikavý výkřik a on se otočil, aby se s hrůzou zahleděl na klauna, který se tam možná celou dobu krčil, aniž by mu věnovali pozornost, protože zjevně chápal to, co slyšel.

"Snad ne Magnifico?" zeptal se šeptem Toran.

"Poslouchej!" řekla Bayta. "Vzpomínáš, co se stalo na Neotrantoru?

Schválně se nad tím, Torie, zamysli..."

Zavrtěl hlavou a něco zabručel.

Unaveně pokračovala: "Na Neotrantoru zemřel člověk. Zemřel tam člověk, aniž by se ho kdokoli dotkl. Nemám pravdu? Magnifico hrál na vizisonor a když skončil, následník trůnu byl mrtvý. Copak to není zvláštní? Copak není divné, že bytost, která se všeho bojí a je zjevně ochromená hrůzou, dokáže libovolně zabíjet?"

"Hudba a světelné efekty," řekl Toran, "dokážou hluboce zapůsobit na lidské emoce..."

"Ano, zapůsobit na emoce. A jak. Působení na emoce je náhodou Mezkova specialita. To by se snad dalo pokládat za náhodu. A bytost, která dokáže zabíjet pomocí sugesce, je tak naplněná strachem.

No prosím, Mezek si teoreticky mohl pohrát s jeho myslí, takže tím by se to dalo vysvětlit. Ale Torane, já jsem zaslechla kousek toho výběru pro vizisonor, který zabil následníka trůnu. Jen malý kousek - stačilo to, aby na mě padl stejný pocit beznaděje, jaký jsem měla v Časovém sejfu a na Havenu. Torane, přesně tenhle pocit si s ničím nemůžu splést."

Toranovu tvář oživilo poznání: "Já jsem to... také cítil. Už jsem zapomněl. V životě jsem si nemyslel..."

"Tehdy mě to napadlo poprvé. Byl to jenom nejasný pocit - možná intuice. Jinak jsem se neměla čeho chytit. Pak nám Pritcher pověděl o Mezkovi a jeho mutaci, hned bylo všechno jasné. Mezek přece vyvolal pocit beznaděje v Časovém sejfu. Magnifico vyvolal pocit beznaděje na Neotrantoru. Byl to stejný pocit. Proto jsou Mezek a Magnifico jedna a táž osoba. Jestli to, Torie, krásně nevychází.

Přesně neodpovídá : jednomu geometrickému axiomu - když se různé věci rovnají témuž, pak se rovnají sobě navzájem?"

Byla už na pokraji hysterie, ale násilím se přiměla ke klidu.

Pokračovala: "To odhalení mě k smrti vyděsilo. Kdyby byl Magnifico Mezek, mohl by poznat moje pocity - upravit je podle svých potřeb. Neodvážila jsem se je před ním dát najevo. Vyhýbala jsem se mu. On se mi naštěstí také vyhýbal, příliš se zajímal o Eblinga Mise. Měla jsem v úmyslu Mise zabít, než stačí promluvit. Plánovala jsem to potají - tak potají, jak jen to bylo možné - tak potají, že jsem si to sama netroufala přiznat. Kdybych mohla zabít samotného Mezka... Ale to jsem nemohla riskovat. Všiml by si toho a já bych prohrála na celé čáře."

Zřejmě ji to citově vyčerpalo.

Toran řekl drsně a s přesvědčením: "Vyloučeno. Podívej se na to ubohé stvoření. On a Mezek? Ani neslyší, co tady povídáme."

Ale když obrátil zrak ve směru ukazujícího prstu, Magnifico byl vzpřímený, ve střehu a měřil si ho pronikavým, výhrůžně planoucím pohledem. Promluvil bez sebemenšího přízvuku: "Já ji slyším, příteli. Jde jenom o to, že jsem seděl a hloubal nad skutečností, jak jsem při vší své inteligenci a prozíravosti mohl udělal chybu a tím tolik ztratit."

Toran nejistě couvl, jako by se bál, že by se ho klaun mohl dotknout anebo ho nakazit svým dechem.

Magnifico přikývl a odpověděl na nevyslovenou otázku. "Já jsem Mezek."

Už nevypadal komicky, jeho hůlkovité končetiny i zoban místo nosu najednou přestaly být k smíchu. Jeho strach pominul, chování měl sebejisté.

Ovládal situaci s nenuceností člověka, který je na to zvyklý.

Shovívavě řekl: "Sedněte si. No tak, jenom si udělejte pohodlí a buďte jako doma. Hra skončila, já bych vám rád vyprávěl jeden příběh. Je to taková moje slabost - chci, aby mi lidé rozuměli."

Když se podíval na Baytu, byl to pořád ten starý pohled posmutnělých hnědých očí klauna Magnifica.

"Na mém dětství," začal rázně, když spustil stavidla své výmluvnosti, "není skutečně nic, co bych si chtěl zapamatovat. Snad to dokážete pochopit. Moje vyhublost je endokrinního původu, ten nos mám od narození. Nemohl jsem prožít normální dětství. Moje matka zemřela, než mě spatřila. Svého otce neznám. Vyrůstal jsem, jak se dalo, zraňován a týrán na duši, plný sebelítosti a nenávisti k druhým.

Tehdy mě znali jako divné děcko. Všichni se ode mě odvraceli, někteří odporem, jiní ze strachu. Stávaly se prapodivné případy... Na tom ostatně nesejde! Stalo se toho dost, aby to kapitánu Pritcherovi, který pátral po okolnostech mého dětství, umožnilo pochopit, že jsem mutant. Což bylo víc, než jsem vůbec chápal já sám, než mi bylo dvacet a víc."

Toran a Bayta chladně naslouchali. Příboj slov se jim tříštil nad hlavami, když téměř nepovšimnuti seděli na zemi. Klaun - nebo Mezek - před nimi přecházel malými krůčky a promlouval k vlastním rukám zkříženým na prsou.

"Úplnou představu o svých mimořádných schopnostech jsem si vytvářel asi dost pomalu, krůček za krůčkem. Ani ke konci jsem nemohl uvěřit. Pro mě je lidská mysl stupnice s ručičkou, která ukazuje převládající pocit. Je to nedokonalý obrázek, ale jak jinak bych to mohl vysvětlit? Pomalu jsem zjistil, že do těch myslí mohu proniknout a ručičkou pohnout, kam se mi zachce, že ji tam mohu upevnit nastálo. Ještě delší dobu trvalo, než jsem pochopil, že ostatní to nedovedou."

"Ale dostavilo se vědomí síly a s ním i touha vynahradit si zoufalé postavení, v jakém jsem žil předtím. Snad to dokážete pochopit.

Snad se můžete pokusit to chápat. Není lehké být zrůda - myslet, chápat a přitom být zrůda. Smích a krutost! Být jiný než ostatní! Být vyvrženec!

Vy jste to nikdy nezažili!"

Magnifico se díval k obloze, pohupoval se na bříškách chodidel mi s ledovým klidem se oddával vzpomínkám: "Nakonec jsem se to přece jenom naučil, rozhodl jsem se, že Galaxie a já bychom si mohli vyměnit role. Proč ne, oni už u vesla byli a já to musel trpělivě snášet - dvaadvacet let. Teď jsem byl na řadě já! Záleželo na vás ostatních, jestli s tím něco uděláte! A Galaxie měla slušnou převahu. Já jsem byl sám. Jich trilióny!"

Odmlčel se, aby se rychle podíval na Baytu. "Ale měl jsem slabou stránku. Sám o sobě jsem neznamenal nic. Pokud jsem mohl získat moc, pak jenom prostřednictvím druhých. Úspěchů jsem dosahoval pomocí prostředníků. Vždycky! Jak to říkal Pritcher. Prostřednictvím piráta jsem získal svou první operační základnu na asteroidu.

Prostřednictvím průmyslníka jsem získal první záchytný bod na planetě.

Prostřednictvím řady dalších jsem skoncoval s vojenským velitelem Kalganu, dobyl jsem samotný Kalgan a získal flotilu. Potom to byla Nadace - a do příběhu vstupujete vy dva.

"Nadace," řekl tiše, "představovala nejtěžší úkol, s jakým jsem se setkal. Abych nad ní zvítězil, musel jsem porazit, svrhnout nebo učinit zbytečným nezvykle vysoký podíl vládnoucí třídy. Mohl jsem začít od nuly - ale dalo se na to jít i zkratkou, a tak jsem nějakou hledal.

Konec konců, když silák dokáže zvednout pět set liber, neznamená to, že by to musel dělat v jednom kuse. Moje kontrola emocí není nic snadného, raději ji nepoužívám, pokud to není nezbytně nutné.

A tak jsem při svém prvním útoku na Nadaci přijal spojence."

"Jako svůj vlastní klaun jsem hledal agenta nebo agenty Nadace, kteří nutně museli být vysláni na Kalgan, aby tam zkoumali mou maličkost. Teď vím, že jsem hledal Hana Pritchera. Řízením osudu jsem místo toho našel vás. Jsem totiž telepat, ale ne dokonalý, vy jste, má paní, byla z Nadace. A to mě zavedlo na scestí. Nebylo to osudné, protože Pritcher se k vám později přidal, ale byl to počátek omylu, který už osudný byl."

Toran se poprvé pohnul. Rozhořčeně spustil: "Tak moment. Tím chcete říct, že když jsem na Kalganu vzdoroval tomu poručíkovi jenom s omračovací pistolí a zachránil jsem vás - že jste mě do toho vehnal kontrolou mých emocí?" Celý se naježil: "Tím chcete říct, že jste se mnou celou dobu manipuloval?"

Magnificovou tváří pohrával lehký úsměv. "Proč ne? Myslíte, že to není pravděpodobné? Pak si v duchu položte otázku... Kdybyste byl docela při smyslech, jestlipak byste riskoval vlastní život kvůli podivné groteskní postavě, kterou jste předtím neviděl? Myslím, že když jste o tom později uvažoval s chladnou hlavou, tak vás to samotného překvapilo."

"Ano," řekla rezervovaně Bayta, "je to tak. Je to úplně jasné."

"Ale Toranovi," pokračoval Mezek, "stejně nehrozilo nebezpečí, ten poručík měl přísné instrukce, že nás má nechat odejít. Tak jsme my tři a Pritcher odletěli na Nadaci - všimněte si, jak se okamžitě zformovalo mé vojenské tažení. Když stál Pritcher před válečným soudem a my jsme byli u toho, měl jsem plné ruce práce. Vojenští soudci z toho procesu později ve válce veleli svým letkám. Vzdali se vcelku bez problémů, moje Flotila zvítězila v bitvě u Horleggoru i v dalších méně významných akcích."

"Díky Pritcherovi jsem poznal doktora Mise, který mi úplně z vlastní iniciativy přinesl vizisonor a tím můj úkol ohromně usnadnil.

To také bylo jediné, co udělal úplně z vlastní iniciativy."

Bayta mu skočila do řeči: "Ty koncerty! Snažila jsem se je nějak zařadit. Teď to chápu."

"Ano," řekl Magnifico, "vizisonor funguje jako zařízení, které umocňuje základní účinky. V jistém smyslu představuje sám o sobě primitivní nástroj ke kontrole emocí. S jeho pomocí dokážu ovládat lidi ve velkém počtu a jednotlivce s větší účinností. Koncerty, které jsem odehrál na Terminu před jeho pádem mi na Havenu předtím, než podlehl, přispěly k všeobecnému poraženectví. Následníka trůnu na Neotrantoru bych bez vizisonoru mohl uvést do stavu těžké deprese, ale nemohl bych ho zabít. Chápete?"

"Ale mým nejcennějším objevem byl Ebling Mis. Ten mohl být..." řekl Magnifico rozmrzele, potom kvapně pokračoval: "Ovládání emocí má jeden zvláštní aspekt, o kterém nevíte. S intuicí, nebo to nazývejte třeba předtuchou, vniknutím do podstaty věci, se dá zacházet jako s emocí. Alespoň já tak s ní dovedu zacházet. Asi mi nerozumíte?"

Nečekal na znamení nesouhlasu. "Lidský rozum pracuje s nízkou účinností. Běžně se uvádí hodnota dvacet procent. Když se na okamžik projeví vyšší schopnosti, říká se tomu tušení, nebo proniknutí k podstatě nebo intuice. Brzy jsem zjistil, že dokážu navodit trvalé využívání vysoké účinnosti mozku. Pro osobu, která je ovlivňována, je to vražedný proces, ale přináší to užitek - inhibitor atomového pole, který jsem použil ve válce proti Nadaci, byl výsledkem nátlaku na kalganského technika. Zase se prosazuji prostřednictvím druhých."

"Ebling Mis byl trefa do černého. Byl to člověk s ohromnými schopnostmi a já jsem ho potřeboval. Ještě předtím, než jsem zahájil válku proti Nadaci, jsem vyslal své zástupce, aby jednali s Říší. Tehdy jsem začal pátrat po Druhé Nadaci. Samozřejmě jsem ji nenašel.

Věděl jsem, že ji musím najít - řešením byl Ebling Mis. Kdyby jeho rozum pracoval s vysokou účinností, jistě by dokázal zopakovat dílo Hariho Seldona.

"Částečně to udělal. Hnal jsem ho úplně do krajnosti. Byl to bezohledný postup, ale musel být dotažen do konce. Ke konci umíral, ale ještě byl naživu..." Znovu ho přerušila vlastní rozmrzelost. "Byl by naživu dost dlouho. My tři jsme se mohli společně vydat k Druhé Nadaci. To by pak byla poslední bitva - nebýt mé chyby."

Toran se snažil, aby jeho hlas zněl pevně: "Proč to tak natahujete?

Jakou chybu jste udělal a... a už to povídání skončete."

"Takže chybu jsem udělal v případě vaší ženy. Vaše žena byla vzácný člověk. S nikým takovým jsem se v životě nesetkal. Já...já.."

Magnificovi se z ničeho nic zlomil hlas. Jen s námahou se vzchopil.

Když pokračoval, říkal to s pevným přesvědčením: "Měla mě ráda, aniž bych si musel pohrávat s jejími emocemi. Nepřipadal jsem jí odporný ani k smíchu. Ona mě litovala. Měla mě ráda!"

"Copak to nechápete? Nevidíte, co to pro mě muselo znamenat? Nikdy předtím se nestalo, že by někdo... A já to v sobě prostě... hýčkal. Podvedly mě vlastní emoce, přestože jsem byl pánem emocí všech ostatních. Do její mysli jsem totiž nezasáhl, s tou jsem si nezahrával.

Až příliš jsem opatroval ten přirozený cit. To byla má chyba - ta první."

"Vy, Torane, jste byl pod kontrolou. Vůbec jste mě nepodezíral, na nic jste se mě neptal, neviděl jste na nic vůbec nic mimořádného nebo zvláštního. Jako třeba když nás zastavila 'filijská' loď. Mimochodem, naši polohu znali proto, že jsem s nimi udržoval spojení, stejně jako jsem byl pořád ve spojení se svými generály. Když nás zastavili, vzali mě na palubu, abych upravil smýšlení Hana Pritchera, který na ní byl jako vězeň. Když jsem ji opouštěl, byl plukovník Mezkův člověk a velitel lodi. Celý ten postup byl příliš průhledný i pro vás, Torane. A přece jste přijal mé vysvětlení věci, přestože bylo samý klam. Chápete, co tím chci říct?"

Toran se ušklíbl mi vznesl námitku: "Jak jste udržoval spojení se svými generály?"

"Na tom nebylo nic složitého. Ultravlnné vysílače nejsou náročné na manipulaci a dají se skvěle přenášet. Ani mě nikdo nemohl v pravém smyslu přistihnout. Když nič někdo přece jen dopadl při činu, odešel s malou mezerou v paměti. I to se občas stalo."

"Na Neotrantoru mě znovu zradily mé vlastní hloupé emoce. Baytu jsem neměl pod kontrolou, ale ani tak mě

vůbec nemusela podezírat, kdybych neztratil hlavu v případě toho následníka trůnu. Úmysly, jaké choval vůči Baytě, mě znepokojovaly. Zabil jsem ho. Bylo to hloupé gesto. Úplně by stačilo použít mírnějších prostředků.

Vaše podezření by se pořád nemuselo proměnit v jistotu, kdybych zabránil Pritcherovi v jeho dobře míněném blábolení, nebo dával menší pozor na Mise a větší na vás..." Pokrčil rameny.

"A to je konec?" zeptala se Bayta.

"To je konec."

"Co teď?"

"Budu pokračovat ve svém plánu. Pochybuji, že bych v dnešní zvrácené době našel někoho, kdo by se inteligencí a vzděláním rovnal Eblingu Misovi. Po Druhé Nadaci budu muset pátrat jinak. V jistém smyslu jste mě porazili."

Teď se Bayta vítězoslavně zvedla.

"V jistém smyslu? Jenom v jistém smyslu? My jsme vás porazili úplně. Všechna vaše vítězství mimo Nadaci nic neznamenají, protože Galaxie je teď barbarskou pustinou. Samotná Nadace je jen bezvýznamné vítězství, protože neměla zabránit variantě krize, jakou představujete vy. Porazit musíte Druhou Nadaci - a právě Druhá Nadace porazí vás. Jediná vaše šance byla najít ji a zasáhnout, než bude připravena. To už se vám nepodaří. Oni na vás budou každým okamžikem lépe připraveni.

Možná, že právě teď, právě teď, se celé soukolí dalo do pohybu.

Poznáte to - až proti vám udeří a krátké období vaší vlády bude u konce, stanete se jen dalším z namyšlených dobyvatelů, kteří se rychle a bezvýznamně mihli přes zkrvavenou tvář dějin."

Těžce oddychovala, samou horlivostí sotva popadala dech: "Porazili jsme vás my, Toran mi já. Jsem připravena zemřít."

Ale Mezkovy smutné hnědé oči byly smutnýma hnědýma a milujícíma očima Magnifica. "Nezabiju vás ani vašeho muže. Vy dva už mi přece nemůžete ublížit, kdybych vás zabil, Eblingu Misovi tím život nevrátím. Svých chyb jsem se dopustil sám a jsem tedy za ně zodpovědný. Vy a váš manžel můžete odejít. Jděte v pokoji, ve jménu toho, co nazývám - přátelstvím."

Pokračoval hlasem, ve kterém náhle zazněla pýcha: "Zatím jsem ještě pořád Mezek, nejmocnější člověk v Galaxii. Ještě porazím Druhou Nadaci."

Bayta klidně a s pevným přesvědčením vypálila poslední ránu.

"Neporazíte. Přece jen věřím v Seldonovu moudrost. Budete nejen prvním, ale i posledním vládcem své dynastie."

Magnifica cosi zasáhlo.

"Mé dynastie? Ano, často jsem o tom přemýšlel. Že bych mohl založit dynastii, že bych si mohl najít vhodnou družku života."

Bayta najednou pochopila, co znamená pohled v jeho očích a ztrnula hrůzou.

Magnifico zavrtěl hlavou.

"Cítím váš odpor, ale to je hloupost. Za jiných okolností bych vás velice snadno mohl učinit šťastnou. Byla by to umělá extáze, ale nijak by se nelišila od přirozeného citu. Všechno je jinak. Říkám si Mezek - ovšem ne proto, že bych měl takovou sílu - to je přece jasné..."

A potom odešel, bez jediného ohlédnutí.